František Šenk

HOSTINCE
staré Opavy

NÁRODNÍ ZEMĚDĚLSKÉ MUZEUM

NÁRODNÍ
ZEMĚDĚLSKÉ
MUZEUM

František Šenk

HOSTINCE
staré **Opavy**

NÁRODNÍ
ZEMĚDĚLSKÉ
MUZEUM

KATALOGIZACE V KNIZE - NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Šenk, František
Hostince staré Opavy / František Šenk. -- [Praha] : Národní zemědělské muzeum, [2025], ©2025. -- 231 stran : ilustrace
Německé resumé
Obsahuje bibliografie, bibliografické odkazy a rejstříky

ISBN 978-80-88270-40-9 (vázáno)

* 640.43/.46 * 640.4(091) * (437.326) * (048.8)
– pohostinská zařízení -- Česko -- 19.-20. století
– dějiny pohostinství -- Česko -- 19.-20. století
– Opava (Česko)
– monografie

640.4 - Hotelnictví. Stravování [19]

Poděkování

Daniel Adametz, Ivan Berger, Jan Dlugoš,
Pavel Douša, Rudolf Dybowicz, Bohumír Golda,
Václav Hájek, Denisa Hradilová, Jindřich Klásek,
Jan Kosub, Walter Kosub, Zdeněk Kravar,
Magnar Malo, Věra Martínková, Hannes Miliczek,
František Mlýnek, Richard Mlýnek, Jakub Nešvara,
Veronika Pecová, Martin Pelc, Václav Poledník,
Pavel Solnický, Martin Sosna, Jitka Sobotková,
František Švábenický, Jana Válková,
Luděk Vojáček, Zdeněk Wludyka

Národní zemědělské muzeum © 2025
Grafická úprava Bohumír Golda © 2025

ISBN 978-80-88270-40-9

Obsah

Úvod 8

Prameny a literatura 14

Metodologická východiska 18

Opava 20

Karlovec 176

Jaktař 178

Kateřinky 182

Kylešovice 196

Seznam pramenů a literatury 204

Jmenný rejstřík 210

Místní rejstřík 225

Rejstřík firem, institucí a spolků 227

Zusammenfassung 231

Úvod

Na počátku 19. století se v Opavě nacházelo asi 13 hostinců[1] a 7 kaváren.[2] Především hostince v centru města (např. *U Zlaté koruny, U 7 kurfiřtů*) představovaly tradiční podniky s historií, kterou lze sledovat až do raného novověku.[3] Do poloviny 19. století počet hostinců v zásadě stagnoval. Pokud vznikaly hostince nové, pak většinou nahrazovaly podniky, které zanikly. Roku 1846 je v Opavě připomínáno celkem 16 pohostinství,[4] přičemž nově přibyly mj. hostince *U Tří kohoutů* nebo hostinec *U Zlaté hrušky*.

Stagnující počet hostinců, podobně jako v jiných městech, souvisel s přežívajícími obchodními a výrobními monopoly, které vycházely z tradiční privilegované vlastnické struktury. V městském prostředí bylo výčepní právo – stejně jako právo vařit pivo – již od středověku vázáno na právovárečné měšťanské domy. Pivo se vařilo tzv. po střídě a jednotliví měšťané se v této hospodářsky výnosné činnosti střídali jeden po druhém.[5] V krčmách mimo městské prostředí byl prakticky vyloučen prodej jiného piva než panského. Tento systém výroby a distribuce přetrvával de facto až do 70. let 19. století navzdory legislativním opatřením z doby josefínských reforem i úpravám po roce 1848. Konflikty mezi majiteli výčepů a monopolními dodavateli piva vznikaly nejčastěji z důvodu vysokých cen anebo kvůli kvalitě zboží. V tom byli hostinští výrazně znevýhodněni, protože neměli možnost odebírat alkoholické nápoje jinde. Ceny přitom podléhaly kontrole magistrátního úřadu a často nereflektovaly tržní zákonitosti.[6]

Císař Josef II. upravil podmínky pro hostinskou a pivovarnickou činnost několika dekrety. Dvorský dekret z 3. února 1786 ukládal, aby pivovary podléhaly nucené správě nebo aby byly propachtovány.[7] Změněný systém správy vedl k transformaci právovárečných společenství v soukromoprávní výdělečné organizace s neměnným počtem podílů. Opavští právováreční měšťané roku 1786 založili společnost pro výrobu a prodej piva a pálenky (*Branntwein berechtige Bürgerschaft in Troppau*), přičemž počet podílníků odpovídal počtu právovárečných domů. V případě města Opavy se v závěru 18. století jednalo o celkem 268 objektů.[8] Dekret z 29. května 1788 vedl ke zrušení mílového práva a s ním i dalších omezení dovozu cizího piva do měst. Z tohoto důvodu právovárečná společenstva uváděla do svých stanov protekcionistické zásady, které zavazovaly majitele právovárečných domů k odběru piva ze společného pivovaru. Volný nákup piva byl umožněn poddaným, vlastníkům krčem i pachtýřům. Pokud chtěl ale právovárečný měšťan nabízet dovážené pivo proti vůli většiny v právovárečném společenstvu, přicházel o roční dividendu z měšťanského pivovaru.[9] Konflikty vzešlé z těchto situací končily jako soudní spory, a to ještě dlouho po definitivním zrušení propinace roku 1869. V případě města Opavy, resp. Rakouského Slezska, došlo ke zrušení propinace 23. května 1869 *zákonem Sněmu vévodství Slezského č. 18/1869 z. z.*[10] Majitelé propinačních hostinců a výčepů zavázaní povinností odebírat pivo z měšťanského pivovaru měli uhradit vyvazovací kapitál, jehož výši stanovovala vyvazovací komise při okresním hejtmanství. Ve Slezsku činila vyvazovací náhrada 10 až 15 % z průměrného ročního výnosu.[11] Výše náhrady byla upravována podle vyhlášky zemského prezidenta z 25. června 1870 (*zemský zákoník slezský 1870, č. 38*). Pokud ovšem došlo k odvolání proti rozhodnutí okresního hejtmanství, přecházela věc na *Zemskou komisi k uspořádání propinačních práv*.[12] Ve Slezsku se dochovalo několik desítek odvolacích žádostí.[13] Komise ukončila svou činnost roku 1902 a všechna řízení měla být právoplatně vyřešena.[14]

▶ Reklamní pohlednice plzeňské pivnice Johanna Golasowského, před rokem 1905. Soukromý archiv Waltera Kosuba

1 Hostince ve vnitřním městě: Joseph Braun, Zu den 7 Churfürsten, am Niederringe Nr. 131, Ignaz Krautwurst, Zur goldenen Krone, am Oberringe Nr. 176, Joseph Müller, Zum goldenen Kreuz, am Oberringe Nr. 216, Vincenz Peschke, Zum schwarzen Barn, in der Salzgasse Nr. 32, Thomas Kurek, Zum weißen Schwan, in der Herrengassse Nr. 396. Na Jaktařském předměstí: Johann Sagner, Zum römischen Kaiser, Nr. 60, Thomas Winkler, Zur Rose, Nr. 57, Dominik Springer, Zum rothen Krebs, Nr. 55, Johann Neugebauer, Zum letzten Pfennig, Nr. 30. Na Ratibořském předměstí: Ignaz Wirbitzky, Zum schwarzen Adler, Nr. 167, Anton Toschke, Zum weißen Engel, Nr. 33. Na Hradeckém předměstí: Andreas Kurek, Zum grünen Hirschen, Nr. 58, Joseph Orostek, Zum weißen Kreuz, Nr. 7. – SIEDLER, Franz Karl, Schematismus für Mähren und Schlesien. Zwenter Theil, enhält nebst dem Verzeichnisse sämmtlicher Geistlichen, auch die Schulen und wohlthätigen Anstalten, das Verzeichniß sämmtlicher Advokaten und Magisträte in Mähren und Schlesien, sämmtlicher Dominien, ihrer Bezitzer, ersten Beamten und Justiziärs, endlich aller Fabriken, beträchtlicher Gewerbe in Mähren und Schlesien, dann des handelsstandes von Brünn, Ollmütz und Troppau, Brünn 1808, s. 19–20.

2 Počet kaváren je dovozován ze stížnosti adresované policejnímu ředitelství v Opavě ze strany provozovatelů místních kaváren na konci 18. století. Patřili mezi ně Johann Wohlscheck, Josef Heintz, Josef Christmann, Augustin Lumpe, Ignác Dittrich, Adam Schmehr, viz HAZUCHOVÁ, Karolína, K historii nejstarších opavských kaváren, Vlastivědné listy Slezska a Severní Moravy, 2014, 40, 2, s. 19–21.

3 WENZELIDES, Otto, Die zwei ältesten Gasthöfe, Deutsche Post, 6. 8. 1944, Nr. 215, nepaginováno; ZUKAL, Josef, Das Stadtgebiet von Troppau am Ende des 17. Jahrhunderts, Zeitschrift für Geschichte und Kulturgeschichte Osterreichisch-Schlesiens, Troppau 1905–1906, 1, 4–6, s. 4.

4 Není bez zajímavosti uvést, že tytéž schematismy udávají pro podstatně menší Opavu více podniků než pro Brno nebo Olomouc, viz Provinzial-Handbuch für Mähren und Schlesien für das Jahr 1846, Brünn 1846, nepaginováno.

5 Již během raného novověku probíhala výroba piva často mimo vlastní měšťanské domy, v pivovarech s koncentrovanou výrobou.

6 DANĚK, Radoslav, Výčep piva a hostinská živnost na Ostravsku v proměnách 19. století, in: Ostrava. Příspěvky k dějinám a současnosti Ostravy a Ostravska, Ostrava 2011, s. 13–14.

7 Cílem opatření byla optimalizace výběru daní. Ze zisku právovárečných společenstev byla nejprve odvedena kontribuce a teprve zbytek měl být vyplacen právovárečnému měšťanstvu. MANDL, Vladimír, Právovárečná měšťanstva v Čechách, Praha 1933, s. 7.

8 Charakteristiku opavského pivovarství od pozdního středověku do předindustriální doby pojednala KORBELÁŘOVÁ, Irena, Opavské pivovarnictví do založení měšťanského pivovaru, in: ŠVÁBENICKÝ, František (ed.), Opavský pivovar, Opava 2015, s. 31.

9 VRÁNA, Filip, Právovárečná měšťanstva – část 2: Zákaz čepovat cizí pivo a další právní problémy, Kvasný průmysl, 2018, 64, 2, s. 88.

10 O propinačním právu obsáhle SEDLÁČEK, Jaromír, Zákaz čepovati cizí pivo v právovárečných domech. Příspěvek k theorii právnických osob, Brno 1930, s. 7.

11 Situaci na Moravě a ve Slezsku zpracoval DANĚK, Radoslav, Ostravské pivovarnictví v éře kapitalismu. Přeměna tradiční řemeslné malovýroby v moderní průmyslovou velkovýrobu (1830–1948), Ostrava 2014, s. 63–70.

12 Na základě zemského zákoníku slezského 1870, č. 37.

13 ZA v Opavě, f. ZKPP Opava, inv. č. 2, kart. 1.

14 Propinační komise pro Slezsko, Opavský Týdenník, 23. 5. 1903, 40, s. 4.

Skládací reklamní pohlednice Titzeho pivnice na Ostrožné ulici s motivem štamgasta. Soukromý archiv Daniela Adametze

Spolu se zrušením propinace a prosazením konkurenčně tržního prostředí bylo rozhodujícím impulsem pro vzestup pohostinství zavedení živnostenského řádu roku 1860.[15] Přestože nový legislativní rámec nemohl být během 60. let 19. století v hostinské živnosti naplno využit, mj. z důvodu přetrvávajících propinačních práv, otevřel cestu k podnikání. Zákon obsáhl i pozůstatky cechovního zřízení a hostinští museli být povinně organizováni ve společenstvech. V Opavě se hostinští soustředili v *Genossenschaft der Gast- und Schankgewerbe in Troppau*.[16] Hostinští v Kateřinkách byli sdruženi ve společenství s názvem *Bäcker, Bräuer, Fleischer, Gastwirte, Seifenseider in Katharein*. Hostinští v Kylešovicích vytvořili společenstvo *Gast und Schankwirte in Gilschwitz*. V případě Jaktaře se jeden z hostinských připojil ke společenstvu v Kateřinkách a druhý ke společenstvu v Kylešovicích.[17]

Živnostenský řád stanovoval, že hostince mohou přechovávat cizince, podávat pokrmy, čepovat pivo, víno (včetně vína ovocného), podávat pálené lihové nápoje, čepovat strojené víno a polovíno, nabízet kávu, čaj, čokoládu a další teplé nápoje, stejně jako provozovat povolené hry. Oprávnění mohla být udělena jednotlivě nebo všechna dohromady. Výčepem se rozumělo podávání nápojů hostům sedícím nebo stojícím, případně přes ulici v otevřených nádobách. Na rozdíl od mnoha jiných byla hostinská živnost koncesovaná.[18] Pravomoc udělovat koncese přešla na živnostenské úřady, přičemž přidělení živnostenského oprávnění bylo podmiňováno dobrozdáním obce, která mohla blokovat schvalovací proces, pokud by koncese mohla mít negativní vliv na obecní pořádek. Hostinský měl být osobou dříve netrestanou a rovněž osoby žijící ve svazku s žadatelem neměly budit podezření, že by udělená koncese mohla být zneužita pro provoz zakázaných her, k pěstování nemravnosti a k opilství. V 19. století bylo obvyklé, že hostinský v hostinci také bydlel, proto se vedlo v patrnosti, zda byl byt živnostníka oddělen od hostinských místností. Představitelé obce dále mohli kontrolovat počet hostinských místností a jejich velikost, zjišťovat technický stav sklepů hostince, popř. ověřovat, zda jsou v objektu zařízeny toalety atp. Významnou roli v procesu schvalování koncese měla hrát rovněž poloha objektu, tzn. zda byl hostinec dostatečně vzdálen od veřejných budov, jakými byly školy, kostely, radnice nebo nemocnice, ale také jak jsou vzdáleny od podobných živností.[19] Přihlíželo se rovněž k tomu, zda by mohl sousedy obtěžovat hluk nebo zda by zamýšlený hostinec byl dobře přístupný policii. Sledovaly se i jiné okolnosti: zda žadatel provozoval současně jinou živnost nebo zda chtěl provozovat hostinskou živnost sám či prostřednictvím jiné osoby. Hostince měly být dle novely živnostenského řádu z roku 1883 označeny vhodným nápisem, který neměl působit směšně, popř. neměl obsahovat jazykové chyby.

Uvedené zásady neplatily vždy a pro každého stejně. Na sjezdu hostinských roku 1904 v Opavě kritizoval tyto poměry tajemník zemské jednoty hostinských Josef M. Razim, když poukazoval na klientelismus a udělování hostinských a výčepnických koncesí podle libovůle úřadů, pro něž nebyl rozhodující ani počet obyvatel, ani množství stávajících podniků, ale vliv advokátů a politiků, kteří za úplatu koncese prostředkovali.[20] Zde lze počítat také obstrukce v procesu udělování hostinských živností namířených proti českým podnikům, které se zdaleka nevztahovaly jen k *Matiční restauraci*. Ta mimochodem našla v záležitosti zamítnuté koncese dovolání až u ministerstva vnitra.[21] Odmítnutí udělit koncese, ať již bylo skutečnou příčinou cokoli, bylo zpravidla odůvodňováno poukazem na množství existujících podniků v téže obci, resp. na téže ulici.

Navzdory všemu, co bylo uvedeno výše, přinesl živnostenský řád silný impuls k vzestupu pohostinství. Roku 1883 tvořily hospody a hostince v Opavě (*Gast- und Einker-Wirthe*) celkem 73 živností a zaujaly co do počtu druhé místo po obuvnících.[22] Počet lokálů, v nichž se mohli obyvatelé města i cizinci občerstvit, významně rostl i v dalších letech. Roku 1885 bylo v Opavě evidováno 162 hospod a výčepů a do roku 1895 vzrostl tento počet na 176.[23]

Společně s úpravou živnostenské legislativy ovlivnilo rozvoj pohostinství i rozšiřování města a formování veřejného prostoru. Ve 30. letech 19. století došlo v Opavě ke stržení hradeb, čímž se otevřel prostor pro stavební rozvoj města. Jeho součástí bylo pozdější vytvoření nových cest, sadů a prostranství. Vzniklé promenády a parky byly vítanou příležitostí pro zařízení venkovních kaváren, cukráren či občerstvení (*Anlagen Café, Letní kavárna, Promenádní restaurace*). Ironií osudu se tak stalo v rozporu s ujednáním o mravopočestnosti z roku 1833, které stanovovalo, že v prostoru určeném pro zařízení výše uvedených parků nebude postaven žádný hostinec.[24]

Důležitý modernizační trend, výstavbu železnice, reflektovala společnost s velikým očekáváním. Jinak si nelze vysvětlit výskyt hostince *Zur Eisenbahn am Niederring* roku 1840,[25] tedy celých 15 let před přivedením železnice do města. Josef Schwerdfeger roku 1930 ironicky poznamenal: „Opava mohla dnes být velkým městem, kdyby prošel původní projekt železnice. Roku 1842 vedla

15 Živnostenský zákon byl schválen císařským patentem 20. prosince 1859, č. 227 ř. z. Od svého vydání roku 1859 do roku 1918 byl živnostenský zákon celkem patnáctkrát novelizován. Jednalo se o tyto pozměňující doplňující normy: RGBl 38/1883, RGBl 22/1895, RGBl 21/1895, RGBl 205/1896, RGBl 218/1896, RGBl 63/1897, RGBl 49/1902, RGBl 155/1902, RGBl 125/1905, RGBl 26/1907, RGBl 19/1910, RGBl 226/1911, RGBl 63/1910, RGBl 74/1913, RGBl 475/1917. Po roce 1918 byl přejat do legislativy Československé republiky.

16 MÁLKOVÁ, Květoslava, Vývoj živnostenské otázky v rakouském Slezsku 1859–1914, Bruntál 2010, s. 235.

17 SOkA Opava, f. OÚ Opava I, inv. č. 52.

18 Hostinskou živnost definovaly především paragrafy 16 až 21 výše uvedeného zákona. Tato právní úprava vymezovala služby a činnosti, které hostince a výčepy směly provozovat. Od přechovávání cizinců, podávání pokrmů, výčepu piva, vína a ovocného vína, dále výčep a drobný prodej pálenky, výčep strojeného (tzn. umělého) vína a polovína, podávání kávy, čaje a teplých nápojů a občerstvení až po provozování her. Výše uvedená povolení mohlo pohostinství získat buď všechna, nebo jen vybraná. Současně tento zákon prohlásil živnost hostinskou a výčepnickou za činnost koncesovanou. Udělení koncese bylo vázáno na splnění řady požadavků. Od osob hostinských i jejich rodin byla vyžadována bezúhonnost. K nově zřizovaným pohostinstvím se měly vyjádřit policejní orgány a také společenstva pro hostinskou živnost, přičemž tyto orgány podávaly svá dobrozdání pro další řízení. Dále zákon upravoval provoz živností ve vztahu k bezprostřednímu okolí. Provoz býval zpravidla provozován držitelem koncese. Pokud byl provoz živnosti propachtován, aniž by o tom byl informován úřad, hrozily tresty stanovené v živnostenském řádu.

19 SCHNEIDER, Jan, Obecní tajemník. Spolehlivý rádce v potřebách obecních, Praha 1886, s. 89–90.

20 Sjezd slezských hostinských v Opavě, Opavský Týdeník, 21. 9. 1904, 74, s. 2.

21 Hostinská koncese Matici Opavské povolena, Opavský Týdeník, 1. 4. 1905, 26, s. 3.

22 Die Gemeinde-Verwaltung der österr.-schlesischen Landeshauptstadt Troppau in den Jahren 1879–1883, Troppau 1885, s. 93.

23 GRÜNER, Gregor – PUCHNER, Ferdinand, Die Gemeinde-Verwaltung der Landeshauptstadt Troppau in den Jahren 1884 bis einschließlich 1895, Troppau 1902, s. 538.

24 GEBAUER, Josef, Opavský primátor Jan Josef Kašpar Schössler, Vlastivědné listy Slezska a Severní Moravy, 1997, 23, 2, s. 20.

25 Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 1. 5. 1840, 35, s. 402.

hlavní trať severní dráhy do Brna a odtud měla jít přes Opavu do Ostravy, a nakonec k solným nalezištím v Haliči. Trasa přes údolí Moravice už byla vyznačena. Plán ale ztroskotal na odporu vlivného společenství kočích a mnoha hostinských."[26]

Roku 1855 bylo zprovozněno Severní nádraží (dnes Východní nádraží), následně byla do města přivedena Moravskoslezská centrální dráha (1872) a obě nádraží byla navzájem propojena roku 1895. K zásadám uspořádání nádraží, formulovaným již roku 1838, patřil požadavek zajištění pohodlí pro cestující.[27] Součástí nádražních komplexů se i z těchto důvodů staly kromě čekáren také restaurace. Tradiční krčmy a hostince u hlavních komunikací (*Bílý kříž, U Kačice*) a v centru Opavy (*Zlatá koruna, U 7 kurfiřtů*) tak doplnily nádražní restaurace, ubytovací hostince a hotely (*U Města Opavy, U Centrálního nádraží, hostinec U Severní dráhy, U Zastávky*). Nová infrastruktura rovněž urychlila obchod, a tak výrobci hledali sklady pro usnadnění odbytu. U Severního nádraží v Opavě zařídil karvinský pivovar velký sklad svého piva s cílem posílit své postavení ve městě a jeho okolí. Zřizování velkoskladů pak potvrzovalo vysoký odbyt piva ve městě i přilehlém okolí.

Vnitřní doprava, odhlédneme-li od dřívějších omnibusů a fiakrů, které měly zastávky právě u hostinců (hotel *Koruna, U Bílé růže, U Červeného raka*), byla významně posílena zřízením tramvajových linek roku 1905. Rovněž prostranství u zastávek pouliční dráhy se stala místem pro zařízení pohostinství, nebo naopak zastávky byly zřizovány u hotelů a ubytovacích hostinců (např. hostinec *U Bílé růže, Gaststätte Jägerhaus, U Zeleného stromu*). Další hostince získaly výhodnou polohu se zavedením autobusové dopravy, např. *Zelený jelen* na Beethovenově náměstí. Autobusová zastávka u posledně zmíněného hostince navazovala na tradiční zastávku fiakrů přepravujících osoby mezi Hradcem na Moravicí a Opavou již v 19. století.[28]

Důsledkem rozsáhlého stavebního rozvoje a růstu města bylo zakládání nových výčepů a restaurací. Příkladem může být výstavba v západní části Opavy, především na Olomoucké ulici, která se v závěru 19. století profilovala jako moderní, reprezentativní prostor s přítomností zemského soudu, řady bytových domů a zemské nemocnice na svém konci. Pomineme-li hostinec *Na Špici*, který byl v provozu od poloviny 19. století, vznikla zde krátce po sobě nová pohostinství – *Hedvičin dvůr,* výše zmíněný hotel *U Města Opavy,* pivnice Julia Schwarzera a konečně také kavárna s cukrárnou (*Konditorei*), jejíž tradice sahá k počátku 20. století. Vedle toho sledujeme rozšíření pohostinských služeb také mimo město, na jeho úplném okraji, kde měšťané hledali klid a kontakt s přírodou. Objevily se výletní restaurace *U Cyklisty* (v Jaktaři), později také *Alkerova výletní restaurace* nedaleko Sádrovcové studánky. K těmto zařízením lze přiřadit rovněž starší restaurace v Městských sadech (*Freund, Myslivna, Střelnice*) a v závislosti na tom, co lze považovat v dané době za okraj města, také *Casinogarten,* rozprostřený na ostrově v toku řeky Opavy před její regulací počátkem 20. století.

S rozšířením jízdních kol se pak objevuje další inzerce hostinců cílená na cyklisty (*Café Austria* propagovaná jako *Radfahrer Station*). Sport, v 19. století úzce propojený se spolkovou činností, vytvářel příležitosti ke vzniku nových restauračních zařízení: restaurace *U Stadionu, U Orelského stadionu* nebo *Eisbahn-Restauration*). Totéž platí pro městské koupaliště, které bylo dokončeno roku 1931. Sezonní restaurant zahájil provoz téhož roku (*Restaurant „Stadtbad"*). Jindy sportoviště vyrostlo u již zavedeného restauračního zařízení, jako tomu bylo v případě cyklistické dráhy v Městských sadech (*Freund*).

Schůze a spolková činnost se konaly často v restauracích a hostincích, které k tomu účelu pronajímaly menší místnosti nebo sály. Řada podniků právě z těchto důvodů rozšiřovala přestavbami svá zázemí (*U Zlaté růže, U Říšského orla, U Tří kohoutů*). Opavská měšťanská střelecká společnost, patrně vůbec nejstarší spolek v Opavě, měla své zázemí v budově tzv. *Střelnice*, postavené na počátku 18. století v blízkosti Městských sadů. Čtenářský spolek se scházel do roku 1847 v hostinci *U Zlatého kříže*, poté přenesl místo setkávání do *Café Schaffartzik* na Horním náměstí. Odhlédněme nyní od pozdějšího rozštěpení čtenářského spolku do dvou společenství, nepochybně se setkávajících na jiných místech. Mužský pěvecký spolek do března roku 1849 provozoval svá cvičení v hostinci *U Zlatého páva*. Později probíhaly schůze v hostinci *U Římského císaře*, ale také v objektu s vinárnou na Dolním náměstí č. 329.[29] Kmenovým hostincem Nordmarky byl restaurant *U Německého rytíře*, třebaže k založení odbočky spolku došlo roku 1894 *U Tří kohoutů*. *Café Hansel* bylo místem setkávání vlivné stolní společnosti Hanselei, zvané též Slezská stínová vláda. Opavský živnostenský spolek se scházel ve *Stěbořické pivnici* na Horním náměstí. Opavský bruslařský spolek byl předběžně ustaven roku 1868 v restauraci *U Kiosku*. Tentýž spolek nabízel pronájem sezonní restaurace na kluzišti (*Eisbahn-Restauration*). Recesistický spolek Schlaraffia, resp. jeho opavská pobočka se scházela *U Zlatého zajíce* na Solné ulici. Spolek techniků v Opavě uspořádal svou zakládací schůzi roku 1887 v *Promenádní restauraci*.[30] Přírodovědecký spolek v Opavě realizoval své letní schůze rovněž v *Promenádní restauraci,* ale také na jiných místech s restaurační zahradou.[31] Komplikovanou situaci měl zpočátku Český čtenářský spolek. Ten byl založen v restauraci Johanna Springera na Horním náměstí, ale po čase musel kvůli odporu německých hostů místo svých schůzí změnit. Přesun do pivnice Sigmunda Königsteina na Ostrožné ulici byl jen dočasným řešením, protože po nedlouhé době byl spolek i odsud vykázán hostinským, až konečně našel útočiště v *Besedním domě* na Rybím trhu.[32]

Sociální demokraté koupili roku 1912 někdejší hostinec *U Pomněnky* a vytvořili z něj *Lidový dům*. Podobnou cestou se vydal Spolek katolických tovaryšů, který se v Opavě bezmála 40 let scházel v pronajatých prostorech, až si roku 1894 vlastním nákladem postavil *Spolkový dům* Na Rybníčku. Místní organizace KSČ vznikla roku 1921 v hostinci *U Soudku*. Nabídka spolkových místností byla hojná i ve 30. letech 20. století (*Terassencafé Niedermeyer*). Třebaže Opava zůstala až do konce druhé světové války městem s výraznou převahou německy hovořícího obyvatelstva, projevila se již od 70. let 19. století ve strategii živnostníků také národnostní diferenciace a boj o českého zákazníka (od roku 1880 *Besední dům* s restauračním zařízením Matice opavské). Podobně tomu

26 SCHWERDFEGER, Josef, Die Geschichte des deutschen Staatsgymnasiums in Troppau, zum 300-jährigen Jubiläum der Anstalt, Troppau 1930, s. 42.
27 BOROVCOVÁ, Alena, Kulturní dědictví Severní dráhy císaře Ferdinanda, Ostrava 2012, s. 22–23.
28 HLÁVKOVÁ, Milada, Fiakristé a provoz v ulicích města Opavy na přelomu 19. a 20. století, Vlastivědné listy Slezska a Severní Moravy, 2002, 28, 2, s. 10.
29 ŠOPÁK, Pavel, Kultura–Politika–Společnost (Počátky mužského pěveckého spolku v Opavě 1847–1856), Časopis Slezského zemského muzea, série B, 2013, 62, s. 33.
30 MYŠKA, Milan, Techniker-Verein in Troppau / Spolek techniků v Opavě, Časopis Slezského zemského muzea, série B, 2015, 64, s. 103.
31 HÁJKOVÁ, Eva, Přírodovědecký spolek v Opavě, Vlastivědné listy Slezska a Severní Moravy, 2011, 37, 1, s. 19.
32 SOSNA, Martin, Z historie českého čtenářského spolku v Opavě, Vlastivědné listy Slezska a Severní Moravy, 2016, 42, 2, s. 9.

bylo již v závěru 19. století v restauraci *Zlatá hruška,* kde byli čeští zákazníci vítáni, nebo později v závěru 20. let 20. století v kavárně *Orient,* kam docházeli především návštěvníci české národnosti. Konflikty Čechů s Němci se vyskytovaly v prostoru hostinců běžně. Projevovaly se slovními útoky a provokacemi, popř. vykazováním z hostinců. V řadě německých podniků se nacionalismus manifestoval také odmítáním českého tisku v nabídce novin a časopisů. Excesy nebyly zdaleka tak časté, jak to mohou sugerovat některé příspěvky v dobovém tisku. Ke stupňování napětí docházelo zejména před volbami nebo v době význačných návštěv ve městě. Někdy toto pnutí vyústilo ve vandalismus, k čemuž lze počítat opakovaně vytlučená okna restaurace Matičního domu. Připomeňme např. výtržnosti z června 1905, kdy probíhaly spory o české paralelní třídy při německém učitelském ústavu v Opavě. Po srocení demonstrantů před budovou zemské vlády na Panské ulici se rozzuřený dav odebral k Matičnímu domu, kde zdemoloval okna hostince.[33] Probíhal také souboj o hostinské místnosti. Eskaloval vícekrát, k nejviditelnějším projevům patřil spor o využití místností restaurace *U Tří kohoutů* roku 1890, kdy se měla uskutečnit slavnost svěcení praporu Jízdní tělocvičné jednoty „Přemysl".

Opavský pivovar založený roku 1825 zaznamenal ve sledovaném období pozoruhodný vzestup. V závěru 19. století získal pivovar na výstavě ve Vídni za své výrobky první cenu, velkou zlatou medaili a diplom, což ostatně veřejnosti pravidelně připomínal.[34] Místnímu pivovaru ale v Opavě rostla konkurence významných značek pivovarů v Plzni, Ostravě, Karviné i v Českých Budějovicích a současně také lokálních pivovarů. Právě v době eskalujícího boje opavského pivovaru s pivovarem Stěbořice došlo roku 1912 – za dosud neobjasněných důvodů – k vyhoření stěbořického podniku, což bylo příčinou ukončení činnosti *Stěbořické pivnice* v Opavě. Rovněž *Vlaštovičkovská pivnice* ukončila svůj provoz ještě před první světovou válkou. Samotný pivovar ve Vlaštovičkách u Opavy byl zrušen podobně jako ten stěbořický roku 1912.[35] Naproti tomu podnikový výčep opavského pivovaru vybudovaný ve druhé polovině 50. let 19. století u brány závodu fungoval dále. Vedle toho sváděl místní pivovar konkurenční boj s dalšími pivovary, které skrze hostince usilovaly o místo na opavském trhu (pivovar Loučka, pivovar Lukavec, pivovar Paskov, pivovar Jarošov aj.). Do města pronikaly také zahraniční značky, především německá a rakouská piva. Na Horním náměstí byla roku 1880 zařízena *Schwechatská pivnice, U Kiosku* se nabízelo pivo Żywiec, Sigmund Königstein nabízel ve své pivnici pivo z Okocimi a z bavorského Kulmbachu. Výrobci poživatin a nápojů proto usilovali o dlouhodobé smlouvy s restauratéry, kteří zajišťovali odbyt jejich výrobků. Plzeňský Prazdroj stabilně dodával do *Golasowského pivnice* a do Titzeho *Plzeňské pivnice*. Karvinský pivovar zásoboval *Lidový dům, Spolkový dům katolických tovaryšů* odebíral pivo z českého akciového pivovaru v Moravské Ostravě atd. V souvislosti s tím v Opavě vznikaly další sklady a velkosklady výrobců. Český akciový pivovar v Moravské Ostravě zřídil svůj sklad na Kylešovské ulici, dále v Opavě vznikl sklad litovelského piva, sklad albrechtického pivovaru aj. Od poloviny 19. století vyráběli v Opavě alkoholické nápoje a lihoviny židovští podnikatelé Wilhelm Mandl, Karplus nebo Salzborn & Spitzer. Moritz Lichtwitz, výrobce likérů v Krnově, si otevřel výčep na Solné ulici v Opavě roku 1880. Vedle alkoholických nápojů kvetl i prodej dalších výrobků, které se prodávaly v jednotlivých podnicích. Restaurace a pivnice např. odebíraly mléko a mléčné výrobky z Dolního dvora (Hradec nad Moravicí) a nabízely je svým zákazníkům (*U Tří lip, Zelený jelen*). Výrobky firmy Fiedor se prodávaly v *Restaurantu „Stadtbad"* při městském koupališti. Vedle toho pronikal do města vliv velkých mezinárodních prodejců, např. The Continental Bodega Company, kteří dodávali zahraniční vína.

Relativně málo informací máme o kantýnách, jejichž provoz byl často navázán na průmysl nebo na vojsko. Kantýna Franze Kowaltschika v Kateřinkách těžila z klientely dělníků pracujících v místním cukrovaru, podobně tomu bylo v případě kantýny u Kmenttovy cihelny na Otické ulici v Opavě. V závěru 80. let 19. století máme první zprávy o kantýně a výčepu v kasárnách Františka Josefa v Opavě a přibližně ve stejné době sledujeme počátky provozu kantýny u Rudolfových kasáren. Vojáci v Opavě navštěvovali různé lokály, často vzdálené armádním ubikacím, což výmluvně dokládají tiskové zprávy a rubriky kriminalistiky. Kantýnští přesto měli klientelu zajištěnu – roku 1901 poskytovala Opava zázemí 144 důstojníkům či vojenským úředníkům a 2 019 vojákům.

Předkládaná publikace představuje topografii opavských hostinců. Formou hesel připomíná a lokalizuje více než dvě stovky hostinských živností a nabízí pohled na dějiny zemského hlavního města Opavy v jiných souvislostech, než jak je běžně konstruují syntézy zaměřující se na politické, hospodářské či kulturní dějiny.

33 SOLNICKÝ, Pavel, Josef hrabě Thun-Hohenstein, in: PELC, Martin (ed.), Slezští zemští prezidenti 1849–1928, Opava 2022, s. 115.
34 Troppauer Zeitung, 20. 9. 1896, 216, s. 12.
35 LIKOVSKÝ, Zbyněk, Pivovary československého území 1900–1948, Praha 2006, s. 363.

Prameny a literatura

Primárním zdrojem předkládané práce je dobový tisk. K nejstarším periodikům náleží *Kaiserliche-königliche schlesische Troppauer Zeitung*. Noviny vycházely zásluhou Josepha Georga Traßlera a jsou relativně dobře dochovány od roku 1806. Od roku 1850 vychází jako věstník Slezské zemské vlády v Opavě *Troppauer Zeitung*. K hojněji citovaným novinám patří také *Deustche Post* (1918–1933), na něž navazovaly *Neues Tagblatt für Schlesien und Nordmähren* (1934–1938), a od roku 1938 *Deutsche Post. Amtliches Blatt der NSDAP und Samtliche Behörden,* vycházející ještě v březnu roku 1945. Z českých tiskovin představuje bohatý zdroj informací s rozsáhlým souborem dobové inzerce *Opavský Týdenník,* který pravidelně vycházel v letech 1870–1912. K pokrytí pozdějšího období lze využít *Opavský věstník, Opavan, Hlas lidu slezského* aj. Poznatky zjištěné studiem uvedených tiskovin byly doplněny údaji z mnoha dalších periodik a tiskovin. Mezi nimi uvádíme *Opavský besedník, Troppauer Telegraph, Deutsche Wehr a Freie Schlesische Presse*. Z českých periodik, jež se zaměřovala na problematiku pohostinství obecně, lze připomenout *Hostinské listy* (též Hostimil), které vycházely v letech 1884–1949. Periodikum bylo tiskovým orgánem Ústřední Jednoty československého hostinství pro Čechy, Moravu a Slezsko.[36] Příspěvky se zabývaly širokou škálou témat – cenami piva, daněmi, prostor byl věnován i výročním zprávám oborových jednot, dále tyto listy napomáhaly organizovat sjezdy a činnost hostinských aj. Inzertní část pak obsahovala bohatou nabídku výrobků pro hospody, mj. hrací skříně, potraviny, nábytek, vybavení pro kuželny, výčepní a plnicí stroje, lednice atp. Konečný přehled využitého tisku je spolu s dalšími prameny a literaturou uveden v závěru této knihy. [37]

U všech uvedených tiskovin pro nás byla podstatná inzerce. Zahrnuje nejen údaje o majitelích či provozních, ale často také nabídku nápojů, jídel a společenského programu. Inzerce přitom nemusela mít jen komerční povahu, protože inzeráty byly rovněž součástí úředních oznámení.[38] Mimo to nabízí tisk údaje z dobového zpravodajství, kde se vyskytují informace nesouvisející přímo s provozem živností (kriminalita, nehody, politické události, společenská rubrika).

Z tištěných pramenů jsou dále důležité adresáře, kalendáře, schematismy, popř. průvodce, které uvádějí seznamy podniků s jejich lokalizací a s kontaktními údaji a mimo to bývají také opatřeny inzertním oddílem. Nejstarším známým adresářem je *Troppauer Adreßbuch* vydaný patrně roku 1860, posledním využitým pramenem tohoto typu je pak *Informační hospodářsko průmyslový adresář statutárního města Opavy* a okresu z roku 1946.[39] Adresáře nabízejí informace o počtu obyvatel města a jeho čtvrtí (*Einwohnerzahl*), popř. o početním stavu vojska a mohou být užitečné při hodnocení významu jednotlivých lokalit pro provoz pohostinství. Nedostatek evidenčních údajů před rokem 1860, které jsou pro pozdější období dostupné v městských adresářích, lze částečně nahradit daty ze schematismů, které obsahují informace o opavských hostincích od konce 18. století.[40] K údajům ve schematismech je třeba přistupovat s obezřetností, protože se ukázalo, že již v době svého vydání uváděly – v některých případech – neaktuální názvy hostinců, popř. jména jejich majitelů. Doplňující údaje mohou poskytnout i příspěvky vydávané v odborných časopisech, mezi nimi např. *Zeitschrift für Geschichte und Kulturgeschichte Österreichisch-Schlesiens,* v němž zveřejnil sérii studií o městských dějinách Josef Zukal a řada dalších. Publikované práce se odkazují k pozdějším objektům pohostinství, popř. zachycují dlouhodobou existenci nejstarších městských krčem.

Z archivních pramenů představuje užitečný soubor informací oddělení firemních spisů ve fondu Krajský soud Opava, který je uložen v Zemském archivu v Opavě.[41] Pokud se jedná o pohostinské provozy, zahrnuje fond více než čtyři desítky spisů k opavským podnikům. Agenda obsahuje povětšinou údaje o zápisu či výmazu z obchodního rejstříku a dále o převodu majetku, o změnách názvu atp. Fond Obchodní a živnostenská komora Opava zahrnuje mj. soupis držitelů hostinské a výčepnické koncese k roku 1946, resp. 1947. Dokument ukazuje, k jak prudkému poklesu v počtu pohostinských živností ve městě po válce došlo. [42]

Státní okresní archiv Opava uchovává rozsáhlý, ale torzovitý materiál k problematice udělování živnostenských oprávnění.[43] Dochován je od první poloviny 80. let 19. století do roku 1924. Neúplně jsou dochovány také prameny k odhlašování a rušení živností v Opavě, prakticky pro stejné období.[44] Využít lze rovněž dokumentaci státního sklepního inspektora pro Slezsko (*Staatlicher Kellereiinspektor*), která obsahuje informace ke zkouškám vín a vinných moštů v období let 1909–1922, dále k postihům za znehodnocování alkoholu atp. Mimo běžné úřední výnosy jsou v tomto fondu uloženy také doklady o rozsahu koncesí u některých podniků a současně údaje o místech výroby alkoholických nápojů.[45] Otázky propinace a úpravy výčepního práva ve Slezsku dokumentuje fond malého rozsahu – Zemská komise pro úpravu práv propinačních ve Slezsku za léta 1871–1902.[46] Písemnou agendu k vyvazování jednotlivých realit z povinnosti odebírat pivo z měšťanského pivovaru tento fond bohužel neobsahuje. S ohledem na torzovitost dochované evidence pohostinství se jeví jako hodnotný abecedně řazený seznam hostinských koncesí uložený ve fondu Okresní úřad Opava. Uvedený materiál zahrnuje základní identifikační údaje k hostincům a jejich provozovatelům na území

36 One 10. 8. 1897 se poprvé uskutečnil sjezd této organizace ve Slezsku. Setkání proběhlo v Matičním domě v Opavě – Sjezd československých hostinských, Opavský Týdenník, 11. 8. 1897, 62, s. 2.
37 Obsáhleji k tematice německého tisku ve Slezsku a v Opavě viz RATAJ, Michael, Německá žurnalistika a opavští Němci v ČSR, Branka u Opavy 2016.
38 Tato inzerce byla publikována v Troppauer Zeitung (Amtsblatt), v Úředním věstníku Zemské vlády Slezské, popř. v Úředním listu zemského úřadu v Brně nebo v listu Ústřední oznamovatel.
39 Úplný přehled využitých adresářů je uveden v závěrečném seznamu pramenů a literatury.
40 Schematismus für Mähren und Schlesien.
41 ZA v Opavě, f. KS Opava firemní spisy 1863–1949 (1970).
42 ZA v Opavě, f. OŽK Opava, inv. č. 1842, kart. 847.
43 SOkA Opava, f. Archiv města Opava, inv. č. 1098, kart. 108–119.
44 SOkA Opava, f. Archiv města Opava, inv. č. 1099, kart. 124–125.
45 ZA v Opavě, f. StSl Opava, inv. č. 10, kart. 1.
46 ZA v Opavě, f. Zemská komise pro úpravu práv propinačních ve Slezsku, inv. č. 1–2, kart. 1.

Titulní strana průvodce městem Opavou, vydaného roku 1909. Knihovna SZM, sign. B164N, př. č. M7336

obcí Jaktař, Kateřinky a Kylešovice za léta 1872–1914.[47] Vedle toho nabízí fond několik doplňkových informací k dílčím podnikům nebo k dobové legislativě.[48] Značně rozsáhlý fond Zemská vláda slezská Opava pak obsahuje široký soubor pramenné materie zahrnující různé stížnosti, záznamy o povolování či odnímání hostinské koncese u dílčího pohostinství na území Slezska v letech 1851–1908.[49] Z archivních zdrojů připomeňme ještě obecní kroniky uložené v SOkA Opava, přístupné rovněž elektronicky.[50]

Cenným zdrojem jsou dále paměti, které umožňují nahlédnout téma pohledem zaměstnanců podniků, návštěvníků nebo úředních osob. Údaje tohoto typu lze čerpat z *Troppauer Heimat Chronik* – časopisu německých vysídlenců, pravidelně vycházejícího od roku 1949. K hojně využívaným zdrojům náleží záznamy Josefa Zukala,[51] gymnaziálního profesora Josefa Schwerdfegera,[52] kronikáře Matěje Valíka[53] nebo Erasma Kreuzingera.[54] Zde lze připomenout také pojednání o starých opavských hostincích, které

Ilustrace z inzerátu upozorňujícího veřejnost na předposlední kouzelnické představení k 19. dubnu 1857 v sále Casina. Troppauer Telegraph, 18. 4. 1857, č. 97, s. 38

v deníku Deutsche Post publikoval Otto Wenzelides (1877–1958). Týž autor věnoval značnou pozornost také dějinám opavského pivovaru.[55] Pro oblast Kylešovic lze využít kroniku Rudolfa Gudricha.[56] Z nejmladší literatury jsou přínosné paměti podnikatelského rodu Čeledů, které představují situaci v Opavě 19. století, a to mj. v řadě místních kaváren, restaurací a hostinců. Zde máme na mysli zejména vzpomínky Jana Čeledy.[57]

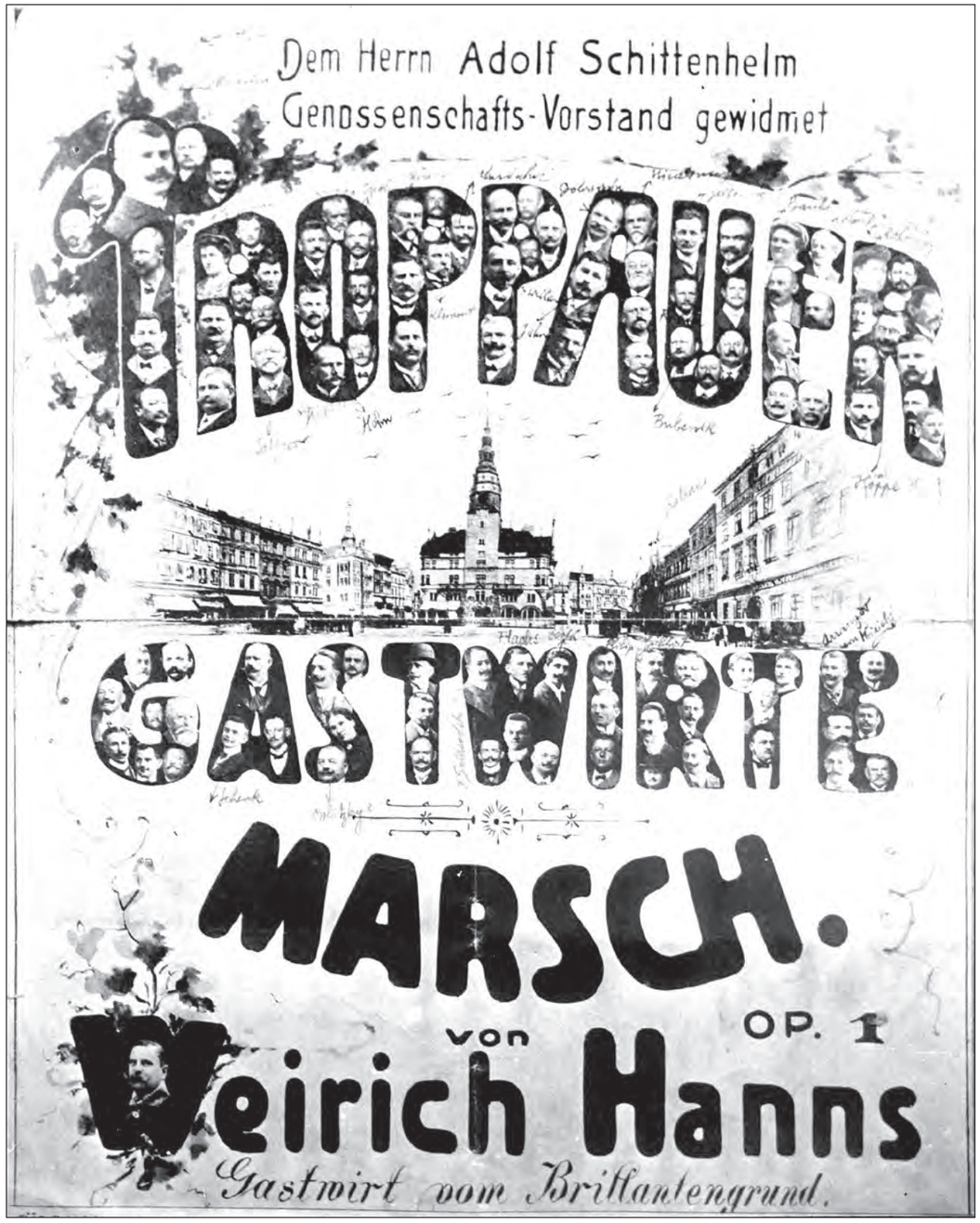
47 SOkA Opava, f. OÚ Opava, inv. č. 52 (Gasthauskonzession Gerichtsbezirk Troppau).
48 Mj. je to stavba nového hostince U Pruského krále v Kateřinkách roku (1853), viz SOkA Opava, f. OÚ Opava, inv. č. 753, kart. 58, uvést lze také výkaz šenkovních a hostinských živností v okrese Opava za léta 1872–1873, který je možné využít i pro srovnání s výše uvedeným rejstříkem SOkA Opava, f. OÚ Opava, inv. č. 736, kart. 46.
49 ZA v Opavě, f. ZVIS Opava, inv. č. 1256, kart. 978–1053.
50 SOkA Opava, f. AM Kateřinky, inv. č. 6 (Pamětní kniha obce Kateřinek), a SOkA Opava, f. AO Jaktař, inv. č. 33 (Pamětní kniha obce Jaktaře).
51 ZUKAL, Josef, Paměti opavské, črty národní a místopisné, Opava 1912.
52 SCHWERDFEGER, Josef, Troppauer Erinnerungen, Troppau 1922.
53 VALÍK, Matěj, Německé Opavy sláva a pád (1938–1945), GILAROVÁ, Lucie – KNAPÍK, Jiří – ŠOPÁK, Pavel (eds.), Opava 2016.
54 KREUZINGER, Erasmus, Chronik der alten und neuern Zeit Troppau's oder Troppau und seine Merkwürdigkeiten, Troppau 1862; vyšlo také v českém překladu pod názvem Opavská kronika staré i nové doby aneb Opava a její pozoruhodnosti. Příručka pro obyvatelstvo se situačním plánem města Opavy, Opava 2002.
55 S využitím Wenzelidesova rukopisu sestavil studii o opavském pivovaru archivář Zdeněk Kravar, viz KRAVAR, Zdeněk, Opavský pivovar 1825–1945, in: ŠVÁBENICKÝ, František (ed.), Opavský pivovar, Opava 2015.
56 GUDRICH, Rudolf, Kronika obce Kylešovic, díl I., Opava 1932; GUDRICH, Rudolf, Kronika obce Kylešovic, díl II., Opava 1933; GUDRICH, Rudolf, Kronika obce Kylešovic, díl III., Opava 1935.
57 HANIČÁK, Ondřej – HANIČÁKOVÁ, Markéta – ŠÍL, Jiří (edd.), Jan a Miloš: Paměti dvou generací opavské rodiny Čeledových, Opava 2022.

Závěrem shrňme práce, které k tomuto tématu vyšly v posledním období. Karolína Hazuchová se ve své bakalářské práci zaměřila na opavské kavárny do roku 1918,[58] svá zjištění uveřejnila roku 2014 také v časopise *Vlastivědné listy*.[59] Z publikovaných prací, které se nevyskytují v běžně dostupných bibliografiích, se vymezené tematice věnuje série krátkých příspěvků *Opavské kavárny, hotely, restaurace*, vydaná ve zpravodaji města Opavy *Hláska*. Texty připravovali archiváři Zemského archivu v Opavě Jaromíra Knapíková a Zdeněk Kravar. Jaromíra Knapíková je rovněž autorkou práce zaměřené na dějiny opavských kaváren.[60] Kniha vyšla roku 2018 jako doprovodná publikace ke stejnojmenné výstavě.

Z metodických příspěvků zabývajících se hodnotou a možností využití dobových adresářů při studiu opavských pohostinství pozdního 19. století lze uvést práci autorského tandemu Rudolfa Žáčka a Jany Stuchlíkové.[61] Podnětné jsou rovněž texty ostravského archiváře a historika Radoslava Daňka, který se tématu pivovarnictví na Ostravsku věnuje dlouhodobě.[62] Nepublikovanou práci zaměřující se na pohostinství v Kateřinkách sestavil Arnošt Onderka. Jeho příspěvek je založen na studiu dokumentace uchovávané na Katastrálním úřadu pro Moravskoslezský kraj, pracoviště Opava.[63]

Významnou skupinu pramenů a zároveň instrumentů pro práci představují katastrální mapy, plány a obecně obrazové prameny – pohlednice, ilustrace, reklamy, fotografie a veduty. Tyto materiály objasňují umístění domů v zástavbě a dávají nahlédnout do jejich zázemí atp. Plány a mapy města Opavy jsou dostupné v Zemském archivu v Opavě či ve státním Okresním archivu Opava.[64] Pohlednice a fotografie pak nejen v obou výše uvedených institucích, ale také ve Slezském zemském muzeu a v rozsáhlých sbírkách opavských sběratelů Jana Olugoše a Rudolfa Dybowicze. K dalším zdrojům patří soukromé sbírky pohlednic a fotografií Daniela Adametze z Malých Hoštic, Waltra Kosuba z Hlučína, Václava Poledníka a Zdeňka Wludyky z Ostravy a autora publikace.

58 HAZUCHOVÁ, Karolína, Opavské kavárny do roku 1918. Diplomová práce. Opava: Filozoficko-přírodovědecká fakulta, Ústav historických věd, Slezská univerzita v Opavě 2014.
59 HAZUCHOVÁ, K., K historii nejstarších, c. d., s. 19–21.
60 KNAPÍKOVÁ, Jaromíra, Příběhy opavských kaváren 1789–1989, Opava 2018.
61 ŽÁČEK, Rudolf – STUCHLÍKOVÁ, Jana, Opavská pohostinství ve světle nejstarších adresářů z druhé poloviny 19. století, in: KORBELÁŘOVÁ, Irena (ed.), Kulinární kultura Slezska a střední Evropy. Východiska, metody, interdisciplinarita, Opava 2015, s. 175–188.
62 DAŇĚK, Radoslav, Ostravské pivovarnictví v éře kapitalismu, Ostrava 2014; DAŇĚK, Radoslav, Výčep piva a hostinská živnost na Ostravsku v proměnách 19. století, in: Ostrava. Příspěvky k dějinám a současnosti Ostravy a Ostravska, Ostrava 2011, s. 11–41.
63 ONDERKA, Arnošt, Hostince v Kateřinkách, Opava 2017, nepublikováno.
64 SOkA Opava, Sbírka dokumentačního materiálu.

Pochod opavských hostinských věnovaný Adolfu Schittenhelmovi, předsedovi společenství hostinských v Opavě. Koláž obsahuje podobenky opavských hostinských, nedatováno. ZA v Opavě, sbírka Rudolf Mader, HKGem Troppau, Bamberg

Metodologická východiska

Cílem předkládané práce je dokumentace pohostinských provozů na území města Opavy. Pohostinstvím rozumíme hospody, hostince, hotely, kantýny, kavárny, pivnice, restaurace, vinárny, výčepy a další podniky tohoto typu, které nabízely pokrmy, nápoje a případně ubytování. Téma je vymezeno územím města Opavy včetně Jaktařského, Hradeckého a Ratibořského předměstí a dále městskými částmi, které tvořily roku 1939 připojené obce Jaktař, Kateřinky a Kylešovice.[65] Údaje o jednotlivých podnicích jsou řazeny podle ulic a náměstí od historického centra města Opavy až po okrajové části. Díky tomuto řazení lze snadněji nahlížet situaci dílčích provozů v prostorových souvislostech, tzn. posuzovat strategie výběru míst pro zařízení hostinců, umístění podniků s ohledem na kupní sílu hostů či pohyb obyvatel, nebo např. sledovat přesun majitelů či provozních v rámci města. Chronologicky je kniha vymezena volněji, přičemž sleduje opavské pohostinství od počátku 19. století do roku 1945. Spodní časová hranice vychází z dostupnosti dobového tisku, který náleží k hlavním zdrojům práce.[66] Zahrnuty jsou také tradiční hostince, jejichž počátky sahají přinejmenším do období raného novověku. Horní časová hranice je vymezena rokem 1945. Vysídlení Němců, plošné rušení živností, uvalení národních správ a později i soustředění pohostinských provozů do velkých řetězců v centrálně plánované ekonomice vnímáme jako samostatná témata, jimž by měla být věnována pozornost v jiné publikaci.

Z hlediska použité metodiky se tato kniha opírá o běžné postupy historické práce zahrnující metodu induktivní i deduktivní a dále o metodu nepřímou (analogické a mimopramenné zkoumání), progresivní (sledování chronologické souvztažnosti), statistickou (kvantitativní stránky jevů), geografickou (prostorové souvztažnosti) a konečně také o metodu retrospektivní, neboť některá tvrzení bylo možné zdůvodnit jen hypoteticky vzhledem k tomu, že starší dějinné fáze jednotlivých podniků neměly tak bohaté informační zdroje, jako tomu bylo v jejich pozdějším období.

Během heuristiky bylo shromážděno bezmála 8 000 inzerátů. Vedle inzerce posloužily pro vypracování kostry předkládané práce i dobové adresáře a průvodce. Adresáře, popř. průvodce, vycházely často s rozestupy několika let, a tak nemohly zachytit existenci podniků, které zahájily a zároveň ukončily činnost mezi jednotlivými vydáními. Nelze-li doložit takovéto podniky inzercí, pak z celkového přehledu mizí. Adresáře rovněž neuvádějí některé osoby jako hostinské.[67] Do úvahy bereme i povahu údajů obsažených v adresářích, protože umožňují více možných výkladů. Příkladem za všechny je lokalizace živností, které jsou někdy evidovány tak, že je lze považovat buď za místo bydliště provozovatele, nebo za adresu provozu. Vzhledem k tomu, že v 19. století bývalo místo bydliště velmi často shodné s adresou živnosti, ponecháváme v uvedené práci také údaje, které připouštějí obě možnosti. Výčet pohostinství z těchto důvodů nemůžeme považovat za konečný.

Jednotlivé podniky jsou uvedeny záhlavím, které obsahuje nejprve místopisné údaje podle ulic a náměstí s číslem popisným, přičemž za lomítkem je doplněno číslování platné do roku 1872. Lokalizace jednotlivých pohostinství vychází ze současných názvů ulic a náměstí. Domovní čísla byla sjednocena podle příručky *Orientierungs-Schema der schlesischen Landeshaupstadt Troppau* (1877). Některá pohostinství jsou označena pouze starým, nebo naopak novým číslem v závislosti na tom, kdy byly jejich budovy postaveny, popř. odstraněny. V několika případech je lokalizace adresou jen přibližná, jako např. u Casinogarten či hostince Bílý vlk.

Dále jsou zařazeny názvy podniků a údaje o majitelích, popř. provozních, tak, jak se vyskytují ve zdrojových datech, tj. především v inzerci a adresářích. Tyto údaje jsou vymezeny základní chronologizací vyjádřenou letopočtem. Pokud nebylo možné u některých osob zjistit celé jméno, uvádíme alespoň příjmení. Bylo-li možné zjistit vztah uvedených osob k danému místu, označujeme jej pomocí zkratek (M) majitel, (H) hoteliér/hostinský, (R) restauratér, (C) kavárník. Na záhlaví navazují komentáře, které podávají základní charakteristiku podniků. Zahrnují různorodé informace vztahující se k nabídkám nápojů a pokrmů, k vlastnickým poměrům, společenským událostem, ale obsahují rovněž publikované vzpomínky.

Publikace je opatřena jmenným a místní rejstříkem a dále rejstříkem firem. Jmenný rejstřík je přitom zároveň nástrojem ke sledování migrace jednotlivých hostinských a majitelů pohostinství v rámci města, třebaže v některých případech nebylo možné vyloučit shodu jmen. Podniky přecházely z rodičů na potomky, resp. v rámci jedné generace i mezi jiné příbuzné, nebo docházelo k témuž vícegeneračně. Různé jazykové variace jmen vyskytující se v tisku jsme sjednotili, aby bylo možné snáze sledovat převážnou většinu osob. Rejstřík firem a živností může napomoci pozorovat přesun podniků v rámci města mezi různými adresami atp.

65 Podsbírka historie, podsbírka novodobé dějiny, podsbírka fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média.
66 Uvedené obce byly k Opavě připojeny v dubnu roku 1939 a vytvořily dohromady tzv. Velkou Opavu.
67 Stanovené vymezení umožňuje sledovat dějiny podniků v delší perspektivě, kterou by vyloučilo bodové vymezení tématu, třebaže do úvahy přichází zrušení propinace roku 1869, popř. zavedení živnostenského řádu císařským patentem roku 1859 s platností od 1. 5. 1860. Posledně zmíněná úprava navíc nevytvořila podmínky úplné svobody – právě hostinská živnost byla prohlášena za koncesní a kvůli jejímu udělení musel uchazeč splnit řadu podmínek (zachovalost, odborná způsobilost atp.).

Horní náměstí — Oberring, Adolf-Hitler-Ring

Horní náměstí — 1 / 219 též Ostrožná 2, 4 / 219, 220

1832, 1837, 1842, 1844 Weinhaus zum goldenen Pfau, Jülke Joseph | **1860** Danzmann Eduard (C), (H) Neukom Anton | **1857, 1861** Mohr Johann (C), Mohrs Café Adam Josef | **1862** Neukamm Adolf | **1862, 1863** U Zlatého páva (Zum goldenen Pfau), Mohrs--Kaffeehaus, Danzmann Eduard (M), Neukom Anton (H) | **1869, 1874** Café Mohr (C) | **1876** Königstein Sigmund |**1879** Adams Restauration | **1882** Neukom Anton, U Zlatého páva (Zum goldenen Pfau), Café Wien | **1874, 1877, 1879, 1881, 1883** Kafé Königstein Sigmund | **1884** Café Wien, Weissbach Moritz | **1886, 1888** Café Wien Königstein Sigmund (M, H), Westreich David (C) | **1891** Kavárna „u Vídně" (Café Wien), Raida Franz (C) | **1891** Mojsesko Moritz (C) | **1892** Kavárna „u Vídně" | **1894, 1896, 1898, 1901** Café Wien, Schwarz Anton (C), Troppauer Bierhalle | **1902** Westreich David | **1904** obchod s koloniálním zbožím, Köhler Karl

Do roku 1792 nebyla v tomto domě hostinská živnost uváděna.[68] Vinárník Joseph Fülke uspořádal v lednu a únoru 1832 ve vlastním sále celkem šest bálů. V roce 1837 nabízí nový majitel, zřejmě Leopold Hofmann, tuzemská a zahraniční vína a zaručil se za jejich kvalitu a pravost. V roce 1844 a v červnu 1845 nabídl Leopold Hofmann k pronájmu vinárnu v přízemí a v 1. poschodí prostorný sál a 5 místností.[69] Dne 20. února 1848 zde proběhl patrně první opavský maškarní ples a víme, že v objektu mimo jiné vystupoval německý Opavský mužský pěvecký sbor.[70] Spolek zde platil nízký nájem a pořádal pěvecká cvičení, ale po změně majitele podniku roku 1849 došlo k ukončení pronájmu a současně s tím zřejmě i k omezení činnosti spolku samotného.[71] Ve vinárně a kavárně *Zum goldenen Pfau* byly po rekonstrukci roku 1861 k dispozici dva vídeňské kulečníky nejmodernější konstrukce a mramorové hrací stolky.[72] Starší taneční sál nechal v roce 1850 přebudovat Ignaz Resch na byty. V roce 1862 prodal Johann Mohr († 26. 3. 1889) svou kavárnu v té době 39letému Eduardu Danzmannovi.[73] Návštěvníci tu mohli od roku 1874 konzumovat plzeňské pivo. Během dalších let ve zdejším sále vystupovali různí umělci a hudebníci. V lednu roku 1877 zde například měla své představení Marie Bacchi,

Roh Ostrožné ulice a Horního náměstí, *Café Wien,* kolem roku 1900. SOkA Opava, SDM Opava, kart. 131, manip. č. 17

68 Např. obecní radní a hostinský Franz Argauer není v adresáři z roku 1874 jako hostinský uveden.
69 ZUKAL, J., Beiträge zur Häuser, c. d., s. 4.
70 Die Häuser Nr. 219 und 220 in Troppau sind aus freier Hand zu verkaufen, Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 14. 7. 1845, 56, s. 637.
71 ŠOPÁK, Pavel, Tvořit město. Opava a Moravská Ostrava 1850–1950: architektura a urbanismus, Opava 2017, s. 114.
72 ŠOPÁK, P., Kultura–Politika–Společnost, c. d., s. 33.
73 KREUZINGER, Erasmus, Chronik der alten und neuern Zeit Troppau's oder Troppau und seine Merkwürdigkeiten, Troppau 1862, s. 187.

narozená v Paříži, která se vyznačovala 28centimetrovým plnovousem.[74] Nacházelo se tady též sídlo tzv. II. Casino Vereinu (II. čtenářského spolku). V listopadu 1878 zde Florian Flögel představil veřejnosti výhody zřízení Opavského živnostenského spolku (*Troppauer Gewerbeverein*), který byl v lednu 1879 skutečně ustaven.[75] Počátkem slavné Café Wien, dříve kavárny Königsteinovy, je až 9. srpen 1884, kdy nový nájemce Moritz Weissbach zveřejnil pozvánku k návštěvě podniku. Nabídka zahrnovala i předplatné snídaní. V nočních hodinách, kdy měly ostatní restaurace zavřeno, nabízela kavárna „francouzské bujóny, ruský kaviár, výběr studeného bufetu, výborné plzeňské pivo, originální francouzská a španělská vína, koňak, šampaňské, pravý moskevský čaj a v Opavě dosud neznámý čaj à la gurmán", to vše za příznivé ceny.[76] V roce 1885 byla součástí měsíčního předplatného snídaní malá káva se dvěma chleby za 2 a půl zlatého, totéž s velkou kávou za 2 zlaté a 80 krejcarů. Roku 1886 byl zdůrazněn celonoční provoz a rovněž větrané prostory, brilantní osvětlení, kulečník a noviny ve velkém výběru s dovětkem „Ctěnému publiku jen to nejlepší!".[77] V březnu 1891 za nešťastných okolností zemřel kavárník Westreich. Původní předpoklad o otravě svítiplynem se ukázal jako mylný, vyšetřování prokázalo otravu arsenikem.[78] Příčnou sebevraždy byly velké dluhy podnikatele. Zesnulý po sobě zanechal šest dětí, přičemž jeho manželka zemřela v předcházejícím roce.[79] Kavárnu po této nešťastné události převzal hoteliér Franz Raida.[80] V září 1904 si v prostorách někdejší Café Wien otevřel obchod s delikatesami, vínem a koloniálním zbožím obchodník Karl Köhler.[81]

Horní náměstí 2 / 218

1829 Weinschank, Ungar (H) | **1847, 1857, 1860, 1861, 1862, 1863, 1864, 1865, 1869, 1870, 1874, 1877, 1881, 1885** Hüblinger Georg, Geschäftsführer, Weinschank, Zum Kaiser von Österreich | **1885, 1886** Weinstube, Hüblinger Heinrich a Louise | **1887** Grötschls Weinschank | **1888** Hüblinger Louise (M, H) | **1887–1894** Bier- und Weinschank, Grötschel Johann (M, H) | **1895** Grötschel Maria | **1896, 1897, 1898** Hüblinger (M), Zwinger Johann (H), Zum Kaiser von Österreich | **1901** Böhm Franz | **1905, 1907, 1908** Schneider Eduard (H) | **1911** Restauration zum Kaiser von Oesterreich, Haas Johann | **1919, 1920, 1921** Gabzdyl a Dvořák (M) | **1924, 1925, 1926, 1927, 1928, 1932, 1935, 1936, 1937, 1938** Restaurant Haas Johann | **1938** Blauer Stern, Bürklen Emil | **1941, 1942** Bürklen Emil | **1943, 1944** Blauer Stern

Horní náměstí, na č. 1 *Café Wien,* na č. 2 hostinec U Císaře rakouského (*Zum Kaiser von Österreich*), na č. 4 *Café Central*. Soukromý archiv Jana Olugoše

74 Zum ersten Male in Troppau, Troppauer Zeitung, 19. 1. 1877, 15, s. 4.
75 MATEJKO-PETERKA, Ilona – HANIČÁK, Ondřej – JANÁK, Martin, Spolkový život ve Slezsku: spolky ve světle dochovaných památek, Opava 2016, s. 30.
76 Café Wien, Troppauer Zeitung, 6. 8. 1884, 181, s. 6.
77 Denkschrift zur Feier des 25jährigen Bestandes der Troppauer freiwiligen Feuerwehr in den Tagen des 13., 14., 15. und 16, August 1886, Troppau 1886, nepaginováno.
78 Arsenik (oxid arsenitý) je toxická látka dříve používaná k výrobě skla, emailů, nebo také k výrobě jedů na hlodavce.
79 Udusil se, Opavský Týdeník, 21. 3. 1881, 23, s. 5.
80 Caféhaus-Uebernahme, Troppauer Zeitung, 24. 3. 1891, 68, s. 8.
81 Geschäfts-Eröffnung, Troppauer Zeitung, 11. 9. 1904, 208, s. 8.

Za prvního doloženého majitele domu můžeme považovat Andrease Kříže, zvaného Hess, a to kolem roku 1595.[82] V roce 1829 nabídl formou inzerátu nájemce Ungar nejen bohatý výběr rakouských a uherských vín, ale rovněž 12 pokojů k ubytování.[83] O 18 let později, v roce 1847, pak pozdější dlouholetý nájemce Georg Hüblinger inzeroval prodej vína ročníků 1822 a mladších za zvlášť příznivé ceny. Tentýž nájemce nabízel v roce 1874 nejen vína v nejlepší kvalitě, ale též bohatý výběr klobouků všech druhů pro pány a děti. To už se jeho vinárna jmenovala U Císaře rakouského. V roce 1885 zaznamenáváme jako nájemce zřejmě jeho syna Heinricha. Od roku 1887 pak další nájemce Johann Grötschel zpestřil nabídku podniku o pozvánky k zabijačkám s doplněním nabídkou ovaru s křenem a večerním „Wurstessen", což byly tlačenky, játrovky a další speciality. Později vedl restauraci až do roku 1938 Hans Haas a poté – do konce války, kdy dům shořel – manželé Juliane a Emil Bürklenovi.

Horní náměstí 4 / 216

1685 Habel Johann (M) | **1826–1838** Gasthaus zum blauen Löwen | **1840** Künzel Joseph | **1857** Dauertl Rudolf | **1860** Zum goldenen Kreuz, Staubach Karl (C) | **1861, 1862, 1863, 1864** Café, Staubach Karl (C) | **1867** Bier- und Weinschank, Schindler Josef | **1869, 1871** Lesecasino, Resch Ignaz (M) | **1874, 1877, 1876** Café Schindler Ferdinand | **1879** „Pod Modrým lvem", Kopschitz Engelbert | **1883, 1884** Kavárna Kopschitzova | **1886** Café Kopschitz | **1888** Schindler Ferdinand a Josefa (M), Café zum blauen Löwen, Kopschitz Engelbert (C), Lesecasino | **1889, 1890** Schindler Ferdinand (M), Kopschitz Engelbert | **1891** Krupitza Emil, Café Central | **1892** Centrální kavárna | **1893, 1894, 1896, 1897, 1898** Krupitza Emil (M, C), Caféhaus | **1899, 1899** Centrální kavárna, Café Central, Krupitza Emil | **1900** Kaffeehaus Emil Krupitza | **1901** Hrabovský Karel (H) | **1902, 1905** Café Central | **1907, 1908, 1909, 1910, 1911, 1913, 1915** Café Central Krupitza Emil | **1919, 1920, 1921** Löwengrube, Krupitza Marie (M), Titze Karl (H), Weber Josef | **1922** R. Titze a Zahaisky, Löwengrube | **1924** Krupitza Marie (M, C), Kaffee-Rest. Löwengrube, Zum Rathaus | **1924** Titze und Zahaisky | **1925, 1926, 1927, 1928** Karl Titze, Café Löwengrube, Gastwirtschaft H. Haas | **1927, 1928** Krupitza Emil, Titze Karl, Otto, Zum Rathaus, Altes Rathaus, U Radnice | **1931, 1932** Beier Anna, Café-Restaurant Rathauskeller | **1933, 1935, 1936, 1937, 1938** Löwengrube, Sobotik Franz (M), Baier Anna, Beier Alois, Zum Rathaus, Rathauskeller

Dům na tomto místě byl prodán v roce 1796 za cenu 5 300 zlatých hostinskému Franzi Lacherovi. V objektu se nacházela i tiskárna knih a nakladatelství.[85] Koncem roku 1828 byl v hostinci U Modrého lva inzerován prodej 400 věder červeného a bílého vína formou licitace, se slevou při odběru většího množství.[86] Kreuzinger pak v kronice města připomíná pivovar v zadní části domu. Kavárna nesla název U Zlatého krejcaru (*Zum goldenen Kreuzer*) a patřila k jedné z největších a nejkomfortnějších v Opavě. Jan Čeleda ve svých vzpomínkách uvádí, že na rozdíl od ostatních kaváren v prostoru Horního náměstí zde byly k dostání také české noviny, konkrétně

Horní náměstí č. 4, kavárna Lví jáma (*Löwengrube*), pohled do interiéru. Soukromý archiv Waltera Kosuba

82 ZUKAL, J., Beiträge zur Häuser, c. d., s. 5.
83 Erhalten am 11. März, Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 20. 3. 1829, 23, s. 215.
84 Adressbuch, c. d., s. 176.
85 ZUKAL, J., Beiträge zur Häuser, c. d., s. 7.
86 Am 29 Dezember 1828, Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 19. 12. 1828, 101, s. 1007.

Opavský Týdeník.[87] V letech 1879 až 1891 provozoval podnik Engelbert Kopschitz, který svým hostům nabízel nejen „přátelskou polohu v centru města“, ale i velký výběr novin, výborný kulečník, vyhlášené nápoje a pozornou obsluhu. Engelbert Kopschitz však zemřel po krátké nemoci roku 1893.[88] Kavárnu za jeho působení mimo jiné navštěvovala i jedna z nejvlivnějších stolových společností Rakouského Slezska – *Hanselei*. Tato společnost byla pro svůj dalekosáhlý vliv označována také jako „slezská stínová vláda“.[89] Majitelem kavárny se znakem velkého modrého lva s červeným jazykem na fasádě byl do roku 1891 Ferdinand Schindler, ale již v dubnu téhož roku od něj „kavární dům“ za 42 500 zlatých koupil dřívější vrchní z kavárny *Hansel* Emil Krupitza, bratr kavárníka Richarda Krupitzy.[90] Ten provozoval později i *Sommer-Café,* Letní kavárnu v městském parku (*Kaiser Josefs-Park*). Zároveň došlo ke změně názvu na *Café Central* a k dřívější nabídce přibyly i noviny zahraniční a humoristické a v roce 1894 dva nové kulečníkové stoly. Specialitou podniku byl mimo jiné výtečný čaj. One 19. února 1917 zemřel dlouholetý majitel a provozní Emil Krupitza. Teprve v roce 1919 je zaznamenán nový provozovatel Karl Titze, jenž ihned po převzetí podniku 23. srpna 1919 kavárnu přejmenoval na Lví jámu – známou *Löwengrube* (dle výše uvedeného domovního erbu) – a k jejímu otevření uspořádal koncert lázeňské kapely z Jánských Koupelí.[91] Svým zákazníkům nabízel např. denní obědové menu, sestávající z polévky, masa, přílohy, moučníku a černé kávy, to vše za 8 K 50 h. Pro zajímavost lze uvést, že název *Löwengrube* inspiroval i další restauratéry, svůj podnik v Kružberku tak např. pojmenoval jeho majitel Ripka.[92] Podle záznamů v Zemském archivu v Opavě došlo v průběhu roku 1927 ke zrušení společnosti Titze & Co., jejímž členem byl v letech 1922–1924 také stejnojmenný syn Emila Krupitzy.[93] V roce 1928 zahájil nový provoz Karl Titze, který dřívější název Löwengrube změnil na Café-Restaurant U Radnice (*Kaffee-Restaurant zum Rathaus*), dle instituce stojící v jeho sousedství. Název *Löwengrube* se objevil opět v roce 1932, kdy po celkové renovaci převzal zábavní podnik (*Vergnügungslokal*) restauratér Alois Beier. Po roce 1938 se již další záznamy o kavárně nevyskytují.[94]

Horní náměstí č. 4, kavárna Lví jáma *(Löwengrube),* pohled do interiéru. Soukromý archiv Rudolfa Dybowicze

Horní náměstí 5 / 215

1847 Wein- Bier- und Brandweinausschank zum goldenen Ring, Haller Josef | **1857, 1858, 1860, 1862, 1863, 1864** Springer Eduard (M, V), Zum goldenen Ring, U Zlatého prstenu, Weinschank | **1869** Springer Johann | **1871** Melzer Mathias | **1874** Melzers Bierhalle | **1877** Springer Anna, Melzer Mathias | **1876** Bierhalle Melzer, Melzers Restauration | **1876** Krömer Leopold (H) | **1877, 1878** Springer Anna (M), Alois Webers Restaurant, Bierhalle | **1880–1894** Springer Johann, Springers Restauration, Altdeutsche Bierstube, Zur Bierliesl | **1895** Schilder Robert, Hannel Maria | **1896** Tscherne Georg, Melzer Johann, Zur Bierliesl | **1897** Jedlička František | **1898** Lichtwitz (M) | **1901** Restaurant Wintergarten, Lichtwitz Albert (M), Böhm Berta | **1901** Münzner Karl (R), Böhm Franz (H) | **1905** Böhm Berta | **1906** Wintergarten, Trampusch Emil (R)

Tato budova patřila v 16. století k předním měšťanským domům. V srpnu 1632 zde bydlel princ Eusebius z Lichtenštejna. K objektu se přimykal tzv. Gillerův pivovar, který se později stal majetkem právovárečných měšťanů, a to do roku 1810.[95] Josef Haller, nájemce výčepu na Horním náměstí č. 215, roku 1847 dům koupil a nabízel velký výběr vín různých značek a druhů, včetně šampaňského.[96] V roce 1874 se zde za nájemce Melzera prodával žejdlík[97] pravého plzeňského za 7 krejcarů. Roku 1876 Melzer odešel do restaurace

87 HANIČÁK, O. – HANIČÁKOVÁ, M. – ŠÍL, J. (edd.), Jan a Miloš: Paměti, c. d., s. 54.
88 KREUZINGER, E., Chronik der alten, c. d., s. 187.
89 PELC, Martin, Mit kam patřit, in: PELC, Martin – ŠOPÁK, Pavel – ŠUSTKOVÁ, Hana (edd.), Opava–Vídeň. Měšťanská kultura 19. století mezi periferií a centrem, Opava 2011, s. 57.
90 Opavský Týdeník, 4. 4. 1891, 26, s. 5.
91 Löwengrube, Deutsche Post, 22. 8. 1919, 244, s. 7.
92 WENZELIDES, Otto, Der Dr.phil. als Kaffeesieder, Deutsche Post, 4. 4. 1942, 94, s. 4.
93 ZA v Opavě, f. KS Opava, sign. A V 14b, kart. 101 (Titze&Co.).
94 Adress-, Geschäfts- und Personal-Handbuch von Troppau 1938, Troppau 1938.
95 GEBAUER, Josef, Z historie pivovarnictví v Opavě, Vlastivědné listy Slezska a Severní Moravy 1996, 22, 2, s. 9.
96 Weinausschank Anzeige, Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 2. 4. 1847, 27, s. 328.
97 Starší objemová jednotka odpovídající 0,4803 l nebo také 0,4765 l. Vídeňský žejdlík odpovídal objemu 0,3537 l.

Horní náměstí č. 24, vlevo restaurace Johann Springer, na konci řady vpravo dům č. 26 hotel Koruna, kolem roku 1910. Soukromý archiv Daniela Adametze

Zlatá hruška. Za Johanna Springer se v tomto podniku prodávalo pivo z (Brněnských) Ivanovic (*Nennowitzer Märzen Lager Bier*), o dekádu později pro změnu pivo mnichovské (*Münchener Spatenbräu*).[98] V roce 1886 Springer oznámil zařízení salonku ve stylu staroněmecké pivnice.[99] Roku 1877 došlo opět na změnu značky piva – tentokrát to byl zlatavý mok z Kulmbachu (*Culmbacher*),[100] o rok později Pschorr z Mnichova, pak plzeňský Gambrinus a nakonec opět pivo z Ivanovic. Od roku 1891 byly v nabídce u Springera čerstvé ústřice a sekty různých značek. V roce 1893 bylo na nápojovém lístku budějovické pivo kvasnicové, ale to už došlo ke změně nájemce. Na místo Springera nastoupil Robert Schilder a hned po něm roku 1897 František Jedlička, pozdější dlouholetý hostinský v Matičním domě.[101] Hostinský Schilder nabízel roku 1895 pro uzavřenou staroněmeckou společnost zvláštní místnost v zadním traktu, inzerovanou už roku 1886, pivo plzeňské z měšťanského pivovaru, opavský Zlatopramen a bohatý výběr rakouských a uherských vín. V říjnu 1895 inzeroval v pořadí jubilejní stou domácí zabijačku s bohatým programem. K přejmenování restaurace na *Zur Bierliesl* došlo za hostinského Johanna Melzera, bratra zemřelého hoteliéra Mathiase Melzera, v dubnu roku 1896.[102] Název *Zur Bierliesl* lze přeložit volně jako U Šenkýřky. Hans Melzer se postaral o novou ventilaci a lokál vybavil Polyphonem.[103] Další majitel hostince Jindřich Schlesinger byl roku 1901 zatčen, když policie odhalila jeho dřívější podvody: Schlesinger cestoval po různých evropských městech a vydával se za kustoda muzeí, přitom objednával mnoho starožitností, z nichž pak řadu odcizil.[104]

Horní náměstí 8 / 212

1853 Weinlokal, Zum goldenen Röß | **1860, 1861, 1862, 1863** U Zlatého koně (Zum goldenen Roß, Zum goldenen Rössel), Bauer Vinzenz (M, H) | **1867** Bubenek Anton | **1871** Melzer Mathias | **1874** Meier Johann | **1878–1882** Hansels Restauration, Hansel Josef | **1886–1891, 1894, 1896** Hansel Eduard, Alker Eduard, Wein- Bierschank und Obstwein | **1898** Chrobaczek Vinzenz (M), Zum goldenen Rössel | **1898, 1900, 1901** Restauration, Gastwirtschaft, Füratsch Ernst | **1902** Hansel Eduard | **1904** Frühstückstube, Eichler Josef (H) | **1907–1914** Städtische Gastwirtschaft J. Horzalka, Horzalka Julius (H) | **1921** Pelzhaus, Nedela Hubert

Podnik byl otevřen 17. září 1853.[105] Tento lokál – později restaurace U Zlatého koně – byl dalším z opavských podniků, který nesl koně ve svém názvu. Připomeňme restaurace Bílý koníček na Dolním náměstí, Černý kůň na ulici Jaktařské (Krnovské) a Bílý kůň na

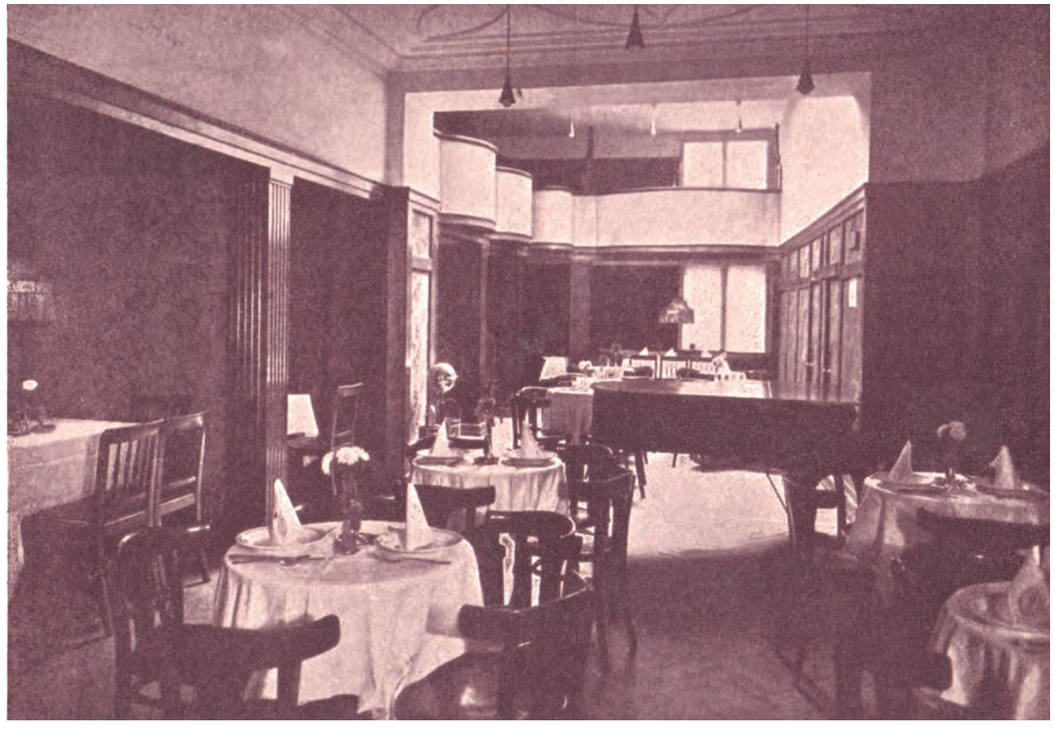
98 Springers' Restauration, Troppauer Zeitung, 18. 3. 1884, 65, s. 6.
99 Denkschrift zur Feier des 25jährigen Bestandes der Troppauer freiwiligen Feuerwehr in den Tagen des 13., 14., 15. und 16. August 1886, Troppau 1886, nepaginováno.
100 Kulmbach, město v Bavorsku. V dobových inzerátech se opakovaně uvádí značka jako Culmbacher.
101 Převzetí hostince, Opavský Týdeník, 19. 6. 1897, 47, s. 6.
102 Springer'schen Restauration jetzt zur „Bierliesl", Deutsche Wehr, 29. 4. 1896, 35, s. 8.
103 Polyfon je obchodní značka hracích přístrojů na kotouče, vyráběny byly od roku 1885 německou společností Polyphonwerke.
104 Prohnaný podvodník, Opavský Týdeník, 16. 11. 1901, 90, s. 3.
105 Restaurations-Eröffnug, Troppauer Telegraph, 17. 9. 1853, 155, s. 473.

dnešní ulici Kasárenské. V roce 1871 do restaurace přišel z Wenzelovy zahrady na Nákladní ulici (dříve *Streichteichgasse*) hostinský Melzer a zavedl zde plzeňský ležák.[106] Oddaný personál, to už bylo v roce 1900, popřál svému milovanému šéfovi Ernstu Füratschovi ke ctěným jmeninám v deníku Troppauer Zeitung.[107] Zřejmě posledním majitelem nebo jen pronajímatelem byl před první světovou válkou Julius Horzalka.[108] Po první světové válce byla na tomto místě uváděna pouze provozovna kožešníka Huberta Nedely.[109]

Horní náměstí 9 / 211

1853 Weinlokal „Zum goldenen Apfel", Plesch Mathias | **1856** Weinkeller „Zum gold. Apfel" | **1857–1874** Plesch Mathias (M, H) U Zlatého jablka (Zum goldenen Apfel) | **1876** Plesch Mathias | **1878, 1881** Plesch Viktoria (M), Piffl Carl (H) | **1885** Plesch Rudolf | **1886–1902** Plesch Rudolf, Weinschank, Weinstube, Frühstückstube | **1905, 1906** Rest. zum Deutschen Ritter | **1908** Plzeňská restaurace | **1907–1919** Hein Gustav (M, H), Zum deutschen Ritter | **1919–1924** Peikert Leopold (M, R), Zum Deutschen Ritter | **1925** Weinstube Peikert | **1926** Pilsner Urquell Wein-Restaurant L. Peikert | **1927–1933** Grand Restaurant, Weinstube, Pilsner Urquell, Etablissement | **1928** vinárna, Volkskeller | **1935–1943** Peikert Leopold (M, H), Bier- u. Weinstube Volkskeller | **1945** Kavárna a restaurace „U Zemského národního divadla"

Dům na tomto místě patřil v roce 1635 bývalému polnímu trubači (*Feldtrompeter*) Jakobu Willenbrandovi.[110] Ve vinném sklepě U Zlatého jablka bylo možno v roce 1856 denně mezi desátou a třináctou hodinou koupit žejdlík dobrého stolního vína za 6 krejcarů přes ulici, nebo si ho v uvedených hodinách vypít přímo na místě. V tomtéž roce místní noviny oznamují koncert na nový nástroj *Breitoline*[111] za doprovodu vídeňské zpěvačky slečny Schipeck.[112] Od roku 1860 byl majitelem podniku Rudolf Plesch, který svou restauraci, jako jednu z nejproslulejších a nejstarších ve městě, nabízel k pronájmu od 1. ledna 1877, včetně zásob rakouských i tokajských vín.[113] Nicméně jako majitel a provozovatel je veden i v dalších letech, a to až do roku 1905, kdy se z vinárny stává Heinův restaurant U Německého rytíře.[114] Nabídka sortimentu restaurace Gustava Heina byla opět bohatá – výběr vín, včetně

Horní náměstí č. 9, Heinova pivnice a vinárna U Německého rytíře (*Zum deutschen Ritter*), kolem roku 1905. Soukromý archiv Waltera Kosuba

106 Eröffnungs-Anzeige, Troppauer Zeitung, 11. 10. 1871, 233, s. 4.
107 Ein tausendfach donnerndes Hoch, Troppauer Zeitung, 12. 1. 1900, 8, s. 6.
108 Ein Prosit Neujahr, Deutsche Wehr, 31. 12. 1914, 300, s. 8.
109 Adress- und Geschäftshanbuch der Landeshauptstadt Troppau, Troppau 1924, s. 110.
110 ZUKAL, J., Beiträge zur Häuser, c. d., s. 13.
111 Tj. Breitova citera.
112 Concert, Troppauer Telegraph, 2. 12. 1856, 209, s. 728.
113 Restaurations-Verpachtung, Troppauer Zeitung, 28. 11. 1876, 273, s. 4.
114 Eröffnung der Restauration zum „Deutschen Ritter", Deutsche Wehr, 19. 5. 1905, 114, s. 4.

Horní náměstí č. 9, restaurace Leopolda Peikerta, kolem roku 1930. Soukromý archiv Daniela Adametze

francouzských a šampaňského, plzeňské pivo a vynikající kuchyně. V nabídce byla i možnost pravidelných denních obědů. Do tohoto lokálu se v roce 1906 přestěhovala jak stolní společnost Hanselei, tak se stal i kmenovým hostincem místní skupiny Nordmarky. Od července 1919 ho vdova Hermine Hein prodala pozdějšímu dlouholetému provozovateli Leopoldu Peikertovi.[115] Ten nově pojmenovaný *Pilsner Bier- u. Weinrestaurant* zcela přestavěl a 3. srpna téhož roku znovu otevřel. Zároveň i nadále vedl restauraci na dnešním Východním, tehdy Severním nádraží. Sklepní prostory, označené jako *Volkskeller,* sloužily ke koncertům tehdejších vídeňských šramlů, později i jazzovým orchestrům a vystoupením zpěvaček či humoristů – otevřeno bylo do tří hodin ráno. Celá budova prošla několika přestavbami, jak je patrno z fotografické dokumentace. Sám Leopold Peikert, který byl ve třicátých letech minulého století též nájemcem Kávového restaurantu na novém městském koupališti, vedl svůj podnik až do konce druhé světové války, kdy byl vystěhován do Rakouska. Roku 1946 převzal toto pohostinství jako národní správce Rudolf Pižl.[116]

Horní náměstí 11 / 209

1857, 1863 Weinkopf Karl (M) | **1863** Piruschka Thekla (H) | **1880, 1881** Weinstube Weinkopf Heinrich | **1898** Weinkopf Heinrich (M)

K otevření *Weinstube am Oberring* došlo v srpnu 1880,[117] nájemce Heinrich Weinkopf zde nabízel dle svých slov výtečná rakouská vína. V adresářích města Opavy se po roce 1881 vinárna na této adrese již nenachází. Roku 1888 je zde uváděn obchod se lněnými výrobky.

Horní náměstí 12 / 208, též Rybí trh 1 / 208

1784 Christmann Josef (H) | **1833** Christmann Josef | **1860** Eppich Johann (M), Larisch Simon (H) | **1834** Hörber Rosalia, Brandweinschank | **1859** Eppich Johann (M), Schanklocale, Haluska F. | **1860** Lamche Augustin (H) | **1860, 1862, 1863** Weinschank, Larisch Simon | **1868** Eppich Johann | **1870, 1871, 1872** Eppich Johann (M), Zum goldenen Anker, U Zlaté kotvy | **1874** Tropp. Theater-Restaurant, Scholz Franz | **1877** Eppich Johann (M) | **1881** Eppich Johann (M), Schittenhelm Albert (R) | **1884, 1886, 1888, 1890, 1891** Zum goldenen Anker, Eppich Johann (M), Obsina Josef (M) | **1892, 1894** Tscherne Georg | **1895, 1896, 1897** Gasthaus zum goldenen Anker, Klement (též Klemens), Hennersdorfer Bierhalle, Obsina Josef | **1898** Ulbricht a Wenzel (M), Zum gold. Anker | **1900** Troppauer Bierhalle, Theodor Schnürch | **1901, 1905–1909, 1911, 1917, 1913** Theater-Restauration, Schnürch Theodor | **1924** Wenzel Johann, Schnürch Theodor (H) | **1927, 1931, 1932, 1935–1938** Schnürch Theodor

115 Geschäftsübernahme, Deutsche Post, 3. 8. 1919, 225, s. 12.
116 ZA v Opavě, f. KS Opava, sign. A III 172b, kart. 68.
117 Eröffnungs-Anzeige, Troppauer Zeitung, 21. 8. 1880, 192, nepaginováno.

Horní náměstí č. 12, Divadelní restaurace (*Theater-Restaurant*), kolem roku 1880. ZA v Opavě, sbírka Rudolf Mader, HKGem Troppau, Bamberg

V roce 1833 nabízela Rosalia Hörber na této adrese k pronájmu výčep piva a lihovin.[118] Roku 1859 pak představil podnik jako nový výčep svým hostům nájemce F. Haluska, a to včetně možného předplatného na jídlo.[119] Typickým pro tuto budovu byl rohový arkýř, zmínka o něm pochází z roku 1862.[120] Pojmenování U Zlaté kotvy (*Zum goldenen Anker*) připomíná v městské kronice Erasmus Kreuzinger a vyskytovalo se ještě v roce 1871, kdy byl uvedený lokál nabízen k pronájmu.[121] Další provozovatel Wiener oznámil téhož roku 1871 nové vybavení restaurantu v Eppichově domě. Nabízel místnost pro uzavřené společnosti, delikatesy, víno – to vše za „nezbytné" nejnižší ceny. Pivo plzeňské, schwechatské (*Schwechater Lagerbier*), a dokonce i okočimské.[122] S novým nájemcem Franzem Scholzem dochází v roce 1874 i k přejmenování na Opavskou divadelní restauraci – *Troppauer Theater Restauration*. V dalších letech ji vedl sám majitel Johann Eppich. V roce 1895 už jej na adrese *Pechring* 1 (Rybí trh 1) vystřídal Josef Obsina,[123] později Theodor Schnürch. Tehdy se název změnil na *Troppauer Bierhalle,* Opavskou pivnici. Zánik podniku není přesně znám, sám Theodor Schnürch měl licenci na hostinskou živnost i v roce 1931, přičemž v domě na této adrese zřejmě jen bydlel.

Horní náměstí 14 / 206a

1804 Beier Simon (M) | **1813, 1817, 1833, 1836, 1840** Kaffeehaus | **1843** Wolf Franz | **1857, 1858, 1860, 1861, 1863, 1864, 1869, 1874, 1882** Horrak Josefine (C), Stadtgemeinde (M)

Historie této kavárny se píše od roku 1804,[124] kdy budovu prodal městu Opavě za 2 600 zlatých kožešník Simon Beier. Město zde pak zřídilo městskou kavárnu.[125] V roce 1813 byla zapsána nově do pozemkové knihy.[126] Roku 1817 nabídl opavský purkmistr Johann Joseph Schößler pronájem městské kavárny na dobu tří let.[127] V roce 1833 pak nabízel opavský magistrát tuto kavárnu s právem výčepu piva, vína a lihovin za 290 zlatých ročního nájmu.[128] Formou licitace byla kavárna nabízena městem Opavou také v letech 1840 a 1843, tehdy ale už za 320 zlatých.[129] Kavárna, sestávající z jedné nevelké místnosti, sousedila přímo s městským divadlem a bylo z ní i možné přímo vstoupit do jeho prostor. Hostům podnik nabízel vždy také kulečník. Nájemcem byl nejpozději od roku 1840 František Wolf, který zde působil patrně až do roku 1857, a tak jistě není náhodou, že byla tato kavárna přezdívána Vlčí rokle (*Wolfsschlucht*).[130] Provozního stejného jména zaznamenáváme roku 1857 též v restauraci Kiosk[131] a od roku 1859 v restauraci U Tří kohoutů.[132] Po smrti Františka Wolfa se provozu městské kavárny ujala do dubna 1882 jeho dcera Josefina, provdaná Horrak.[133] Ta zemřela roku 1886 ve věku 71 let.[134]

Horní náměstí 15 / 205

1888 Tscherne Georg, Delikatessen-Handlung und Schank | **1892–1896** Lahůdky, výčep, Bauer František | **1892–1909** Bauer Franz, Delikatessen u. Frühstückstube | **1911, 1914, 1920** Bauer Emilie | **1924, 1925, 1926, 1927, 1928, 1929** Frühstückstube, Weinstube | **1931** Bauer Emilie | **1928, 1932** Bauer Franz, Bauer Walter | **1933, 1935, 1936, 1937, 1938, 1941** Wein-, Bier- u. Frühstückstube Franz Bauer, Bauer Walter

Součástí tohoto lahůdkářství byl i výčep piva, vinárna a tzv. snídárna (*Frühstückstube*). Franz Bauer jej otevřel v dubnu 1892,[135] ještě před ním jej však provozoval Georg Tscherne. V nabídce byl astrachaňský kaviár, marinované ryby, parmezán, sýry, husí paštika, pražská šunka nebo salám z *Braunschweigu*. Nabídka piv zahrnovala např. císařské karvinské pivo Karvinský kozel a toto pivo bylo nabízeno i ke konzumaci „stojmo". Ke slavnostním příležitostem se nabízela šunka v celku o váze do 4 kg. Od prosince 1902 sídlil Franz Bauer hned vedle budovy divadla, na č. 15. V roce 1914 přibyly v sortimentu rovněž konzervy – samozřejmě vše nejlevnější a v nejlepší kvalitě. Polévkové kostky Maggi zde jsou v sortimentu od roku 1929, o popelečních středách pak sleďové hody – *Heringsschmaus*. V roce 1933 mohli vinárnu navštívit během pauz v představení i divadelní hosté – konec divadelní přestávky jim byl oznamován zvonkem.[136] Roku 1941 byla vinárna přestěhována na Horní náměstí 8.

118 Bekanntmachung, Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 13. 12. 1833, 99, s. 1183.
119 Neues Schank-Locale, Troppauer Zeitung, 13. 5. 1859, 109, s. 4.
120 KREUZINGER, E., Chronik der alten, c. d., s. 186.
121 Das Wein-, Bier- und Branntwein-berechtige Schank-Locale „zum Goldenen Anker", Troppauer Zeitung, Troppau, 1. 6. 1871, 124, nepaginováno.
122 A. Wiener, Restaurant im Troppau, Troppauer Zeitung, 7. 12. 1871, 281, s. 4.
123 Obsina's Restauration, Troppauer Zeitung, 18. 12. 1895, 291, s. 6.
124 Srov. HAZUCHOVÁ, K., K historii nejstarších, c. d., s. 19–21.
125 KREUZINGER, E., Chronik der alten, c. d., s. 187.
126 Tamtéž.
127 Tamtéž.
128 Verpachtung, Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 15. 7. 1833, 56, s. 662.
129 Verpachtung, Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 16. 6. 1843, 48, s. 555.
130 WENZELIDES, Otto, Troppauer Plauderei, in: MADER, Rudolf (ed.), Unsere Troppau, Bamberg 1950, s. 95.
131 Troppauer Telegraph, 2. 5. 1857, 103, s. 406.
132 Garten-Musik, Troppauer Zeitung, 1. 5. 1859, 99, nepaginováno.
133 Herzlichen Dank und Abschiedsgruss, Troppauer Zeitung, 16. 4. 1882, 87, nepaginováno.
134 HAZUCHOVÁ, K., Opavské kavárny, c. d., s. 37.
135 Geschäfts-Eröffnung, Deutsche Wehr, 9. 4. 1892, 29, s. 8.
136 Weinstube Bauer!, Deutsche Post, 25. 10. 1933, 250, s. 8.

Zadní vchod do podniku Franze Bauera ve frontě domů za divadlem, kolem roku 1940. SZM, f. Braunův archiv, UH, neg. ev. č. A 5659

Horní náměstí č. 15, Franz Bauer – lahůdky, pivnice, vinárna, před rokem 1905. Soukromý archiv Daniela Adametze

Horní náměstí 18 / 202

1909 Kloske Ernst | **1911, 1921, 1924, 1936** Miksch Franz

Cukrárna a kavárna se nacházela v řadě domů za divadlem. Budova byla zničena v závěru druhé světové války a na jejím místě dnes stojí přístavba divadla.

Horní náměstí 20 / 200

1857, 1870, 1877 Krämer (též Krömer) Eduard, (M) | **1885, 1889** Krämer (M), Hüblinger Heinrich | **1887, 1889, 1893** Krämer (M), Weinschank Grötschel Johann (H)

Jako vinárnu – nacházející se rovněž v řadě domů za divadlem – zaznamenáváme tento objekt na konci 19. století. Její majitel v místním tisku inzeroval pravá rakouská a maďarská vína.[137] Poslední známý hostinský Johann Grötschel zemřel roku 1895 ve věku 44 let.[138]

Horní náměstí 24 / 178

1826, 1828 Weinschank zur goldenen Sonne, Wohl Georg | **1860** Adam Josef | **1865, 1866** Josef Adams Restaurant zur Sonne | **1868** Košer-Restaurace Adam | **1874, 1877, 1879, 1881** Stadtgemeinde (M), Adam Josef (R), Adams Restaurant | **1882** Elzer Konrad (H) | **1883–1886** Adam Josef, Zur Sonne | **1888, 1891, 1894, 1896** Bier- und Weinschank, Adam Josef | **1896** Adam Therese | **1897, 1898** Johann Springer Restauration | **1901** Springer Johann | **1908** Restauration Johann Springer | **1909, 1911** Springer Helene (M) | **1913, 1915, 1917** Springer Helene – Gastwirtschaft | **1918** Springer Helene | **1921** není záznam o restauraci

Restaurant vznikl kolem roku 1809 spojením dvou starších domů, z nichž jeden byl právováčrečný s pivovarem a druhý sloužil coby taverna s výčepem již roku 1495.[139] V roce 1858 zde bylo zavedeno plynové osvětlení.[140] Budovu získalo v roce 1866 v dražbě město Opava a po přestavbě uskutečněné téhož roku vznikl hostinec.[141] Čistý roční výnos činil kolem 1 000 zlatých. Jeden z prvních provozovatelů, Josef Adam, získal od rabína v Mikulově certifikát košer restaurace. Takové pokrmy mohl nabízet denně od 10 do 12 hodin a odpoledne od 16 do 18 hodin.[142] V roce 1882 převzal restauraci Konrád Elzer. Nabízel mj. pivo z Bílska (*Bielitzer Bier*), malé pivo za 6 krejcarů.[143] Do rukou Josefa Adama se restaurace dostala opět v roce 1883, přičemž staronový majitel zavedl plzeňské pivo. O oblíbenosti Josefa Adama mezi hosty svědčí i publikované dlouhé blahopřání k jeho jmeninám v březnu 1892.[144] Dlouholetý hostinský Josef Adam zemřel roku 1896 a zanechal po sobě rozsáhlý sklad vín v ceně 6 000 zlatých. Vína byla nabídnuta v dobrovolné dražbě.[145] Město Opava roku 1898 pronajalo hostinské místnosti včetně bytu ve 2. patře budovy Johannu Springerovi,[146] který vedl podnik do roku 1911, kdy zemřel. Poté převzala restauraci jeho manželka Helene.[147] Patrně v tomto restaurantu se roku 1898 konala jubilejní schůze Spolku techniků v Opavě, během níž zeměměřič Alexander Lasser k pobavení veřejnosti vystoupil s fantaskní vizí o podobě města Opavy v roce 2000.[148]

Horní náměstí 25 / 177

1874 Grand-Café Promenade, Mohr Johann | **1874, 1877, 1884, 1889** Springer Josef, Sprigener Franziska | **1901** Springer Franziska (M)

Otevření podniku bylo anoncováno k 5. červenci 1874, přičemž lokál byl prezentován jako místo „příjemných dostaveníček". Kavárna byla vybavena dvěma kulečníkovými stoly.[149] Roku 1889 patrně došlo k adaptaci objektu, poté Franziska Springer inzerovala v tomto domě obchodní prostory.[150]

137 Für Weinliebhaber, Troppauer Zeitung, 25. 12. 1885, 295, s. 16.
138 Bei der. I. Troppauer Leichenbestattungs-Anstalt „Pietät" (Sperrgasse Nr. 28) zur Bestattung angemeldet, Troppauer Zeitung, 15. 6. 1895, 136, s. 4.
139 ZUKAL, J., Beiträge zur Häuser, c. d., s. 22.
140 KREUZINGER, E., Chronik der alten, c. d., s. 186.
141 GEBAUER, J., Z historie pivovarnictví, c. d., s. 11.
142 Adam's Restauration, Troppauer Zeitung, 3. 4. 1868, 78, nepaginováno.
143 Restaurations-Uebernahme, Troppauer Zeitung, 3. 10. 1882, 226, nepaginováno.
144 Zum 19. März 1892, Troppauer Zeitung, 19. 3. 1892, 65, s. 8.
145 Veřejná dražba vín, Opavský Týdeník, 20. 5. 1896, 40, s. 3.
146 Die Gemeinde-Verwaltung der Landeshauptstadt Troppau in den Jahren 1896 bis einschließlich 1905, Troppau 1911, s. 374.
147 Geschäftsauflösung, Troppauer Zeitung, 16. 6. 1918, 136, s. 10.
148 MYŠKA, Milan, Opavan z roku 1898 o Opavě roku 2000, Vlastivědné listy Slezska a Severní Moravy, 2013, 39, 1, s. 1–4.
149 Grand-Café-Promenade, Troppauer Zeitung, 3. 7. 1874, 149, s. 4.
150 Troppauer Zeitung, 7. 4. 1889, 81, s. 8.

Horní náměstí č. 26, hotel Koruna po zahájení tramvajového provozu, kolem roku 1910. Soukromý archiv Waltera Kosuba

Horní náměstí 26 / 176

1616–1642 Zur goldenen Krone, Reichel Mathias (M) | **1650–1656** Petrasch Georg | **1684** Küchler Augustin | **1696** Fialkowicz Cyprián | **1706** Blaschke Johann Friedrich (M) | **1743** Schenk Ignaz | **1745** Schaaf Johann Anton | **1753** Stolpe Josef (H) | **1784** Baier Andreas, Baier Josefa | **1796–1821** Krautwurst Ignaz | **1822–1827** Krautwurst Josepha | **1828–1838** Bayer Josepha | **1839** Constantin Anton, Krautwurst Josepha | **1840–1847** Zur goldenen Krone, Constantin Anton | **1856** Hadwiger Leopold | **1857–1860, 1862, 1863, 1865** Constantin Theresia (M), Hofschuster (H), Zur böhmischen Krone | **1867** Zur goldenen Krone, Constantin Anton (M) | **1870** Staubach Karl, Konstantin Anton (M) | **1877** Konstantin Anton (M) | **1880–1882** Hotel U Zlaté koruny, Konstantin Theresa (M), Kothny Johann, Lechner Josef | **1882** Kothny Johann | **1886, 1887** Geduldig Julius | **1887** Mojsesko Josef | **1887** Mojsesko Josef a Ernestine (M) | **1889** Hotel U Koruny | **1891** Mojsesko Josef (M) | **1893** Mojsesko Heinrich (M), Raab Heinrich (R) | **1891** Mojsesko Josef und Ernestine (M) | **1894, 1896, 1898** Mojsesko Ernestine und Heinrich (M), Raab Heinrich (R) | **1901, 1903, 1905** Mojsesko Ernestine (M), Raab Heinrich (R) | **1910, 1911** Mojsesko Josef a Ernestine (M), Brückner Viktor (H) | **1912** Mayer Hans (R), Brückner Viktor (H) | **1918** Mojsesko Ernestine (M) | **1921, 1922, 1924, 1926, 1927, 1928** Mojsesko Ernestine (M), Corona | **1931** Mojsesko Ernestine (M) | **1932, 1933** Café Corona, Spitzer Siegfried (M), Orlitzky Josef (H) | **1932, 1934** Vorschuss-Verein Troppau, GmbH, Opavský záloženský spolek | **1934, 1935, 1936, 1937** Corona, Orlitzky Josef (R) | **1938** Záložna, Vorschussverein (M), Orlitzky Josef a Gertruda (H), Corona | **1940–1944** Krone, Bayer Alois a Anna (M), též Beier | **1946** národní správce Gregořica Alois, Štěpánek Felix

Jedná se o jeden z nejvýznamnějších opavských hotelů.[151] Jeho historie se uzavřela odstřelem budovy v roce 1977, kdy původní renesanční, resp. historizující objekt musel ustoupit stavbě nového hotelu Kamyšin.[152] Stručné pojednání o hotelu Koruna s neúplným výčtem jeho provozních a významných návštěv vyšlo již v době první Československé republiky.[153] Zlatá koruna fungovala jako hostinec již na počátku 18. století.[154] V průběhu 19. století se v hotelovém sálu konala tzv. kasina, tedy společenské večery zábavního charakteru, jejichž pravidelnými účastníky byli důstojníci opavské vojenské posádky.[155] Snad právě tato skutečnost mohla souviset s tím, že se zde v průběhu opavského kongresu ubytoval a za pět pokojů zaplatil 660 zlatých ruský kapitán Michailov.[156] V roce 1839 oznámil majitel Anton Constantin vybavení 14 pokojů parketami a nabízel prostor pro ustájení až 40 koní.[157] V dubnu 1840 zde poobědval při své cestě do Haliče saský král Bedřich August II.[158] V říjnu roku 1857 se tady ubytovala Miss Lydia Thompson,

151 Přehled dějin a významných hostů shrnul Otto Wenzelides, Deutsche Post, 4. 3. 1942, 157, s. 3.
152 Název nového hotelu byl odvozen od tehdejšího partnerského města v Sovětském svazu.
153 Das Hotel Krone in Troppau in alter und neuer Zeit, Neues Tagblatt, 1. 12. 1934, 239, s. 10.
154 ENS, Faustin, Das Oppaland, oder der Troppauer Kreis, nach seinen geschichtlichen, naturgeschichtlichen, bürgerlichen und örtlichen Eigenthümlichkeiten, Zweiter Band, Wien 1835, s. 141.
155 PELC, Martin, Spolky a společnost v Opavě před rokem 1867, Časopis Slezského zemského muzea, série B, 2010, 59, s. 203.
156 BUHL, Paul, Hotel „Krone" wird demoliert, Troppauer Heimat Chronik, Folge 332, September 1977, s. 199.
157 Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 24. 6. 1839, 50, s. 651.
158 KREUZINGER, E., Chronik der alten, c. d., s. 91.

anglická zpěvačka, herečka a tanečnice, která během svých vystoupení vyprodala opavské divadlo.[159] Ještě před zřízením železniční trati roku 1864 bylo od hotelu přímé spojení kočárem do Krnova.[160] Střídali se zde nájemci, majitelé i značky nabízených piv. Nápojový lístek zahrnoval v průběhu času mj. nenovický březňák,[161] pivo okočimské nebo opavský březňák. Na své cestě do Opavy v srpnu 1868 si v tomto hotelu objednal pokoj zemský prezident Hermann svobodný pán von Pillersdorff.[162] V hotelu přenocoval roku 1871 dokonce i císař František Josef I. Před nástupem do funkce zemského prezidenta koncem května 1882 využil služeb tohoto podniku také Olivier markýz de Bacquehem.[163] Roku 1885 se zde ubytoval arcivévoda Rainer Ferdinand Habsbursko-Lotrinský, velitel c. k. zeměbrany.[164] Obecně lze tedy konstatovat, že Korunu si pro svůj pobyt v Opavě často volili lidé s vyšším společenským statusem. Kolem roku 1900 nabízel hotel 17 pokojů v prvním patře. Toho času však byla k dispozici pouze jedna koupelna a oddělená sociální zařízení.[165] Roku 1887 koupil hotel Koruna za 34 600 zlatých někdejší majitel restaurace U Tří kohoutů Josef Mojsesko.[166] Roku 1903 byl hotel znovu otevřen po opravě. Podnik vedla rodina Mojsesko až do roku 1931. Doplňme, že v roce 1922 disponovala Koruna 27 jednolůžkovými a 7 dvoulůžkovými pokoji a občerstvení zajišťoval jídelní automat. Dobový průvodce uvádí, že od obou opavských nádraží byl hotel vzdálen shodných 13 minut chůze.[167] Na podzim roku 1931 byla dokončena kompletní rekonstrukce hotelu.[168] Další majitel Siegfried Spitzer ovšem přivedl hotel ke krachu. Vyvolávací cena na prodej v roce 1933 ve výši 950 000 korun nebyla akceptována a kupec se nenašel. Až o rok později koupil hotel za mnohem nižší cenu Josef Orlitzky a otevřel jej v prosinci 1934.[169] Ve válečných letech vedl podnik až do roku 1945 Alois Beier s manželkou Annou. Po válce byl Beier prohlášen za státně nespolehlivou osobu, a tak hotel přešel pod národní správu, kterou zajišťoval Felix Štěpánek.[170]

Horní náměstí č. 26, hotel Koruna, kolem roku 1938. Soukromý archiv Waltera Kosuba

Horní náměstí 26 / 176

1914 Zentral-Automat, G.m.H., Holeva Franz (H) | **1924** Gastwirtschaft Zentral-Automat, Holewa Franz (H) | **1928** Automaten-Restaurant (též Zentral-Automat) | **1930** Automaten-Restaurant, Holewa Franz (R)

Firma zakládající opavský jídelní automat byla registrována v dubnu 1914. Ke společníkům patřili významní představitelé opavského obchodního a společenského života – Měšťanská pivovarská společnost v Opavě, firma E. Lichtwitz, pekař Karl Altmann, obchodník s lahvovým pivem Max Bubenik, majitel hotelu Heinrich Mojsesko, obchodník Emil Franke, prodejce sodové vody Karl Heckel a s největším vkladem liberecký obchodník Gustav Dinter.[171] Nově vzniklý subjekt, nazývající se Společnost obchodníků a hostinských pro

159 GAWRECKI, Dan, Volný čas v Opavě v 19. století, in: Opava. Sborník k dějinám města 6, Opava 2008, s. 13.
160 GROCH, Eduard, Neuestes Adressen-Buch für die k. k. schles. Landeshauptstadt Troppau und deren Vorstädte, Troppau 1864, s. 59.
161 Nennowitzer Märzen Lager, pivo vyráběné v Nenovickém pivovaru, dnes Brněnské Ivanovice.
162 TESAŘ, Petr, Hermann svobodný pán von Pillersdorff, in: PELC, Martin (ed.), Slezští zemští prezidenti 1849–1928, Opava 2022, s. 55.
163 PELC, Martin, Olivier markýz de Bacquehem, in: PECL, Martin (ed.), Slezští zemští prezidenti 1849–1928, Opava 2022, s. 74.
164 Arcivévoda Rainer, Opavský Týdeník, 17. 6. 1885, 46, s. 2.
165 ŠOPÁK, P., Tvořit město, c. d., s. 160–161.
166 Změna majetku, Opavský Týdeník, 30. 7. 1887, 59, s. 3.
167 VAŠEK, Adolf – VENDL, Václav Karel, Opava a okolí. Vlastivědný a statistický průvodce, Opava 1922, s. 93.
168 Hotel Corona Troppau, Deutsche Post, 14. 11. 1931, 265, s. 12.
169 Eröffnungs-Anzeige, Neues Tagblatt, 1. 12. 1934, 239, s. 10.
170 ZA v Opavě, f. KS Opava, sign. A IV 53a, kart. 81.
171 ZA v Opavě, f. KS Opava, sign. C I 102, kart. 184.

modernizaci a automatizaci hostinského provozu, měl za jednatele (*Geschäftsführer*) hostinského Franze Holewu. Automat zahájil provoz v říjnu 1914.[172] Hesly podniku se stala motta: „Nejlepší z nejlepšího“, „Největší čistota“ a „Obslouž se sám“. Samoobslužné prodejní automaty (*Selbstthätiger Verkaufsapparat*) vznikly na konci 19. století v Německu a brzy se rozšířily do Evropy. O „Automatu“ v Opavě se roku 1914 psalo, že je to „*moderní hostinec bez obsluhy*“. Autor zprávy ale rovněž dodal, že „*mládež ještě školou povinná si tam nalívá kalíšky… a přitom statečně pokuřuje*“.[173] V roce 1921 se společnost *Zentral-Automat* ocitla v likvidaci a roku 1923 byla vymazána z rejstříku.[174] Navzdory tomu jídelní automat fungoval na stejném místě nadále. Roku 1924 a 1925 zde bylo nabízeno pivo světlé i tmavé, víno, likéry, káva, čaj, obložené chlebíčky, studená a teplá kuchyně. Automat, jak nám ukazují dobové snímky, měl sídlo v levé části hotelu Koruna. Pozvánky na zabijačky se v tisku objevují ještě v roce 1926 a 1927. K jejich návštěvě zval stále Franz Holewa.[175] V průběhu roku 1928 se objevilo označení *Automaten-Buffet*.[176] Podnik fungoval ještě roku 1930 a zval širokou veřejnost na zabijačku.[177] Krátce poté jeho provoz patrně skončil.

Horní náměstí č. 26, jídelní automat (*Zentral-Automat*) v budově hotelu Koruna, před rokem 1918. Soukromý archiv Rudolfa Dybowicze

Horní náměstí 27 / 164

1617 Jäcklisches Bräuhaus | **1733** Weinhaus Zur hl. Dreifaltigkeit | **1761** Jäckel Ignaz (M, H) | **1797** Raab Anton (M) | **1830** Gasthaus zur goldenen Birne | **1831** Gasthof zur goldenen Birn[e][178] | **1827–1842** Mohl Georg (H) | **1845** Einkehrhaus zur goldenen Birne, Mohl Georg (M), Kindl Carl (H) | **1845** Henke Johann (H) | **1847** Lessing Hugo (M) | **1857, 1860, 1862, 1863** Henke Johann (M, H) | **1863, 1865, 1870** Dambeck Johann (M) | **1871** Melzer Mathias | **1875** Königstein, Jonscher | **1876** Melzer Mathias (M), Melzer-Restaurant, Hotel Z. goldenen Birne, Krömer Leopold | **1879** Hotel Melzer | **1881** Melzer Mathias (M), Henke Johann (H) | **1883** Raab Heinrich, Schwechater Bierhalle | **1888** Hotel Birne, Melzer Mathias (M), Schützenauer Franz (H) | **1890** Melzer Mathias (H) | **1888, 1891** Goldene Birne Melzer Mathias (M), Raab Heinrich (H) | **1893, 1894** Birne, Melzer Katharina (M), Schützenauer Franz (R) | **1895, 1896, 1898** Melzer Katharina (M), Springer Johann (R) | **1898** Musil Eduard (H) | **1900** Stefko Johann | **1901** Melzer Katharina (M), Zehetner Franz (R), Hotel zum goldenen Birne, Andrissek Johann (H) | **1903** Beier Carl (R) | **1904** Smetana Adolf (R) | **1905, 1905** R. Klement A., Melzer Katharina (M), Andrissek Johann (H) | **1905** Hrabowski Karl (H), Goldene Birne | **1906** Klement A. (R) | **1908** Melzer Katarina (M), Olbrich Albert (R) | **1908, 1909** Holewa Franz (R) | **1909, 1910, 1912** Weinstube Karl Weber | **1911** Neuger Malvine (H) | **1921** Haus Birne, Steuer Karl (M)

172 Deutsche Woche, 8. 10. 1914, 231, s. 6.
173 Automat, Slezský venkov, 10. 11. 1914, 90, s. 3.
174 ZA v Opavě, f. KS Opava, sign. C I 102, kart. 184.
175 Deutsche Post, 1. 1. 1927, 1, s. 12.
176 Automaten-Restaurant, Deutsche Post, 15. 2. 1928, 39, s. 11.
177 Automaten Restaurant, Deutsche Post, 4. 2. 1930, 30, s. 12.
178 Podnik je ve zdroji uváděn jako „Birn“ – Weingebünd-Verkauf, Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 25. 2. 1831, 16, s. 156.

Zpočátku právovárečný dům,[179] pak vinárna U Svaté Trojice, hostinec a následně hotel, který zanikl roku 1924, kdy byl přestavěn pro potřeby obchodníka Karla Steuera. Objem vína, které podnik prodával a uskladňoval, je naznačen roku 1822, kdy inzerce nabízela k prodeji 150 prázdných sudů, dalších 100 sudů pak v roce 1831.[180] V roce 1840, kdy podnik vedl Joseph Gold, byl hostům k pobavení nabízen v jídelně hrací hodinový stroj se zásobou valčíků a též možnost výletů (*Lustfahrt*) v krytém i nekrytém kočáře.[181] V roce 1863 nabízí též v nově opraveném hostinci ubytování v 10 cizineckých pokojích a ustájení pro 20 párů koní. Nástupem Mathiase Melzera v roce 1871 se v nabídce objevuje „pravé plzeňské pivo“. To bylo mezi věčně žíznivými hosty, např. u kulatého stolu, značně oblíbené, jak dokládá oslavná báseň v Troppauer Zeitung na počest svátku Mathiase.[182] Roku 1876 zde byly poprvé nabízeny noviny. Opavský ležák je pak zaznamenán v nabídce roku 1883. Výhodou hotelu bylo omnibusové spojení s oběma opavskými nádražími. Přeprava se však neobešla bez občasných nehod, např. v dubnu 1886 chtěl kočí Josef Berg v Janské ulici předjet druhý omnibus a při tom strhl kolemjdoucího obchodního praktikanta H. Pollaka z Frývaldova pod kola a zranil jej.[183] V roce 1890 se začalo s přístavbou třetího patra podniku. Po dokončení doporučoval restauraci i Opavský Týdeník, „protože se zde české národnosti vycházelo vstříc“.[184] Kladný poměr k českým hostům byl patrně dlouhodobý, protože již při úvahách o zřízení českého čtenářského spolku roku 1864 navrhli jeho zakladatelé jakožto místo setkávání právě tento podnik.[185] Pokud jde o ceny ubytování, cizinecký pokoj se v závěru 19. století nabízel od 70 krejcarů výše. Z hostů připomeňme návštěvu rakouského průmyslníka Julia Bluma, který byl coby státní sekretář v Egyptě oslovován „Blum paša“. Roku 1893 dokončila firma opavského stavitele Josefa Hruschky přestavbu restaurace.[186] Téhož roku majitel Mathias Melzer už uváděl v inzerátu 30 hotelových pokojů, omnibus ke každému vlaku, ale též „telegrafní vedení v domě“.[187] Rovněž v roce 1893 byl v podniku zaveden telefon.[188] Téhož roku Melzer zemřel a podnik převzala jeho žena Katharina Melzer.[189] Ve stejném roce se nabízí skladem okočimské pivo a za nejnižší ceny i poledí předplatné. Franz Holewa, známý později z působení v *Zentral-Automatu* v hotelu Koruna, zde zahájil své působení v roce 1908 pozvánkou na zabijačku a otevřením nově opravené Měšťanské restaurace.[190] Pro blízkost městského divadla se stal podnik i místem ubytování jeho zpěváků a herců. V roce 1912 se nabízely „k okamžitému pronájmu obchodní místnosti“, kde se dosud nacházely prostory kina. To zde fungovalo od roku 1910, kdy vždy celý týden promítal majitel kinematografu Josef Tschamler krátké cestopisné filmy. Poslední inzerát tohoto hotelu pochází z roku 1911, kdy Katharina Melzer nabízí v hotelu zavedené elektrické osvětlení a pokoje od 1 koruny 40 haléřů.[191] V lednu roku 1912 je jako nájemkyně připomínána Bertha Weber, která mohla provozovat pohostinství s výjimkou poskytování ubytování.[192] Patrně v tomto roce dům kupuje obchodník Karl Steuer. Inzerce hotel připomíná ještě roku 1919, avšak v závěru téhož roku je již uvedený objekt označován jako dřívější hotel.[193]

Horní náměstí 29 / 162

1843 Gold Josef (H) | **1869** Staffa Eduard (M)

Obchod s vínem a elegantně zařízenou vinárnou U Královny anglické byl otevřen 23. září 1843 a nabízel velký výběr pravých vín, včetně šampaňského. Zajištěna byla také kuchyně s širokým výběrem studených i teplých jídel.[194] Velikost lokálu umožňovala aranžovat společenské tabule, ve vinárně byl i nejnovější hrací stroj vídeňské výroby. Podnik byl spojen s osobou podnikatele Josefa Golda a je připomínán ještě roku 1865 s nabídkou delikates, vín, rumů a minerálek.[195] Existenci tohoto pohostinství v dalších letech se nepodařilo doložit.

Horní náměstí 31 / 160

1886 Weinstube, Schauer (M) | **1888, 1891** Bier-und Weinschank, Tscherne Georg | **1896** Böhm Mathias | **1898** Newrzella Albert (M)

Již roku 1879 v této budově sídlil obchod s vínem a delikatesami, v nabídce byla pražská šunka, vídeňské párky, astrachaňský kaviár a další výrobky včetně exportního opavského ležáku v lahvích.[196] Roku 1892 je koloniál a obchod s delikatesami spojen s osobou Franze Bauera.[197] Ten svůj podnik občas inzeroval také jako vinárnu a snídárnu,[198] popř. jako obchod s vínem.[199] Roku 1894 nabízel karvinské císařské pivo v láhvích.[200]

179 V zadní části domu byl zařízen pivovar – též Jackelův pivovar, viz GEBAUER, J., Z historie pivovarnictví, c. d., s. 10.
180 Weinfässer zu verkaufen, Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 27. 12. 1822, 104, s. 901.
181 Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 11. 5. 1840, 38, s. 456.
182 Zum Namensfeste des Restaurateurs Herrn Mathias Melzer, Troppauer Zeitung, 24. 2. 1874, 44, nepaginováno.
183 Zlořád, Opavský Týdeník, 24. 4. 1886, 33, s. 5.
184 Hostinec „u zlaté hrušky“ v Opavě, Opavský Týdeník, 6. 9. 1890, 70, s. 3.
185 PELC, M., Spolky a společnost, c. d., s. 213.
186 ŠOPÁK, Pavel, Architekt a stavební podnikatel Josef Hruschka, Vlastivědné listy Slezska a Severní Moravy, 2015, 41, 1, s. 13.
187 Hôtel „zur goldenen Birne“, Troppauer Zeitung, 6. 3. 1893, 5, s. 7.
188 Hôtel zur goldenen Birne, Troppauer Zeitung, 19. 3. 1893, 65, s. 12.
189 Tamtéž.
190 Geschäftsanzeige, Deutsche Wehr, 18. 1. 1908, 14, s. 9.
191 KRAMER, Otto, Vollständiges Adreß-, Geschäfts- u. Personal-Handbuch der Landeshauptstadt Troppau 1911, Troppau 1911, s. 411.
192 ZA v Opavě, f. ZKPP Opava, inv. č. 10, kart. 1.
193 Deutsche Post, 21. 12. 1919, 361, s. 11.
194 Die Weinhandlung „zur Königin von England“, Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 25. 9. 1843, 77, s. 632.
195 GROCH, E., Neuestes Adressen-Buch, c. d., nepaginováno (inzertní část).
196 Thom. Schauer, Troppauer Zeitung, 29. 11. 1879, 275, nepaginováno.
197 Troppauer Zeitung, 15. 4. 1892, 87, s. 8.
198 Troppauer Zeitung, 10. 4. 1892, 83, s. 10.
199 Für Ausflüger!, Troppauer Zeitung, 1. 6. 1893, 124, s. 8.
200 Franz Bauer, Troppauer Zeitung, 3. 6. 1894, 125, s. 12.

Horní náměstí 32 / 159

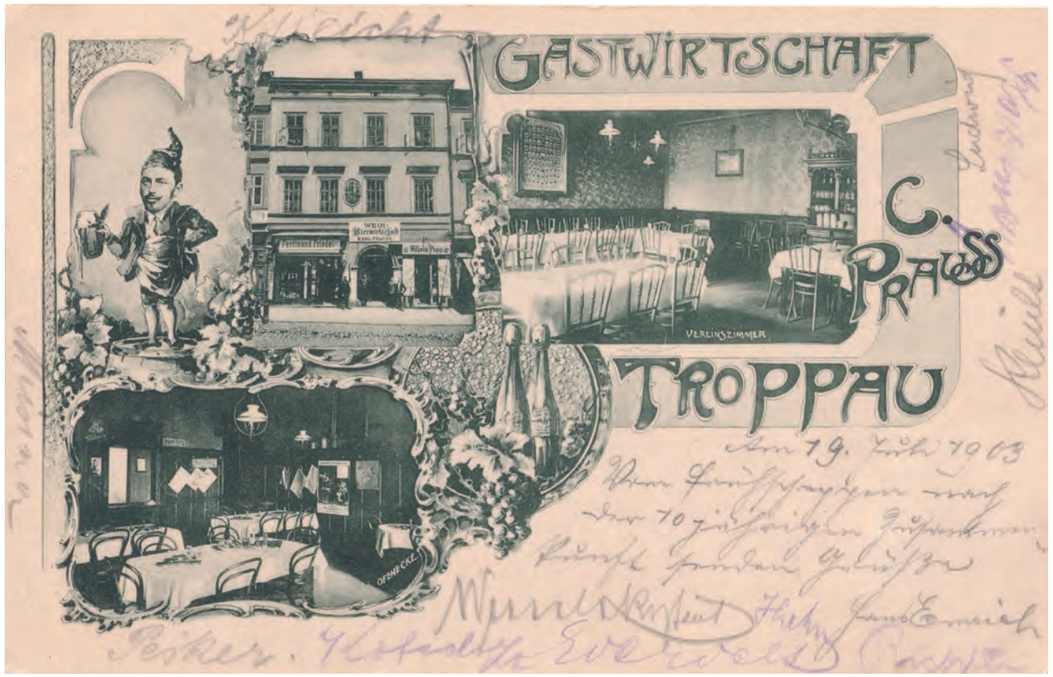
1857, 1870, 1877, 1881, 1891 Stosch Anton (M), Ruby (H) | **1881, 1882, 1888** Kellerrestauration, Bier- u. Weinschank, Wittek Johann | **1891** Jedlička Anton (H) | **1896** Böhm Mathias | **1898, 1898** Stosch Anton ml. (M) | **1905** Böhm Mathias (M), Schindler Josef (H)

Výčep na severní straně Horního náměstí zanikl patrně po roce 1905, v adresářích z pozdějších let se totiž ve výčtu pohostinských zařízení neobjevuje. Poslední majitel Josef Schindler byl označován jako *Wirtskeller*, tedy sklepník či výčepní.[201]

Horní náměstí 33 / 158

1857, 1860, 1862, 1863, 1864, 1871, 1874 Argauer Franz (M), Maly Thomas (H), Bierschank | **1877** Argauer Thekla (M) | **1879** Argauerscher Bierschank, Prauss Carl, U Zlaté studně (Zum Goldenen Brunnen) | **1881, 1886** Praus Carl, Wein- und Bierwirtschaft | **1894** Prauss Carl (H) | **1895** Jeitner Ferdinand (H) | **1886–1909** Prauss Karl (M, H) | **1909** Prauss Rosa (M), Troppauer Bierschank, Troppauer Bierhalle | **1919, 1920, 1921, 1922, 1924, 1925, 1926, 1927, 1928** Prauss Rosa (M, H), Proske Johann | **1928** Proske Rosa | **1929–1932** Jahn Gustav, Prauss Rosa (M), Mück Alois (H) | **1934, 1935, 1936** Mück Alois (H) | **1937, 1938, 1941** Prauss Rosa (M), Bürklen Emil (H)

Dřívější Argauerovu pivnici v roce 1879 převzal jako hostinec U Zlaté studně pozdější dlouholetý provozovatel Carl Praus.[202] Zaměřil se na bohatý výběr domácích, tj. rakousko-uherských vín, čepoval se zde opavský ležák. Rovněž časté zabijačky (*Schweinschlachten*) patřily neodmyslitelně k tomuto podniku. Pro spolky byla nabízena v prvním patře společenská místnost o výměře 60 m² se vším komfortem. V roce 1905 se nabídka rozšířila též o opavský Zlatovar, Pilsner Urquell a vína ze Sedmihradska. Od roku 1907 byl lokál větrán elektricky, jak oznamuje tehdejší *Nordmark-Kalender*.[203] Carel Prauss zemřel v lednu 1909 a vedení podniku se ujala na následujících 20 let jeho manželka Rosa,[204] hostinec byl ovšem v propagaci nadále spojován se jménem Carla Prausse. Od roku 1929 pak v zavedeném restaurantu působil nový nájemce Gustav Jahn. Toho vystřídal roku 1932 Alois Mück a od roku 1934 zde působil Emil Bürklen,[205] patrně až do roku 1945.

Horní náměstí č. 33, vinárna a pivnice Carla Prausse, interiér, spolková místnost, rok 1901. Soukromý archiv Daniela Adametze

201 KRÁMER, Otto, Vollständiges Adress-, Geschäfts- und Personal-Handbuch der Landeshauptstadt Troppau 1905, Troppau 1905, s. 69 a 268.
202 „Zum goldenen Brunnen", Troppauer Zeitung, 6. 10. 1879, 230, nepaginováno (inzerát Gastwirtschaft Karl Prauss).
203 Nordmark-Kalender für das Deutsche Volk in Schlesien, Troppau 1907, nepaginováno.
204 Danksagung, Deutsche Wehr, 28. 1. 1909, 22, s. 6; vlastní vznik živnosti Rosy Prauss je datován až k červnu roku 1910, viz Troppauer Zeitung, 8. 6. 1910, 153, s. 5.
205 Restaurant Prauß, Neues Tagblatt, 30. 6. 1934, 108, s. 9.

Horní náměstí 34 / 157

1840 Zur blauen Weintraube, Lamel Ferdinand | **1857** Navratil Josef (M) | **1877** Navratil Therese (M) | **1883, 1886** Ditrich Augustin (M) | **1886, 1887, 1888** Stěbořická pivnice, Schneider Paul | **1888** Klement Josef (H) | **1889** Schwarz Anton | **1891** Dittrich August (M), Obsina Josef (H) | **1892** Maly Johann

V dubnu 1840 oznámil Ferdinand Lamel, že ve výčepu U Modrého hroznu je možnost nákupu vína s cenou za žejdlík od 18 do 30 krejcarů rakouské měny.[206] V pozdějších letech byla na tomto místě zřízena Stěbořická pivnice. Majitel pivovaru ve Stěbořicích August Dittrich zde prodával své pivo, které nabízel nejen na čepu,[207] ale i stočené v lahvích.[208] Cena za litr činila 15 krejcarů, půllitr piva pak stál 8 krejcarů. Sál Stěbořické pivnice platil za místo setkávání Opavského živnostenského spolku. Roku 1887 však byla spolková místnost živnostníků přesunuta do sálu Promenádní restaurace.[209] V roce 1892 se Stěbořická pivnice přemístila do Königsteinovy pivnice na Ostrožné č. 4.[210] Roku 1911 byla na tomto místě evidována výroba čokolády Petirek.[211]

Horní náměstí 35 / 156

1898 Delikatessen, Frühstückstube, Tscherne Georg | **1901, 1903, 1905** Delikatessenhandlung, Wein-Ausschank, Schauer Johann | **1907** Schindler Rudolf | **1907, 1908, 1909, 1910, 1911, 1915, 1920, 1922, 1924, 1925, 1928** Wein-, Bier- und Frühstückstube, Delikatessen, Heger Johann a Schenk Hubert | **1930, 1931, 1932, 1933, 1934, 1935** Kosak Karl, Delikatessen, Bier- und Weinstube, Heger Johann (H), Schenk Hubert (H), Frühstückstube, Stüberl am Oberring | **1936, 1937, 1938** Weinhandlung, Kosak Karl | **1940, 1942** Wein- und Bierstube, Heger u. Schenk

Obchod na severní straně Horního náměstí poblíž Kolářské ulice vlastnilo od roku 1898 několik majitelů – vždy ale nabízeli lahůdky, pivnici, vinárnu. Podnik často zahrnoval i snídárnu (*Frühstückstube*), dnes bychom ji označili jako bistro. V nabídce k svátkům se objevovaly dárkové koše a možnost nákupu pražské šunky i vykrmené drůbeže, k pití se čepoval opavský Zlatovar a bylo otevřeno do půlnoci. Karl Kosak svůj podnik označoval v inzerátech též jako „*Stüberl am Oberring*",[212] tj. hospůdka na Horním náměstí. Podle dochované pohlednice se skutečně jednalo o malou místnost, v níž návštěvníky vítal nápis „Mensch gönn dir was auch wenn Du in Not bist, denn was hast Du davon, wenn Du tot bist" (Člověče, dopřej si teď, i když jsi nuzák, protože co z toho budeš mít, když už budeš mrtvý).

Horní náměstí č. 35, lahůdky, vinárna a bufet Karla Kosaka, kolem roku 1930. Soukromý archiv Rudolfa Dybowicze

206 Weinverkauf, Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 27. 4. 1840, 34, s. 391.
207 Gasthaus-Verpachtung, Troppauer Zeitung, 7. 5. 1886, 104, s. 8.
208 Stiebrowitzer Flaschenbier, Troppauer Zeitung, 14. 8. 1886, 186, s. 6.
209 MATEJKO-PETERKA, I. – HANIČÁK, O. – JANÁK, M., Spolkový život, c. d., s. 30.
210 Změna místnosti, Opavský Týdeník, 9. 4. 1892, 29, s. 7.
211 KRÁMER, O., Vollständiges Adreß-, c. d., s. 127.
212 Das Stüberl am Oberring, Deutsche Post, 16. 11. 1933, 268, s. 8.

Horní náměstí 36 / 155, též Kolářská 1

1821 Zur goldenen Schlange | **1842** Zur goldenen Schlange, Schank, Preuss Leopold | **1898** Marburg Heinrich (M) | **1880** Drehers Bierhalle, Dreherova pivnice, Seidl S. | **1881** Schwechater Bierhalle, Sonndorfer Johann, Kothny (též Jan) (H) | **1898, 1911** Marburg Heinrich (M) | **1905** Meinl-Kaffee

Roku 1821 byl hostinec U Zlatého hada nabízen k pronájmu s oprávněním podávat pivo, víno a pálenku. V patře se nacházely 2 pokoje, objekt disponoval kuchyní a možností ustájit koně.[2 13] V prosinci 1842 zde Leopold Preuss nabízel prodej širokého sortimentu vín včetně vinného octa s cenou 24 krejcarů za máz. Prodej probíhal vevnitř i na ulici.[214] Jeho podnik se jmenoval U Stříbrného hada. Od roku 1880 je zde uváděna Dreherova pivnice – podle majitele pivovarů v Rakousku, Terstu, Budapešti i v Měcholupech u Žatce.[215] Již v listopadu téhož roku byla publikována zpráva o zařízení Schwechatské pivnice s nabídkou ležáku a březňáku.[216] Po roce 1905 se z pivnice stal obchod s kávou firmy Meinl.

Horní náměstí 37 / 154, též Kolářská 2

1794 Kisslingova kavárna | **1807** Schreizner Franz (M) | **1819** Hanel Karl, Bürgerlicher Traiteur (lahůdkář) | **1828** Weinschank bei der goldenen Sonne | **1857, 1860, 1862, 1863** Bierleitgeb Josef (M), Zur goldenen Sonne, U Zlatého slunce, Adam Josef (H) | **1866** Alker Ernst (C) | **1869, 1870, 1874, 1877, 1878, 1881** Alker Ernst, Kaffeehaus, Café Alker | **1881** Bierleitgeb, Weinschank | **1884–1910** Hansel Josef, Café Hansel, Cafetier | **1911** Philipp Isidor | **1913, 1915** Philipp Isidor, I. Philips Café Hansel | **1917, 1918, 1919** Altdeutsche Weinkellerei, Theater-Café | **1919, 1920, 1924, 1925, 1927, 1926, 1928, 1929** Philipp Isidor (M, C), Philipps Café Hansel | **1931, 1932, 1935, 1936, 1937, 1938** Philipp Isidor a Amálie | **1941** Friedrich Wilhelm Philipps Café Hansel | **1942, 1943** Wolf Ilse (M), rozená Philipp a Amalie Philipp | **1945** dům vyhořel, Ilse Wolf odsunuta

Budova na Horním náměstí s původním číslem 154 patřila k nejstarším stavbám ve městě. Na konci 18. století zde byla Kisslingova kavárna, později Bierleitgebova U Zlatého slunce.[217] Majitel v roce 1862 nabízel vedle dobrých rakouských i jiná zahraniční vína, snídaně na vidličku, obědy, večeře, kuchyni pak doporučuje všem cizincům.[218] Od září 1866 v tomto domě evidujeme Alkerovu kavárnu.[219] Roku 1873 tato kavárna žertovným inzerátem hledala další „spolučtenáře". Dne 21. prosince 1884 předal Ernst Alker po 25 letech vedení

Horní náměstí č. 37, Kavárna Hansel (*Café Hansel*), před rokem 1930. Soukromý archiv Daniela Adametze

213 Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 18. 5. 1821, 40, s. 347–348.
214 Wein-Anzeige, Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 30. 12. 1842, 104, s. 1129.
215 Antonín Dreher ml. (1849–1921) provozoval v českých zemích pivovary Měcholupy u Žatce, Libořice, Dalešice, Bílinu, Brumov, viz LIKOVSKÝ, Zbyněk, Držitelé, provozovatelé a vedoucí pivovarů Českých zemí 1869–1989, Praha 2010, s. 65.
216 Schwechater Bier-Halle, Troppauer Zeitung, 3. 11. 1880, 279, nepaginováno.
217 KREUZINGER, E., Chronik der alten, c. d., s. 186.
218 Tamtéž.
219 Kaffeehaus Eröffnung, Troppauer Zeitung, 30. 9. 1866, 210, nepaginováno.

kavárny Josefu Hanselovi[220] a vzniká tak slavná Café Hansel. Hansel roku 1886 prezentoval svůj podnik jako elegantní, vším komfortem vybavený lokál, s výborným kulečníkem a bohatým výběrem domácích i zahraničních novin.[221] V roce 1895 bylo v této kavárně možné objednat čajové a stolní máslo a denně čerstvé mlékárenské výrobky, to vše ze statků na Těšínské a Olomoucké ulici.[222] Zpráva ve Freie Schlesische Presse v červnu 1909 zve na partii taroků, jejíž herní vklad 10 krejcarů měl být odevzdán chudobné vdově Schenkové se šesti dětmi.[223] Dne 1. dubna 1911 zakupuje Hanslovu kavárnu bývalý nájemce kavárny *Hedwigshof* Isidor Philipp, který podniku ponechal původní jméno.[224] V zadním traktu se scházeli členové stolní společnosti Hanselei, kterou tvořili významní němečtí úředníci a zastupitelé města Opavy. K významné adaptaci budovy, kterou prováděl známý stavitel Geldner, došlo v letech 1919–1920. Další přestavba, patrná z fotografické dokumentace, proběhla v roce 1924. Podle vzpomínek pamětníků byla kavárna proslulá hlavně dobrou kávou se šlehačkou,[225] za ní jezdili i hosté z tehdejšího Německa, které bylo vzdálené jen několik kilometrů od Opavy. Tam byla podle citovaných vzpomínek káva se šlehačkou raritou. Isidor Philipp též vedl *Anlagen-Café*, kavárnu v Engelsbergově parku nedaleko Východního nádraží. Později Philipp přenechal řízení podniku svému synovi Friedrichu Wilhelmovi. Ten padl na východní frontě 24. prosince roku 1941 a kavárnu pak vedla manželka Isidora Philippa Amálie (hosty zvaná Maltschi) a dcera Ilse Wolfová.[226] V roce 1945 dům vyhořel, Amálie Philippová byla odsunuta do Německa, tam žila v Ludwigsburgu.[227] Na místě původní proslulé kavárny byla v šedesátých letech postavena kavárna Opera, v objektu je dnes pobočka Raiffeisenbanky.

Horní náměstí 39 / 152

1818 Uwira Paul | **1832** Uwira (M) Weinausschank mit Traiteurie, Kreis August

Oznámením v prosinci 1818 nabídl magistrátní rada Paul Uwira k pronájmu ve svém domě výčep piva, vína a lihovin, včetně sklepa.[228] Kdo tehdy projevil zájem, nevíme, ale roku 1832 zde provozoval výčep vína s lahůdkářstvím (*Weinausschank mit Traiteurie*) August Kreis. Ten o sobě v témže listu tvrdí, že pracoval mnoho let jako kuchař a má znalosti s aranžováním slavnostních tabulí. Žádal o hojnost návštěv a sliboval rychlou a lacinou obsluhu a kromě dobrých jídel a nápojů i splnění všech přání ctěných hostů.[229]

Horní náměstí 41 / 150

1765 Wein-, Kaffeeschankgerechtigkeit, Wolschek Johann, Wolschek Josef | **1805** Vogelsinger, Anton Franz | **1808** Müller Josef (H) | **1809** Schäffer Anna | **1857–1891** Dedek Ignatz (M), Dedek Anton

Koncem 18. století byl v objektu zřízen výčep kávy, kolem roku 1806 byl v podniku k dispozici kulečník. Roku 1809 došlo k prodeji podniku s celým inventářem včetně kulečníku Anně Schäffer za 12 500 zlatých.[230]

Horní náměstí 43 / 148

1857 Hadwiger Ferdinand (M) | **1870, 1877, 1881** Hadwiger Johanna (M) | **1895** Kastner Johann (M), Wein- und Frühstückstube | **1891, 1896** Kastner Johann a Elizabeth (M), Kastnerův dům, Frühstückstube | **1901–1903** Weinstube, Kosthalle Bodega, Schwarzer Julius | **1904, 1905, 1906, 1908** Weinstube (Bodega), Falkowski Julius | **1912, 1919** Wein- und Frühstückstube, Maier Wilibald | **1919–1928** Gerstenberger Wilhelm, Willy, Wein-Restaurant | **1928, 1929, 1930, 1931, 1932** Gerstenberger Anna, Restauration | **1932** Mükusch Gustav | **1933, 1935, 1936, 1937, 1938** Mükusch Gustav (též Mikusch) | **1940** Weinstube Maxim Falkowski

Majitel domu na Horním náměstí 43 Johann Kastner oznamuje tiskem v roce 1895, že zřídil kromě svého dosavadního obchodu s koloniálním zbožím v domě též komfortní Vinárnu a snídárnu (*Wein-und Frühstückstube*).[231] Po roce 1901 zde má nový majitel Julius Schwarzer, později Julius Falkowsky (též Falkowski), obchod vínem, vinárnu a *Kosthalle*. Dnes bychom podnik označili jako „koštovnu" s bohatou nabídkou vín v lahvích i sudech, se zárukou za vynikající jakost. Do dlouholetého pronájmu se vinárna – teď už i s restaurací – dostává v lednu 1920, a to bývalému vrchnímu v restauraci *Peikert* Wilhelmu Gerstenbergerovi. Od roku 1928 vedla podnik jeho manželka Anna, a to až do roku 1932, kdy je zaznamenán převod na Gustava Mükusche.[232] Ten pokračoval – po vzoru Wilhelma Gerstenbergera – v častém pořádání zabijaček. Svou restauraci s prvotřídní kuchyní a údajně i s českou obsluhou

220 Narodil se roku 1842 ve Velkých Heralticích.
221 Denkschrift zur feier des 25jährigen Bestandes der Troppauer freiwiligen Feuerwehr in den Tagen des 13., 14., 15. und 16. August 1886, Troppau 1886, nepaginováno.
222 Bestellungen auf beste Vollmilch, feinste Thee- u. Tafelbutter, Troppauer Zeitung, 6. 1. 1895., 5, s. 9.
223 Für die arme Witwe Schenk, Freie Schlesische Presse, 5. 6. 1909, 126, s. 4.
224 Kavárna Hanslova v Opavě, Opavský Týdeník, Opava, 22. 3. 1911, 23, s. 3.
225 Das Café Hansl – ein Stück bester Troppauer Tradition, Troppauer Heimat Chronik, Folge 21, Oktober 1951, s. 6.
226 ZA v Opavě, f. KS Opava, sign. A III 252, kart. 74.
227 Tamtéž, s. 7.
228 Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 30. 11. 1818, 96, s. 961.
229 Wienauschank mit Traiteurie, Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 6. 8. 1832, 771, s. 961.
230 ZUKAL, J., Beiträge zur Häuser, c. d., s. 36.
231 Geschäfts-Erweiterung, Deutsche Wehr, 20. 11. 1895, 93, s. 6.
232 Deutsche Post, 1. 7. 1932, 155, s. 10.

doporučil mimo jiné též účastníkům Sjezdu svazu československého dobrovolného hasičstva v Opavě roku 1934.[233] Půllitr plzeňské desítky se zde v roce 1935 prodával za 1 korunu a 80 haléřů. Hostinská živnost spojená s osobou Willyho Gerstenbergera byla odhlášena až roku 1939.[234] V říjnu roku 1939 získal Gustav Mükusch povolení přesunout svou živnost z tohoto působiště do kavárny Orient.[235] O náročných podmínkách v novém působišti pojednáváme v oddílu věnovaném hotelu Orient.

Horní náměstí č. 43, Vinárna a snídárna Julia Falkowského, před rokem 1905. Soukromý archiv Rudolfa Dybowicze

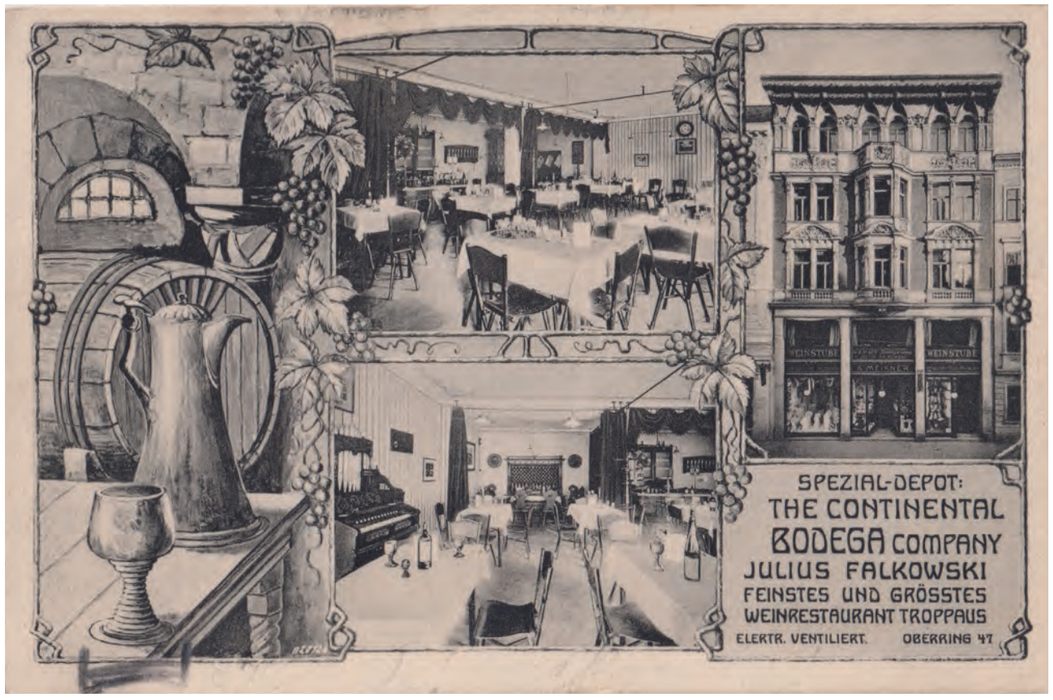
Horní náměstí 47, 49 /144, 142

1818 Fitzke Anton, Wein-Ausschank | **1838** Weinschank zur ungarischen Krone, Fitzke Anton | **1857, 1862** Schenk Anton (M), Kunisch Franz (H) | **1877** Patzian Johann (M) | **1881** Künisch Amalie (H) | **1882** Restaurant Klos Josef | **1886** Zur Ungarischen Krone, Luczensky Wenzel, Caroline | **1890** Julius Horzalkas Restauration | **1891, 1893, 1894, 1895, 1896** Pilsner Bierhalle, Königstein Sigmund | **1899, 1900, 1901, 1905** Creditanstalt (M), Restauration Troppauer Bierhalle, Horzalka Julius | **1906, 1907** Falkowski, též Falkowsky Weinstube und Bodega | **1908, 1909, 1910** Varieté Maxim, Bodega, Falkowski Julius, Weinrestaurant

Tento dům stával jako první ve směru od divadla za ulicí Pekařskou, dnes je zde podloubí. Výčep vína je připomínán v březnu 1818 a jako provozovatel je uváděn Anton Fitzke.[236] V roce 1838 se Fitzkův výčep vína už jmenoval U Uherské koruny a nabízela se v něm vína rakouská, maďarská a rýnská.[237] Na pozdější provozní „starou slečnu Amálii Künischovou" vzpomíná ve svých Pamětech Jan Čeleda, který v době, kdy pracoval u společnosti W. Carl Hirsch und Sohn, tuto restauraci navštěvoval.[238] Další provozovatel Josef Klos v roce 1881 oznamuje, že zde otevírá restauraci s nabídkou karvinského březňáku, různých cizozemských vín, též delikatesy a teplá jídla po celý den, ta jsou čerstvě připravována i před a po začátku divadelního představení.[239] Navíc nabízí každý pátek večer rybí polévku a rybí jídla. Od 1. května 1886 přebírá do nájmu restauraci Wenzel Luczensky,[240] dřívější vrchní číšník v Hanselově restauraci. Ze speciální nabídky v červnu 1886 uvádíme snídani na vidličku: mladé kuře s fazolkami či husu s květákem. O týden později byla k objednání ryba s majonézou, k zapití opavský březňák. Další týden pak opět husa, skopový perkelt, pstruh v aspiku či paštičky s masovým hašé. One 20. června téhož roku anglický filet (asi dnešní rostbíf) s majonézou. V červenci byla v nabídce štrasburská paštika s lanýži, husí játra s Madeirou (sladkým vínem) nebo račí ragú, pak samozřejmě opavské pivo. Celotýdenní nabídka zahrnovala snídani na vidličku

233 Více informací k tomu sjezdu podává tisková zpráva – Velkolepý sjezd českoslov. hasičstva v Opavě, Slezský věstník hasičský, 1934, 24, s. 4.
234 ZA v Opavě, f. KS Opava, sign. A V 36, kart. 102 (Willy Gerstenberger).
235 ZA v Opavě, f. KS Opava, sign. A IV 170a, kart. 92; srov. KNAPÍKOVÁ, Jaromíra, Kavárna Orient, Hláska. Zpravodaj statutárního města Opavy, 2013, 1, 1, s. 17.
236 Wein-Ausschank, Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 16. 3. 1818, 22, s. 190.
237 Wein-Ausschank-Anzeige, Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 8. 1. 1838, 3, s. 28.
238 HANIČÁK, O. – HANIČÁKOVÁ, M. – ŠÍL, J. (edd.), Jan a Miloš: Paměti, c. d., s. 53.
239 Eröffnungs – Anzeige, Troppauer Zeitung, 11. 10. 1881, 232, s. 4.
240 Restaurations-Uebernahme, Troppauer Zeitung, 25. 4. 1886, 95, s. 13.

a večeři – vše bylo možné objednat formou předplatného. Listopadová nabídka inzerovala denně čerstvou husí paštiku a galantinu z pularda (kohouta). Díky intenzivní reklamě tak máme dobrý přehled o specialitách té doby. Od dubna 1890 pak manželé Wenzel a Caroline Luczenští přebírají jako nájemci Promenádní restauraci.[241] Po přestavbě v roce 1890 se jako provozovatel, tentokrát už *Pilsner Bierhalle* (Plzeňské pivnice), objevuje na čas známý Sigmund Königstein, pozdější provozovatel Königsteinovy pivnice na Ostrožné ulici.[242] Roku 1899 evidujeme nového nájemce, a to firmu BODEGA, zabývající se dovozem španělských a portugalských vín i lihovin. Společnost měla 106 poboček a speciálních obchodů.[243] Restauraci vedl Julius Horzalka, podle inzerátů do roku 1905. Inzerát v Deutsche Wehr prezentuje tuto vinárnu jako nejlepší a největší vinný restaurant v Opavě, navíc s elektrickou ventilací. V roce 1909 zde firma BODEGA zřizuje Varieté Maxim. To už ale byla labutí píseň podniku. Roku 1924 je na tomto místě v adresáři uvedena opavská pobočka Moravské agrární a průmyslové banky.[244]

Horní náměstí č. 47, Vinárna Julia Falkowského, po přestavbě, kolem roku 1907. Soukromý archiv Rudolfa Dybowicze

Horní náměstí 47 / 144

1876 Schwab Anton | **1877** Wein- und Speisezimmer | **1879, 1881** Weinstube, Delikatessenhandlung, Schwab Anton

Známý obchodník s lahůdkami Anton Schwab prodával své delikatesy v Opavě celkem na třech místech. V inzerci se Schwab odkazoval na založení svého podniku roku 1874,[245] ale zároveň uváděl, že podnik navazuje na starší obchod, který převzal již roku 1863.[246] Vždy však měl u svého obchodu vinárnu, proto jeho podniky zařazujeme mezi opavská pohostinská zařízení. V březnu 1876 uveřejnil inzerát nabízející uzeného lososa, francouzský květák a hlávkový salát, astrachaňský kaviár, gorgonzolu i ementál.[247] To bylo těsně před přestěhováním podniku z ulice U Jaktařské brány na uvedené místo. Do svého definitivního přestěhování na Ostrožnou ulici sídlil ve stejném domě jako Uherská koruna. V roce 1879 doporučoval Schwab svoji vinárnu na Horním náměstí č. 47, přičemž nabízel 1 litr starého „velmi dobrého" rakouského vína za 30 krejcarů a sudové víno ještě levněji.[248] Stejný inzerát, ovšem pro německé zákazníky, byl v téže době otištěn i v Troppauer Zeitung.[249] Záhy poté se podnik přestěhoval na Ostrožnou ulici.

241 „Promenade-Restauration", Troppauer Zeitung, 30. 3. 1890, 74, s. 8.
242 Local-Veränderung, Troppauer Zeitung, 21. 9. 1890, 218, s. 14.
243 The Continental Bogeda Company, Opavský Týdenník, 1. 4. 1899, 26, s. 8.
244 LUKAS, Josef, Adress-und Geschäftshandbuch der Landeshauptstadt Troppau 1924, Opava 1924, s. 128.
245 MEIXNER, Alois, Vierzig Jahre im Dienste der Nächstenliebe. Gedenkblätter aus der Geschichte der Troppauer freiwilligen Feuerwehr, Troppau 1902, nepaginováno (inzertní část).
246 Opavský Týdenník, 30. 10. 1875, 44, s. 366.
247 Speckbücklinge, Troppauer Zeitung, 2. 3. 1876, 50, s. 4.
248 Dobré pravé víno, Opavský Týdenník, 4. 10. 1879, 40, s. 4.
249 In der Weinstube, Troppauer Zeitung, 11. 3. 1879, 58, nepaginováno.

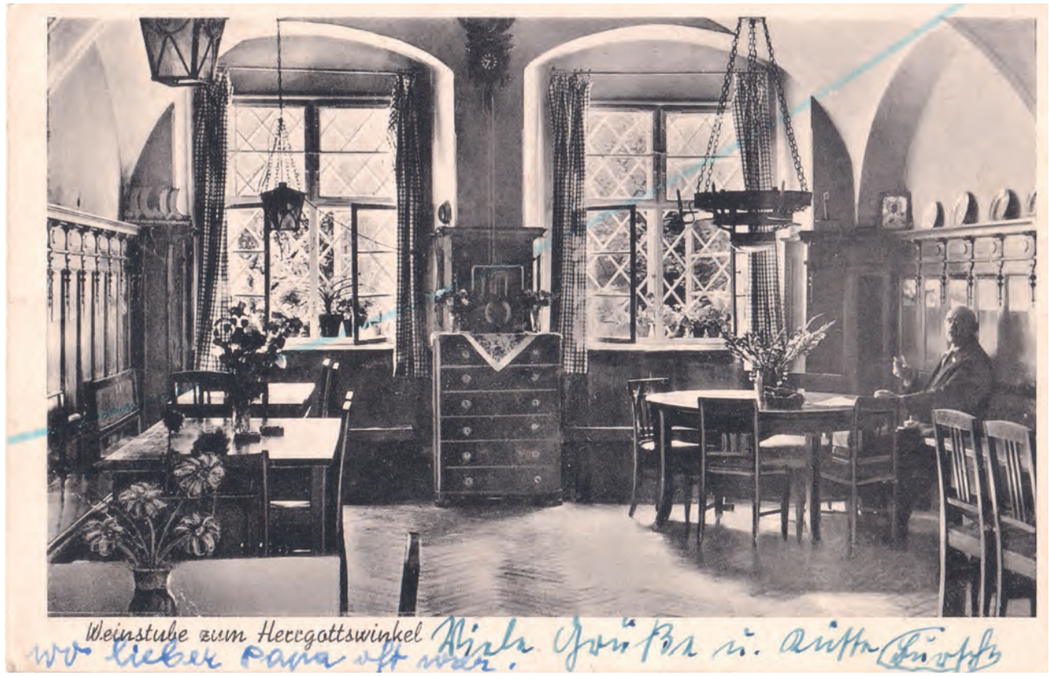
Horní náměstí č. 47/49, pivnice a restaurace Julia Horzalky, před rokem 1905.
SZM, f. Braunův archiv, UH, inv. č. U 550 F

Horní náměstí — 53 / 314, též Masařská 1

1805–1811 Pelz Thomas (M) | **1857, 1862, 1865** Holtmeier Bernhard (M), Holtmeyer Louisa, U Arcivévody Ferdinanda, Zum Erzherzog Ferdinand | **1874, 1881, 1886, 1887, 1888, 1891, 1894, 1896, 1897** Holtmeyer Anton (M), Holtmeyer Louise, Schank Aloisia | **1896** Holtmeyer, Louise, Jeschke Flora | **1901, 1905, 1909, 1911, 1919, 1924** Hirt Mizzi (M) | **1926** Holtmeyer (M), Jeschke Flora (H) | **1927, 1928** Weinstube Holtmeyer, Hirt Marie (též Mizzi) | **1931** Hirt Mizzi (H) | **1932–1938** Weinstube Holtmeyer, Hirt Marie (M, H), Ponec Hedwig (M), Jeschke Hugo (M) | **1939** Weinstube Holtmeyer, Zum Herrgottswinkel, Rosbroj Eugen | **1940, 1941, 1942 1943** Weinstube Zum Herrgottswinkel, Rosbroj Eugen

Existence tohoto domu je doložena již roku 1436.[250] V době, kdy patřil slezským stavům, v něm byl též Hlavní berní úřad (*Generalsteueramt*). Převážně byl objekt spojen s rodinou Holtmeyer (též Holtmeier) a je označován jako nejznámější a nejstarší opavská vinárna. Praktický lékař dr. Anton Holtmeyer jej ale nejprve zamýšlel jako léčebnu nemocných cholerou, morem a dalšími infekčními nemocemi. Původní vchod, dnes z ulice Masařské, byl z Horního náměstí. Dr. Holtmeyer zemřel v 90. letech a roku 1893 zdědila dům Flora Jeschke, neteř jeho druhé ženy.[251] Teprve od 1. srpna 1939 vinárnu z dlouholetého rodinného vlastnictví přebírá Eugen Rosbroj.[252] To už nebylo daleko od přejmenování původního Horního náměstí na náměstí Adolfa Hitlera. Rosbroj zřejmě vedl vinárnu až do konce druhé světové války. Boží koutek, aniž by došlo ke stěhování, se nacházel na Benešově náměstí č. 53 a později na náměstí 1. máje.

250 KANIOVÁ, Petra – HALÁTEK, Dalibor – ROSOVÁ, Romana – STRAKOŠ, Martin, Průvodce architekturou Opavy, Opava 2011, s. 45.
251 WENZELIDES, Otto, Einst Peststube – heute „Herrgottswinkel", Alte Troppauer Gaststätten, Deutsche Post, 6. 3. 1942, 65, s. 3.
252 Voranzeigel, Deutsche Post, 30. 7. 1939, 207, s. 24.

Horní náměstí č. 53, interiér vinárny Boží koutek (*Herrgottswinkel*), kolem roku 1940. Soukromý archiv Daniela Adametze

Horní náměstí č. 53 Boží koutek, č. 54 Mohrova kavárna, před rokem 1900. SZM, f. Braunův archiv, UH, inv. č. U 553 F

Horní náměstí 54 / 313

1835 Schaffartzik Philipp | **1842** Weinkeller | **1854, 1857** Schaffartzik's Kaffeehaus, Czeike (M) | **1860** Czeikes Café, Alker Ernst | **1863** Alker Ernst (K) | **1870** Czeike Anton (M) | **1871** Kaffeehaus, Mohr Johann | **1872, 1874** Café Mohr | **1877–1891** Czeike Anton (M)

Philipp Schaffartzik plánoval svou kavárnu otevřít 8. října 1835. Kromě oprávnění podávat kávu získal majitel od magistrátu města rovněž svolení k prodeji pálenky a likérů vyrobených v Opavě. Od dosavadních kaváren se Schaffartzikův podnik lišil tím, že měl oddělené prostory pro čtenáře, kteří tak nebyli rušeni provozovateli povolených her. Není proto s podivem, že se místní čtenářský spolek přesunul roku 1847 právě do této kavárny.[253] Roku 1842 označovala inzerce tento podnik jako vinný sklep.[254] Nedlouho poté nabídl majitel k prodeji kulečník včetně jeho celého příslušenství.[255] Ještě roku 1857 tisk uvádí tento podnik jako *Schaffartzik's Kaffeehaus*, ale ve stejném roce Philipp Schaffartzik zahájil činnost v restauraci Tivoli. Roku 1860 je tento provoz inzerován již jako Czeikeho kavárna s dobrými nápoji a rychlou obsluhou.[256] Počátkem 60. let 19. století se v tomto podniku objevil další kavárník – Ernst Alker. Kavárna nadále nabízela kulečník a přibyly též hrací hodiny. Alker si však roku 1866 zřídil vlastní lokál na Horním náměstí 37. Na konci března 1870 zahájil v zadním traktu tohoto domu (č. 311 – *Zum goldenen Löwen*) Johann Pazian výrobu „umělé minerální vody", tj. sodové vody.[257] Od září roku 1871 byl nájemcem kavárny Johann Mohr,[258] ten v dobovém inzerátu doporučoval svým hostům kulečník s mramorovou deskou a gumovými mantinely; asi se neosvědčil, protože hned dva kusy byly v roce 1874 nabízeny k výhodné koupi.[259]

Horní náměstí 56 / 311

1822–1831 Beinhauer Joseph, Zum goldenen Löwen | **1832–1838** Beinhauer Josepha, Zum goldenen Löwen

Hostinec U Zlatého lva je doložen velice kuse mezi lety 1822 až 1839.[260] V letech 1832 až 1838 podnik přešel patrně na manželku nebo vdovu po původním majiteli. Roku 1840 došlo ke změně názvu a hostinec na stejné adrese vystupoval pod názvem U Modrého lva. V průběhu 40. let podnik z evidence mizí. Nejpozději roku 1863 byl na tomto místě založen obchod Salomona Lazara.[261]

Horní náměstí 58 / 309

1843, 1844 Weinschank Suchanek Jakob, Zum goldenen Kreuz | **1857–1891** Lux Gottfried (M), Lux Adolf | **1881** Sandek Minna | **1884** cukrárna Kubeschka

Vinárna vznikla na místě bývalého právovárečného domu z roku 1650. Roku 1843 oznamuje Jakob Suchanek, že svůj vinný výčep povede jen do vyprodání zásob, a máz vína nabízí za 4 groše vídeňské měny.[262] Lokál zůstal v provozu i v roce 1845, kdy byl nabídnut k pronájmu.[263] Roku 1884 zde otevírá svou cukrárnu a pekárnu pro svatby a oslavy cukrář Johann Kubeschka.[264] Později se přestěhoval na ulici Hrnčířskou a byl předchůdcem slavné cukrárny a kavárny Jelinkovy.

253 HAZUCHOVÁ, K., Opavské kavárny, c. d., s. 37–39.
254 Ein Weinkeller, Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 9. 5. 1842, 37, s. 424.
255 Zu verkaufen, Troppauer Zeitung, 12. 5. 1857, 108, nepaginováno.
256 Czeike's café, Troppauer Zeitung, 19. 5. 1860, 116, nepaginováno.
257 Erzeugung künstlicher Mineralwässer, Troppauer Zeitung, 19. 3. 1870, 72, nepaginováno.
258 Kaffeehaus-Eröffnung, Troppauer Zeitung, 1. 9. 1871, 200, nepaginováno.
259 2 Biliard's, Troppauer Zeitung, 15. 5. 1874, 110, nepaginováno.
260 Poprvé tento hostinec zaznamenává schematismus, viz GASTL, Georg Johann, Schematismus für das Markgrafthum Mähren und Herzogthum Schlesien; auf das Jahr 1822, Brünn und Olmütz 1822, nepaginováno.
261 RIEDEL, August, Adress-Buch der Schlesischen Landeshauptstadt Troppau für 1863, Troppau 1863, s. 13.
262 Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 8. 9. 1843, 72, s. 810.
263 Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 17. 10. 1845, 83, s. 970.
264 Kalender für Schlesien und Mähren, Der Troppauer Wanderer, Troppau 1884, nepaginováno.

Horní náměstí č. 58, cukrárna Johanna Kubeschky, před rokem 1900. Soukromý archiv Waltera Kosuba

Horní náměstí 59, 60

1933 Terassencafé Niedermeyer, Niedermeyer Alexandr (C)

Horní náměstí č. 59, *Terassencafé Niedermeyer*, před rokem 1940. Soukromý archiv Daniela Adametze

Kavárna byla otevřena 30. dubna 1933 a měla kromě terasy též společenskou místnost s otevřeným pivním výčepem a zvláštní hernu na bridž.[265] Tu hned v den otevření zasvětili bridži pořádáním Slezského bridžového turnaje s hlavní cenou – putovním pohárem. Terasu vyprojektoval Ing. Otto Reichner, stavbu vedl Ing. Louis Gaillard a realizovala ji firma Aloise Geldnera. Pilným zaměstnancem byl, jak zjišťujeme ze zvláštní přílohy deníku Deutsche Post, polír Pravda.[266] Kavárnu otevřel Alexander Niedermeyer. Po skončení války roku 1945 nebyl provoz obnoven.

Horní náměstí 68, 69

1903–1923 Stadtcafé, Stadt-Kaffeehaus, Niedermeyer Leopold | **1923** Niedermeyer Ernestine a Alexandr | **1921 a 1931** Niedermeyer Ernestine | **1928** Niedermeyer Alexandr | **1935, 1936, 1937, 1938** Niedermeyer Alexandr (M) | **1939** Niedermeyer Maria (M) | **1941** Stadtcafé Niedermeyer | **1940–1944** Stadtcafé, Stadt-Kaffee, Niedermeyer Maria (M), Sieber Gustav (C)

Ze své kavárny na Hrnčířské ulici se Leopold Niedermeyer přestěhoval do nově rozšířené budovy Hlásky, *Schmetterhausu*, kde obsadil se svým podnikem *Café Niedermeyer* část severního křídla v přízemí a v prvním patře. Slavnostní otevření proběhlo 1. října 1903.[267] Nabídka pro hosty byla široká, včetně množství novin, kulečníku a pohodlných hracích stolků pro karetní hry.[268] Jméno Niedermeyer pak nesla i zahradní kavárna v sadech Svobody. Leopold Niedermeyer zemřel roku 1923. Nostalgicky vzpomínal na své působení v kavárně Gustav Sieber,[269] který se ve válečných letech postupně vypracoval až na pozici vedoucího kavárny. Syn Leopolda Niedermeyera Alexandr byl v roce 1941 za nevyjasněných okolností uvězněn v koncentračním táboře Sachsenhausen, resp. Oranienburg u Berlína.[2270] Majetku se musel vzdát ve prospěch své druhé ženy Marie. V dubnu roku 1945 došlo k požáru Hlásky, který zachvátil také kavárnu.[271] Provoz v původních prostorech pak už nebyl nikdy obnoven.

Horní náměstí č. 68, Městská kavárna (*Stadtcafé*), dříve kavárna Niedermeyer, po roce 1942. Soukromý archiv Daniela Adametze

265 Zum Geleit!, Deutsche Post, 30. 4. 1933, 102, s. 12.
266 Tamtéž.
267 Eröffnug des Stadt Kaffeehaus, Troppauer Zeitung, 27. 9. 1903, 220. s. 11.
268 „Přízemí přímo využili pro kavárnu. Patro pak vybavili klubovkami a 5 biliár, hrály se zde karty a šach. Podnik vyhlášený prvotřídní obsluhou, sledováním moderních trendů (Alexandr N. vystudoval odbornou hotelovou školu ve Vídni) byl tak populární, že se stal dokonce předmětem laskavých Grandeho karikatur. (…) Hosté měli k dispozici opavský, vídeňský, berlínský, vratislavský tisk včetně francouzských, italských a anglických periodik. Odebírali zde pro jednoho (!) zájemce také Bezručův kraj. Dámy si mohly prohlédnout módní časopisy. Klientelu u Niedermeyerů tvořili lékaři, obchodníci, úředníci, důstojníci. Za republiky začali více chodit Češi, pro stůl s českými prominenty – několik divizních generálů, ministra Engliše s chotí, případně zemského prezidenta Šrámka – kavárník zaměstnal českého číšníka." viz KNAPÍKOVÁ, Jaromíra, Kavárna Niedermeyer, Hláska. Zpravodaj statutárního města Opavy, 2013, 12, s. 17.
269 SIEBER, Gustav, Vom Pikkolo zum Chef. 33 Jahre im Café Niederemeyer / Erinnerungen von Gustav Sieber, Troppauer Heimat Chronik, Folge 266, März 1972, s. 65–67.
270 ZA v Opavě, f. KS Opava, sign. Hr Op A 14, kart. 121.
271 SIEBER, G., Vom Pikkolo, c. d., s. 66.

Radniční ulice Rathausgasse

Radniční ulice 214a

1863 Anders Josef, výčep

Výčep Josefa Anderse dokládají pouze ojedinělé zprávy. Podnik se nacházel v objektu radnice nejpozději od roku 1860 a doložit jej lze také roku 1863.[272] Jeho zánik souvisel patrně s přestavbou radnice v letech 1873–1874. Vzhledem k tomu, že ve sklepení této budovy existovaly rozsáhlé pivní sklepy,[273] lze uvažovat o přímém odběru piva ze zásob radničního domu.

Poštovní[274] Postgasse

Poštovní ulice 4 / 426

1862 Jarosch Vinzenz (M, H) | **1881, 1882** Cattani Karl | **1883–1905** Cattaneo Ludowita, Ludovika (H), Bier-, Wein- und Branntweinschank und Speisen | **1908, 1911, 1919, 1923, 1924, 1925, 1927, 1932** Zur Stadt Venedig, Cattaneo Anton (M) | **1935, 1936** Cattaneo Johanna (H) | **1937** Cattaneo Angelo | **1938** Cattaneo Johanna

Poštovní ulice, za povozem hostinec Cattaneových, kolem roku 1915. ZA v Opavě, sbírka Rudolf Mader, HKGem Troppau, Bamberg

272 RIEDEL, A., Adress-Buch, c. d., s. 9.
273 STAREC, Milan, Technika a technologie opavského pivovaru 1824–1945, in: ŠVÁBENICKÝ, František (ed.), Opavský pivovar, Opava 2015, s. 127.
274 Ulice se nacházela mezi Horním náměstím a Popskou. Dnes tato ulice neexistuje.

Hostinský Cattaneo pocházel původně z italské rodiny. Jeho jméno se objevovalo v odlišných podobách a k podniku, který vedl, se dochovalo jen málo zpráv. Ojediněle nalézáme informace o drobné kriminalitě v jeho podniku.[275] Hostinec A. Cattaniho (též U Města Benátek) na Poštovní ulici nepochybně fungoval roku 1925.[276] Jeho existenci na stejné adrese lze doložit také roku 1934, kdy jej provozovala Johanna Cattaneo.[277] Jméno hostinského Antona Cattanea pak nalezneme na dalších místech v Opavě[278] a také v Kateřinkách. Roku 1938 se nacházela jeho vinárna (*Weinkeller*) na ulici Skřivánčí. Svůj podnik v tisku bohužel málo propagoval.

Kolářská — Wagnergasse

Kolářská 7 / 88

1877 Besuch Heinrich (M) | **1891, 1894, 1896, 1897** Bier-, Wein- u. Kaffeeschank, Staubach Adolf (R)

K uvedenému výčepu se dochovaly pouze torzovité údaje. Od roku 1891 zde Adolf Staubach provozoval jak výčep kávy, tak drobný prodej lahvového piva.[279]

Kolářská 12 / 106

1890, 1902 Café Union, Hickel Heinrich | **1933, 1934** Noga Julius, Noga Emilie

Tento nekuřácký lokál vznikl mezi ulicemi Kolářskou a Pekařskou.[280] Adresáře jej uvádějí rovněž na adrese Pekařská 13. Inzercí je podnik doložen sporadicky, avšak jeho existenci lze potvrdit ještě v období první republiky.[281]

Kolářská 13 / 85

1863 Selig Thekla (M), Bölkel Franz (H) | **1872** Drei Tauben, Christ Ferdinand | **1870, 1874, 1877, 1880** Heinz Eduard (M), Anders Josef (H) | **1887, 1888** Bierschank, Jorde Karl | **1888–1896** Gross Johann (M), Bierschank, Jorde Karl | **1893, 1894** König Josef | **1895, 1896** Horzalka Julius (H) | **1901, 1902** Raab Stefan (H) | **1901, 1903, 1904, 1905, 1906, 1907** Münzner Karl (M, H) | **1908** Köppler Franz (H) | **1909, 1911, 1919, 1920, 1921** Kuntscher Julius (M), Zu den drei Tauben, Weinstube, Zopf Josef (H) | **1923** Kuntscher Julius (M), Niessner Bruno (H) | **1924, 1925** Zopf Josef a Magdalene (M), Niessner Bruno, Gulasch-Hütte (H) | **1926** Michl Magdalene (H), Bier- und Weinstube | **1927, 1928, 1929** Lulei Magdalene (M), Weinstube, Zopf Josef | **1931** Weinstube BODEGA, Kunz Karl (H) | **1932, 1934, 1935, 1936, 1937** Kunz Ernst, Gastwirtschaft | **1937** Hetwer Josef | **1938, 1943** Kunz Ernst (M, H)

Hospodský Ferdinand Christ oznamoval otevření restaurace U Tří holubů v závěru roku 1872.[282] Navázal tehdy na existenci staršího výčepu, který byl v tomto objektu zařízen na počátku 60. let 19. století.[283] Reklamní agenda podniku je relativně bohatá a převrstvuje ojedinělé nelichotivé zprávy v tisku, např. o otravě Veroniky Dostálové z Velké Polomi roztokem z fosforu, k níž došlo v prostorech restaurace roku 1899.[284] Koncese přidělená Josefu Zopsovi roku 1909 potvrzuje, že se v restauraci mohla podávat jídla, provozovat výčep piva i vína, nabízet káva, čaj, čokoláda i další teplé nápoje.[285] V podniku se až do roku 1937 často střídali nájemci. S tím také souvisely změny nápojového lístku a nabídky piv. Střídala se piva z karvinského pivovaru a v nabídce byl také opavský Zlatovar. Inzerce dokládají hojné pořádání zabijaček. Hostinec v letech 1924 a 1925 užíval rovněž název Gulášová chýše (*Gulaschhütte*), přičemž otevírací dobu zahajoval ve čtyři hodiny ráno.[286] Zavedený podnik těžil ze své polohy v blízkosti kina Central a v tištěné reklamě blízkost městského biografu často připomínal.[287]

275 Chtěli se lacino najísti a napíti, Opavský Týdenník, 4. 3. 1882, 9, s. 3.
276 CHYTIL, Alois, Chytilův úplný adresář Moravy a Slezska, sv. 1, část 2, Slezsko, Praha 1925, s. 29.
277 MOOSE, Rudolf, Adresář Republiky československé pro průmysl, živnosti, obchod a zemědělství, sv. II, Praha 1934, s. 2446.
278 A. Cattani je připomínán v souvislosti s obchodem a řemeslem rovněž na ulici Ratibořská, č. 47. – Tamtéž, s. 24.
279 VETTER, Arthur, Allgemeiner Wohnungs-Anzeiger nebst Handels- und Gewerbe- Adreßbuch für die Landeshauptstadt Troppau sammt Colonie Karlsau 1891, Troppau 1891, s. 115.
280 Vollständiges Adress- und Geschäfts-Handbuch der Landeshauptstadt Troppau, Troppau 1901, s. 35, 154.
281 Deutsche Post, 1. 1. 1933, 1, s. 30.
282 Eröffnungs-Anzeige, Troppauer Zeitung, 31. 12. 1872, 300, nepaginováno.
283 RIEDEL, A., Adress-Buch, c. d., s. 4.
284 Otrávila se, Opavský Týdenník, Opava, 6. 5. 1899, 35, s. 4.
285 ZA v Opavě, f. ZKPP Opava, inv. č. 10, kart. 1.
286 Gulaschhütte, Sudeten-Rundschau, 1. 10. 1924, 226, s. 3.
287 Gasttätte Kunz, Deutsche Post, 2. 10. 1943, 271, s. 4.

Pekařská č. 13, dům vlevo v právě probíhající rekonstrukci je pohostinství Heinricha Hickela a na č. 16 vpravo hostinec U Velkoknížete (*Zum Grossfürsten*), kolem roku 1900. SZM, f. Braunův archiv, UH, inv. č. U 638 F

Pekařská — Bäckengasse, Bismarck-Straße

Pekařská 4 / 145

1869, 1874 Mathilde von Gastheimb (M) | **1877, 1881** Patzian Johann (M), Jilg Ferdinand | **1901, 1902, 1903** Horzalka Julius | **1904** Restaurant Gambrinus, Arbter Alfred (R) | **1905, 1906, 1907** Beier Karl, Restaurant Gambrinus | **1907, 1908, 1909, 1911, 1912** Eldorado, Klimek Johann (H) | **1917, 1918, 1919, 1921, 1922** Varieté Eldorádo, (Vergnügungs-Ettablissement Eldorado), Weinschank, Weinstube, Klimek Johann (H), Huppert Leopold (M), Huppert Blanka | **1924, 1925, 1927** Astoria, Restauration, Budweiser Bierhalle, Gastwirtschaft, Lipinski Emanuel, Maiwald Oskar, Waldner Karl | **1928, 1932** Lipinski Emanuel (M), Restaurace Waldner Karl, Weinstube Astoria | **1933** Restaurant Astoria, Dvořák Josef | **1934, 1935** Erste Jugoslawische Weinhalle Dalmacija, Duda Paul, Weinhändler, Jugoslávská vinárna Dalmacija, Pavel Duda | **1935** Dvořák Josef (H) | **1936, 1937, 1938** Morgenstern Fritz, Wein-Restaurant | **1937** Cukrárna s kavárenským salonem, Truntschik Erwin a Anna | **1942, 1943, 1944** Konditorei-Kaffee, Pfleger Erwin

Zkušený hospodský Julius Horzalka[288] zde otevřel roku 1901 svůj restaurant Gambrinus. V přízemí a v 1. patře měl podnik hostinské pokoje. Na stejné adrese se od roku 1901 nacházel i zábavní podnik Eldorado, přičemž se někdy v pramenech jako adresa objevuje Bismarckova (Pekařská) č. 4, někdy 4/6. Podnik byl inzerován jako „nejoblíbenější místo setkávání vyšší společnosti", otevíralo se v 18 hodin.[289] V Eldoradu se do roku 1921 hrálo a koncertovalo denně. Vystřídalo se zde mnoho umělců a orchestrů. Od Schury Krassawice roku 1908[290] přes vídeňské šramly až po předvádění mondénních tanců v roce 1921.[291] Nabídka programu platila při volném vstupu a program se měnil každých 14 dnů. Restaurace Gambrinus pro změnu lákala své hosty na časté zabijačky. V roce 1924 se přejmenovala na *Budweiser Bierhalle* neboli Budějovickou pivnici.[292] V neděli dopoledne např. nabízeli při ranním koncertu tlačenkové hody. S novým nájemcem přišel roku 1927 nový název podniku – restaurace Astoria. V roce 1935 zde vinárník Pavel Duda otevřel První jugoslávskou vinárnu v Opavě a k velkému výběru vín nabízel i speciality jugoslávské kuchyně na rožni, jako

288 Dříve působil U Tří holubů na ulici Kolářské, U Tří knížat na ulici Panské a naposled v Plzeňské pivnici na Horním náměstí.
289 Troppauer Zeitung, 19. 10. 1917, 238, s. 6.
290 Eldorado!, Freie Schlesische Presse, 3. 3. 1908, 51, s. 4.
291 Tanz Kabarett Eldorado, Deutsche Post, 15. 10. 1921, 279, s. 13.
292 Budweiser Bierhalle Troppau, Sudeten Rundschau, 1. 10. 1924, 226, s. 8.

ražniči, čevapčiči, šašliky a podobně.[293] Pravděpodobně moc neprosperovala, protože už o rok později ji přebírá Fritz Morgenstern, dřívější vrchní číšník u Peikerta.[294] Z podniku se stal vinný a pivní restaurant s nabídkou „dobře opečovávaného" opavského piva. Poslední předválečná změna proběhla v roce 1937, kdy zde Erwin Trunschik otevřel svou cukrárnu s *Café-Salonem*, později cukrárnu vedl nájemce Pfleger.

Pekařská č. 4, varieté Eldorado, kolem roku 1920. Soukromý archiv Waltera Kosuba

Pekařská č. 4, restaurace Gambrinus, kolem roku 1905. Soukromý archiv Waltera Kosuba

293 Eine angenehme Überraschung für Troppau und Umgebung!, Neues Tagblatt, 30. 12. 1934, 261, s. 16.
294 Geschäftseröffnung, Neues Tagblatt, 14. 3. 1936, 63, s. 12.

Pekařská 7

1934, 1935, 1936, 1937, 1938 Hostinec Burda Jan

Hostinec Jana Burdy je doložen velice kuse. Údaje o tomto českém podniku byly pravidelně uváděny od roku 1934.[295] Vyskytují se ještě roku 1938.

Pekařská 13 / 106, též Kolářská 12

1855, 1860, 1862, 1863 Bierhaus zum Nussbaum, U Ořechu, Heger Johann (M, H) | **1881** Nossek Jakob (M, H) | **1885** Heger Johann, Piffl Carl | **1888, 1891** Piffl Carl (M) | **1892, 1893, 1894** Bierausschank, Piffl Eleonore | **1894–1900** Restauration Hickel Heinrich | **1901** Paskauer Bierhalle | **1902** Hickel Heinrich, Gastwirtschaft | **1903, 1904, 1905, 1907, 1908, 1909, 1910, 1911, 1913, 1915, 1916** Böhm Franz (M, C) | **1919, 1920, 1921, 1922, 1924** Café Jahn Gustav | **1926** Café Böhm, Jahn Gustav | **1927, 1928, 1929** Café Jahn, Streck Emil (M) | **1930, 1931, 1932, 1933, 1935, 1936, 1937, 1938, 1939** Jahn Gustav, Streck Emil (H) | **1941, 1942, 1943, 1944** Kaffee Jahn Gustav

Nejstarší zmínku o tomto podniku můžeme nalézt v tisku roku 1855, kdy zde na 1. máje od osmi hodin večer v hostinci pana Hegera vystupoval se svou Alpskou zpěváckou společností břichomluvec Duschnée.[296] Výčep nechal zcela nově renovovat v roce 1885 nový nájemce Carl Piffl, v nabídce měl opavský ležák „i přes ulici" (litr za 14 krejcarů) a výborná vína, též chutná jídla.[297] Dalším nájemcem před tím, než se z podniku stalo známé *Café Böhm*, byl Heinrich Hickel, ten nabízel především pivo z paskovského pivovaru na způsob piva plzeňského.[298] Olouholetý kavárník Franz Böhm poprvé v Troppauer Zeitung popřál svým váženým hostům k novému roku v roce 1904, přičemž svou kavárnu otevřel 17. října 1903.[299] V roce 1905 i 1909 byl jeho podnik otevřen celou noc, přímo ze sudu zde čepovali opavský Zlatovar. V závěru roku 1920 vznikla firma Gustav Jahn.[300] Kavárna pak byla spojena s osobou Gustava Jahna až do konce války, třebaže v době okupace provozoval podnik nájemce Emil Streck. Roku 1945 objekt vyhořel a firma přešla do likvidace.[301] Samotný Gustav Jahn, který bydlel na Pekařské ulici v Opavě, byl odsunut.

Pekařská 16 / 116

1857, 1860, 1862 Plachetta Anton (M), Lux Alois (H) | **1864** Ludwig Johann | **1868** Maschke Jacob | **1874, 1877** „Der weisse Raab", Plachetta Anton (M), Maschke Jacob (R) | **1877** Plachetta Anton (M) | **1878, 1881** Beyer Antonia (H) | **1882** Lichtblau Josef (R) | **1881** Plachetta Anton (M), Beyer Wilibald (H) | **1883** Auer Karl (R) | **1886** Brendel (H) | **1888** U Velkoknížete, Plachetta Anton (M) | **1891, 1894, 1896, 1901, 1905, 1906, 1907, 1908** Rohowski /též Rohowsky/ Franz (M, H) | **1909, 1910, 1911, 1912, 1913** Zum Grossfürsten, Geschwister Rohovski (M), Rohowski Helene (M), Heider Karl (H) | **1915** Gastwirtschaft „Zum Kronprinzen", Alt-Troppau Rohowski, též Rohowsky Helene | **1921, 1922, 1923, 1924, 1925, 1926, 1927, 1928, 1929, 1931, 1932, 1934, 1935, 1936, 1937, 1938, 1941** Gastwirtschaft Alt-Troppau, Rohowski, též Rohowsky Helene a Johann (M)

První název U Velkoknížete (*Zum Großfürsten*) získal hostinec jakožto připomínku návštěvy ruského velkoknížete Pavla I. u císaře Josefa II. roku 1781.[302] Pohostinství na tomto místě existovalo už v roce 1626, kdy byl hostinským Johann Ludwig. Roku 1864 se zde nabízely jak obědy, tak čerstvé pivo a pravé víno.[303] Předplatné obědů se nabízelo i za hostinského Jacoba Maschkeho v roce 1868. Další hospodský se roku 1877 podepisuje pod inzerci v tisku jako *Der weiße Raab* – Bílá vrána.[304] Pozdější dlouholetý nájemce restaurace na Panské ulici 26 Josef Lichtblau převzal restauraci v roce 1882.[305] Pozornost veřejnosti chtěl Lichtblau získat mino jiné pořádáním rozličných senzací. Ještě roku 1882 tak v jeho hostinci vystoupil 105 cm vysoký, tedy vzrůstem údajně nejmenší, sklepník na světě. Hostinský Brendel po celkové opravě v roce 1886 prohlásil svůj přátelský hostinec s pěknou zahradou za nekuřácký.[306] V roce 1900 nese pohostinství název *Alt-Troppau* (Stará Opava) a poprvé se v něm objevuje jako hostinská Helene Rohowsky. V *Alt-Troppau* působila dlouhou dobu, např. na Silvestra 1926 nabízí po půlnoci hostům domácí debrecínku, tlačenku a sulc.[307] Pro návštěvníky v roce 1934 bylo k dispozici rádio i přehrávání gramodesek. Pochovávání basy na konci masopustu je zde zaznamenáno v roce 1938. Po válce byla Helene Rohowsky (též Rohowski) odsunuta do Německa, zemřela roku 1959 ve městě Raubling.[308]

295 MOOSE, R., Adresář Republiky, c. d, s. 2446.
296 Production, Troppauer Telegraph, 1. 5. 1855, 94, s. 270.
297 Geschäfts-Eröffnung, Troppauer Zeitung, 14. 10. 1885, 235, s. 8.
298 Heinrich Hickel's Wein- und Biergeschäft, Troppauer Zeitung 1. 4. 1894, 74, s. 7.
299 Allen meinen verehrten P.T. Gästen, Troppauer Zeitung, 1. 1. 1904, 1, s. 7.
300 ZA v Opavě, f. KS Opava, sign. A III 274, kart. 75.
301 Tamtéž.
302 SCHWERDFEGER, Josef, Troppauer Erinnerungen, Opava 1922, s. 96–97.
303 Zum Großfürst, Troppauer Zeitung, 9. 4. 1864, 81, nepaginováno.
304 Bierschank „zum Grossfürst", Troppauer Zeitung, 13. 4. 1877, 85, nepaginováno.
305 Restaurations-Uebernahme, Troppauer Zeitung, 15. 1. 1882, 12, nepaginováno.
306 Gasthaus zum Grossfürsten, Troppauer Zeitung, 16. 6. 1886, 137, s. 8.
307 Gastwirtschaft „Alt Troppau", Neues Tagblatt, 1. 4. 1934, 34, s. 27.
308 Unsere Toten, Troppauer Heimat Chronik, Folge 112, Mai 1959, s. 112.

Pekařská — 24 / 119, též Solná 6

1870, 1877 Strauch Augustin (M) | **1888, 1891** Weinschank, Ziegler Marie | **1895, 1896** Bier und Weinschank, Restauration, Ziegler Maria, Strauch Augustin (M) | **1901** Weinschank, Strauch Marie (M) | **1902, 1904** Strauchs Gastwirtschaft, Eichler Josef a Moraw Anton (H) | **1905, 1906** Beyer Ferdinand | **1907, 1908** Weber Carl (H) | **1910** Pomp Rudolf (H) | **1911** Zur Quelle, Kottersch August (M), Leonhart Julie (H) | **1919, 1924, 1925** Kottersch August (M), Riedel Gustav (H) | **1928, 1931, 1932, 1934, 1936, 1937, 1938** Gasthaus Quelle, Riedel August (též Gustav) | **1941, 1943** Zur Quelle

Oznámení o otevření vlastního vinného a pivního šenku zveřejnila první hostinská Maria Strauch v dubnu roku 1895. Nabízela bílá a červená přírodní vína a pivo opavský březňák.[309] V roce 1902 od ní převzal hospodu Anton Moraw, později zde byl nájemcem Gustav Riedel. To už se zde nabízely také obědy, dle reklamy za výhodné ceny.[310] Od roku 1906 podnik nesl název Hostinec U Pramene (*Gasthaus zur Quelle*),[311] tento název se udržel dlouhodobě a v inzerci se objevoval ještě v průběhu 40. let 20. století.

Pekařská — 27/ 99, též Solná 4

1872 vinárna, Weinausschank, Kolck Herrmann | **1874** Restaurace v Proskeově domě, Proske Franz (M) | **1874** Demel Josef | **1896** Strauch Franz (M)

Existenci této restaurace dokládá jen málo pramenů. Podnik zde otevřel roku 1872 Herrmann Kolck jako výčep a obchod s vínem, přičemž nabízel převážně rakouská a uherská vína.[312] Na tuto iniciativu navázal 14. listopadu 1874 Josef Demel, který v objektu zřídil restauraci. Inzeroval nabídky čerstvého opavského piva a uzeného masa se zelím a knedlíkem[313] nebo domácí játrový salám.

Pekařská — 32 / 401, též Nákladní 16

1906 Blasch Karl (H) | **1907, 1908** Beyer Ferdinand (H) | **1908, 1911** Anders Stefan (M), Weber Karl | **1911**, **1912** Czech Alfred, stáčírna lahvového piva, Flaschenbierfüllerei

Počátkem 20. století se ulice jmenovala Bismarckova a jméno německého kancléře se záhy objevilo i v názvu nové hospody, U Železného kancléře (*Zum eisernen Kanzler*). Tato událost neunikla pozornosti redaktorů Opavského Týdenníku, kteří tepali obecní radu za to, že udělila v pořadí šestou koncesi ke zřízení pohostinství na Pekařské ulici, a to Němci Andersovi, ačkoli stávajících pět hostinců mělo zcela postačovat.[314] Hostinský Antonín Anders byl zároveň sládkem v pivovaru Vlaštovičky.[315] Nelze se tedy divit, že na čepu bylo v roce 1907 pivo z pivovaru ve Vlaštovičkách. Změna na výčepu a nahrazení vlaštovičkovského piva opavským Zlatovarem, k čemuž došlo patrně roku 1908, se neobešla bez jízlivých poznámek redaktorů. Pivo z Vlaštoviček „slynulo všude výtečnou pověstí jako prostředek pro ujímání a měkkou stolici".[316] Novému podniku byla prorokována krátká budoucnost, protože prodej Zlatovaru mohl sládkovi z Vlaštoviček těžko pomoci. V roce 1911 pak nabízel další hostinský Alfred Czech pivo norimberské, přímo ze sudu.

Pekařská — 51 / 45
Ratibořské předměstí

1886 Gast- und Einkehrhaus, Jarosch Anton | **1888, 1891, 1892, 1894, 1895** Anton, Bier-, Wein- und Branntweinschank, Jarosch Carl | **1896, 1901, 1902** Jarosch Anton | **1902** Jarosch Wilhelm | **1904, 1905, 1909, 1911, 1919, 1920, 1921, 1924, 1925, 1926, 1927** Jarosch Wilhelm (M, H) | **1916** Kuntscher Julius (H) | **1928** Strohalm Wilhelm (M), Gastwirtschaft Strohalm Johann, Jarosch Wilhem (H) | **1928, 1931, 1932** Jarosch Wilhelm (M), Leder Franz (H) | **1935, 1936, 1937** Dostal Josef | Strohalm (M), Dostal Josef (H), Dostal Maria | **1941** Dostal Josef | **1946** Lacina Miroslav

Roku 1886 zde Anton Jarosch nabízel opavský Zlatovar, vídeňskou kuchyni a rakouská či uherská vína. Mezi nájemci či majiteli pak později nacházíme Carla i Wilhelma Jaroschovy a od dubna 1914 též pozdějšího dlouholetého nájemce restaurace na Východním nádraží Julia Kuntschera.[317] K podniku se zachoval bohatý obrazový materiál. Před regulací řeky Opavy na začátku 20. století stál blízko řeky, po regulaci jej od řeky odděluje několik domů, proto došlo i ke změně domovních čísel. Není bez zajímavosti, že dlouholetý hostinský Wilhelm Jarosch později věnoval Městskému muzeu v Opavě prapor opavské stolní společnosti Corona, založené roku 1891.[318]

309 Wein- und Bierschank, Troppauer Zeitung, 27. 4. 1895, 97, s. 6.
310 Geschäfts-Uebernahme, Deutsche Wehr, 11. 1. 1902, 4, s. 8.
311 Gastwirtschaft zur Quelle, Bismarck. 24, Deutsche Wehr, 5. 12. 1906, 278, s. 6.
312 Geschäfts-Eröffnung, Troppauer Zeitung, 12. 10. 1872, 236, nepaginováno.
313 Demel's Restauration, Troppauer Zeitung, 16. 12. 1874, 287, s. 6.
314 Jak se udílejí v Opavě koncese, Opavský Týdeník, 30. 5. 1908, 43, s. 4.
315 LIKOVSKÝ, Z., Držitelé, c. d., s. 14.
316 Jak se udílejí v Opavě koncese, Opavský Týdeník, 30. 5. 1908, 43, s. 4.
317 Geschäfts-Uebernahme, Deutsche Wehr, 1. 4. 1914, 74, s. 6.
318 MATEJKO-PETERKA, I. – HANIČÁK, O. – JANÁK, M., Spolkový život, c. d., s. 133.

Pekařská č. 51, hostinec Wilhelma Jarosche U Pilšťského mostu, kolem roku 1910. Soukromý archiv Waltera Kosuba

Pekařská č. 51, hostinec Wilhelma Jarosche U Pilšťského mostu, kolem roku 1905. Soukromý archiv Rudolfa Dybowicze

Mezi Trhy — Zwischen Märkten

Mezi Trhy — 137

1789–1794 kavárna Briksie

Existenci podniku dokládají pouze torzovité informace. Kavárna patřila k vůbec prvním podnikům svého druhu ve městě. V provozu byla patrně od roku 1789 a kromě výčepu kávy nabízela hostům také kulečník. Ukončení činnosti kavárny je dáváno do souvislosti s prodejem objektu majitelkou Cecilí Briksie v srpnu roku 1794. Prodej byl podmiňován zachováním dvou místností pro osobní užití manželů Briksieových. Současně nelze provoz dalšího pohostinství na této adrese zcela vyloučit, protože s prodejem domu přešlo na kupujícího Ignáce Dittricha oprávnění podávat kávu, alkoholické nápoje a rovněž provozovat kulečník.[319]

Černá — Schwarzgasse

Černá — 11 / 160

1877 Kreuz Franz (M) | **1881** Berner Lidia (roz. Kreuz), Lux Franz (H) | **1888–1905** Berner Lidia, Bierschank | **1910** Fajkus Jan (H) | **1911** Zum Lucifer, Schimeczek Karl (H) | **1924** Simicek (Schimeczek) Karl

Tento podnik patrně neinzeroval, jeho existenci však máme doloženu v publikovaných pamětech. Před připojením Kateřinek k Opavě vedla katastrální hranice města mezi oběma obcemi Černou ulicí, přičemž domovní čísla lichá patřila k Opavě a sudá ke Kateřinkám. Na břehu řeky Opavy stál více než 200 let přes dva metry vysoký kříž s černým Kristem. Kolemjdoucí jej zdravili sejmutím klobouku nebo pokřižováním. Patrně tak činili i někteří hosté po cestě do nedalekého hostince U Černého kříže. Pro mnohé povodně bylo celé okolí zváno Mokrá čtvrť nebo také *Nasse Viertel*. Zmiňovaný hostinec stál hned za mostem na břehu původního koryta řeky Opavy. Barvitě popisuje kolorit hostince i jeho hosty Alfred Berner, syn původního majitele.[320] Ubytovací kapacity využívali mj. zaměstnanci cirkusů, kteří občasně rozbili svůj stan na dřívějším Senném trhu (nyní náměstí Osvoboditelů). Za svůj pobyt pak platili měděnými krejcary, které vybrali při představeních. V hostinci byl k dispozici klavír a tahací harmonika. Ve dvoře stál nekrytý kuželník, houpačka a údajně také nebezpečná hrazda. V budově se nacházelo i hokynářství. Hostinská živnost zde skončila, když dům koupil obchodník se starým železem.[321]

Mnišská — Mönchgasse

Mnišská — 3 / 437

1859 Habl Karl (H) | **1867** Bier- u. Branntweinschank-Lokal, Lassmann Carl, Raida Vinzenz (M) | **1877** Lassmann Carl (M), Restaurant Morawetz Julius | **1878, 1879, 1880** Werner Berthold | **1881** Neukom Anton | **1882** Jarošovská pivnice | **1888, 1891–1896** Wein- u. Bierschank Wlastowitzer Bierhalle, Werner Berthold (M), Körber Paul (H), Anders Anton | **1900, 1901, 1903, 1904, 1905, 1906, 1907** Werner Berthold (M), Restauration Scheithauer Franz | **1911** bez záznamu

Tato hospoda stála na začátku Mnišské ulice č. 3, ve směru od Dolního náměstí. Dům patřil Carlu Lassmannovi, který společně s V. Raidou zařídil v objektu výčep piva a vína.[322] V listopadu 1877 restauraci nově vybavil a otevřel Julius Moravetz, dřívější restauratér z Karlovce.[323] V nabídce tehdy byla především rakouská vína. K zařízení Jarošovské pivnice na tomto místě máme pouze ojedinělé doklady.[324] Nejpozději od roku 1891 zde byla Vlaštovičkovská pivnice.[325] Pivo z blízkých Vlaštoviček bylo nabízeno také při často pořádaných zabijačkách. Podnik se pokoušel žertovnými inzeráty pobídnout veřejnost k návštěvám a nabízel přitom jednou porážku známého prasete,[326] jindy porážku dvou neznámých prasat za hudebního doprovodu.[327] V zabijačkovém trendu pokračoval i poslední známý hospodský Franz Scheithauer, který zde byl nájemcem od roku 1900. Scheithauer však za nevyjasněných okolností roku 1907 spáchal sebevraždu.[328] Zřejmě ještě před první světovou válkou byl provoz pivnice ukončen.

319 HAZUCHOVÁ, K., Opavské kavárny, c. d., s. 29–31.
320 BERNER, Alfred, Unsere Schwarze Gasse, Troppauer Heimat Chronik, Folge 99, April 1958, s. 71–73.
321 Tamtéž.
322 Ein Bier-und Branntwein-schank-Lokal, Troppauer Zeitung, 11. 10. 1867, 235, nepaginováno.
323 Restaurations Eröffnung, Troppauer Zeitung, 27. 10. 1877, 247, s. 8.
324 Výtržnost, Opavský Týdeník, 10. 6. 1882, 23, s. 2.
325 Wlastowitzer Bierhalle, Troppauer Zeitung, 27. 11. 1891, 272, s. 8.

Dolní náměstí — Niederring

Dolní náměstí — 1 / 131

1557–1601 Rawa Thomas, Rawa-Haus | **1638** Gastwirtschaft, Irmler Paul | **1657–1683** Irmler Johann, Irmler Leopold | **1700** Gasthaus „Zu den 7 Churfürsten", Fischer Heinrich, Fischer Maria | **1808–1814** Emmi Franz (M), Nipold Johann (M) | **1815–1821** Welfuß Johann (M), Gasth. zu den sieben Kurfürsten | **1820** Schindler Joachim, Moll Georg | **1822–1826** Schmeer Ignatz | **1838** Restauration und Weinschank zu den 7 Kurfürsten | **1838** Hirsch Anna | **1859** Werner Berthold (M) | **1881** Kerner Auguste | **1888, 1891** Weinschank Balek Anton | **1894, 1896** Weinhaus, Frühstückstube, Morgenstern Albert | **1901, 1902, 1905, 1910, 1911, 1913** Weinschank, Morgenstern Albert (M) | **1921, 1924, 1925, 1928** Weinstube, Morgenstern Albert (M, H) | **1931, 1932** Morgenstern Albert, Morgenstern Mathilde | **1935, 1936, 1937** Weinkellerei Morgenstern Albert, Mathias | **1938** Morgenstern Mathilde (M) | **1940, 1941, 1942 1943, 1944** Weinkellerei Sieben Kurfürsten, Kosak Karl, též Kosaks Weinstube, Weinkellerei

Literatura připomíná, že roku 1802 přenocovali v tomto hostinci Ferdinand Karel Josef Rakouský-Este a arcivévoda Karel Ludvík Rakousko-Těšínský.[329] V roce 1814 se zde ubytoval korunní princ Ferdinand, pozdější císař Ferdinand I. Dobrotivý (1793–1875).[330] Majitel hostince Johann Welfuß v červenci 1818 nabízel svým hostům nejen pivo, víno a pálenku, ale také stáje pro 50 koní a celkem 8 hostinských pokojů v prvním a druhém patře domu.[331] Tento zájezdní hostinec měl taneční sál, ve dvoře místnost s kulečníkem a další dvě prostory měl pro ustájení koní, k tomu velkou kůlnu a stodolu pro povozy. Na fasádě domu byly na zeleném podkladu fresky sedmi kurfiřtů v životní velikosti. Ve středu těchto sedmi obrazů se nacházel jako osmá figura římsko-německý císař, rovněž v životní velikosti. Nad branou hlavního vjezdu zářil císařský orel a jméno Johanna Welfuße, předposledního majitele tohoto domu. Majitel hostince Ignatz Schmeer prodal dům za 14 000 zlatých rakouské měny obchodníkovi Johannu Baierovi, jenž novou přestavbou dal objektu současný vzhled.[332] Roku 1862 se jednalo o soukromý dům, který patrně stále ještě patřil Anně Hirsch.[333] V roce 1864 se zde již nacházel hostinec *Zum Erzherzog Karl*.[334] Později byl podnik změněn na vinárnu a takřka 50 let spojen s vinárníkem Morgensternem. Sám Morgenstern vyráběl sladká (dezertní) a vermutová vína na Mnišské ul. č. 3 v Opavě.[335] Zemřel 19. srpna 1928 a jeho univerzální dědičkou se stala manželka Mathilde, která dále vedla hostinskou a výčepní živnost a velkoobchod s vínem.[336] Po okupaci roku 1938 byli Židé nacistickým režimem perzekvováni. V důsledku toho přešel roku 1940 podnik formálně kupní smlouvou na manžele Karla a Elisabeth Kosakovy.[337] Od roku 1940 byla vinárna inzerována jako Karl Kosak – Kosaks Weinstube – sekt, vína, likéry.[338]

Dolní náměstí — 2 / 130

1853, 1855 Kraus Viktoria | **1860** Foltis Jakob (H) | **1862** Zum goldenen Weinstock, U Zlaté vinné révy | **1863** Kraus Viktoria (M), Foltis Jakob (H)

V roce 1855 inzerovala Viktoria Kraus, vdova po ševci, pronájem výčepu vína.[339] V letech 1859, 1860, 1864 a 1877 tento dům stále vlastnila, ale od roku 1877 už nejsou doklady o existenci jakékoliv vinárny na této adrese.[340] Naposled, jak píše Erasmus Kreuzinger roku 1862, zde byla vinárna U Zlaté vinné révy.[341]

326 Ein bekanntes Schwein wird geschlachtet. Wo?, Troppauer Zeitung, 10. 11. 1892, 257, s. 8.
327 2 unbekannte Schweine, Troppauer Zeitung, 1. 12. 1892, 272, s. 8.
328 Sebevražda hostinského, Opavský Týdeník, Opava, 20. 4. 1907, 31, s. 5.
329 KREUZINGER, E., Chronik der alten, c. d., s. 190.
330 Tamtéž, s. 189.
331 Gasthaus Anzeige, Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 18. 3. 1818, 21, s. 182.
332 KREUZINGER, E., Chronik der alten, c. d., s. 190.
333 Tamtéž.
334 Denkschrift zur feier des 25jährigen Bestandes der Troppauer freiwiligen Feuerwehr in den Tagen des 13., 14., 15. und 16. August 1886, Troppau 1886.
335 ZA v Opavě, f. ZKPP Opava, inv. č. 10, kart. 2.
336 ZA v Opavě, f. KS Opava, sign. Hr A 287, kart. 132 (Albert Morgenstern).
337 Tamtéž.
338 Weiß und Rotweine, Deutsche Post, 21. 3. 1940, 80, s. 8.
339 Troppauer Telegraph, 14. 7. 1855, 126, s. 252.
340 Orientierungs-Schema der schlesischen Landeshauptstadt Troppau, Troppau 1877, s. 18.
341 KREUZINGER, E., Chronik der alten, c. d., s. 186.

Dolní náměstí 4 / 128

1810 Demel Anton (M) | **1857** Demel Paul (M) | **1869** Wolf Friess (H) | **1877** Demel Carl (M) | **1928** Hausner Fritz und Mitzi | **1929, 1931** Weinstube, Hausner Marie | **1932–1942** Zum weißen Rößel, Weißes Rößl, Hausner Marie | **1946** Střílka Antonín

Název tohoto podniku byl odvozen z tradované pověsti. Zamilovaná dívka si chtěla zajistit přízeň pacholka, a tak mu nabídla očarované perníkové srdce, do něhož zapekla svůj vlas. Hoch ale z opatrnosti nabídl koláč svému koni, který v omámení z čarovného pamlsku vylezl za děvečkou až do patra. Ta se celá vyděšená vrhla do dvora z okna a kůň ji pak ve skoku následoval.[342] Domovní znamení z roku 1733 lze dosud vidět nad vchodem. V tomto domě ještě v roce 1924 nabízel někdejší dvorní dodavatel Jeho Výsosti arcivévody Evžena Rakouského Franz Lewinsky přes drahotu materiálu elegantní civilní oblečení i uniformy za dostupné ceny.[343] Roku 1929 už ale vítá Marie Hausner své hosty ve vinárně U Bílého koníčka (*Zum weißen Rößel*). Vinárna se však nacházela jen v levé polovině přízemí, salon Lewinsky sídlil nadále v patře. Objekt je kulturní památkou a jako jedna z mála historických vináren slouží svému účelu dodnes.

Dolní náměstí č. 4, vinárna U Bílého koníčka (*Weinstube zum weissen Rössl*), kolem roku 1940. SZM, f. Braunův archiv, UH, ev. č. 82.2/56

Dolní náměstí 6 / 20

1743 Littberger Ignaz (H), U Černého vola (Zum schwarzen Ochsen) | **1746, 1754** Ulrich Ignaz, U Zeleného routového věnce (Zum grünen Rautenkranz)

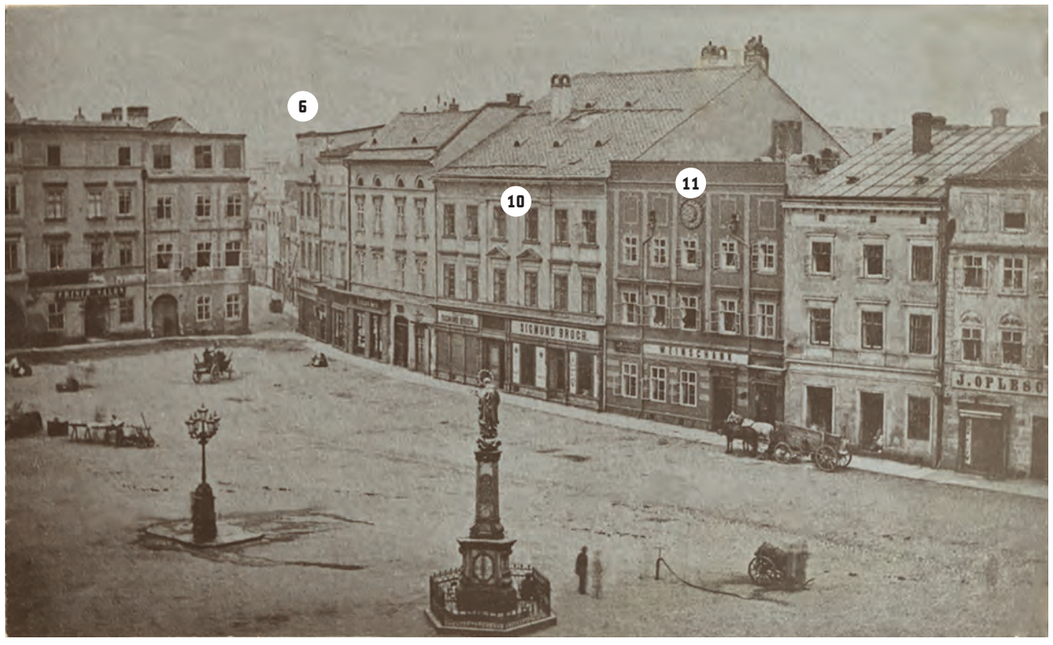
Roku 1743 koupil hostinec U Černého vola za 1 200 tolarů mečíř a hostinský Ignaz Littberger. V roce 1746 podnik, tehdy už zvaný *Zum grünen Rautenkranz*, prodala vdova po Littbergerovi Antonia za 2 000 zlatých Antonu Ignazi Ulrichovi, který byl též kožešníkem.[344] Po roce 1754 údaje o hostinci na tomto místě končí.[345]

342 WENZELIDES, Otto, Troppauer Merkwürdigkeiten, Troppauer Heimat Chronik, Folge 82, November 1956, s. 204.
343 LUKAS, J., Adress-und Geschäftshandbuch, c. d., s. 431.
344 ZUKAL, J., Beiträge zur Häuser, c. d., s. 105.
345 Sondou jsme se pokusili zjistit, zda pohostinská tradice nebyla v objektu obnovena. Data z let 1860–1867 a 1911 však hostinec ani výčep neuvádějí. KRÁMER, O., Vollständiges Adreß-, c. d., s. 122.

Dolní náměstí 10 / 16

1810 Weinhaus Richter Valentin | **1819** Wein-, Bier- und Weinschank Zum Halben Mond, Hartmann Johann | **1857, 1862, 1870** Pelian Franz (M) | **1873** Weinhandlung, Schwab Anton | **1877** Harz Ernest (M) | **1881, 1882** Weber Josef (H), Pelian Franz, Weinschänker | **1886** Harz Werner Weinstube | **1888–1892** Weinschank, Weinstube, Frühstückstube, Harz Ernst (M), Weber Josef (H), Englisch Josef | **1893, 1894** Pelian Franz (M), vinárna Albert Morgenstern, Chalupa Julius | **1895** Webers Restauration | **1896** Chalupa Antonín a Marie, Weinstube, Restaurant, Schank, Weber Josef, Harz Ernst | **1902** Weber Josef, Chalupa Antonín a Marie | **1905** Haas Johann (H), Haas Johann, Chalupová Marie (M) | **1907, 1908, 1909, 1910, 1911** Bernt Adolf (M, H), Zum goldenen Mond | **1911** Friedrich Hugo | **1915** Bernt Hermann, Bernt Adolf | **1919, 1920** Bernt Antonie, Restaurant | **1921, 1922, 1924, 1925, 1926, 1927, 1928** Bernt Adolf (M, H), Bernt Antonie | **1930, 1931, 1932** Fritsch Franz, Friedrich Hugo, Dubowy Franz, Restauration Zum goldenen Mond | **1934, 1936, 1937, 1938** Goldener Mond, Supančič J., Wieja W. (H) | **1941, 1942** Zur Schellenburg, Geretzky A. (M)

V listopadu 1877 byl majitelem domu rybář Runk, který zde prezentoval velkého sumce. Ryba byla 2 metry dlouhá a 40 liber těžká. Úlovek byl určen k rozlosování v soutěži.[346] Hostům tu kromě bezpočtu zabijaček nabízeli též třeba v roce 1895 myslivecký guláš či srnčí pečínku. Roku 1901 upozornila Marie Chalupová, že její muž je nepříčetný, dělá dluhy, rozdává peníze a jeho „závazky" za něj platit nebude.[347] Antonín Chalupa nicméně zemřel v roce 1904 jako „drahý nezapomenutelný manžel a otec".[348] V dubnu 1906 přešel hostinský Hanuš Haas do hospody U Velkého mostu a podnik na řadu let převzal Adolf Bernt. V únoru 1937 pak převzal vinárnu a restauraci U Zlatého měsíce[349] František Dubowy a zahájil provoz zabijačkovými hody. Nabízel teplou i studenou kuchyni, jihomoravská vína a na výčepu opavská piva nebo Pilsner Urquell.[350] Posledním názvem kdysi oblíbené vinárny byl v roce 1941 *Zur Schellenburg* – podle poněkud vzdálené zříceniny hradu na krnovském Cvilíně.[351]

Dolní náměstí, č. 6 hostinec U Zeleného routového věnce (*Zum grünen Rautenkranz*), č. 10/11 Vinárna Weber, kolem roku 1900. SZM, f. Braunův archiv, UH, ev. č. 82.2/450

346 Vzácná u nás ryba, Opavský Týdeník, 17. 11. 1877, 46, s. 4.
347 Výstraha!, Opavský Týdeník, 13. 7. 1901, 54, s. 7.
348 Všem, Slezský Věstník, 15. 12. 1904, 24, s. 5.
349 Dříve U Půlměsíce, restaurace stejného názvu vznikla mezitím v Opavě Na Rybníčku.
350 Geschäfts-Übernahme, Deutsche Post, 31. 1. 1932, 27, s. 14.
351 Amtliches Fernsprechbuch für den Bezirk der Reichpostdirektion Troppau, Troppau 1942, s. 9.

Dolní náměstí 12 / 14

1873 Christ Ferdinand (H) | **1877** Oplesch Josef (M)

Doklady o tomto hostinci se objevují od roku 1873, kdy Ferdinand Christ inzeroval promptní obsluhu, dobrá jídla a nápoje.[352] Opavský adresář z roku 1877 již tento hostinec na uvedené adrese neeviduje.

Dolní náměstí 16 / 3, též Sněmovní 1

1859, 1860, 1863, 1868, 1869, 1874, 1875 Weinstube Pelian, Pelian Franz (H)

Vinárna byla dlouhodobě spojena s osobou provozního Franze Peliana, který byl zároveň vinárníkem a kloboučníkem (*Hutmacher und Weinschänker*).[353] Na podzim roku 1874 v souvislosti s likvidací vinárny inzeroval Pelian výprodej stolního vína.[354]

Dolní náměstí 18 / 334

1808 Hadwiger August (M), Hadwiger Leopold | **1856** Hadwiger Leopold, Weinhaus „Zur böhmischen Krone" | **1857** Hofschuster Rosalia | **1863** Hadwiger Emilie (M), Weinschank Hofschuster Rosalia | **1877** Weinschank am Niederring, Klos Josef | **1879** Klos Josef | **1879** Runk A. | **1881** Fleischmann Karl | **1881** Nather Jindřich | **1883** Lechner Josef | **1884** výčep piva a vína „U Divokého muže", Kupka Ondřej (H)

Další z řady vináren na Dolním náměstí. V roce 1878 zde měl Josef Klos v říjnové nabídce též *Weinmost* neboli vinný mošt, litr za 28 krejcarů. O rok později se tu čepoval karvinský ležák, litr přes ulici za 14 krejcarů, stejné pivo v půllitrových lahvích za 9 krejcarů a k tomu záloha za láhev ve výši 8 krejcarů. V roce 1884 se zřejmě pohostinská historie na tomto místě uzavírá. Nájemce Ondřej Kupka výčep piva a vína nazval U Divokého muže a své hosty ujišťuje, že má čisté a nefalšované dobré nápoje, chutná jídla a pečlivou obsluhu.[355]

Dolní náměstí 19 / 333

1860, 1863, 1881 Herz Emanuel u. Comp, výčep likérů, Likörschank | **1888, 1891, 1896, 1897** Bier- und Weinschak, Herz Josefine

Původní výčep likérů známého opavského výrobce likérů Emanuela Herze byl později rozšířen o výčep piva a vína.[356]

Dolní náměstí 20 / 332

1883, 1888 Kaffeeschank, Lichtblau Wilhelmine

Uvedený výčep kávy na Dolním náměstí je doložen v adresáři roku 1888.[357] Na tomto místě však fungoval již dříve, patrně od roku 1883, kdy došlo k převodu koncese z domu č. 31 na Nákladní ulici v Opavě (*Lastenstrasse*) na dům č. 20 na Dolním náměstí.[358]

Dolní náměstí 22 / 330

1862 Hadwiger, Leopold Vinzenz, Wein u. Bierschank | **1863** Hadwiger Leopold Vinzenz | **1876** Mann Johann | **1893** Leder Adolf, Weinschank | **1895** Weingeschäft, Hadwiger, Leopold Vinzenz | **1907** Weinstube, Haas Hans | **1908** Haas Hans, „Aelteste Wein- und Bierstube"[359] | **1909, 1910** Haas Hans | **1910, 1911** Lehnert Josef, Wein und Bierstube | **1911** Firganek Marie | **1919–1924** Gastwirtschaft (též Friedrichs Restaurant), Friedrich Hans Weinkellerei | **1924, 1925** Nierlich Paul (H), Restauration und Weinstube | **1925** Nierlich Paul | **1934** Mitschka Luise

352 Gasthaus, Troppauer Zeitung, 12. 7. 1873, 159, s. 4.
353 Troppauer Adreßbuch. Verzeichniß aller Einwohner der Stadt und Vorstädte von Troppau mit alphabetischem Namens-Register, Troppau 1874, s. 53.
354 Ausverkauf, Troppauer Zeitung, 17. 10. 1874, 237, nepaginováno.
355 Ondřej Kupka, Opavský Týdeník, 12. 1. 1884, 4, s. 4.
356 VETTER, Arthur, Allgemeiner Wohnungs- Anzeiger nebst Handels- und Gewerbe- Adreßbuch für die Landeshauptstadt Troppau sammt Colonie Karlsau, Troppau 1888, s. 71.
357 Tamtéž, s. 70.
358 Troppauer Zeitung, 3. 11. 1883, 251, s. 4.
359 Jedná se o přepis dobového výrazu.

Leopold Hadwiger nabízel své pohostinství veřejnosti již v roce 1856.[360] V 60. letech 19. století měl Leopold Vinzenz Hadwiger v nabídce kromě vína také pivo a nakonec i pokrmy. Jindřich Nather, který Hadwigerovu vinárnu a restauraci převzal roku 1881, poskytoval předplatné jídel a inzeroval svůj podnik jak německy, tak česky.[361] Leopold Vinzenz Hadwiger předal svůj podnik v srpnu roku 1893 novému nájemci Adolfu Lederovi a poděkoval veřejnosti za dlouhodobou přízeň.[362] V objektu nadále fungovala pivnice a kuchyně. Víno patrně svědčilo i dlouholetému vinárníkovi Vincenci Hadwigerovi, který zemřel v únoru 1908 v požehnaném věku 90 let. Ještě za Josefa Lehnerta nabízel podnik kromě alkoholu také teplá jídla a občerstvení. Po roce 1911 provozovala vinárnu Marie Firganek, patrně již bez nabídky pokrmů.[363] Restaurace s vinárnou se na tomto místě udržela také za 1. československé republiky, třebaže se zde často střídali hostinští.

Dolní náměstí, na č. 22 vinárna a pohostinství Hanse Haase, na č. 23 do roku 1862 vinárna *Zum Erzherzog Franz Karl,* kolem roku 1940. SZM, f. Braunův archiv, UH, ev. č. 82.2/183

360 Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 6. 7. 1856, 155, nepaginováno.
361 Vinárna, Opavský Týdeník, 22. 10. 1881, 43, s. 3.
362 Danksagung, Troppauer Zeitung, 6. 8. 1893, 179, s. 8.
363 ZA v Opavě, f. ZKPP, inv. č. 10, kart. 1.

Dolní náměstí 23 / 329

1843 Weinlager „zum Ungar“, Stand Emerich, Christ Franz | **1850** Delikatessen und Weinlocal, J. P. Langer | **1862** Zum Erzherzog Franz Karl, Kremser Vinzenz (M, H) | **1864** Makitta Josef (H)

O existenci skladu vína na tomto místě máme první doklad z května roku 1843. Majitelem byl v té době Emerich Stand a nájemcem Franz Christ.[364] V dubnu 1857 inzerce zvala do „kasino-sálu Arcivévody Františka Karla na kouzelnické představení pod názvem Tajemství světa kouzel“ – přiložená ilustrace zobrazovala mužskou hlavu s vousy na talíři.[365] Existenci podniku lze předpokládat ještě roku 1864, kdy v objektu bydlel výčepní Josef Makitta.[366]

Dolní náměstí 24 / 328

1659 Weinhaus | **1859** Bubenik (M) | **1874** Restauration und Bierhalle, Kupka Eduard | **1877** Bubenik Franz (M) | **1879** Görlich Ferdinand | **1880** Restauration Thomis Johann, Konetzny Adolf (H) | **1880** Konetzny Adolf | **1881** Bubenik Franz (M), Klos Josef (H) | **1881** Schwechater Bierhalle, Sonndorfer J.

Tuto restauraci a pivnici otevřel 18. října 1874 Eduard Kupka junior. V nabídce nechyběl opavský ležák, plzeňské pivo, piva stočená do lahví, pozorná obsluha, polední předplatné za 12–15 zlatých měsíčně a rovněž černá káva.[367] Značky nabízeného piva se v průběhu času měnily, byl mezi nimi i bavorský Salvator z Mnichova, přičemž žejdlík[368] byl nabízen za 10 krejcarů.[369] K pivnici patřil rovněž sál a zahradní posezení. V roce 1876 se objevuje kromě opavského ležáku též těšínský březňák.[370] Josef Klos zde později zřídil sklad albrechtického piva (*Olbersdorfer Bier – Depot*), z pivovaru v Městě Albrechticích.[371] Roku 1881 byl podnik přejmenován na Schwechatskou pivnici,[372] která tedy nabízela pivo vyrobené ve městě Schwechat nedaleko Vídně.

Dolní náměstí 26 / 327

1857, 1859 Schuhbänke (ševcovské krámy) | **1860** Schreinzner Anton | **1877** Mühe Franz (M) | **1881, 1883** Vinárna Weber | **1894** Kavárna Weberová Leokadie, Weber Leocadia, Kaffeehaus | **1896** Austria Caffee | **1900** Kavárna Austria, Langer Franz | **1901–1913** Café Austria, Langer Franz (M, C) | **1919, 1921, 1924** Café Austria, Langer Josefa (M), Schenk Emma (K) | **1922** Fledermaus, Schenk Johann | **1922, 1924, 1925, 1926, 1927, 1928, 1930** Café Fledermaus, Konzert-Kaffee, Schenk Emma (H) | **1931, 1932** Langer Josefa (M), Schenk Emma (H) | **1933, 1935, 1936, 1937** Café Fledermaus, Schenk Emma | **1938** Schenk Emma (M), Wawretzka Johann (C) | **1940–1944** Kaffee Fledermaus, Kaffee Schenk

Café Austria se známým barem *Fledermaus* (Netopýr) sídlilo na čísle 26, tj. v místě dnešní Jídelny na Dolňáku. Provoz kavárny navázal na dřívější Weberovu vinárnu, k níž se zachovalo jen málo zpráv, mj. o vykradení podniku v březnu 1883,[373] kdy v naplněném sklepě vybrali pachatelé ta nejlepší vína za 30 zlatých. Koncesi na provoz kavárny získala od října 1892 Leokadie Weberová. V tisku byla provozovatelka prezentována s ušlechtilými záměry: „Paní Weberová chce všechny nápoje prodávati levněji, čímž zejména méně zámožným chce umožniti teplého nápoje v zimě vždy si dopřáti.“[374] V roce 1905 měl už kavárník Franz Langer otevřeno celou noc. Přibyla nabídka novin a žurnálů. Pro špatnou návštěvnost byla již roku 1906 omezena provozní doba od pěti ráno do devíti večer. Cyklistům zde nabízeli místo pro odstavení jejich kol. Roku 1907 byli v Opavě zatčeni tři muži, kteří v této kavárně provozovali hazardní hry, přičemž okrádali účastníky.[375] Celkové opravy se kavárna Austria dočkala v roce 1909, to už ji Franz Langer propagoval jako *Radfahrer-Station* (Zastávka cyklistů). Provozní doba byla opět prodloužena přes noc.[376] Během první republiky zde byla nejprve kavárna *Max und Moritz*, která svým názvem odkazovala na populární dětské hrdiny z díla německého spisovatele Wilhelma Busche. Později zde fungovala kavárna *Fledermaus*, která proslula častým pořádáním koncertů a hudebních vystoupení.[377] Po válce byla restaurace vedena jako nepřátelský majetek, národní správa však zavedena nebyla.[378] Dům byl na jaře 1945 zasažen zápalnými pumami a vyhořel.

364 Ungar-Weinausschank, Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 5. 5. 1843, 36, s. 452.
365 Vorletzte Vorstellung. Non plus ultra!, Die Enthauptung, Troppauer Telegraph, 18. 4. 1857, 97, s. 381.
366 GROCH, E., Neuestes Adressen-Buch, c. d., s. 32.
367 Eröffnungs-Anzeige, Troppauer Zeitung, 19. 10. 1874, 238, nepaginováno.
368 Žejdlík je stará česká objemová jednotka, která odpovídá 0,4803 litru nebo 0,4765 litru. Vídeňský žejdlík pak odpovídal 0,3537 litru.
369 Eduard Kupka's Bierhalle, Troppauer Zeitung, 23. 1. 1875, 18, nepaginováno.
370 Faschingsschluss, Troppauer Zeitung, 26. 2. 1876, 46, nepaginováno.
371 J. Klos, Troppauer Zeitung, 29. 5. 1881, 122, nepaginováno.
372 Schwechater Bierhalle, Troppauer Zeitung, 8. 11. 1881, 254, nepaginováno.
373 Zloději se vloupali, Opavský Týdeník, 7. 4. 1883, 14, s. 3.
374 Nová kavárna v Opavě, Opavský Týdeník, 24. 9. 1892, 75, s. 4.
375 Zatčení kozáci, Opavský Týdeník, 19. 10. 1907, 83, s. 4.
376 Noční provoz je doložen již od roku 1905, resp. 1906. Café „Austria“, Deutsche Wehr, 3. 3. 1906, 51, s. 8.
377 Konzert Kaffee Fledermaus, Deutsche Post, 1. 1. 1922, 1, s. 14.
378 ZA v Opavě, f. KS Opava, sign. A III 259, kart. 74.

Dolní náměstí 27 / 326

1842 Kaffeehaus Geppert Mathias, Lumpe Rosa (M)

Kavárna je doložena ojedinělou zprávou v tisku, kdy Mathias Geppert roku 1842 inzeroval své služby v Kaiserliche-Königliche Schlesische Troppauer Zeitung. Návštěvníkům nabízel dle vlastního vyjádření nejlepší nápoje všeho druhu.[379]

Dolní náměstí, na č. 27 byla roku 1842 kavárna Mathiase Gepperta, na č. 28 pak vinárna a pohostinství Franze Hannische (1854), před rokem 1898. Soukromý archiv Jana Dlugoše

Dolní náměstí 28 / 325

1827 Weinschank, Kostgeben, Bossisch (M), Schindler Joachim (H)

V roce 1827 dává Joachim Schindler všeobecně ve známost, že v domě č. 325 nově zřídil k vinárně i stravování podávání jídla (*Kostgeben*) za levné ceny.[380] Z inzerátu v srpnu 1828 se zase dovídáme, že vinárna a výčep lihovin a piva v jednom je k pronájmu.[381] Podnik nabízel též možnost přenocování i ustájení koní. Hostinský Franz Hannisch roku 1854 kromě dobrých nápojů inzeroval také možnost denního stravování pro ty, kteří se vařením doma zabývat nechtějí.[382] Roku 1860 a 1864 již na této adrese bydlel zámečnický mistr Josef Lamprecht a není zde jakákoliv zmínka o hostinském zařízení.[383]

Dolní náměstí 29 / 309

1844, 1845 Weinschank

Další pohostinství, jehož existenci dokládá tisk pouze kusými a ojedinělými zprávami. Uvedený výčep vína byl opakovaně roku 1844 a 1845 nabízen k pronájmu.[384] Nacházel se v rohové budově mezi Dolním náměstím a ulicí Mezi Trhy.

379 Mathias Geppert, Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 5. 12. 1842, 9, s. 1064.
380 Bekanntmachung, Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 9. 2. 1827, 12, s. 127.
381 Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 9. 2. 1827, 66, s. 661.
382 Franz Hanisch, Troppauer Telegraph, 4. 11. 1854, 210, s. 832.
383 Troppauer Adreßbuch, Troppau [kol. 1860].
384 Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 15. 4. 1844, 31, s. 375; Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 17. 10. 1845, 83, s. 970.

Solná — Salzgasse

Solná 7 / 45

1862 Danton Johanna (M) | **1880** Lichtwitz Moritz (M) | **1881** Lichtwitz Jacob (M) | **1877, 1881, 1888, 1896** Bier- und Branntweinschank, Danton Johanna (M, H)

Moritz Lichtwitz, výrobce všech druhů lihových nápojů a likérů v Krnově, otevřel svůj výčep piva a pálenky na Solné č. 7 v roce 1880.[385] O provozu výčepu jsou doklady do roku 1896.

Solná 9 / 44

1877, 1881, 1886, 1888, 1891, 1894, 1896 Schank, Srna Beata (M), Schwarz Anton (H) | **1896** Albrecht Marie (H), Kahlig Ferdinand | **1901** Srna Beata, též Berta (M), Langer Johann (H) | **1902, 1903, 1904, 1905** Gastwirtschaft, Garten-Restaurant Orlitzky Anton | **1908, 1909, 1910, 1911** Restaurant zum Hirsewinkel, Lenke Cletus (H) | **1912** Klos Heinrich (H) | **1917, 1919, 1921, 1924** Hradetschny Aloisia (M), Halfar Antonie (H) | **1924, 1925** Hradetschny Aloisia (M), Fabian Antonie (H) | **1926, 1928, 1931, 1932** Hradetschny Adolf a Antonie (H) | **1933** Restaurant Hirsewinkel, Hieke Rudolf a Paula | **1934, 1935** Wolf Karl | **1936, 1937** Hieke Paula | **1937, 1938** Böse Hermann | **1938** Lechner Bruno (H) | **1941, 1942** Riedel Adolf | **1943, 1944** Hirsewinkel

Restaurace s názvem *Hirsewinkel* (Prosný roh) fungovala od začátku 20. století až do konce druhé světové války. V letech 1901 až 1903 zdejší hostinský inzeroval také kabinové říční lázně (*Kabinen-Flussbäder*),[386] jejichž existenci na uvedené adrese lze předpokládat s využitím vody v náhonu. Podnik nabízel ruský kuželník, silvestrovské oslavy, večerní zábavy, kabaret, koncerty a zabijačky. V roce 1907 zde čepovali karvinské pivo, nabízeli vína a pěknou zahradu. Restauratérem podniku byl mj. pozdější majitel hotelu *Schlesischer Hof* na Panské ulici Anton Orlitzky. Roku 1917 podnik převzala hostinská Antonia Halfar.[387] Hojně dochovaná inzerce dokládá, že restaurace fungovala přinejmenším do konce roku 1944.

Solná č. 9, reklama restaurace *Hirsewinkel,* rok 1933. Deutsche Post 31. 3., 1933, Nr. 77, s. 8

385 Moritz Lichtwitz, Troppauer Zeitung, 24. 4. 1880, 94, nepaginováno.
386 Biergarten und Gastwirtschaft im Hirsewinekl, Troppauer Zeitung, 31. 5. 1903, 123, s. 8.
387 Gasthaus-Uebernahme!, Deutsche Wehr, 8. 1. 1917, 5, s. 6.

Solná 29 / 32

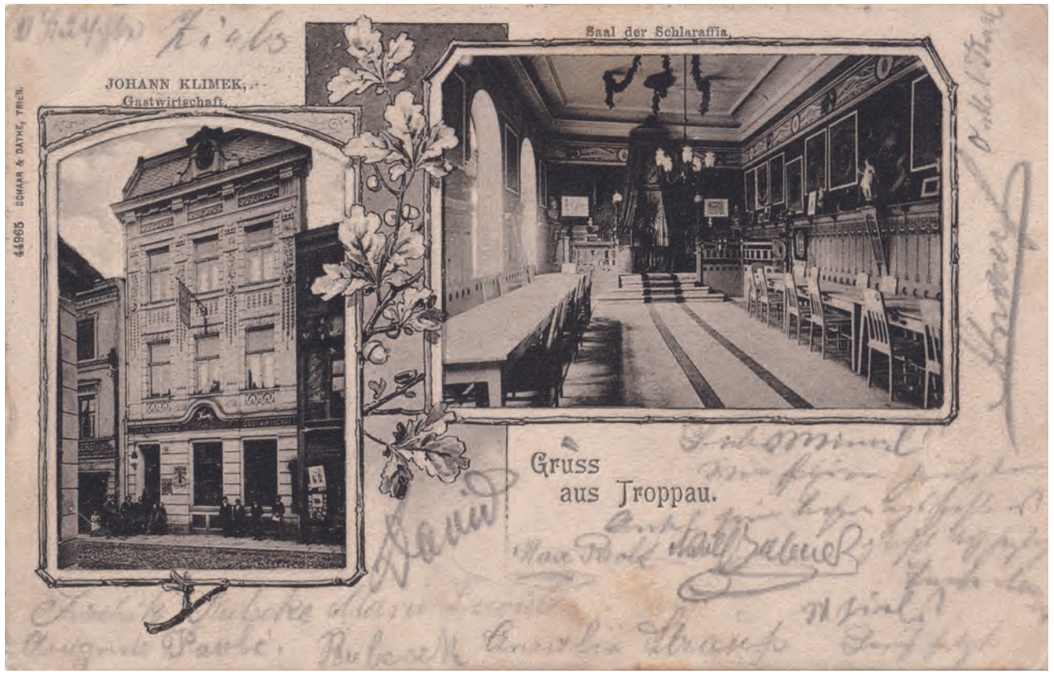
1808–1814 Peschke Vinzenz, Zum schwarzen Bärn | **1834** U Černého medvěda, Zum schwarzen Bären, Feitzinger Eduard | **1864** Slama Katherine

V roce 1834 oznámil nájemce Eduard Feitzinger otevření zájezdního hostince U Černého medvěda. K dispozici byly stáje pro koně a v nabídce bohatý výběr jídel a nápojů.[388] Podnik byl provozován na místě dřívějšího hostince stejného názvu. Historie podniku sahá patrně před rok 1808, kdy jej připomíná dobový schematismus.

Solná 45, 47 / 24, 23

1849 Bier- und Branntweinschank | **1860** Danton Johanna | **1865** Klotzmann Hermann, Morgenstern Markus | **1869** Riemetz Franz (H), Albrecht Thomas (M), Klotzmann Herman (H) | **1877** Albrecht Thomas (M) | **1881** Albrecht Thomas (H), Morgenstern Markus (H) | **1886** Pilsner Bierhalle, Klimek Johann | **1888, 1891** Albrecht Thomas (M), Bierschank, Esterling Bernhardine (H) | **1894** Bierschänker, Schnürch Theodor | **1896** Albrecht Thomas, Albrecht Marie (M), Jerse Josef | **1899** Klimek Johann, Klimek Tekla | **1901, 1902, 1903, 1904** Restaurant Klimek, Pilsner Bierhalle | **1905, 1907** Burg der Schlaraffia, Klimek Johann (M, H) | **1908** Scholz Moritz (R) | **1910** Restauration zum goldenen Hasen Salzgasse, Klimek Johann (M), Beyer Hermann (H), Schwechater Bierhalle | **1911** Restauration zum goldenen Hasen, Scholz Rudolf (R) | **1911** Klement Rudolf (H) | **1912, 1915, 1919, 1920, 1921** Klimek Hans (též Johann) (M), Böhm Fritz (H) | **1924** Klimek Tekla (M), Klimek Johann (H) | **1925** Böhm Friedrich, Boger Antonia | **1928** Gasthaus Klimek Johann, Gebauer Alois (H) | **1927, 1929, 1931, 1932** Klimek Johann (M) a Theresia, Gebauer Alois (H) | **1934–1937** Klimek Anton (M), Cattaneo Angelo a Marianne (H), Gebauer Alois | **1937, 1938** Klimek Anton (M), Orlitzky Gisela (R), Hradetschny Elisabeth (H), Gebauer Alois | **1940** Orlitzky Gisela (M), Gold. Hase, Wolf Karl, Wolf (roz. Orlitzky) Gisela | **1941** Wolf Karl | **1943, 1944** lidová vývařovna, Gemeinschaftsküche

Hostinec U Zlatého zajíce má bohatou historii a sloužil mj. coby „hrad“ opavské Schlaraffie, která zde pořádala svá setkání od října 1899.[389] Pomineme-li doklady o drobné kriminalitě v tomto podniku,[390] nabízí denní tisk i informace o tehdejší nabídce nápojů. Johann Klimek od roku 1899 inzeroval opavský Zlatovar a Pilsner Urquell, rakouská bílá a tyrolská červená vína a dále vína uherská. Restaurace měla po rekonstrukci v roce 1903 též zahradu s chráněnou verandou. Nový restauratér Herman Beyer pak na tomto místě roku 1910 zřídil Schwechatskou pivnici.[391] Po krátkou dobu nesl podnik název U Zlatého jelena. V roce 1929 zde

Solná č. 45, U Zlatého zajíce, sál vyzdobený spolkem Schlaraffia, před rokem 1905. Soukromý archiv Rudolfa Dybowicze

388 Zur schönen Sklavin, Troppauer Zeitung, 31. 12. 1841, 105, nepaginováno.
389 Troppauer Zeitung, 10. 4. 1867, 83, s. 4.
390 Bierlokale-Eröffnung, Troppauer Zeitung, 30. 3. 1872, 74, nepaginováno.
391 Restaurations-Uebernahme, Troppauer Zeitung, 146, nepaginováno.

zavedl nedělní „čaje o páté“ restauratér Alois Gebauer. Od roku 1934 byl po tři léta zdejším restauratérem Angelo Cattaneo, s jehož jménem se setkáváme u více opavských podniků. Jak již bylo uvedeno výše, podnik využíval ke svým schůzkám spolek Schlaraffie, suterénní prostory proto byly označeny jako Hrad s chodbou a Předhradí. Členská základna spolku byla výlučně německá a tvořili ji známí podnikatelé a místní politici, výrazné zastoupení měli Židé. Nájemní smlouva opavské pobočky Schlaraffie byla zrušena v květnu 1938 v souvislosti se zánikem spolku.[392] Spolek se rozpustil, aby předešel svému zrušení.

Solná č. 45, Klimkova restaurace před rekonstrukcí, rok 1903. SZM, f. Braunův archiv, UH, inv. č. U 612 F

392 Otevření hostince, Opavský Týdenník, 2. 2. 1884, 10, nepaginováno.

Solná 49 / 22

1864 Klering Wilhelm (H) | **1874, 1877** Larisch Peter (M) | **1881** Graf Arco Carl (M), Thomis Josef (H) | **1881** Gasthaus zum „gold. Krebs“

K provozu pohostinství máme málo dokladů, inzerce zachycuje pouze opakovaný podnájem. Podnik patrně nikdy nedosáhl takového věhlasu jako hotel Červený rak na Jaktařské, resp. Krnovské ulici.

Solná 51 / 21

1643 Weinhaus Peter Ludwig Mitschke, Zur schönen Sklavin (U Krásné otrokyně) | **1841** Kobierski Johann | **1857–1862** Weinschank, Kobierski Johann | **1869** Weinschank, Jacoby Johann (M) | **1872** Bierstube, Nowak Eduard | **1874, 1877** Jacoby Johann (M), Weinschank, Kothny Johann | **1880, 1881** Weber Alois (H), Webers Weinschank | **1881** Nowak Eduard | **1884, 1888** Gross Ludvík | **1891, 1892, 1893, 1894, 1896, 1897, 1901** Weinschank Gross Ludwig Marie | **1905** Rolny Anton | **1911** Rolny Aloisia | **1919** Rest. U Rolných, Boger Aloisie (H) | **1924, 1927, 1928, 1931, 1932, 1935, 1936, 1937, 1938** Vícha Josef

Vinárna U Krásné otrokyně byla na tomto místě nejpozději roku 1841 a spojena byla s osobou vinárníka Johanna Kobierského.[393] V dubnu roku 1867 byly v této vinárně nabízeny dvě košer jídla pod dohledem Moritze Kargera.[394] Dřívější vinárna se rozšířila o pivnici za působení nájemce Eduarda Nowaka roku 1872.[395] V roce 1880 zde restauratér Alois Weber nabízel každodenně od půl sedmé večer opavský ležák.[396] Někdejší „Jacobyho lokál“ převzal roku 1884 Ludvík Gross, který zval rovněž české hosty.[397] Podnik pak občasně nabízel také zabijačkové hody. Od roku 1905 zde byla restaurace s českým nájemcem. Nejprve to byla restaurace U Rolných, pak restaurace Josefa Víchy[398] z Kylešovic. Ten nabízel roku 1936 obědy účastníkům 4. sletu Slezské orelské župy Křížkovského[399] v Opavě již od 11 hodin.

Na Valech, Židovská — Judengasse, Wallgasse

Na Valech 3 / 68

1857, 1860, 1877, 1881 Spirituserzeuger, Branntweinschank, Herzog Alois (M) | **1887, 1888** Branntweinschank, Herzog Alois | **1891, 1894, 1896** Herzog Josefine, Kahlert Josef | **1901, 1904** Bittner Anton | **1904, 1905** Gasth. Zum Herzog, Olbrich Albert | **1911** Bittner Anton (M), Zum Herzog, Schank, Mandl Siegmund | **1921, 1924** Likörfabrik Mandl Wilhelm, Eisenbeis Max (H) | **1927, 1928** Likörschank Mandl, Drei Flaschen – U Tří láhví | **1935, 1936, 1938** Mandl Wilhelm (M) | **1941** Gold Oskar

Podle původního majitele dostal hostinec později jméno U Herzoga. V nabídce měl nejen opavský Zlatovar, ale též různá vína a cenově výhodná jídla.[400] Ve 20. letech 20. století na tomto místě fungoval výčep likérů, též s názvem U Tří láhví. Zmíněný název se udržel i v období okupace. Poslední známý hostinský Oskar Gold byl současně místním vedoucím NSDAP (*Ortsgruppenleiter der NSDAP*). Vzhledem k tomu, že se v době okupace v tomto podniku scházela také česká veřejnost, bylo Goldovi adresováno z vedení NSDAP v Liberci několik stížností, které však s jeho pozicí neotřásly.[401]

Na Valech 8 / 72

1881 Nowak Johann

V oznámení o prodeji restaurace ze září 1892 se uvádí, že v domě jsou mj. dva hostinské pokoje, kuchyň, velká taneční síň a zahrada s novou letní kuželnou.[402] Možný byl i pronájem. Stejné oznámení se v tisku objevilo i o rok později.

393 Bezručův kraj, 20. 6. 1924, 25, s. 7.
394 Více informací o uvedeném orelském sletu viz Náš domov. Neodvislý časopis pro Hlučínsko, 6. 6. 1936, 7, 23, s. 2.
395 Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 25. 7. 1834, 59, s. 702.
396 K tomu více PELC, Martin, Recesistické spolky Šlarafie: herní prvek v kultuře 19. století, in: Historické fikce a mystifikace v české kultuře 19. století. Sborník příspěvků z 33. ročníku sympozia k problematice 19. století. Plzeň, 21.–23. února 2013, Praha 2014, s. 248–257.
397 Kromě krádeží stříbrných příborů je doložen případ krádeže potravin jednatelem opavského hasičského sboru Janem Korzistkou, viz Straka, Opavský Týdenník, 9. 10. 1901, 79, s. 3; Zase jeden, Opavský Týdenník, 11. 10. 1905, 79, s. 4.
398 Schwechater Bierhalle, Freie Schlesische Presse, 13. 10. 1910, 234, s. 6.
399 KRAVAR, Zdeněk, Pivnice U Zlatého zajíce, Hláska. Zpravodaj statutárního města Opavy, 2013, 11, 11, s. 17.
400 Gasthauseröffnung, Troppauer Zeitung, 9. 10. 1904, 232, s. 9.
401 ŠVÁBENICKÝ, František – KRAVAR, Zdeněk, Opava v rámci říšské župy Sudety, in: ŠVÁBENICKÝ, František (ed.), Troppau 1945. Opava v roce nula, Opava 2017, s. 17.
402 Prodej restaurace, Opavský Týdenník, 24. 9. 1892, 75, s. 8.

Na Valech 16 / 76

1860, 1863 Harich Franz (M, H), Zur Jungmeerfrau | **1867** Bierschank Michaeli | **1871, 1874, 1877, 1881** Stuchlik Ferdinand (M), Harich Franz (H) | **1888, 1891** Stuchlik Franziska (M, H) | **1892, 1893, 1894, 1896** Stuchlik Ferdinand, Franziska, Gasthaus zum braunen Ross | **1901, 1905, 1907, 1908** Hnědý koníček, Stuchlik Franziska (též Františka) (M), Piruschka Theresia (H) | **1911** Brigula (M), Pieruschka Theresia (H)

K výčepu U Mořské panny se dochovalo podstatně více informací než k předchozím hospodám v ulici Na Valech. Téměř všechny zprávy z tisku však dokládají kriminalitu nebo nešťastné události. Roku 1892 v budově spáchal sebevraždu host Ferdinand Kuttler. Shodou okolností se tak stalo ve stejném pokoji, v němž se sedm měsíců před tímto incidentem oběsil bývalý panský sluha Šimeček. V roce 1893 odcizily dvě ženy peníze z kabátu stolaři z Hrabyně.[403] V srpnu 1897 byl zastřelen v hostinci dvacetiletý sklepník Josef Piruška.[404] V roce 1907 se vloupal do šenkovny několikrát trestaný zloděj a odcizil hotovost z hudebního automatu.[405] V srpnu téhož roku zde oloupili o hodinky zámečnického pomocníka Ferdinanda Malého jiní dva zloději.[406] Rozsáhlé vzpomínky synovce hostinských Stuchlíků uveřejnil Leopold Piruschka.[407] Autor pamětí v době svého dětství v hospodě pomáhal, přičemž sodu pro hosty donášel přímo z výrobny na Mnišské ulici. K tradičním hostům, jak uvádí, patřili i profesoři, lékaři, úředníci a herci z nedalekého divadla.

Na Valech 20 / 72

1888, 1891, 1911 Likörfabrik Branntweinschank, Mossler Konrad | **1921, 1924, 1935, 1936, 1937** Schwarz Johann | **1938** Schwarz Wilhelmine

Olouholetý výčep likérů firmy Konrad Mossler později převzal Johann Schwarz, který také vyráběl likéry. Po Schwarzově smrti vedla výčep Wilhelmina Schwarz.[408]

Nákladní Lastenstraße, do r. 1877 Streichteichgasse

Nákladní
Jaktařské předměstí 4 / 452

1896 Caffeeschank, Madea Josefine

Výčep kávy Josefiny Madea se nacházel na Nákladní ulici mezi současným obchodním centrem Breda & Weinstein a dřívější tržnicí. Označení *Caffeeschank* (výčep kávy) bylo později nahrazeno současným výrazem kavárna. Údaj o existenci tohoto podniku nalézáme roku 1896.[409]

Nákladní
Jaktařské předměstí 7 / 176

1854 Wenzelsche[r] Garten | **1860, 1862, 1863** Wenzel Schäferscher Garten, Schäffer Wenzel (M, H) | **1871** Melzer Mathias | **1872** Fleischmann Anton | **1872** Herbers Restauration | **1874** Demel Josef | **1877** Hollesch Rudolf (M), Hillebrand Rudolf | **1878** Hollesch Rudolf | **1878** Lux Moritz | **1881** Schäfer Wenzel, Hollesch Rudolf (H) | **1882, 1884, 1888** Hollesch Rudolf | **1891** Zur Eiche, Hollesch Rudolf (M), Hübner Julius (H) | **1894, 1896** Jaschke Alois, Hübner Julius, Klement August | **1901** Zur Eiche, Pflüger Hugo (H) | **1902, 1903, 1904, 1905, 1906** Klement Josef, Zur Eiche | **1906** Tasschner T. (H) | **1907** Gasthaus zur Eiche, Klement Josef | **1908–1938** Klement Josef (M, H)

Už v roce 1854 zval hostinský Wenzel na příjemnou večerní zábavu se zpěváckou rodinou Gerstmannů a s ukázkou produkce břichomluveckého umění.[410] Na čepu bylo schwechatské pivo. První předplatné obědů bylo inzerátem nabízeno v roce 1871.[411] Asi v roce 1872 majitelé přistavěli verandu a nazvali ji „zimním skleněným salonem".[412] Roku 1887 zde našel díky inciativě opavského obchodníka Josefa Fromma zázemí český spolek Ochotnická divadelní jednota opavská.[413] Název U Dubu (*Zur Eiche*) se objevuje poprvé roku 1891.[414] Tisk dokládá hojně pořádané zabijačky. Roku 1907 se v podniku uskutečnila vzrušená schůze stavebního dělnictva, resp. sociálních demokratů[415] a následujícího roku před Vánocemi získal hostinec nový sál i nový název – *Zum Tivoli*. Přístup do něj byl z Bismarckovy i Pivovarské ulice. V podniku se konala představení elektrického divadla, které mělo vlastní elektrocentrálu.[416] Na programu byl poprvé hold císaři Františku Josefovi I. V letech 1907 až 1931 nesl hostinec opět název U Dubu (*Zur Eiche*).

Nákladní 12

1934 Gastwirtschaft Klement Josef

O tom, že v opavské tržnici na Nákladní ulici fungovala hospoda, svědčí dobový inzerát z prosince 1934.[417] Hostinský Klement v něm oznamoval konání zabijačkových hodů a zval hosty do svého podniku.

Nákladní
Jaktařské předměstí 23 / 154, též Pekařská 37 / 154

1875–1877 Bierlocale, Restaurace, Föst J. (M) | **1881** Lichnowsky Herrmann | **1882, 1883** Kohns Biergarten, Zur Kegelbahn | **1888** Gröger Johanna

V roce 1876 zvala do této restaurace dvorní anglická umělkyně Miss Wanda na zápas v ringu s atletkou slečnou Berthou. Opavské dámy se mohly zúčastnit klání s některou z těchto bojovnic. Stačilo se přihlásit u Miss Wandy v hotelu U Bílé labutě v den zápasu do 10 hodin. Peněžitá cena pro vítězku činila 80 zlatých. První utkání bylo pro nepřízeň počasí zrušeno (ring byl patrně v pivní zahradě), nabízel se ale náhradní termín.[418] Roku 1882 se na zahradě této restaurace konal koncert cimbálové hudby pod vedením Bittó Gábora.[419] Po roce 1883 se zde nabízela piva z Olomouce, mj. březňáky.

Nákladní
Jaktařské předměstí 35, 37 / 158, 160

1857, 1863, 1864 Bumballa Josef (M), Lux Alois (R) | **1866** Restauration des Kaiserbades, Bischoff M. (R) | **1869, 1870, 1874** Bumballa Josef ml. (M), Gröger Johanna (R) | **1877, 1881, 1884** Bumballa Josef (M), Restaurant, Gröger Johanna (H) | **1888, 1889** Gröger Johanna (H) | **1889** Bumballa Franz (M) | **1891–1894** Bumballa Franz (M), Valenta Ottilie (H), Hickel Heinrich | **1895, 1896** Bumballa Anna (M), Köhlig Ferdinand (H), Röhrich Anna a Josef | **1901** Wanourny Rudolf (H) | **1902** Philipp Johann (H) | **1905** Bumballa Anna (M), Röhrich Johann | **1905** Phillipp Johann (H) | **1907, 1908** Reichel Rudolf (H) | **1911** Bumballa Anna (M), Reichel Rudolf (H) | **1919, 1921** Gasthaus Kaiserbad, Reichel Rudolf | **1924, 1925** Lichnowsky Wilhelm (M), Gasthaus zum Kaiserbad, Reichel Rudolf (H) | **1927** Kaiserhof, Reichel Rudolf (H) | **1928** Lichnowsky Wilhelm (M), Reichel Rudolf (H) | **1931, 1932, 1934, 1935, 1936** Reichel Rudolf a Christine | **1937, 1938** Reichel Kristine (H) | **1941** Zum Kaiserbad

Císařské lázně byly již od počátku vanovou i parní lázní, připomínány jsou říční lázně a k dispozici byl lékařský dohled.[420] Později je v tisku uváděna také restaurace s pivní zahradou a kuželníkem.[421] V roce 1891 nabízí opavský ležák a přírodní vína.[422] O rok později Heinrich Hickel nově zakoupil klavír, a to nejen pro společnosti, spolky a kluby, ale i na poslech každou neděli a svátek, jak uvádí v inzerci.[423] Velký kuželkářský turnaj v roce 1892 přinesl vítězi 2 dukáty ve zlatě, ale i za osmé místo byl 1 zlatý. Mezi cenami byl i hektolitr opavského Zlatovaru. Po celou dobu provozu tu nabízeli také četné zabijačky. Spolkům podnik umožňoval využití kuželny. Čepoval se opavský Zlatovar a kromě dobré kuchyně měli v této restauraci – podle dobového inzerátu – i bohatý výběr rakouských a uherských vín. Vnuk hostinského Reichela Richard Mlýnek uvedl, že v posledních dnech druhé světové války byl podnik zasažen bombardováním, objekt byl zničen a provoz již nebyl obnoven.[424]

403 Sebevražda, Opavský Týdenník, 29. 10. 1892, 85, s. 5.
404 V žertu zastřelen, Opavský Týdenník, 2. 10. 1897, 77, s. 4.
405 Voják Lupič, Opavský Týdenník, 8. 6. 1907, 45, s. 5.
406 Olupovali spící, Opavský Týdenník, 14. 8. 1907, 64, s. 3.
407 PIRUSCHKA, Leopold, Die Troppauer Judengasse, Troppauer Heimat Chronik, Folge 110, März 1959, s. 58.
408 Adressbuch, c. d., s. 524.
409 HENTSCHEL, Josef, Handels-Adressbuch der k. k. Bezirkhauptmannschaft Troppau mit den Gerichtsbezirken: Königsberg, Odrau, Troppau, Wagstadt und Wigstadtl nebst vollständigem Wohnungs-Anzeiger von Troppau, Troppau 1896, s. 155.
410 Gemütliche Abend-Unterhaltung, Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 12. 5. 1854, 109, nepaginováno.
411 Restaurations-Eröffnung, Troppauer Zeitung, 1. 4. 1871, 75, nepaginováno.
412 Winter-Glas-Salon, Troppauer Zeitung, 11. 1. 1872, 8, nepaginováno.
413 HANIČÁK, O. – HANIČÁKOVÁ, M. – ŠÍL, J. (edd.), Jan a Miloš: Paměti, c. d., s. 83.
414 Eröffnung-Anzeige, Troppauer Zeitung, 26. 8. 1891, 194, s. 8.
415 Lapání stavebního dělnictva, Opavský Týdenník, 24. 4. 1907, 32, s. 3.
416 Neuer Saal „Zum Tivoli" vorm. „Zur Eiche", Freie Schlesiche Presse, 13. 12. 1908, 285, s. 16.
417 Neues Tagblatt, 7. 12. 1934, 244, s. 4.
418 Miss Wanda, Troppauer Zeitung, 30. 5. 1876, 123, nepaginováno.
419 Kohn's Biergarten, Troppauer Zeitung, 22. 7. 1882, 166, nepaginováno.
420 Kaiserbad in Troppau, Troppauer Zeitung, 4. 5. 1859, 101, nepaginováno.
421 Troppauer Zeitung, 9. 5. 1884, 108, s. 8.
422 Restauration-Uebernahme, Troppauer Zeitung, 1. 10. 1891, 224, s. 7.
423 Restauration Kaiserbad, Troppauer Zeitung, 31. 1. 1892, 25, s. 8.
424 Podle ústního sdělení Richarda Mlýnka (důchodce, Malé Hoštice) dne 25. listopadu 2015.

Nákladní
Ratibořské předměstí

41 / 93

1864 Oppenheim Magdalene (H) | **1877** Pratscher Johanna (M) **1888** Spiritus-Magazin | **1905, 1907** Nesnal Adalbert | **1908** Nesnalsches Geschäft, Oppenheim Otto | **1908, 1909** Wawerla Karl (R) | **1911** Oppenheim Fanny

Známá Oppenheimova kořalna se později stala restaurací. Kořalna měla špatnou pověst a místní tisk v roce 1907 tento podnik charakterizoval jako postrach celého okolí. Často zde totiž docházelo ke rvačkám, při nichž tekla krev. Účastníky těchto pranic, které nezřídka pokračovaly na ulici před kořalnou, byli také vojáci.[425] Nepřekvapí proto ani doklady o krádežích, ke kterým v této nálevně docházelo. K úpravě poměrů zřejmě došlo až s novými nájemci, kteří se už ale označovali jako restauratéři.[426]

Nákladní č. 41, v těchto místech stávala Oppenheimova kořalna, později restaurace, foto kolem roku 1900. Soukromý archiv Jana Dlugoše

Nákladní
Ratibořské předměstí

61, 63 / 11, 18

1808–1838 Einkehrhaus zum schwarzen Adler, Wirbitsky Ignaz | **1839–1846** Zum schwarzen Adler, Förchner Joseph | **1847** Newisch Ferdinand | **1855, 1856** Driszkovich (též Dreschowitz) Josef, Gasthof zum schwarzen Adler | **1862** Zum schwarzen Adler, U Mlýnského potoka, Newisch J. | **1865, 1869** Schneider Karl (M, H) | **1876** Gasthof zum schw. Adler | **1877** Brossmann Ferdinand (M) | **1881** Weisshuhn Robert (M), Lechner Josef (H), Lindner Bernhard | **1886** Gasthof | **1887, 1888** Weisshuhn Robert (M) | **1890** Adler, Ludwig Günter | **1891** Weisshuhn Robert (M), Röhrich Johann (H) | **1894, 1896** Weisshuhn Robert (M), Proske Richard (H), Kolofík Josef | **1894** Kolofíková Markéta | **1899** Weisshuhn Robert, Gastwirtschaft | **1901** Grohmann Johann | **1903, 1904** Hrabovsky Karl (R) | **1905, 1906, 1907** Taschner T. (H), Taschner A. | **1908** Weisshuhn Robert (M), Orlitzky Anton (R) | **1909, 1910, 1911, 1919, 1921** Weisshuhn Maria (M), Weisshuhn Stefania (též Stefanie), Richter Anton (H), Zum schwarzen Adler | **1924** Weisshuhn Robert (M), Richter Alois (H) | **1927, 1928** Weisshuhn Gustav (M), Weisshuhn Stefanie | **1932** Weisshuhn Stefanie a Oswald, Rotter Max (H) | **1934** Sauer Otto (H) | **1935, 1936, 1937, 1938, 1942, 1943** Weisshuhn Gustav, Weisshuhn Stefanie

425 Oppenheimova kořalna na Valech v Opavě, Opavský Týdeník, 22. 6. 1907, 49, s. 5.
426 Freie Schlesiche Presse, 21. 3. 1908, 67, s. 6.

Nákladní č. 61, hotel U Černého orla (*Zum schwarzen Adler*), kolem roku 1940. Soukromý archiv Rudolfa Dybowicze

Nákladní č. 61, hotel U Černého orla, kolem roku 1920. Soukromý archiv Waltera Kosuba

Podnik je připomínán nejpozději od roku 1808. Již v roce 1832 nabízel opavský magistrát tento hostinec po zemřelém Ignazi Wrbinském a vyhlásil dražbu s vyvolávací cenou 3 200 zlatých.[427] Hostinec U Černého orla stál na Ratibořském předměstí a v roce 1862 byl jeho majitelem J. Newisch.[428] Roku 1876 zde byl hlavní sklad krnovského piva, které se rovněž čepovalo v hostinci.[429] Nalezené zprávy o drobné kriminalitě v tomto podniku mají jen okrajový význam.[430] Na počátku 80. let 19. století bylo v hostinci sedm pokojů pro hosty. Roku 1903 došlo ke kompletní přestavbě na hotel. Adaptace objektu byla poznamenána nešťastnou událostí, když se během stavebních prací smrtelně zranil dělník.[431] K slavnostnímu otevření nového hotelu došlo 1. října 1903. Hotel měl 20 dobře zařízených pokojů od 60 krejcarů za noc, vodovod, telefon, elegantní zahradu a omnibusové spojení ke všem vlakům. Od roku 1908 byl restauratérem známý Anton Orlitzky.[432] Orlitzky nabízel opavský Zlatovar, rakouská vína a dobrou kuchyni, v podniku organizoval hudební vystoupení.[433] Pro období první dekády 20. století jsou hojně zastoupeny pozvánky na zabijačkové hody. Po smrti majitele Roberta Weisshuhna, obchodníka se dřevem, zdědila hotel jeho manželka Maria, kterou zastupoval oficiál Josef Brandtner.[434] Podnik fungoval po celou dobu první Československé republiky i za okupace. Roku 1922 měl 9 jednolůžkových a 4 dvojlůžkové pokoje. Za obsluhu, která byla německá i česká, se připlácela 1 koruna.[435] V závěru války tento hotel do základu vyhořel. Poslední majitelé Gustav a Štěpánka Weisshuhnovi byli odsunuti a firma byla vymazána z rejstříku.[436] Dnes je na místě hotelu obytný dům.

Oblouková — Grüngasse, Augasse, Bogengasse

Oblouková — 15 / 135, též Vojanova 2 / 130
Jaktařské předměstí

1877 Baumgartner Elisabeth (M) | **1905, 1909** Restauration, Bittner Anton | **1911** Bittner Alois (H) | **1919** Gasthaus Zum Kosmopolit, Kubny Franziska | **1920** Blaschkes Gastwirtschaft | **1921**, **1924, 1925, 1927, 1931, 1932** Zum Kosmopolit, Blaschke Franziska | **1935** Hostinec Hubal Josef | **1936** Hubal Rudolf | **1937, 1938** Hanke Karoline | **1941** Schenk Adolf

Zábavní Bittnerova restaurace nabízela od ledna 1905 karvinské císařské pivo, výborná vína, dobrou teplou i studenou kuchyni.[437] Pravidelně se zde pořádaly zábavy. K tanci hrávala Opavská kníratá kapela (*Troppauer Schnurrbartkapelle*), obsluhu zajišťoval americký černoch (*ein amerikanischer schwarzer Neger*). Od roku 1934 byl tento podnik připomínán jako Hostinec Hubal rovněž v Adresáři Republiky československé.[438]

Vojanova č. 8, nevěstinec Port Arthur, pohled od řeky Opavy (před regulací), kolem roku 1905. Soukromý archiv Jana Dlugoše

Vojanova, Na Nábřeží — Grüngasse, Ufergasse

Vojanova — 8, 10 / 134, 135
Jaktařské předměstí

1924 Hotel City, Wilczek Maria | **1927** Hotel a restaurant, Vlček M. | **1928, 1931, 1932** Wilczek Maria (M) | **1935, 1936, 1937, 1938, 1939** | Hotel City, Wilczek Maria | **1942** bez záznamu

V objektu sídlil v prvních dvou dekádách 20. století nevěstinec Port Arthur.[439] Místní tisk ojediněle publikoval stížnosti na provoz tohoto zařízení.[440] Poté co byly zákonem z roku 1922 veřejné domy zakázány, transformoval se objekt v hotelový dům s názvem „Hotel City". V roce 1924 byl otištěn inzerát, kde majitelka Maria Wilczek nabízela „solidní obsluhu, čistotu zařízení a zvlášť levné ceny […] P. T. obecenstvo se má samo přesvědčiti o naprosté reelnosti mého prvotřídního podniku".[441] Firma zanikla roku 1941 a krátce nato byl objekt adaptován pro bytové účely.

427 Feilbietung, Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 17. 2. 1832, 13, s. 133.
428 KREUZINGER, E., Chronik der alten, c. d., s. 182.
429 Ausgezeichnetes Jägerndorfer Lagerbier. Troppauer Zeitung, 18. 11. 1876, 265, nepaginováno.
430 Roku 1878 zloději vykradli prádelnu podniku, viz Vyzrazen, Opavský Týdeník, 12. 4. 1879, 15, s. 3. Roku 1882 zde Aron Moses Neumann ukradl svému spolucestujícímu ruský pas, dokumenty a 25 marek v hotovosti, viz Diebstahl, Troppauer Zeitung, 7. 3. 1882, 54, nepaginováno.
431 Neštěstí při stavbě, Opavský Týdeník, 15. 7. 1903, 54, s. 3.
432 Restaurations-Uebernahme, Freie Schlesiche Presse, 9. 2. 1908, 32, s. 6.
433 Orlitzky's Restaurant, Freie Schlesische Presse, 22. 3. 1908, 68, s. 6.
434 KNAPÍKOVÁ, Jaromíra, Kavárna Hotel U Černého orla, Hláska. Zpravodaj statutárního města Opavy, 2014, 2, 2, s. 17.
435 VAŠEK, A. – VENDL, V. K., Opava a okolí, c. d., s. 93.
436 ZA v Opavě, f. KS Opava, sign. A III 280, kart. 75.
437 Halloh! Wohin? Halloh, Troppauer Zeitung, 25. 1. 1905, 20, s. 7.
438 MOOSE, R., Adresář, c. d., s. 2446.
439 Blíže k tématu PELC, Martin, Opavský nevěstinec Port Artur, Vlastivědné listy Slezska a Severní Moravy, 2015, 41, 1, s. 19–21.
440 „[…] páchaly se tam přílišné nepravosti, a hlavně dospívajícím školním dětem dostávalo se z oken jeho prazvláštního poučení a návodů."– Zavřený nevěstinec, Opavský Týdeník, 15. 5. 1907, 38, s. 3.
441 Hotel „City", Koltun, 1924, 1, s. 16.

Holasická, Hoštická — Hoschützergasse

Holasická — 28 / 76
Ratibořské předměstí

1877 Mrasek Johann (M), Hapal Josef | **1877, 1881, 1888, 1891** Skleppek Franz (H) | **1894** Skleppek Heinrich | **1896** Hübner Julius | **1901** Lindofsky Felix (M, H) | **1904** Reichel Robert | **1904** Reichel Rudi a Emma | **1905** Meissner Marie | **1909** Gasthaus Rudolfsheim, Engelbert Rudolf | **1911** Zur grünen Wiese, Engelbert Rudolf (M, H) | **1912, 1919, 1921, 1924, 1925, 1926, 1927, 1928** Gellny Johann (M, H) | **1928–1943** Gelny Franziska

Hostinec se nacházel v tzv. Mokré čtvrti, nazvané podle častých povodní v době, kdy řeka Opava ještě nebyla regulovaná. Nelichotivé reference zde získal hostinský Rudolf Engelbert, o němž literatura uvádí, že byl svým vlastním zákazníkem.[442] Pohlednice z doby kolem roku 1905 dokládá, že podnik měl zahradu s kuželníkem a byl navštěvován cyklisty. V neděli 15. ledna 1911 shořela střecha hostince. Příčinou požáru byl odhozený doutník nebo sirka, které dopadly do besídky se senem. Vzniklý oheň se pak rychle přenesl na střechu.[443] Hostinský Johann Gellny znovu otevřel podnik po rozsáhlé rekonstrukci v listopadu 1912. Gellny hojně inzeroval zabijačkové hody. Podnik po něm převzala Frantiska Gellny, která vedla hostinec až do roku 1943.[444]

442 „Kapazitäten", Typen, Professoren. Troppauer Heimat Chronik, Folge 106, November 1957, s. 241.
443 Oheň, Opavský Týdeník, 18. 1. 1911, 5, s. 4.
444 Franziska Gellny. Gastwirtin, Deutsche Post, 13. 7. 1943, 190, s. 4.

Holasická, restaurant U Zelené louky (*Zur grünen Wiesen*), kolem roku 1910. Soukromý archiv Daniela Adametze

Zámecký okruh, Těšínská — Schloßring, Teschnerstraße

Komárovská — 1, též Těšínská 19 / 103, Zámecký okruh 23
Ratibořské předměstí

1830–1847 Zum weißen Wolf, Kuntsche Johann | **1857, 1862** Hartmann Anton (M) | **1870** Gross Oswald (M, H) | **1874, 1877, 1881** Gross Marie (M) | **1881** Klein Schneck-Keller, Gross Maria (M), Gross Oswald (H) | **1886** Gast- und Einkehrhaus, Langer Karl | **1887, 1888, 1891** Gross Marie (M), Wondra Franz (H) | **1894, 1896** Wondra Franz | **1901, 1902** Wondra Franz (M, H), Langer Karl, F. | **1903** Titsch Franz, Langer Franziska | **1905, 1907** Wondra Franz (M), Anderla Adolf (H) | **1908** Holewa J. (H) | **1908** Czedron Ferdinand (H), Kottersch August (R) | **1911** Wagner Marie (M), Wagner Leo (H) | **1913** Wagner Leo (M, R) | **1915** Michlovský J. (M) | **1917** Zum weißen Wolf | **1919, 1920** Wilhelm Steffan | **1921** Josef Wesely | **1924** Wondra Franz, Wagner Leo | **1928** Lacina Josef | **1927, 1931** Kocian Julie (M), Gebauer Valentin (H) | **1935, 1936, 1937, 1938** Kavan Julie | **1937** Franzl Erwin (H)

Hostinec s názvem U Bílého vlka je připomínán nejpozději od roku 1830.[445] V roce 1854 nabízel majitel hostince U Bílého vlka podnik k pronájmu.[446] Hostinec se po celou dobu své existence nacházel proti vchodu do opavské rafinerie cukru.[447] Do roku 1890 se v jeho dvoře konaly trhy hovězího dobytka, ty pak byly vyhláškou purkmistrovského úřadu přemístěny na zadní louku v parku.[448] Roku 1892 koupil za 30 000 zlatých vinárník a obchodník s dobytkem Ludvík usedlost U Bílého vlka.[449] Na počátku 20. století inzeroval tento zájezdní hostinec kromě opavského Zlatovaru a vídeňské kuchyně též pokoje od jedné koruny výše.[450] Hostinský Adolf Anderla od roku 1905 nabízel hostům mj. místnost s kulečníkem, kuželník s elektrickým osvětlením a klavír. V nabídce byla domácí kuchyně, opavský Zlatovar, Kozel a přírodní vína.[451]

Roh Zámeckého okruhu u Komárovské ulice, dům č. 19 na Zámeckém okruhu je hostinec U Bílého vlka (*Zum weißen Wolf*) a dům č. 11 na Komárovské ulici pak restaurace *Zur Hühnersteige*, kolem roku 1910. ZA v Opavě, sbírka Rudolf Mader, HKGem Troppau, Bamberg

445 FRITSCH, Prokop, Schematismus des Markgrafthums Mähren und Herzogthums Schlesien für das Jahr 1830, Brünn 1830, s. 258.
446 Troppauer Telegraph, 6. 4. 1854, 94, s. 381.
447 V průběhu času byl uváděn pod různými adresami.
448 Dobytčí trhy, Opavský Týdeník, 29. 3. 1890, 26, s. 4.
449 Změna majetku, Opavský Týdeník, 23. 4. 1892, 32, s. 5.
450 MEIXNER, A., Vierzig Jahre, c. d., nepaginováno (inzertní část).
451 Geschäfts-Übernahme, Deutsche Wehr, 15. 7. 1905, 159, s. 6.

Těšínská 23 / 116

1888, 1891 Bier- u. Branntweinschank, Kubanek Josef

Podle adresáře z roku 1888 je zde uváděn Josef Kubánek jako domovník a výčepní piva a lihovin v rafinerii cukru (*Zuckerrafinerie*),[452] v roce 1911 je v adresáři uváděn už jen jako domovník.

Jateční 23b

1900 Město Opava (M) | **1900** Musil Eduard (H) | **1901** Philipp Johann (H) | **1902** Gross Ludwig | **1905, 1907, 1908, 1909, 1910** Hanisch Bruno | **1911–1914**, **1918** Schlachthof-Restauration, Jahn Gustav | **1919** Beier Alois | **1921** Blahut Leopold | **1924, 1927** Bayer, též Beier Alois (H) | **1928–1938** Schlachthof Kuntscher Julius (M) | **1940** Kuntscher Julius | **1941, 1942, 1943, 1944** Schlachthof Gaststätte, Bayer Alois junior | **1946** Žid Jaroslav (C)

Hostinec na městských jatkách patřil od počátku městu Opavě a pronájem vždy vypisoval purkmistrovský úřad. K hostinské budově náležela zahrada s kuželníkem a stáj pro 12 koní s kůlnou pro povozy. Podnik disponoval dvěma hostinskými pokoji. Kuchyňské vybavení pořídil městský úřad. Roku 1901 se roční pronájem stanovil na 1 200 korun.[453] V zahradě hostince se pořádaly koncerty a s ohledem na lokalitu, v níž se nacházel, nijak nepřekvapuje, že pravidelně inzeroval i zabijačkové hody. Hojná propagace dokládá fungování podniku během první republiky, od roku 1928 s hostinským Juliem Kuntscherem, který toto zařízení vedl také za války.[454]

Zámecký okruh 8
Ratibořské předměstí

1886–1901 sezonní bufet | **1925** Gastwirtschaft | **1926** Eisbahn-Restauration, Weirich Hans (H) | **1927** Kaffee-Restaurant, Buffet | **1932** Kavárna Kluziště Orlitzky, Eisbahn-Café Orlitzky

Mezi lety 1886 až 1901, ale zřejmě i v dalších letech byla opakovaně vypisována možnost pronájmu bufetu na kluzišti Opavského bruslařského spolku (*Tropauer Eislaufverein*). Jednalo se o občerstvení, které bylo v provozu jen po dobu bruslařské sezony.[455] V letech 1925 a 1926 se v tisku objevují také pozvánky na domácí zabijačky. V roce 1927 zde fungovala kavárna, taneční sál, bufet a bar, ale zřejmě jen po dobu putovní výstavy v době od 6. do 21. srpna. Inzerce v roce 1933 zvala do kavárny na kluzišti „Orlitzky". Nevíme však, zda byl provoz kavárny v té době sezonní nebo celoroční.[456]

Zámecký okruh, restaurace na kluzišti v době konání zemědělské výstavy, rok 1927. Soukromý archiv Jana Dlugoše

Zámecký okruh, restaurace na kluzišti, výřez, v době konání zemědělské výstavy, rok 1927

452 VETTER, A., Allgemeiner... 1888, c. d., s. 100.
453 Pronájem hostince při městských jatkách opavských, Opavský Týdeník, 24. 8. 1901, 66, s. 4.
454 Deutsche Post, 30. 4. 1940, 119, s. 8.
455 Troppauer Eislaufverein, Troppauer Zeitung, 7. 11. 1886, 256, s. 9.
456 Deustche Post, 24. 12. 1933, 301, s. 9.

Komárovská Komorauergasse

Komárovská 7 / 106
Ratibořské předměstí

1857, 1870 Seidl Johann (M, H) | **1874, 1877, 1881, 1888, 1891, 1894, 1897** Halbgebauer Anton (M, H) | **1901** Brückner Josef | **1905** Brückner Johann | **1906, 1908, 1910** Schreiber Hubert (M, H) | **1911, 1919, 1921, 1924, 1925, 1927, 1928** Schreiber Johann (M, H) | **1931, 1932** Schreiber Aloisie | **1934, 1936, 1937, 1938** Gasthaus Fassel, Popelka Karl a Marie | **1936** Gall Ferdinand | **1941, 1942** Zum Fassel, Popelka Karl

Hostinský Hubert Schreiber nabízel svým hostům jak místnost s kuželníkem, tak kuželník v pivní zahradě. V nabídce měl domácí jídla a k nim opavský Zlatovar a Kozla.[457] Roku 1921 byla v tomto lokále založena místní organizace KSČ.[458] V roce 1934 zde pořídili hostinští Popelkovi novou kuželnu,[459] ve které pak probíhaly mnohé soutěže o ceny. K pití nabízeli vína z Dolních Bojanovic (*Unter-Tannowitzer Weine*). Dnes je na tomto místě obytný dům.

Komárovská č. 7, pohled do zahradní restaurace U Soudku (*Zum Faßl*), před rokem 1938. Soukromý archiv Rudolfa Dybowicze

Komárovská[460] 11 / 108
Ratibořské předměstí

1857, 1863 Hahn Wenzel (M, H) | **1864, 1870, 1877** Hahn Josef (M, H) | **1881** Hahn Theresia (M), Herber Franz (H) | **1888–1897** Finger Theresia (M), Bier- und Weinschank, Baron Peter (H) | **1901–1919** Finger Theresia (M), Baron Maria (H) | **1921** rodina Baronova (M), bez hospody

457 Geschäfts-Uebernahme!, Deutsche Wehr, 28. 2. 1905, 48, s. 6.
458 GEBAUER, Josef – ŠRÁMEK, Pavel, Náměstí a ulice města Opavy. Historický místopis, Opava 1990, s. 58.
459 Kegler, Achtung!, Neues Tagblatt, 8. 7. 1934, 114, s. 16.
460 Dřívější název Bei der großer Mühle.

Restaurace *Zur Hühnersteige* (U Drůbežího žebříku) měla zařízenou zahradu s kuželnou. Roku 1893 zde hospodský Baron zavedl pivní korbele s víkem, které přišly vhod zejména v létě. Podával se opavský Zlatovar a dále Kozel. Podnik pořádal koncerty, zabijačky a v souladu se svým názvem také drůbeží hody.[461] V roce 1896 zval provozní na kachní hody, vynikající vína a dobré pivo s rychlou obsluhou. Nabízelo se zde i karvinské pivo.[462]

Komárovská č. 11, hostinec *Zur Hühnersteige,* kolem roku 1900. ZA v Opavě, sbírka Rudolf Mader, HKGem Troppau, Bamberg

Kylešovská — Gilschwitzerstraße

Kylešovská 25

1928 Erste Troppauer öffentliche vegetarische Küche

Roku 1927 František Rysek doporučoval vegetariánskou kuchyni v Opavě a uvedl přitom, že město Opava má konečně k dispozici restauraci, jakou má mít každé větší město.[463] Rysek dále doplnil, že: „… strávníci např. pokládali vegetariánskou pečeni (tj. pečené vločky s máslem, cibulkou atd.) za skutečnou masitou sekanou a ryze zeleninovou, znamenitě připravenou polévku za hovězí.“[464] V jídelně existovala též poradna, kde bylo možné opatřit si např. celozrnný chléb.

Kylešovská 51 / 249
Hradecké předměstí

1897 Firganek Marie | **1901, 1902** Firganek Franz a Marie | **1905** Gasth. Nordbahn, Firganek Marie (H) | **1906, 1910, 1911, 1912, 1914** Bernt Hermann (M, H) | **1919** Slipek Christine | **1919** Bernt Hermann, Střílka (též Střílka, Strilka) Jan (též Hans, Johann) | **1920–1928** Restaurace Střílka Johann, Střílka Jan a Christina (M, H) | **1932** Vladař Franz | **1936, 1937** Vladař Josef (R) | **1938** Orlik Johann

461 Zur Hühnersteige, Deutsche Wehr, 8. 8. 1896, 64, s. 7.
462 Tamtéž.
463 RYSEK, František, Těm, kteří jsou přáteli zdraví a osvěžení, Zpravodaj výstavy v Opavě od 6./VIII – 21./VIII. 1927, 6, s. 14.
464 Tamtéž.

Tuto restauraci založila roku 1897 Marie Firganek, bývalá hospodská U Tří třešní na Ostrožné ulici. Hostinec byl umístěn v prostoru novostavby a jeho součástí byla zahrada s kuželnou.[465] Patrně teprve od roku 1902 byl tento podnik inzerován s názvem U Severní dráhy.[466] Od srpna 1906 zřejmě až do roku 1914 byl hostinským Hermann Bernt. Ten nabízel svým hostům dobrou kuchyni, opavské pivo, dobrá vína, pěknou zahradu a kuželník a také nový kulečník. K nabídce služeb patřil i *Riesengramophon* – obrovský gramofon.[467] V roce 1920 byl hostinským Jan (též Johann) Střílka,[468] který později přesídlil na Komendu, dnešní ulici Englišovu. Střílka pokračoval ve vypisování soutěží v kuželkách o ceny, ale též v zabijačkách. Josef Vladař pak v dubnu roku 1935 otevřel restauraci po celkové přestavbě.[469]

Polní, Mlýnská, Na Záhumení — Feldgasse, Mühlgasse

Polní 15 / 25
Ratibořské předměstí

1870, 1877, 1881 Hanke Franz (M) | **1881** Hof Heinrich | **1888** Müller Johann | **1891** Hanke Franz (M) | **1894, 1896** Hanke Karl (M), Kupka Karl (H) | **1900, 1901, 1903** Kupka Karl (H) | **1905** Hanke Franz (M) | **1911** Kupka Karl (M, H) | **1913** Bernt Hermann (M, H) | **1919** Kupka Karl (M, H) | **1921, 1925, 1926, 1927** Gastwirtschaft Kupka, Kupková Marie a Johann (M, H) | **1928** Zur Salomene, Kupka Hans | **1931, 1932, 1935, 1936, 1937** Kupka Johann, Marie | **1938** Restaurant Kupka, I. Zupančič | **1941, 1943, 1944** Hellebrand Josef

Podnik byl vybaven kuželnou s acetylenovým osvětlením. Hojně inzeroval zabijačky a soutěže v kuželkách, v nichž bylo možné vyhrát živé ceny (*lebende Gewinnsten*).[470] Roku 1891 se stal cílem neznámého zloděje, který vnikl dovnitř oknem a hostinskému odcizil přes 100 zlatých, převážně papírových peněz.[471] Restaurant byl po desítky let spojen s rodem Kupků. Na konci srpna 1924 byl nově otevřen jako Kupka Restaurant. Kuželna byla v provozu ještě roku 1938.[472]

Kolofíkovo nábřeží, U Kasina — Casinogasse, Kasinogartendamm

Kolofíkovo nábřeží 5 / 139
Ratibořské předměstí

1838 Biller Jan | **1845** Geppert Mathias (H) | **1845, 1856** Casino-Garten | **1860, 1863** Kristinus Sigmund (M, R) | **1865** Staubach Adolf (H) | **1868, 1869** Richter Johann (H) | **1877** Richter Babette (M) | **1881, 1888** Richter Johann (M) | **1891–1897** Richter Anton a Maria (R) | **1901** Richter Anton (M), Hauke Emil | **1901** Olbrich Joseph Maria (M), Pogatsch Josef (H) | **1902** Kasino – Garten-Restauration | **1905** Olbrich Joseph Maria (M), König Eduard, König Edmund (H) | **1911** Olbrich Josef (M), Hohn Robert (R), Ludwig Oskar | **1921** bez záznamu

Veřejně přístupná zahrada kasina byla roku 1845 vybavena kavárnou s kulečníkovým sálem, vanovými lázněmi a menším provozním objektem podle návrhu opavského stavitele Franze Biely.[473] V listopadu 1845 oznámil Mathias Geppert, že v nově postavené kavárně obslouží návštěvníky jak studenými, tak teplými jídly k jejich plné spokojenosti.[474] Wenzel Spurny v roce 1846 pozval veřejnost u příležitosti svátku svaté Anny na velký ohňostroj ve zdejší zahradě.[475] V roce 1853 zase Adolf Staubach oznámil herkulovské silácké představení.[476] Roku 1865 byly rekonstruovány vanové lázně.[477] Svaz obchodníků a průmyslníků Rakouského Slezska nabízel roku 1876 tento hostinec k pronájmu.[478] Na čepu byl v roce 1886 opavský Zlatovar, dále byla nabízena rakouská a uherská přírodní vína. Podnik měl zařízenou vyhřívanou kuželnu. V roce 1891 byla restaurace pod jménem Casinogarten uváděna jako podnik s velkou stinnou zahradou po renovaci. Hostům byl nabízen vynikající opavský březňák, plzeňské pivo, dobrá vína, vynikající kuchyně,

465 Otevření hostince, Opavský Týdeník, 4. 9. 1897, 69, s. 6.
466 Marie Figanek's Gasthaus „Nordbahn“, Troppauer Zeitung, 15. 11. 1902, 262, s. 6.
467 Herman Bernt, Deutsche Wehr, 13. 6. 1908, 135, s. 7.
468 Gastwirtschaft „Zur Nordbahn“ in Troppau, Gilschwitzergasse 51, Deutsche Post, 31. 1. 1920, 25, s. 8.
469 Restaurant, Neues Tagblatt, 21. 4. 1935, 95, s. 23.
470 K. Kupka's Restauration, Feldgasse, Deutsche Wehr, 8. 9. 1909, 72, s. 8.
471 Krádeže, Opavský Týdeník, 29. 7. 1891, 58, s. 3.
472 Neues Tagblatt, 14. 4. 1938, 88, s. 10.
473 ŠOPÁK, Pavel, Klasicistní architektura Opavy let 1780–1850, Opava 2003, s. 103.
474 Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 24. 11. 1845, s. 2028–2029.
475 Feuerwerks Ankündigung, Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 58, 20. 7. 1846, s. 657.
476 Programm, Troppauer Telegraph, 9. 6. 1853, 112, s. 437.
477 Bade-Eröffnung im Casinogarten, Troppauer Zeitung, 16. 5. 1865, 113, nepaginováno.
478 Restaurations-Verpachtung, Troppauer Zeitung, 4. 3. 1876, 52, nepaginováno.

pozorná obsluha a nový krytý kuželník.[479] Roku 1900 byl podnik k pronájmu včetně zimní kuželny a sklepu na led. Samozřejmostí byla možnost předplaceného jídla. Po ničivé povodni z roku 1903 byl podnik uzavřen a k jeho opětovnému zprovoznění došlo roku 1905. Hostinský König zde nabízel novou, bezprašnou, dobře vyhřívanou kuželnu s asfaltovým povrchem a s možností pořádání turnajů o ceny.[480] Jinde je zase zahrada Casina popisována jako místo, kde „na jaře v ranních hodinách bylo možno poslouchat trylky slavíků a jiného zpěvného ptactva v květinami ozdobené přírodě".[481] Roku 1908 byla ledovna podniku nabízena k prodeji. O tři léta později, roku 1911, prázdná ledovna vyhořela.[482] Roku 1911 je připomínána tato restaurace v souvislosti s nástupem Oskara Ludwiga, který získal koncesi k podávání jídel, výčepu piva a vína, ale bez možnosti výčepu kořalky, rosolky[483] a rumu.[484] Samotná zahrada zanikla při regulaci řeky Opavy v letech 1910–1913.

Kolofíkovo nábřeží, kavárna Casinogarten, před rokem 1900. SOkA Opava, SDM Opava, kart. 131, manip. č. 18

Kolofíkovo nábřeží, Casinogarten, kuželna, před rokem 1900. SOkA Opava, SDM Opava, kart. 131, manip. č. 18

479 Restauration Casinogarten, Troppauer Zeitung, 26. 4. 1891, 95, s. 12.
480 Gastwirtschaft Casinogarten, Deutsche Wehr, 18. 11. 1905, 265, s. 7.
481 KREUZINGER, E., Chronik der alten, c. d., s. 257.
482 Oheň, Opavský Týdenník, 28. 10. 1911, 84, s. 3.
483 Rosolka je likér připravovaný z listů rosnatky (latinsky ros solis) – Ottův slovník naučný. Ilustrovaná encyklopedie obecných vědomostí, díl 22, Praha 1904, s. 983.
484 ZA v Opavě, f. ZKPP, inv. č. 10, kart. 1.

Janská
Hradecké předměstí

3 / 106

1855 Garten-Schank u. Rest., Grauer J. | **1860, 1862, 1863, 1864** Herber (též Hörber) Franz (R) | **1873** Bahnhofs-Restaurant | **1874** Schustek Franz (R) | **1877** Gasthaus, Tögel Emma | **1881** Norbahnhof-Restauration, Schustek Franz | **1884** Eisner Josef | **1888** Eisner Julie | **1891** Messinger Jakob (R) | **1894, 1895, 1896** Eisner Josef | **1897–1901** Eisner Julie (M) | **1905** Eisner Sigmund (M) | **1910** Rosmus Karl | **1911, 1913, 1914** Raab Rudolf (R) | **1915, 1916, 1919** Peikert Leopold | **1919–1938** Kunert Vojtěch (H), Zábrodský Rudolf | **1940** Beck Johann (též Hans) | **1946** Kašný Rudolf, Zábrodský Rudolf

O zahájení provozu zahradního výčepu a restaurace dne 26. května 1855 informoval hostinský Grauer a žádal o hojnou návštěvu.[485] Další údaje spojené s touto restaurací nacházíme až o tři dekády později. Hostinský Josef Eisner byl roku 1884 odsouzen c. k. zemským soudem v Opavě pro zaviněný úpadek restaurace. Za schodek 9 150 zlatých byl Eisnerovi vyměřen trest 14 dní vězení.[486] Josef Eisner pak vedl restauraci přinejmenším až do roku 1896, poté převzala živnost vdova Julia. To už byl v blízkosti Severního nádraží vybudován sklad karvinského císařského piva v lahvích (z pivovaru hraběte Larisch-Mönnicha) a pivo z Karviné se nabízelo rovněž v této restauraci. Provoz restaurace vedla patrně od roku 1913 Anna Raabová, která ale roku 1914 zemřela, zatímco Rudolf Raab se později stal majitelem nevěstince v Šumperku.[487] Restauratér Kunert v roce 1920 zavedl pivo z akciového pivovaru České Budějovice, přičemž půllitr hostům nabízel za 1 korunu 60 haléřů.[488] Podnik inzeroval v českém i německém jazyce a fungoval během první republiky i za války.

Janská, pohled na budovu nádraží, ve které se nacházela restaurace, před rokem 1905. SOkA Opava, SDM Opava, kart. 131, manip. č. 30

485 Troppauer Telegraph, 26. 5. 1855, 105, s. 286.
486 Odsouzení, Opavský Týdenník, 29. 7. 1884, 59, s. 3.
487 ZA v Opavě, f. KS Opava, sign. A II 106a, kart. 48.
488 Nádražní restaurace v Opavě, Opavan, 21. 10. 1920, 44, s. 5.

Janská, pohled do interiéru restaurace na Východním nádraží, rok 1940. Soukromý archiv Rudolfa Dybowicze

1936, 1937, 1938 Krämer Rosa

Hostinec připomíná opakovaně Adresář Republiky československé v letech 1936–1938. Podnik se nacházel v rohovém domě současných ulic Janská a Dolní schody.

Boženy Němcové Božena Němec-Gasse, Peter Rosegger Gasse

Boženy Němcové 20

1930, 1932, 1936, 1937, 1938 Sokolský stadion, Martinek Emil | **1939, 1940, 1941** Gaststätte der SA-Kampfbahn (Stadion) | **1942** Gaststätte am Stadion, Weisshuhn Oswald | **1943, 1944** SA-Stadion, Weisshuhn Hilde

Vybudování letní restaurace bylo v projektu výstavby stadionu zařazeno k prioritám Sokola roku 1925. Nové sportoviště sokolské jednoty v Opavě bylo dokončeno roku 1926. S kapacitou hlediště až 11 000 míst[489] představovalo lukrativní místo pro zařízení pohostinství. Sezonní restauraci v areálu otevřel Český akciový pivovar v Ostravě. Restaurant disponoval výčepem, kuchyní a dřevěnou verandou. Do budoucna se počítalo s kuželnou.[490] Otevřeno bylo od dubna po říjen. Po okupaci roku 1938 převzaly celý stadion jednotky SA. V době války hostinec fungoval, pořádaly se zde mj. večerní koncerty, při nichž vystupovala hudba SA. Po válce byl provoz restaurace obnoven, přičemž byla nabízena také domácí kuchyně.[491]

489 PELC, Martin, Struktury opavského sportu 1850–1938, Opava 2009, s. 158–159.
490 KŘENOVSKÁ, Věra, Z historie výstavby Tyršova sokolského stadionu v Opavě (1923–1926), Vlastivědné listy Slezska a Severní Moravy, 2006, 32, 2, s. 25.
491 MÁČEL, Zdeněk, Informační hospodářsko průmyslový adresář statutárního města Opavy a okresu, Opava 1946, nepaginováno (inzertní část).

Na rohu ulice Mendlovy a Boženy Němcové, restaurace Sokolský stadion, kolem roku 1930. Soukromý archiv Waltera Kosuba

Ratibořská 4 / 5

1836 Střelecká ohrada, Gröger Alois (M) | **1843** Gröger Alois | **1845–1847** Zur Eisenbahn, Wagner Johann | **1854** Gasthaus zur Eisenbahn | **1860, 1863** Wolf Adolf | **1880** Zur Eisenbahn | **1881, 1888** Gasthaus zur Eisenbahn, Rosenzweig Bernhard (M, H), Likörfabrik, Branntweinschank | **1891, 1893, 1894, 1896, 1901, 1905, 1911** Likörfabrik und Ausschank, Rum-, Rosoglio- und Essigerzeuger, Rosenzweig Adolf (M), Zur Eisenbahn, Rosenzweig Wilhelmine | **1921** Rosenzweig Adolf

V květnu 1840 oznámil Alois Gröger otevření zahradního výčepu a zval veřejnost k návštěvě.[492] Roku 1855 byl již podnik nabídnut k prodeji.[493] Také pozdější inzerce až do poloviny 70. let 19. století vesměs nabízely hostinec k prodeji nebo k pronájmu. Podnik byl v tisku připomínán jako dějiště kriminality. Jednotlivé případy přitom naznačují, jaká společnost hostinec navštěvovala. V květnu 1891 zde byl pořezán domkář Böck z Kateřinek,[494] roku 1901 byl pobodán dělník Jahoda,[495] v roce 1908 tady pacholek Kotola prodával kradené předměty a téhož roku zde byl okraden pekařský mistr Rudolf Katz z Velké Polomi.[496] V roce 1915 už byla v objektu Rosenzweigova výrobna kořalky, octárna a „ochutnávárna“.[497]

Ratibořská 14 / 93
Ratibořské předměstí

1857 Kurz Rudolf (M) | **1881** Branntweinschank, Stiasny Herrmann | **1888** Bier-, Rosoglio- und Branntweinschank, Pollak Minna | **1891, 1896** výčep, Jakubik Johann, Pollak Minna (H) | **1901** Jakubik Johann, Branntweinschank | **1905** Hübel Josef | **1911, 1913** Bier- und Branntweinschank, Kurz Karl (M), Wlaschanek Albert, Karpius Emil | **1919, 1925** Kurz Karl (M), Vlaschanek Albert (M), Adalbert, Gasthaus | **1928** Wlaschanek (M), Karpius Emil (H) | **1935, 1936, 1937, 1938** Družstvo „Katolický dům“ (M), Karpius Emil (H)

492 Der Gefertigte giebt Sich die Ehre anzuzeigen, Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 1. 5. 1840, 35, s. 402.
493 Gast-und Einkehrhaus-Verkauf, Troppauer Telegraph, 24. 10. 1855, 188, s. 481.
494 Z opavského hotelu, Opavský Týdenník, 23. 5. 1891, 39, s. 4.
495 Krvavá rvačka, Opavský Týdenník, 9. 10. 1901, 79, s. 3.
496 Okradený pekař, Opavský Týdenník, 14. 10. 1908, 81, s. 4.
497 Vermietung einer Gast- u. Einkehrwirtsch, Troppauer Zeitung, 29. 8. 1915, 198, s. 10.

Jeden z řady malých výčepů se nacházel na pravé straně Ratibořské ulice před mostem přes řeku Opavu, ve směru do Kateřinek. V druhé polovině 19. století vystupoval jako kořalna, v době první Československé republiky lze podnik označit jako hostinec. Nejpozději od poloviny 30. let 20. století vlastnilo tento hostinec Družstvo „Katolický dům". Po druhé světové válce byl objekt odstraněn a na jeho místě vznikla nová bytová výstavba.

Ratibořská 24

1932 Orel Opava (M), Karpius Emil (H)

K hostinci nacházíme ojedinělý záznam roku 1932, kde byl zmiňován jako nájemce Emil Karpius, přičemž samotný hostinec byl uváděn jako majetek opavské organizace Orel.[498]

Ratibořská 26 / 86
Ratibořské předměstí

1860, 1863, 1864 Bierschank, Matuschek (též Matusczik) Karl (M, H) | **1870, 1874, 1877, 1881** Jastrzibek, (též Jestrzibek) Johann (M, H) | **1886** Gastwirtschaft Czech Raimund | **1888** Schank, Stiasny Hermann (H) | **1891** Schank, Czech Raimund | **1892, 1894** Rest. zur Oppa-Brücke, Stiasny Hermann | **1894, 1896** Czech Raimund (H) | **1897, 1898** Stiasný Heřman | **1896, 1901, 1902** Gasthaus zur kleinen Oppabrücke, Czech Raimund (H) | **1905, 1907** Jahn Gustav (H), Breier Albert (H) | **1911, 1913** Gasthaus Zur kleinen Oppabrücke, Hübel Josef (M, H) | **1916, 1919, 1920, 1924, 1925, 1927, 1928** Martinek Karl (M, H), Gastwirtschaft, Střižová Emilie | **1930** Restaurant Papouschek, Střižová Emilie | **1931** Martinek Karl (M) | **1931, 1932** Papoušek Johann (též Hans) | **1933, 1935, 1936, 1937, 1938** Restaurace u Ludvíků, Restauration Ludwig, Ludwig Else | **1941** Zur Oppabrücke | **1943, 1944** Onderka Valentin | **1946** Ludvíková Eliška

Adresář připomíná pivnici na tomto místě roku 1860.[499] V roce 1886 nabízel v tomto podniku nájemce Raimund Czech opavský Zlatovar a velkou hostinskou zahradu s kulečníkem, totéž inzeroval restauratér Hermann Stiasny v roce 1892.[500] Podnik se nacházel v místě, které se označovalo jako *Nasse Viertel* (Mokrá čtvrť), v 30. letech 20. století inzeroval předplatné obědů za 4 koruny a večeří za 3 koruny a 50 haléřů.[501] Název *Gasthaus Zur kleinen Oppabrücke*, který se objevil v tisku nejpozději roku 1902, se „vymezil" vůči konkurenčnímu hostinci U Velkého mostu a zároveň napovídá, kde se podnik nacházel. Stál v blízkosti menšího mostu spojujícího město Opavu a Kateřinky v místě dnes již neexistujícího, zasypaného ramene řeky Opavy.

Ratibořská 33 / 21
Ratibořské předměstí

1870, 1874 Oluhosch Adolf (M, H) | **1877** Oluhosch Marie | **1881–1901** Baller Leopold (M) | **1886** Gasthaus z. Oppabrücke, Swoboda Heinrich | **1881, 1888, 1891** Bierschank, Oluhosch Adolf | **1892** Klimek Johann (H) | **1901** Wolf Theresia | **1901, 1902** Gasthaus z. Oppabrücke, Svoboda Heinrich (H) **1903** | Gasthaus zur großen Oppabrücke, Svoboda Heinrich (H) | **1904** Arbter Alfred (R) | **1905** Nowak Josef, Arbter Alfred (R), Latzke Josef, Zur großen Oppabrücke, Wawerla Karl | **1906, 1907** Haas Hanuš | **1908** Hermann Julius | **1908** Hrabowsky Karl | **1909, 1910** Holewa Franz (H) | **1911, 1912** Hermann Maria (M), Wawerla Karl (H) | **1912** Höppe Franz (R) | **1915** Hermann Julius (R) | **1919** Hillebrand Joachim | **1921** fa Vigor | **1922** Garten zur großen Oppabrücke

Jedna z prvních zpráv o hostinci pochází z roku 1874 a informuje o vykradení podniku a odcizení 200 zlatých neznámými lupiči.[502] Počátkem 20. století zde byl na čepu opavský Zlatovar a v hostinci vařili vídeňskou kuchyni.[503] Název *Gasthaus zur großen Oppabrücke* zaznamenáváme poprvé roku 1903. Jednalo se patrně o reakci na nový název u konkurenčního podniku *Gasthaus zur kleinen Oppabrücke*, který stál v jeho blízkosti. Podnik byl vybaven kuželníkem a pořádaly se zde soutěže, přičemž se hrálo také o živé ceny. Alfred Arbter pořídil do hostince roku 1904 elektrický klavír a dle inzerce byly prostory restaurace nově upraveny.[504] Arbter dále nabízel klubovou místnost a inzeroval opavský Zlatovar a přírodní vína. V lednu 1906 hostinský Josef Nowak upozorňoval zejména na nově upravenou zahradu s kuželnou.[505] V dubnu stejného roku pak celý lokál převzal Hans Haas.[506] Rozsah nabídky podniku přibližují koncese hostinského Karla Wawerly a Franze Höppeho, kteří získali právo na

498 LATKA, Emil, Adress- und Geschäftsbuch von Troppau sowie von Katharein (Kateřinky) Gilschwitz (Kylešovice) u. Jaktar (Jaktař) 1932, Troppau 1932, s. 20.
499 Troppauer Adressbuch, [kol. 1860], s. 30.
500 Vloupání, Opavský Týdeník, 16. 1. 1907, 5, s. 4.
501 Navštivte: Restauraci u Ludvíků, Opava, Ratibořská 26, Bezkydy Jeseníky, 1935, 7-8, s. 257.
502 Pokradli, Opavský Týdeník, 7. 7. 1877, 27, s. 4.
503 MEIXNER, A., Vierzig Jahre, c. d., nepaginováno (inzertní část).
504 „Zur grossen Oppabrücke", Troppauer Zeitung, 9. 10. 1904, 232, s. 9.
505 Převzetí hostince, Opavský Týdeník, 4. 4. 1906, 27, s. 6.
506 Geschäfts-Übernahme, Deustche Wehr, 31. 3. 1906, 75, s. 8.

podávání jídel a na výčep piva, vína a lihovin, kávy, čaje, čokolády či jiných teplých nápojů a občerstvení.[507] Pozvání k tanci roku 1922 platilo už jen na parket v původní hostinské zahradě,[508] později tento prostor získala firma Vigor, která se věnovala výrobě ortopedických pomůcek.

Ratibořská č. 33, restaurace U Velkého mostu, kolem roku 1905. Soukromý archiv Rudolfa Dybowicze

Ratibořská 52 / 62
Ratibořské předměstí

1667 Firm Adam | **1712** Gasthaus zum Weißen Engel, hostinec U Bílého anděla | **1808–1829** Taschke Anton | **1830–1838** Switschnik Nikolaus (M) | **1855** Einkehrhaus | **1857–1877** Mader Christina a Christian (M) | **1862** Wittek (H) | **1864** Pischla Anton (H) | **1866** Bier-und Branntwein-Ausschank

V 18. století hostinec nesl lidové označení *Weibersorge* (Starost žen). Roku 1837 byl nabízen k prodeji z volné ruky vdovou po původním majiteli Switschnikovi.[509] V roce 1866 byl lokál nabídnut k pronájmu, přičemž byl inzerován jako objekt po přestavbě, kde bylo možné využít také byt.[510]

Ratibořská 59, též U Katerle 35
Ratibořské předměstí

1905, 1906 Wiener Volks-Café, Frank Hermann (M) | **1906** Bernt Josef (M) | **1908** Bernt Josef | **1911** Tanschert Franz (M), Breier Albert (C) | **1919, 1921, 1924** Volkscafé, Tenschert Franz (M), Cattaneo Marie (H) | **1925, 1926, 1927, 1928, 1931, 1932** Tenschert Franz (M), Cattaneo (též Cattanio) Angelo (C), Café – Restaurant Union | **1933** Café Union, Noga Julius a Emilie | **1935, 1936** Butschek Rudolf | **1937, 1938** Nedělová Marie (H) | **1946** U Kina, Gořulová Jos.

Název *Wiener Volks-Café* zaznamenáváme v roce 1906, kdy podnik kupuje od Hermanna Franka Josef Bernt. Svým hostům nový majitel sliboval pozornou obsluhu, nejlepší nápoje a nejnižší ceny.[511]

507 ZA v Opavě, f. ZKPP Opava, inv. č. 10, kart. 1.
508 Restauration „Große Oppabrücke", Troppau, Deutsche Wehr, 3. 2. 1906, 27, s. 7.
509 Gasthausverkauf, Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 23. 6. 1837, 50, s. 670.
510 Zu Vermiethen, Troppauer Zeitung, 22. 8. 1866, 178, nepaginováno.
511 Geschafts-Uebernahme!, Deutsche Wehr, 28. 4. 1906, 98, s. 12.

Ratibořská
Ratibořské předměstí

67 / 33

1862 Krpczek Josef (H) | **1864** Pischla Johann (H) | **1874** Gastwirtschaft, Riemetz Franz | **1877** Trullei Vinzenz (M) | **1881** Böhm Andreas (H) | **1888, 1891, 1894, 1896** Ledwin Franz (M), Simon Larisch (H), Hawlitzky Emerich | **1896** Stiasny Hermann | **1901** Ledwin Franz (M, H), Smija Anton (H) | **1905, 1909** Onderka Josef a Sofie | **1911–1932** Kaffee-Restaurant Union, Onderka Josef a Sofie, Gastwirtschaft | **1935, 1936, 1937, 1938, 1941** Onderka Josef a Sofie, Onderka Viktor

Adresáře dokazují, že hostinec na tomto místě fungoval nejpozději od 70. let 19. století. Roku 1901 nabízí Anton Smija v tomto podniku nově zřízený kuželník a místnost pro spolky.[512] Hostinec a kavárna zde byly od počátku 20. století spojeny s rodem Onderků.

Park Císaře Josefa, sady Svobody, Engelsbergovy sady

Kaiser Josefs-Park, Freiheitspark, Engelsbergpark

Sady Svobody

1

1902, 1903 Kaffee-Trinkhalle am Kiosk, Krupitza Richard | **1904** Kaffeepavillon am Kiosk, Sommer-Café Kaiser Josefs-Park am Kiosk – Krupitza Richard (C) | **1905, 1906, 1907, 1908, 1909, 1910, 1911** Sommer-Café am Kiosk, Krupitza Emil a Marie (C) | **1912, 1919** Niedermeyer Leopold | **1924** König Eduard (H) | **1926, 1927** Sommerkaffee Niedermeyer | **1930, 1932, 1934, 1935, 1936, 1937, 1938** Garten-Kaffee A. Niedermeyer | **1923** Sommercafé Niedermeyer und Tanzdiele | **1938** Niedermeyer Maria | **1940, 1941, 1942** Gartenkaffee, Niedermeyer-Orlitzky Marie

Sady Svobody č. 1, Letní kavárna Niedermeyer, interiér, kolem roku 1930. Soukromý archiv Waltera Kosuba

512 Kegelbahn, Deutsche Wehr, 23. 3. 1901, 24, s. 8.

Sady Svobody č. 1, Letní kavárna Niedermeyer, exteriér, kolem roku 1920. Soukromý archiv Waltera Kosuba

Sady Svobody č. 1, Letní kavárna Niedermeyer, interiér, kolem roku 1930. Soukromý archiv Daniela Adametze

Nově postavená a nejlépe vybavená Letní kavárna kavárníka Eduarda Krupitzy byla otevřena 18. května 1902.[513] Kromě kávy zde nabízeli i karlovarskou či jinou minerální vodu, na přání i temperovanou.[514] V květnu 1904 ale už sezonu zahajoval kavárník Richard Krupitza, bratr Emila. Po adaptaci byl pavilon plně chráněn proti špatnému počasí. O rok později v květnu je zde kavárníkem opět Emil Krupitza. Nabízel se opavský Zlatovar, kvalitní vína a minerální vody, přibyl také biliard,[515] v roce 1910 pak noviny všeho druhu. Novým majitelem se stal roku 1912 Leopold Niedermeyer.[516] V roce 1926 přistavěli šest lóží a taneční sál.[517] Sezona zde každoročně začínala v prvním květnovém týdnu. Od roku 1928 byl provoz již celoroční. Licenci k vedení podniku získal Alexander Niedermeyer pod podmínkou, že provoz bude česko-německý, a tak zde vystupoval český orchestr. V 30. letech, v době svého největšího rozkvětu, se těšila velké pozornosti křišťálová tančírna. Kromě mnoha pozvánek k návštěvě a tanci se zde konala roku 1929 např. I. velká módní přehlídka za doprovodu Jazzové symfonické kapely (*Jazz-Symphoniekapelle*).[518] Jazz se v kavárně hrál i v době trvání výstavy GASTA v dubnu 1930. Tou dobou zde měli denně od půl páté taneční čaje a otevřeno bylo opět od půl deváté do pěti ráno. Pozvání do kavárny obdrželi též účastníci hasičského sjezdu v Opavě roku 1934. V červenci 1937 došlo v baru kavárny k nevyjasněnému požáru. Kromě baru bylo mj. zničeno i zařízení kuchyně, shořely zásoby potravin a oblečení personálu. Naštěstí požár nezasáhl střechu. Dosud málo objasněné uvěznění Alexandra Niedermeyera v roce 1938 pak přineslo vynucenou změnu ve vedení – podnik vedla jeho žena Marie, rozená Orlitzky. Marie Niedermeyer měla koncesi k této živnosti od roku 1931, a tak mohla poskytovat studenou kuchyni, nabízet pivo, víno, destiláty, čaj, kávu, čokoládu a další teplé nápoje a jiné občerstvení.[519] Název *Sommercafé-Café Niedermeyer* zůstal kavárně až do jejího tragického konce v březnu 1945, kdy vyhořela.

Křížkovského sady 1 / 434

1875 Kiosk Restaurant, Promenaden-Rest., Herrschmann Jacob | **1876** Hansel E. | **1876, 1877** Herrschmann Jakob a Anna (M), Hansel E. | **1877** Klotzmann Johann, Krömer Leopold, Herschmann Jacob | **1878** Kutscha Antonia | **1879** Mann Johann | **1879** Hackenberg A. | **1880** Schäffer A. | **1880, 1881** Mohr Johann a Franziska | **1882, 1883** Mohr Franziska (M), Mohr Johann, Mann J. | **1884** Schönfelder E. | **1885, 1886** Schneider Paul | **1887–1889** Hanisch Adalbert | **1890–1893, 1894** Luczensky Wenzel | **1894** Kutscha Johann (H) | **1896, 1897, 1900, 1901, 1902** Kutscha Johann, Kutscha Anton | **1902, 1903** Pfaffernoschke Emil (R) | **1904** Olbrich Josef | **1904, 1905, 1906, 1908** Richter Anton (H) | **1908, 1910, 1911** Stadtgemeinde (M) | **1909, 1910** König Edmund (H, R) | **1919, 1920, 1921** König Edmund (H) | **1924, 1925, 1927** Stadtgemeinde (M), König Edmund (R), Philipp Amalie, Café-Restaurant | **1928, 1929** Philipp Isidor a Amálie (C, M), Café Restaurant | **1930–1936** Promenaderestauration, Anlagen-Café, Philipp Amálie (M), Vojtek Miloš (C) | **1937, 1938** Café Philipp, Olbort Rudolf | **1941, 1942, 1943, 1944** Olborts-Anlagen-Kaffee, Kaffee Olbort

Díky hojné dobové inzerci máme velice dobrý přehled o tom, jak pestrým životem Promenádní restaurace žila, a to od jejího otevření v roce 1875 až do jejího konce roku 1945. Vystřídala se zde velká řada nájemců i majitelů, bohatý je rovněž výčet koncertů a akcí, které se zde odbývaly. Na časté změny hostinských upozorňoval také český tisk, který tuto restauraci označoval jako „dajčferajn".[520] Restaurace byla oblíbeným místem spolků a např. Spolek techniků v Opavě (*Techniker-Verein in Troppau*) byl ustaven v dubnu roku 1887 právě v tomto podniku.[521] Při otevření dne 6. května 1875, a pak ještě mnohokrát, zde koncertovala Městská kapela pod vedením kapelníka Heinricha Weidta.[522] Restaurace byla celá nově zařízená, měla prostorný velký sál a dva menší, zahradu, kde se mohlo usadit 700 hostů, obytnou budovu, kuchyni a sklep s ledem.[523] Otto Wenzelides vzpomínal: „Dokud existoval vodní příkop, bylo místo „Promenádní restaurace", jak se tehdy hostinci říkalo, nesmírně romantické."[524] Krátce zde působil v roce 1876 jeden ze známých hospodských Eduard Hansel. Mnohokrát byla restaurace k pronájmu, vždy ale nového zájemce brzy našla. Pořádaly se tu herinkové hody, jako např. na Popeleční středu roku 1877.[525] Z piva zde nabízeli místní opavský ležák, později ležák karvinský, ale také ovčí mléko z Dolního dvora knížete Lichnovského, podobně jako v původní restauraci Kiosk. Nadále byla nabízena syrovátková kúra.[526] Předplatné obědů v roce 1884 bylo nabízeno měsíčně za 12 zlatých. Známý restauratér Wenzel Luczensky lákal v roce 1891 o Velikonocích na račí ragú a výborná vína z celé monarchie. Koncertovala zde např. Spojená moravsko-ostravská hornická dechová kapela, cikánská kapela z Gemeru s cimbálovým virtuosem Jánosem Töröckem (obě 1891), národní maďarská cimbálovka (1895), své místo zde měly oslavy dožínek i vinobraní. V červnu 1893 pak mohli hosté ochutnat rýnského lososa s máslem, pstruhy nebo humří majonézu. Plzeňské pivo z měšťanského pivovaru se zde čepovalo od roku 1894. V roce 1896, za hostinského Johanna Kutschi, došlo ke zřízení tanečního sálu a vedlejších místností. V důsledku přesídlení nabízel Johann Kutscha v roce 1902 levně inventář – elektrický hrací přístroj, elektrické piano, automatickou citeru a automaty na

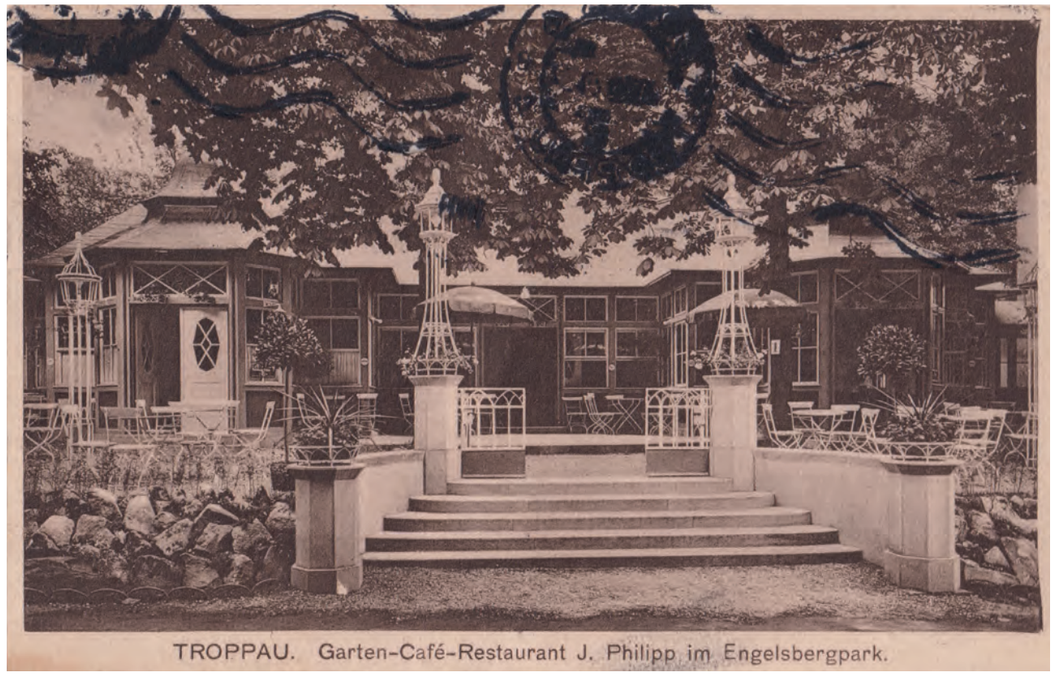
513 Gebe einem PT. Publikum bekannt, Troppauer Zeitung, 18. 5. 1902, 113, s. 10.
514 Kaffee Trinkhalle, Troppauer Zeitung, 5. 6. 1902, 126, s. 7.
515 Sommer-Café Emil Krupitza, Troppauer Zeitung, 5. 5. 1905, 102, s. 8.
516 V dobovém tisku Troppauer Zeitung a stejně tak v Opavském Týdenníku se vyskytují příjmení kavárníka jak ve tvaru Niedermeyer, tak v podobě Niedermayer.
517 SIEBER, G., Vom Pikkolo, c. d., s. 114.
518 I. große Modenschau 1929, Deutsche Post, 4. 1. 1929, 3, s. 5.
519 Restaurace byla uváděna rovněž pod adresou Beethovenplatz 4 (Gartenkaffee) – ZA v Opavě, f. KS Opava, sign. A VI 274, kart. 115.
520 Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 2. 5. 1842, 35, s. 398.
521 Jubel Fest, Troppauer Zeitung, 15. 8. 1854, 186, nepaginováno.
522 Zur gütingen Beachtung, Troppauer Zeitung, 27. 5. 1855, 121, s. 4.
523 Mittwoch den 1. Juni. Die erste Gasbeleuchtung in Troppau, Troppauer Zeitung, 1. 6. 1859, 125, nepaginováno.
524 Zweiten Eiskellers, Troppauer Zeitung, 23. 5. 1865, 119, nepaginováno.
525 Bekanntmachung, Troppauer Zeitung, 26. 4. 1865, 96, nepaginováno.
526 Schaf-Molken, Troppauer Zeitung, 28. 4. 1866, 97, nepaginováno.

Engelsbergovy sady, Promenádní restaurace, rok 1898. Soukromý archiv Jana Dlugoše

Engelsbergovy sady, Promenádní restaurace, rok 1898. Soukromý archiv Jana Dlugoše

Engelsbergovy sady, Promenádní restaurace, rok 1898. Soukromý archiv Jana Olugoše

Sady Svobody č. 3, Philippova zahradní kavárna, kolem roku 1935. Soukromý archiv Waltera Kosuba

pohlednice i čokoládu, plyšovou garnituru a bernardinského psa.[527] K přejmenování na *Anlagegastwirtschaft* došlo v září 1908. Majitel *Café Hansel* na Horním náměstí Isidor Philipp byl v roce 1928 nájemcem i této restaurace. Roku 1936 se zde konala volba „Miss Troppau" a vítězka postupovala do hlavní volby „Miss Czechoslovakia 1936".[528] Soutěž o „Miss Troppau" tady probíhala rovněž v roce 1937 a v dubnu 1938.[529] Na tyto akce navazovaly soutěže o nejkrásnější dítě Opavy v letech 1937 a 1938. Během války byl podnik málo inzerován a v jejím závěru objekt kavárny vyhořel, firma zanikla a majitel společnosti Rudolf Olbort byl odsunut.[530] Dnes zbylo z kdysi významné restaurace už jen několik vstupních schodů.

Křížkovského sady — 2 / 434

1842 Peter Oswaldsche Kaffeehaus am Kiosk | **1850** Kaffeehause am Chiosk, Steinwendner R. (C) | **1854** Kaffeehaus-Garten am Kiosk, Staubach Karl | **1855** Anderla Amalie | **1856** Sturm Franz | **1857** Hawlik Antonia (M), Sturm Franz (H) | **1859** Ebner Amalia | **1860** Ebner Amalia (M) | **1862, 1863** Staubach Johann, Hadwiger Josefine, Restauration | **1862** Ebner Amalia | 1864 Mikulaschek Ferdinand | **1865, 1866, 1867** Sturm Franz | **1869** Sturm P. | **1874** Kiosk-Restaurant, Promenaden-Restaurant, Hawlik Antonia

Peter Oswald otevřel svou novou kavárnu U Kiosku ve vlastní režii 1. května 1842.[531] V roce 1854 byla zahrada kavárny vybavena osvětlením. Nové vymoženosti bylo využito při oslavě narozenin císaře Františka Josefa I.[532] Od roku 1855 přešel dům do vlastnictví Amálie Anderla, bývalé hostinské U 7 kurfiřtů, která kavárnu otevřela o svatodušních svátcích roku 1855 a ve všech novinách inzerovala bohatý výběr jídel, nápojů, dále kulečník a slibovala rychlou obsluhu.[533] One 1. června 1859 se zde poprvé rozsvítily plynové lampy a svítily také při koncertu na počest nově zřízené restaurace U Kiosku.[534] Další nájemce F. R. Sturm nabízel roku 1865 zcela čerstvé a vychlazené pivo, neboť převzal i druhý sklep s ledem.[535] Pivo pocházelo z Živce (*Żywiec*), kde byl průmyslový pivovar zařízen roku 1856. K prodeji byl nabízen také led, putna za 50–80 krejcarů. V nabídce piv byl březňák, bock a ležák.[536] Hradecký Dolní dvůr zde dodával od května 1866 po předchozí objednávce k odběru ovčí mléko, mléko kravské, smetanu a máslo, ale též sýry švýcarské, limburské a ovčí brynzu, popř. syrovátku.[537] Roku 1869 zde vedl vždy mezi 6. a 8. hodinou ranní pitnou kúru syrovátky a minerální vody praktický lékař Kohn.[538] V listopadu roku 1868 v prostorech restaurace došlo k předběžnému ustavení Opavského bruslařského spolku.[539] Od roku 1875 začíná na tomto místě pestrá historie *Anlagen-Café*.[540]

Panská, Masarykova — Herrengasse, Masarykstraße

Masarykova — 1 / 402

1877 Anton Freiherr von Sedlnitzky (M) | **1924, 1927, 1928** Stadtgemeinde (M), Cukrárna Kubeschka Johann | **1930** Konditorei-Kaffee, Frenzl Karl | **1942, 1943** Konditorei-Kaffee, Frenzl Karl

Cukrárna s kavárnou byla poprvé uvedena v adresáři města roku 1924. Podnik se nacházel na rohu Masarykovy a Sněmovní ulice.[541] Tehdy se sem přestěhoval z Hrnčířské ulice cukrář Johann Kubeschka, který byl na č. 9 předchůdcem proslulé cukrárny Jelínek. One 8. března 1930 převzal *Konditorei-Café* Karl Frenzl.[542] Kromě zákusků a sladkostí nabízel čaj, čokoládu a *Jausenkaffee*, tj. svačinovou kávu. Poslední nalezený inzerát z října 1943 informuje čtenáře o tom, že kvalitní zboží nabízí Karl Frenzl jak v době míru, tak i nyní, za války.[543]

527 Schaf-Molken- und Mineralwässer-Anstalt, Troppauer Zeitung, 6. 6. 1869, 127, nepaginováno.
528 MATEJKO-PETERKA, I. – HANIČÁK, O. – JANÁK, M., Spolkový život, c. d., s. 45.
529 KNAPÍKOVÁ, Jaromíra, Nad šálkem kávy. Příběhy opavských kaváren 1789–1989, Opava, 2018, s. 150–151.
530 Dvojí loket obecní rady Opavské – čili utlačování Němců, Opavský Týdenník, 5. 1. 1887, 2, s. 3.
531 MYŠKA, Milan, Techniker-Verein in Troppau / Spolek techniků v Opavě, Časopis Slezského zemského muzea, série B, 2015, 64, s. 103.
532 Promenade Restauration, Troppauer Zeitung, 8. 5. 1875, 104, nepaginováno.
533 Promenade-Restauration, Troppauer Zeitung, 5. 5. 1875, 102, nepaginováno.
534 WENZELIDES, O., Troppauer Plauderei, c. d., s. 97.
535 Häringsschmaus mit Concert, Troppauer Zeitung, 13. 2. 1877, 35, nepaginováno.
536 Promenade-Restauration, Troppauer Zeitung, 3. 5. 1879, 102, nepaginováno.
537 Následkem přesídlení, Opavský Týdenník, 25. 3. 1902, 25, s. 2 (příloha).
538 Miss Troppau 1936, Neues Tagblatt, 28. 3. 1936, 75, s. 14.
539 Anlagen-Café „Philip", Neues Tagblatt, 23. 4. 1938, 95, s. 14.
540 ZA v Opavě, f. KS Opava, sign. A IV 163b, kart. 91.
541 LUKAS, J., Adress-und Geschäftshandbuch, c. d., s. 98.
542 Geschäftsübernahme, Deutsche Post, 9. 4. 1930, 85, s. 13.
543 Karl Frenzl, Konditorei-Kaffee, Deustche Post, 20. 10. 1943, 289, s. 5.

1881 Chovanetz Rudolf (M, H) | **1888** Proske Franz, Karoline (M, H) | **1891, 1894, 1896, 1897** Proske Franz a Carolina, Klement A. (H) | **1901** Proske (M), Rollny Anton (H) | **1903, 1905, 1911** Forman Mathias (M, H) | **1919, 1920, 1922** Horzalka Julius | **1924, 1925** Seifert Georg (M), Hötzel Alois (H) | **1925, 1926** Friedrich Hugo | **1926** Gastwirtschaft, Rother August | **1927, 1928** Restaurace Seifert Georg, Friedrich Hugo (H) | **1931–1937** Restaurant Smetana, Smetana Richard | **1937, 1938** Smetana Marie (M) | **1941, 1943, 1944** Zur Breslauer Klause

Hostinec s prokazatelnou historií od roku 1881.[544] Nájemce Julius Horzalka do propagace investoval – zval na zabijačky, ale i na oslavy Silvestra, mj. roku 1919 spojené s koncertem a vstupným dvou korun.[545] Podnik patrně prošel rozšířením, neboť roku 1920 Horzalka nabízel nově zařízený sál a prostory pro spolky.[546] Zabijačky se v tomto podniku pořádaly i za všech dalších nájemců Seiferta, Rothera, Hötzela či Richarda Smetany. K posledním předválečným majitelům náležel právě Richard Smetana, který zemřel v únoru 1937. Poté vedla podnik Marie Smetana. Během druhé světové války nesl hostinec název *Breslauer Klause*.[547]

Masarykova třída č. 3, restaurace Julia Horzalky, později *Zur Breslauer Klause,* kolem roku 1940. SZM, f. Braunův archiv, UH, neg. ev. č. A 5996

Masarykova třída č. 3, hostinec Julia Horzalky, kolem roku 1920. Soukromý archiv Rudolfa Dybowicze

544 Vollständiges Adress und Geschäfts-Handbuch der Landeshauptstadt Troppau 1881, Troppau 1881, s. 23.
545 Gastwirtschaft Horzalka, Deutsche Post, 30. 12. 1919, 368, s. 8.
546 Gastwirtschaft Horzalka, Deutsche Post, 16. 3. 1920, 62, s. 8.
547 Deutsche Post, 15. 12. 1943, 345, s. 6.

1812–1821 Zu den drei Fürsten, Bobretzky Johann (M) | **1816** Humel Antonia (H) | **1822–1839** Hartmann Josepha (M) | **1840–1847** Zu den drei Fürsten, Hartmann Arnold | **1860** Heinrich Ferd. (H) | **1862, 1863** Hartmann Arnold, Heinrich Ferdinand (H) | **1864, 1865** Nossek Jakob (H) | **1867** Hansel Josef | **1869** Zu drei Fürsten, Hartmann Arnold (M, H) | **1874–1883** Hartmann Arnold (M), Hansel Eduard (H) | **1885** Schwarzer Julius (H) | **1886–1888** Hartmann Arnold (M), Stockheim Johann (H) | **1891** Mihatsch Josefine (M), Stockheim Antonie (H) | **1892, 1893, 1894, 1895, 1896** U Tří knížat, Klement Josef | **1897** Horzalka Julius (H) | **1900** Swoboda Heinrich | **1901, 1902** Beier Karl (H) | **1901, 1902, 1903** Klement Josef (M), Swoboda Heinrich | **1903, 1904** Horzalka Julius (R)

Původně byla v objektu vojenská pekárna s věžičkou, kterou roku 1758 zničil požár. Obnovena byla o dva roky později.[548] Počet ubytovacích kapacit pozdějšího hostince a prostor pro ustájení koní se postupem času snižoval.[549] Roku 1816 zde bylo 13 hostinských pokojů, dva sklepy, 40 míst pro koně a provozuschopná palírna.[550] Roku 1879 se uvádělo jen 9 hostinských pokojů, stáje ani palírna se již nenabízely.[551] Hostinský Ferdinand Heinrich zde roku 1863 zařídil kuželnu a zavedl také předplatné obědů (*Mittagskost*).[552] Provozní se pokoušeli zajistit si pozornost veřejnosti pořádáním zábavních programů. Roku 1865 to byl bleší cirkus, označovaný jako „umělecká produkce živých lidských blech". V listopadu 1883 v tomto hostinci nabízel obchodník s ptactvem Sondermann možnost koupit pravého harckého kanárka.[553] Vybavení hostince se roku 1881 nabízelo k dobrovolné licitaci – stoly, židle, zrcadla, ložní prádlo aj.[554] Podnik sice nezanikl, ale pozdější zprávy uvádějí časté požáry. Roku 1883 zapálily jiskry z komína šindelovou střechu hostince, oheň se však dále nerozšířil.[555] Oheň na střeše vzplál opět roku 1895, ale byl rychle uhašen. Téhož roku byl po silném dešti vytopen sklep. V únoru 1904 byl v objektu opět hlášen požár bez vážných následků – ve dvoře vzplál vůz.[556] Další požár v květnu 1904 již zničil celou střechu.[557] Nepochybně i to přispělo k rozhodnutí hostinec roku 1904 strhnout. V srpnu 1904 byl ještě uskutečněn rozlučkový koncert opavské Městské kapely.

Masarykova 11

1905, 1906 Klement Josefine (M), Sterba Richard (M, H) | **1907, 1908, 1909** Katschal Karl (H), Meier Hans (též Johann) | **1909, 1910** Pilsner Resturant und Café, Bratři Semkowiczovi | **1910** Pilsner Urquell-Sanatorium, Meier Johann, Pilsner Urquell-Restaurant und Café „Schlesischer Hof", Brüder Semkowicz (R), Neues Pilsner Urquell – Sanatorium und Café, Meier Hans (H) | **1912** Schluckenauer Sparrkasse (M), Meier Johann (též Hans) Mathias (H) | **1912, 1915, 1917, 1919** Römisch Johann st. | **1922** Römisch Johann ml. | **1924, 1927, 1928, 1929, 1930, 1931, 1932** Römisch Johann (M), Neumann Karl (R) | **1934, 1935, 1936** Römisch Johann, Neumann Karl (H) | **1937** Römisch Johann, Römisch Olga | **1937** Neumann Karl (H) | **1941** Römisch Olga, Orlitzky Anton a Josef | **1942–1945** obchodní společnost Orlitzky

Autorem projektu nového hotelu Slezský dvůr byl architekt Hubert Gessner. Slezský dvůr vznikl na místě strženého hostince U Tří knížat, otevřen byl 23. září 1905.[558] Jednalo se o ve své době největší hotel v Opavě, který byl od počátku vybaven výtahem pro hosty, ústředním parním topením, elektrickým osvětlením a disponoval 50 pokoji.[559] Dle inzerátu z roku 1938 měly pokoje tekoucí teplou i studenou vodu, některé dokonce vlastní koupelnu. Hosté mohli využít i hotelové garáže. V září roku 1907 prošel hotel exekucí.[560] Poté zde působil přinejmenším do roku 1909 Karl Katschal, dřívější vedoucí v hotelu Praděd v Jeseníku. Ke své pozdější proslulosti podnik dospěl za hoteliéra a kavárníka Hanse Meiera. Ten vybavil hotel biliardovým sálem s „americkými biliardy firmy Seifert – synové". Hostům byl servírován Pilsner Urquell nebo opavský Zlatovar. Ke čtení se nabízely domácí a zahraniční žurnály. *Café-Restaurant* posloužil jako dějiště řady koncertů menších orchestrů i větších vojenských kapel. V roce 1911 se v hotelu konala mnohá kinematografická představení s bohatým programem cestopisných i humoristických snímků.[561] Premiéru zde měl i film o automobilových závodech Opava–Svinov. Nákladnost celého hotelu i jeho provozu ale vedla k opakovaným dražbám. Roku 1911 jej převzala za 152 000 korun šluknovská spořitelna.[562] V květnu 1912 koupil hotel Johann Römisch starší,[563] původem z Krásné Lípy (*Schönlinde*). Hotel v roce 1922 disponoval 29 jednolůžkovými pokoji, 15 dvoulůžkovými a 2 vícelůžkovými pokoji. Osvětlení bylo pouze elektrické, v nabídce byly snídaně, obědy i večeře.[564] Po Römischově smrti roku 1924 převzal podnik jeho syn Johann

548 KREUZINGER, E., Chronik der alten, c. d., s. 185.
549 Roku 1829 zde bylo 12 pokojů, dále 30 míst ve stájích a palírna, viz Verpachtung, Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 17. 8. 1829, 66, s. 281. Roku 1866 se uvádělo již jen pokojů 12 a stáje pro 16 koní, viz Der Gasthof, Troppauer Zeitung, 7. 11. 1866, 240, nepaginováno.
550 Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 29. 4. 1816, 35, s. 281.
551 Gasthof zu den „Drei Fürsten", Troppauer Zeitung, 5. 10. 1878, 230, s. 8.
552 Die Eröffnung der Kegelbahn, Troppauer Zeitung, 16. 5. 1863, 111, nepaginováno.
553 Harzer Kanarienvögel, Troppauer Zeitung, 11. 11. 1883, 258, s. 10.
554 Freiwillige Licitation, Troppauer Zeitung, 3. 7. 1881, 149, nepaginováno.
555 Oheň, Opavský Týdeník, 5. 5. 1883, 18, s. 3.
556 Oheň, Opavský Týdeník, 17. 2. 1904, 14, s. 3.
557 Oheň v Opavě, Opavský Týdeník, 4. 6. 1904, 43, s. 3.
558 Eröffnung: Samstag, den 23. September 1905, Deutsche Wehr, 25. 9. 1905, 218, s. 4.
559 Hotel ersten Ranges, Troppauer Zeitung, 2. 12. 1908, 277, s. 54.
560 Hotel „Slezský dvůr" v Opavě, Opavský Týdeník, 21. 8. 1907, 66, s. 4.
561 Universum-Bioscope-Theater, Deutsche Wehr, 16. 2. 1911, 38, s. 5.
562 Hotel „Slezský dvůr" v Opavě, Opavský Týdeník, 15. 7. 1911, 54, s. 4.
563 Hotel Schlesicher Hof, Deutsche Wehr, 18. 5. 1912, 113, s. 8.
564 VAŠEK, A. – VENDL, V. K., Opava a okolí, c. d., s. 93.

Römisch mladší. Ze zdravotních důvodů vedení hotelu na čas přerušil, ale později se vrátil. Po jeho úmrtí v roce 1937 působila v hotelu vdova Olga, ta jej ale roku 1942 prodala obchodní společnosti Anton a Josef Orlitzky.[565] Hotel byl zničen při bombardování Opavy roku 1945, dnes je na jeho místě obytný dům. Anton Orlitzky zemřel 11. března 1944. Jeho syn Josef i manželka byli po válce odsunuti a firma zanikla.[566]

Masarykova třída č. 11, hotel Slezský dvůr (*Schlesischer Hof*), kolem roku 1905. Soukromý archiv Waltera Kosuba

565 Hotel Schlesischer Hof, Troppauer Heimat Chronik, Folge 781, Feber 2015, s. 47.
566 ZA v Opavě, f. KS Opava, sign. A IV 198b, kart. 94.

Masarykova třída č. 11, hotel Slezský dvůr (*Schlesischer Hof*), malý dům uprostřed je hostinec *Höppe,* před rokem 1905. Soukromý archiv Waltera Kosuba

Masarykova třída č. 11, hotel Slezský dvůr, interiér podniku, kolem roku 1905. Soukromý archiv Daniela Adametze

Masarykova 13 / 396

1816–1838 Kern Joseph | **1839–1847** Zum goldenen Adler, Olbrich Franziska | **1860** Anderka J. | **1860** Nossek Jacob (H) | **1862, 1863, 1864** Wilhelm Franz (H), Kern Karl | **1869, 1870, 1874, 1877** Gasthaus zum goldenen Adler, Wilhelm Franz (M, H) | **1879** Pod Zlatým orlem, Sakrajda F. | **1879, 1880, 1881** Kupka Andreas (H) | **1881** Wilhelm Franz (M), Kern Karl (H) | **1887, 1888** Günther Mathilde (M), Günther Ludwig (H) | **1889** Wilhelm Franz (M), Günther Ludwig (H) | **1890** Hanisch Adalbert (H) | **1891** Pilz Johann (M), Hanisch Adalbert, Bier- und Weinschank

Hostinec U Zlatého orla stál na Dobytčím trhu, pozdější Panské ulici, už od poloviny 17. století. V roce 1856 byl nabízen k prodeji.[567] Připomínány jsou kulturní události pořádané v hostinci, např. hudební soirée z nejnovějších skladeb.[568] Hostinskému Jacobu Nosskovi, který pocházel z Pruska a v Opavě žil na cestovní pas, se podařilo roku 1862 získat koncesi k přepravě hostů drožkou.[569] Hostinský Sakraida v srpnu 1879 nabízel rakouská vína, čtvrtku od 6 krejcarů, a také levné pokrmy a opavský ležák.[570] Údaje o kriminalitě v podniku jsou v tisku ojedinělé.[571] Ještě před koncem 19. století hotel skončil a ustoupil výstavbě nového hotelu Římský císař (*Römischer Kaiser*).

Masarykova 13, 15 / 395, 396

1831–1847 Gasthof zum römischen Kaiser, Krämer Josef | **1845** Zum römischen Kaiser | **1847** Heider Florian (H) | **1849** Gast- und Einkehrhaus | **1852, 1853** Kirsch Wilhelm | **1857** Klops Anton (M) | **1858, 1860** Kloss (též Klose) Anton (H) | **1859, 1860, 1862** Gasthof zum römischen Kaiser, Runk Anton (M, H), Dambek Johann | **1863, 1864** Runk Anton (M, H) | **1865** Proske Franz a Rosalie | **1866, 1867, 1869, 1870** Hotel zum römischen Kaiser , Pilz Johann (M) | **1872, 1874, 1881, 1887, 1888, 1891, 1894, 1896, 1897, 1899, 1901** Einkehrhaus, Hotel, Pilz Johann (M), Denk Stefan (H) | **1904, 1905** Pilz J. (M), Deutsch Karl (H) | **1907** Deutsch Karl (R) | **1908** Heisig K. (M), Römisch Johann | **1908, 1909** Honke Ferdinand, Honke Carl (M) | **1911, 1912, 1913, 1914, 1915** Gross-Gasthof, Honke Ferdinand (M), Gebrüder Honke | **1917, 1919, 1922, 1924, 1925** Gebrüder Honke | **1926** Honke Marie (M), Orlitzky Anton (R) | **1927, 1928** Honke Carl a Anna (M), Orlitzky Anton (H) | **1929** Honke Ferdinand, Honke Carl (M), Orlitzky Anton (R) | **1930** Meier Hans (H) | **1931** Honke Anna, Honke Maria, Honke Rosa, Warzok Rosa, Köhler Maria (M), Orlitzky A. (H), Pilsner-Restaurant | **1934, 1935, 1936, 1937** Orlitzky Anton (R) | **1938** Gebrüder Honke (M) | **1938** Honke Anna, Köhler Maria, Ing. Warzok Rudolf (M), Orlitzky Anton (H) | **1942, 1943, 1944** Losert Rudolf a Erna (H)

Masarykova třída č. 11, hostinec U Tří knížat a na č. 13 hotel U Římského císaře, před rokem 1904. SOkA Opava, SOM Opava, kart. 131, manip. č. 15

567 Das Gasthaus zum goldenen Adler, Troppauer Zeitung, 31. 11. 1856, 277, nepaginováno.
568 Das Gasthaus zum goldenen Adler in Troppau, Troppauer Zeitung, 26. 11. 1856, 273, nepaginováno.
569 HLÁVKOVÁ, Milada, Fiakristé a provoz v ulicích města Opavy na přelomu 19. a 20. století, Vlastivědné listy Slezska a Severní Moravy, 2002, 28, 2, s. 10.
570 Zájezdný hostinec, Opavský Týdenník, 23. 8. 1879, 34, s. 4.
571 V prosinci 1889 spáchal sebevraždu v pronajatém pokoji mladík z Frývaldova – viz Samovražda, Opavský Týdenník, 7. 12. 1989, 96, s. 4.

Počátek skromného hostince, později velkého a moderního hotelu můžeme datovat do roku 1844, kdy zákazníky informoval o otevření hostince U Římského císaře hostinský Joseph Krömer.[572] Dalším majitelem a hostinským v jedné osobě byl v březnu 1847 Florián Heider, jenž pronajímal i účelně zařízené pokoje. Nicméně již v červenci téhož roku nabídl podnik k prodeji. V inzerátu píše o tom, že budova je celkem nově postavená, z dobrého a ohni odolného materiálu, má střechu krytou břidlicí, sál, 16 pokojů, z toho 12 pro hosty, stání pro devět koní, vlastní studnu a prostorný dvůr.[573] Stejná nabídka je pak uveřejněna v roce 1849. Svého kupce hostinec našel. V listopadu 1853 už pořadatelé Seemann a Pelian zvali do „třpytivě vyzdobeného sálu" na Kateřinský bál.[574] Ve zdejším sále vystupoval před Vánocemi 1859 na vlastním koncertu desetiletý pianista Heinrich Neumann.[575] O Vánocích 1863 zde účinkovali exotičtí hosté – Bomba Hunrillo, mladý zulukafr, Hungo, mladý indián z kmene Shutonů z jihozápadní Ameriky ve svém loveckém kostýmu a Tanteria, 25letá divoška z jižní Austrálie se čtyřnásobně dlouhými vlasy, než má běžný člověk,[576] to vše za vedení lodního kapitána Wilhelma Schneidera. Majitel Johann Pilz zas v říjnu 1867 prezentoval „Monstre-Wurstessen – Soirée bei Pianoforte – Spiel", soutěž jedlíků s hudebním doprovodem na klavír.[577] Doprava fiakrem byla nabízena nejpozději od roku 1865, kdy své služby hostům poskytoval podomek Eduard Jorde.[578] Z pamětí opavského obchodníka Čeledy víme, že hotelovou restauraci v této době navštěvoval společně s gymnaziálním profesorem Františkem Vaňkem redaktor Opavského Týdenníku Jan Zacpal.[579] V roce 1872 byla zavedena novinka – omnibusová doprava mezi hotelem a oběma opavskými nádražími ke všem vlakům. Omnibus měl dámské a pánské kupé, na své cestě přibíral kdekoliv další cestující za stejným účelem, a to za zlevněnou cenu 10 krejcarů proti 15 při cestě od hotelu.[580] Rok 1891 přinesl přístavbu, v podniku fungovala restaurace s ventilací, nabízena byla vídeňská kuchyně.[581] Představitelé habsburské dynastie, kteří Opavu navštěvovali, povětšinou volili ubytování v hotelu Koruna, v dubnu 1895 se však vévodkyně Gisela Bavorská ubytovala i se svým dvorem v hotelu Římský císař.[582] A v srpnu téhož roku ji následoval

Masarykova třída č. 13, hotel U Římského císaře, kolem roku 1910. Soukromý archiv Waltera Kosuba

572 Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 3. 6. 1844, 45, s. 486.
573 Gast- und Einkehrhaus Verkauf, Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 23. 7. 1847, 59, s. 699.
574 Katharinen-Ball, Troppauer Telegraph, 9. 11. 1853, 208, s. 526.
575 Concert, Troppauer Zeitung, 23. 12. 1859, 292, nepaginováno.
576 Troppauer Zeitung, 25. 12. 1863, 295, nepaginováno.
577 Hôtel Römischer Kaiser, Troppauer Zeitung, 8. 11. 1867, 257, nepaginováno.
578 HLÁVKOVÁ, M., Fiakristé, c. d., s. 11.
579 HANIČÁK, O. – HANIČÁKOVÁ, M. – ŠÍL, J. (edd.), Jan a Miloš: Paměti, c. d., s. 56.
580 Omnibus Verkehr, Troppauer Zeitung, 28. 12. 1872, 298, nepaginováno.
581 Hôtel „Römischer Kaiser", Troppauer Zeitung, 25. 10. 1891, 244, s. 12.
582 Vysoká návštěva, Opavský Týdenník, 24. 8. 1895, 66, s. 3.

arcivévoda Rainer.[583] V listopadu 1898 se v hotelu předávkoval morfiem úředník rakouské akciové pojišťovací společnosti Gustav Zawatzky.[584] V roce 1901 nabízel hotel 50 komfortně vybavených cizineckých pokojů s cenou od 80 krejcarů za noc. V domě byl již zaveden telefon.[585] Dlouholetý majitel hotelu Johann Pilz zemřel v březnu 1906 ve věku 56 let v důsledku mrtvice. Roku 1908 pak koupili a mnoho dalších let spravovali hotel bratři Honkové, kteří v něm už předešlých 30 let pracovali. Ubytovací kapacitu tvořilo roku 1922 celkem 24 jednolůžkových pokojů, 11 dvoulůžkových a jeden vícelůžkový pokoj. Osvětlení bylo elektrické, ale současně také starší, plynové.[586] Restauraci hotelu převzal do nájmu od ledna 1926 vrchní číšník nádražní restaurace v Bohumíně Anton Orlitzky.[587] I v roce 1941 jsou jako vlastníci uváděni „Bratři Honkové" – ve skutečnosti se jednalo o dědičky, dcery Annu Honke a Marii Köhler.[588] Vedení závodu převzali Rudolf a Erna Losertovi. Válečné běsnění se nevyhnulo ani tomuto hotelu, v roce 1945 byl zničen a už nikdy nebyl obnoven.

Masarykova třída č. 13, hotel U Římského císaře, kolem roku 1900. Soukromý archiv Waltera Kosuba

Masarykova 14

1930 Vegetariánská kuchyně Ireny Kleinové | **1932** Klein I.

V únoru 1930 zvala provozovatelka Irena Klein do nově zařízené veřejné vegetariánské kuchyně. Jednalo se patrně o jedinou kuchyni tohoto typu v Opavě.[589] Předtím fungovala tato restaurace na adrese Kylešovská č. 25.[590]

583 Vysoká návštěva, Opavský Týdenník, 6. 4. 1895, 28, s. 4.
584 Otrávil se, Opavský Týdenník, 9. 11. 1898, 88, s. 3.
585 Vollständiges Adress- und Geschäfts-Handbuch der Landeshauptstadt Troppau, Troppau 1901, nepaginováno.
586 VAŠEK, A. – VENDL, V. K., Opava a okolí, c. d., s. 93.
587 Prosit Neujahr, Deutsche Post, 1. 1. 1926, 1, s. 18.
588 ZA v Opavě, f. KS Opava, sign. A IV 140, kart. 89.
589 GASTA, 1. Schlesische Gastgewerbe-Ausstellung, soubor výstřižků – inzertní část, Opava 1930, nepaginováno (výstřižek I. Troppauer öffentl. Vegetarische Küche).
590 Deutsche Post, 20. 10. 1926, 248, s. 6.

Masarykova 16 / 297

1860, 1863, 1876, 1877 Bierschank, Teschinsky Anton | **1889** Café Niedermeyer, Niedermeyer Leopold | **1899** Kaffee R. Krupitza, Krupitza Richard (M) | **1903** Café Raida | **1903–1910** Café Raida, Raida Franz (M, C) | **1911** Raida Johann (C) | **1911–1930** Café Raida, Holubek Gustav, Smetana Adolf (M) | **1933–1944** Café Raida, Kaffee Raida, Holubek Walter a Wilhelm (M)

Dům stojící na rohu ulice Panské a Hrnčířské postavil a vlastnil v roce 1888 stavitel Julius Lundwall. Kavárnu zde otevřel 10. února 1889 Leopold Niedermeyer. Julius Lundwall v domě, charakteristickém svou věžičkou, i nadále bydlel. Kavárna, jak uvádí Niedermeyer v dobovém inzerátu,[591] byla se zařízením nejvýše elegantním, s výtečnou ventilací, vzdušným topením, odděleným hracím pokojem a širokou nabídkou nápojů všeho druhu. V kavárně byly také otáčecí kuželníky, v lednu 1894 na nich své umění předváděl „největší evropský kulečníkový umělec Franz Etscher", jenž mohl zájemce následně poučit v soukromé výuce.[592] V květnu 1898 převzal kavárnu Richard Krupitza, a to za 72 000 zlatých. Ten ji prodal v září 1903 za 160 000 korun dalšímu provozovateli – Franzi Raidovi,[593] který kavárnu vedl až do roku 1911, kdy ji prodal pánům Smetanovi a Holubkovi. Agenda sklepního inspektora z roku 1911 uvádí, že Holubkova koncese k provozu tohoto zařízení nezahrnovala povolení podávat kořalku a rum.[594] V kavárně se scházela česká společnost, mj. i proto, že podnik vystavoval české noviny a časopisy.[595] Roku 1930 společný podnik opustil Adolf Smetana a jediným majitelem kavárny se stal Gustav Holubek.[596] Kavarník Smetana byl roku 1944 odsouzen k šestiletému vězení za skupování potravinových lístků. Jméno *Café Raida* ale kavárna nesla až do konce své existence v roce 1945. Pamětníci ve svých vzpomínkách na zlatou dobu provozu tohoto podniku uvádějí, že na rozdíl od kaváren *Hansel* nebo *Niedermeyer* na Horním náměstí, kde chtěli být návštěvníci za okny z ulice viděni, zde tento zájem mezi hosty – hráči šachu či milovníky kulečníku – nebyl a závěsy u oken byly většinou zatažený.[597] Poslední majitelé kavárny Vilém a Marie Holubkovi byli odsunuti do Německa, dům, v němž se kavárna nacházela, byl zbořen a firma tím zanikla.[598]

Masarykova 23 / 391

1857, 1860, 1863 Schank, Koletzko Josef (M), Heiker Anton (H) | **1877** Schenk Josef (M) | **1878, 1879, 1881** Grötschels Restauration, Grötschel Johann

Existence hostince, který zřejmě nepřečkal konec 19. století, je doložena ojediněle inzeráty v Troppauer Zeitung. Hostinský v nich zval veřejnost na zabijačkové hody – ráno ovar, večer pak vše ostatní. Dlouholetý hostinský Johann Grötschel, který zemřel 15. června 1895,[599] byl patrně oblíbený, neboť řada štamgastů se zúčastnila jeho pohřbu.[600]

Masarykova 26 / 369

1858 Bierschank-Lokale „Zur goldenen Rose", Stöber Adolf | **1860, 1862** Bierschank, Czeike Benedikt (H), Zu drei Rosen, Bierlokale, Hendel Agnes | **1863** Bierschank Ebner M. (M), Czeicke Ben. (H) | **1864** Felke Samuel (H) | **1871** Zur goldenen Rose, Wagner Josef | **1872** Wagner T. (H) | **1874, 1877** Wein- u. Bierschank, Wagner Magdalene (M) | **1881** Kellner Magdalena (M, H) | **1888** Nossek Jacob | **1891, 1894, 1896, 1897** Stosch Jakob (H), Nossek Jacob (M) | **1901** Rest. Nossek Marie, Zur Post | **1901** Lichtblau Johann (M) | **1905, 1906** Restaurant zur Post, Weinhandlung, Lichtblau Johann | **1907, 1908, 1909, 1910 1911** Lissek Emilie (M H), Restauration zur Post | **1913** Gasthaus Lichtblau | **1913** Lissek Emilie | **1919** Lissek Emilia (M), Rotter August (H) | **1922** Czermin Karl, Rotter August | **1924, 1925** Lissek Emilie (M), Gastwirtschaft zur Post, Wesely Josef (H) | **1924, 1925** Rother August | **1927, 1928, 1930, 1931, 1932, 1935, 1936** Lissek Emilie (M), Veselý Jan (H) | **1936, 1937, 1938** Lissek Emilie (M), zur Post, Maiwald Oskar (H), Langer Alfons | **1941** Zur Post

Oblíbená polední menu nejsou zdaleka vynálezem posledních let – předplatné obědů i večeří nabízel v tomto hostinci (*Bierschank*) M. Ebner již v roce 1863. Od prosince 1863, už za další hostinské Agnes Hendel, nesl podnik název *Bierlokale zur goldenen Rose* neboli U Zlaté růže. Johann Lichtblau, hostinský na střelnici, zde v roce 1901 zařídil sklad „přírodních" vín, včetně vín zdravotních, která nabízel i ve velkém. Ceník rozdával zdarma, odběr nad 10 litrů poskytoval za výrazně sníženou cenu. Čepoval se zde také opavský Zlatovar. V roce 1904 došlo k celkové přestavbě, přibyla zahradní veranda. Během této doby restaurace a obchod s vínem fungovaly v městské zahradě za poštou u ulice Růžové. Přestavba trvala jen do 13. října, kdy byl slavnostně otevřen původní podnik, tentokrát už pod názvem Restaurace u pošty. V restauraci byl nejen výčep, jídelna a spolková místnost, ale též kuželník – na

591 Kavárna Niedermeyerova v Opavě, Opavský Týdenník, 13. 2. 1889, 13, s. 4.
592 Telegramm für Billardfreunde!, Troppauer Zeitung, 11. 1. 1894, 7, s. 7.
593 Změna majetku, Opavský Týdenník, 30. 9. 1903, 76, s. 3.
594 ZA v Opavě, f. ZKPP, inv. č. 10, kart. 1.
595 VAŠEK, A. – VENDL, V. K., Opava a okolí, c. d. s. 94.
596 ZA v Opavě, f. KS Opava, sign. A III 256, kart. 74.
597 KAPINUS, Hilde, Troppau 1918 bis 1938 während der Ersten Tsechoslowakischen Republik, Troppauer Heimat Chronik, Folge 766, November 2013, s. 263.
598 ZA v Opavě, f. KS Opava, sign. A III 256, kart. 74.
599 Troppauer Zeitung, 1. 11. 1895, 252, Jg. 110, s. 3.
600 Danksagung, Troppauer Zeitung, 18. 6. 1895, 138, s. 8.

čepu kromě Zlatovaru i pivo plzeňské.[602] Městská zahrada, využívaná po dobu přestavby, fungovala k zahradním koncertům, jen za nepříznivého počasí býval koncert přesunut do budovy na Panské č. 26. V objektu byla současně lékárna i hostinec. Po roce 1941 zůstala pouze lékárna U Svatého ducha.

Masarykova třída č. 26, restaurace U Zlaté růže (*Bierlokale zur goldenen Rose*), později též U Tří růží (*Zu drei Rosen*), kolem roku 1900. SZM, f. Braunův archiv, UH, inv. č. U 735 F

Masarykova 31 / 387

1860 U Divokého muže, U Zlaté hvězdy[603] | **1860, 1863** Heinrich Ferdinand | **1888, 1890** Flaschenbier-Exporteur, Bubenik Eugen | **1891–1894, 1896** Bubenik Anton, Bunenik Eugen, Flaschenbierkellerei | **1899, 1901** Bubenik Eugen | **1901** Flaschenbier- u. Weingeschäft, Kosthalle, Delicatessen, Bubenik Max | **1902–1918** Bubenik Max, Delikatessen-Handlung, Kosthalle, Flaschenbier, Weinkellerei | **1919, 1921** Wein-, Bier- und Frühstückstube | **1922, 1924** Flaschenbier-Export, Kosthalle, Bubenik Franz (M), Bubenik Max (H) | **1928** Gaststätte Gambrinus, Gottlieber Emanuel (M), Bubenik Max (H), Gastwirtschaft Gambrinus | **1931, 1932** Bubenik Hildegard | **1935, 1936, 1937** Bubenik Hildegard | **1938** Bubenik Hildegard (M), Gottlieber Emanuel a Gisela (H) | **1940** Gaststätte Zum wackeren Schwaben, Schwab Viktor | **1947** hostinec a bufet Goba, Gottlieber Emanuel

Firma Bubenik měla na Panské ulici jako hlavní účel podnikání plnění a prodej lahvového piva všemožných značek, od piv opavských přes piva plzeňská až po piva bavorská. Ve velmi nápadité reklamě, uveřejněné v prosinci 1893, je seznam všeho, co lze v podniku Bubenikových k Vánocům za tři koruny koupit, např. 20 malých lahví opavského Zlatovaru, nebo 13 středních lahví opavského Kozla, či 5 lahví pravého anglického silného Portera. Podnik byl dlouhodobě spojen s osobou Eugena Bubenika (1841–1917), který po mnoho let působil ve vedení Nordmarky.[604] Důvodem, proč je tato firma zahrnuta v našem výčtu opavských pohostinských zařízení, je její *Kosthalle* (ochutnávárna) a dále vinárna (*Weinkeller*). Na čepu přímo ze sudu býval nejen *Troppauer Goldbraü*, ale také vína, v nabídce bylo rovněž „studené" občerstvení.[605] Výběr nabízených specialit byl opravdu bohatý. V roce 1901 zde bylo možné za 20 haléřů koupit „sklenici opavského Kozla se dvěma uzenkami a houskou", ale k rychlému občerstvení nabízeli i mnoho jiných dobrot. Roku 1928 tady vedla restauraci Gambrinus rodina Gottlieberů, která se však kvůli svému etnickému původu hned po obsazení Sudet nacistickým Německem z Opavy odstěhovala na Moravu, později do Anglie. Jejich restaurace pak byla přidělena, resp. prodána v říjnu 1940 „árijskému" majiteli Viktoru Schwabowi, známému obchodníkovi s delikatesami na Ostrožné ulici.[606] Ten podnik okamžitě přejmenoval na hostinec *Zum wackeren Schwaben*, U Udatného Švába, který proslul nápisem na fasádě: „*Morgens, mittags, abends, nachts – trink Dein Bier und sonst veracht*" neboli volně přeloženo „Pij své pivo ráno, v poledne, večer i v noci – jinak jsi hoden opovržení". Viktor Schwab zemřel v Německu v listopadu 1980. Po válce byla v podniku zavedena národní správa a jako správce nastoupil hostinský Emanuel Gottlieber.[607] Krátce zde byl bufet Goba – zkrácená forma jména Gottlieber. Není bez zajímavosti, že potomek původní rodiny Gottlieberů, pan Henry Jindřich Goba, se po dlouhých letech pobytu v Kanadě přestěhoval do Opavy.

Masarykova třída č. 31, hostinec U Udatného Švába (*Zum wackeren Schwaben*), kolem roku 1940. SZM, f. Braunův archiv, UH, neg. ev. č. A 6006

Masarykova třída č. 31, hostinec Emanuela Gottliebera, kolem roku 1928. Soukromý archiv Daniela Adametze

601 Nedokonalá sebevražda, Opavský Týdeník, 21. 11. 1874, 47, s. 375.
602 KRÁMER, O., Vollständiges Adress-, c. d., nepaginováno.
603 GEBAUER, J. – ŠRÁMEK, P., Náměstí a ulice, c. d., s. 88.
604 BUHL, Paul, Troppau von A bis Z, München 1973, s. 17.
605 Max Bubenik, Troppau, Troppauer Zeitung, 24. 12. 1913, 293, s. 10.
606 ZA v Opavě, f. KS Opava, sign. Hr A 347, kart. 134 (Gaststätte zum wackeren Schwaben).
607 Tamtéž.

Masarykova

33 / 386, též Janská 3

1808–1828 Kurek Thomas, Zum weissen Schwan | **1829–1847** Stefanof Joseph | **1849** Gasthaus zur Schwane | **1845** Zum weissen Schwan | **1853, 1854** Gast. zum weißen Schwan | **1857, 1860, 1862** Tegel Emanuel G. (M), Wolf Ludwig (H) | **1863, 1864** Tegel Emanuel G. (M), Wolf Ludwig (H) | **1865, 1866** Gasthaus zum Schwan, Tegel E. G. (M, H) | **1866–1876** Knauer Antonia (M), Knauer Ernest (H) | **1879, 1880, 1881** Mader Josef | **1881** Tegel, E. G., Mader Josef (H), Pazian Johann (H) | **1886** Hotel Schwan, Romanek Ferdinand | **1881–1887** Sonnek Alois, Hoffmann Ferdinand | **1887–1890** U Labutě, Hotel Schwan, Raida Franz | **1890–1896** Wurst Albert a Theresia (M, H), Gast- u. Einkehrhaus | **1901** Wurst Albert (M, H) | **1902** Lundwall J. (M), Romanek Ferdinand (H) | **1903** Wurst Albert, Romanek Ferdinand

V únoru roku 1849 se v hostinci U Labutě vystavovaly významné kolekce litografií a mědirytin, určené k prodeji po částech nebo jako celek.[608] Fungování hostince na této adrese (tehdejším Dobytčím trhu), nebo též na Janské ulici č. 3, je ale doloženo už v roce 1658, kdy to byla údajně krčma nevalné pověsti a patřila k šesti nejstarším hostincům v historickém jádru Opavy.[609] V roce 1853 se zde konal prodej uzeného silného špeku v objemech od 10 do 100 funtů (tj. 5–50 kilogramů), jeden funt za cenu 24 krejcarů rakouské měny.[610] Při dobrovolné licitaci v roce 1864 byl nabízen žejdlík vína (cca 0,4 l) za cenu od 10 krejcarů.[611] O rok později třeba k pití nabízel hostinský Tegel různá piva z Vídně, ale i Kozla z Napajedel. Pozdější hostinský Ernst Knauer pro změnu nabízel každou středu a neděli, počínaje 9. říjnem 1873, uzené se zelím a knedlíkem.[612] V roce 1876 byl ovšem nucen ohlásit úpadek a nad jeho jměním zemský soud v Opavě vyhlásil konkurz.[613] Po úplné opravě byl podnik již jako hotel slavnostně otevřen 2. října 1881.[614] I tady dodržovali tradici a na Popeleční středu uspořádali sleďové hody (*Häringschmauß*).[615] Na všeobecné přání se zde v pokoji č. 1 usídlil roku 1877 operatér kuřích ok Alois Junk z Teplic v Čechách, o tři roky v pokoji č. 8 předvídala budoucnost teprve sedmnáctiletá Miss Alina, a to za 10 krejcarů od deseti ráno do deseti večer. Úsměvně působí v roce 1891 pozvání hostinského Wursta na pojídání uzenek při zabijačce v *Hotelu Schwan*. V dobovém tisku se objevuje také řada zpráv z tzv. černé kroniky, např.

Masarykova třída č. 33, hotel Labuť (*Schwan*, též *Weisser Schwan*), před rokem 1904. SZM, f. Braunův archiv, UH, inv. č. U 603 F

608 Nicht zu übersehen. Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 16. 2. 1849, 14, s. 84.
609 GEBAUER, J. – ŠRÁMEK, P., Náměstí a ulice, c. d., s. 88.
610 Speck-Verkauf, Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 17. 6. 1853, 136, s. 544.
611 Am 14. April 1864, 9 Uhr Votmittag ist die freiwillige Licitation meines „Gasthaus zum Schwan", Troppauer Zeitung, 6. 3. 1864, 54, nepaginováno.
612 Hôtel zum „weissen Schwan", Troppauer Zeitung, 11. 10. 1873, 235, nepaginováno.
613 Úpadek, Opavský Týdenník, 1. 4. 1876, 14, s. 119.
614 Eröffnungs-Anzeige, Troppauer Zeitung, 2. 10. 1881, 225, nepaginováno.
615 Gasthof Schwan, Troppauer Zeitung, 12. 2. 1872, 34, s. 3.

že v pozůstalosti majitele domu Ferdinanda Schreibera bylo nalezeno 234 ubrousků z hostinců, ponejvíce od Labutě, kam zemřelý po 10 let pilně docházel. Po zesnulém zůstala rovněž bednička párátek a velká bedna zápalek.[616] Hostinec zažil přinejmenším dvě sebevraždy. V roce 1898 se zde zastřelila z důvodu ztráty majetku vdova Marie Wildhalmová z Hranic a roku 1899 lesní příručí Němec, který byl delší dobu bez místa.[617] V roce 1902 nabízel *Hotel Schwan* 20 cizineckých pokojů k ubytování. Od manželů Wurstových koupil zájezdní hostinec v roce 1901 za 62 000 korun stavitel Lundwall s úmyslem postavit místo něho moderní hotel. V roce 1904 tak dochází k výprodeji kompletního inventáře Labutě, včetně pivního výčepního pultu. Nově zde byl postaven třípatrový dům s módním salónem v přízemí. Dům byl v roce 1946 zbořen.

Masařská — Fleischergasse

Masařská

8 / 9

1927 Hlawatsch Josef | **1930** Nitsch Rudolf | **1939, 1942, 1943, 1944** Konditorei-Kaffee, Kreisel Emma

Cukrárnu s kavárnou připomínají dva inzeráty. První je z otevření 10. května 1930, kdy podnik zprovoznil Rudolf Nitsch.[618] Druhý pochází z dalšího otevření v roce 1939.[619]

Masařská, na č. 9 cukrárna s kavárnou Rudolfa Nitsche, na č. 11 hostinec Julie Dittrichové, na č. 19 snídárna a vinárna Karla Waldnera, kolem roku 1935. Soukromý archiv Jana Dlugoše

Masařská

11

1907, 1908, 1909, 1910, 1911 Höppes Restauration, Gasthaus Höppe, Höppe Franz (H), Troppauer Bierhaus | 1912 Venchiarutti Heinrich (H) | **1913** Kober Viktoria | **1919, 1921, 1922** Dietrich Amalie (M), Hlawatsch Josef (H) | **1923, 1924, 1925** Dittrich Julie, Hlawatsch Josef (H) | **1926** Kowaltschik Josef | **1928, 1931, 1932** Kowaltschik Josef | **1935, 1936, 1937, 1938** Gajdzicová Emilie

616 Sběratel ubrousků, Opavský Týdenník, Opava, 2. 10. 1897, 77, s. 4.
617 Sebevražda, Opavský Týdenník, 21. 1. 1899, 30, s. 5.
618 Geschäftseröffnung, Deutsche Post, 9. 5. 1930, 109, s. 10.
619 Konditorei-Kaffe, Deutsche Post, 4. 8.1939, 212, s. 11.

Roku 1912 disponoval Heinrich Venchiarutti koncesí k podávání jídel, výčepu piva, vína, kořalky, kávy a dalších nealkoholických nápojů a občerstvení.[620] V průběhu roku 1913 převzala Viktoria Kober dřívější Höppeho pivnici, která stála přímo naproti Ústředním lázním.[621] Nová majitelka pokračovala v zavedeném stylu nabízením masitých pokrmů a pořádáním zabijaček. Během války nesl hostinec název *Pauler*. Po válce byl uváděn název U Zlatého džbánu. Roku 1946 převzala inventář podniku hostinská Emilie Gajdzicová.[622]

Masařská 19

1919–1932 Wein- und Frühstückstube, Kral Franz | **1933, 1935, 1936** Waldner Karl | **1937, 1938** Restaurant Benedik | **1938** Kral Franz (též Král František)

Roku 1923 pozval František Král všechny, kdo mají rádi víno či pivo, do své „snídárny". Nabízel levné a chutné pokrmy a uváděl také vlastní továrnu na likéry.[623] Podnik měl obsluhu v českém i německém jazyce.[624] Později Král označoval svůj podnik jako vinárnu a snídaňový bufet (*Frühstückstube*). Za Karla Waldnera v 30. letech 20. století zde už byla restaurace s nabídkou opavských piv a dobře ošetřovaných vín.[625] Roku 1940 byl podnik nabízen k pronájmu.[626]

Masařská 27 / 339, též Masarykova 4 / 339

1874, 1877 1881 Höffl Theresia (M), Höppe Franz (H) | **1888, 1891, 1896** Höppe Franz a Carolina (M, H) | **1901** Höppe Theresia (M), Höppe Franz (H) | **1901, 1902** Gasthaus, Adam Vincenz | **1905** Höppe Theresia (M)

Rohový dům mezi Masařskou a Masarykovou fungoval jako hostinec až do roku 1905, později zde byl zbudován nový objekt (dnes Finanční úřad). Známi jsou pouze dva hostinští. Prvním byl Franz Höppe, který později pracoval v podniku na ulici Masařské v č. 11, druhým byl Vinzenz Adam. Odstranění Höppeho hostince souviselo s větší úpravou prostoru při křížení Panské a Sněmovní ulice. Demolice se měla vztahovat i na další objekty, včetně hotelu U Bílé labutě.[627]

Masařská č. 11, vinárna a pivnice Franze Höppeho, před rokem 1911. SZM, f. Braunův archiv, UH, inv. č. U 637 F

620 ZA v Opavě, f. ZKPP Opava, inv. č. 10, kart. 1.
621 Restaurations Übernahme, Troppauer Zeitung, 3. 7. 1913, 150, s. 8.
622 SOkA Opava, f. ÚNV Opava, inv. č. 342, kart. 311.
623 Rád pijete dobré víno, pivo, likéry?, Opavan, 29. 3. 1923, 13, s. 4.
624 VAŠEK, A. – VENDL, V. K., Opava a okolí, c. d. s. 94.
625 Eröffnungsanzeige, Deutsche Post, 14. 2. 1933, 38, s. 10.
626 Verpachtung, Deutsche Post, 14. 4. 1940, 104, s. 10.
627 Die Gemeinde-Verwaltung der Landeshauptstadt Troppau in den Jahren 1896 bis einschließlich 1905, Troppau 1911, s. 362.

Hrnčířská Töpfergasse

Hrnčířská 1 / 307

1881 Wein- und Bierschank Zum lust. Kanoniere, Brachtel Anton (M), Moravetz (též Morawetz) Julius (H) | **1898** Deutsch J. (M) | **1901** Niedermeyer Leopold (M, C) | **1924** Český bankovní svaz (M)

Pivnice U Veselého kanonýra zahájila činnost dne 10. dubna 1881 pod vedením hostinského Julia Morawetze.[628] V roce 1898 objekt zakoupil Leopold Niedermeyer.[629] První Niedermeyerova kavárna v Opavě sídlila na rohu Panské a Hrnčířské ulice – pozdější *Café Raida*.[630] V tomto domě Leopold Niedermeyer s rodinou i bydlel, ale záhy po příchodu do Opavy začal budovat svou druhou kavárnu na počátku Hrnčířské ulice v sousedství Horního náměstí. Architektonické soutěže na výstavbu této budovy se účastnil také architekt Josef Maria Olbrich. Hans Niedermeyer nechal roku 1899 Olbrichův návrh vystavit ve výloze Prachovného papírnictví v centru města, aby se s ním veřejnost mohla seznámit.[631] Novostavba však nakonec z Olbrichova návrhu nevzešla, vycházela i z jiné dispozice, než měl původní objekt, a tak došlo k rozšíření Hrnčířské ulice. Niedermeyer zaplatil obci za čtvereční metr 100 zlatých.[632] V prvním patře třípatrového domu zřídil moderní kavárnu, přízemí a druhé patro byly zařízeny pro obchodní účely. Ke slavnostnímu otevření došlo v závěru roku 1899, nicméně kavárna zde fungovala jen do roku 1902, kdy se přestěhovala do nově opravené Hlásky. V domě na Hrnčířské č. 1, kde Leopold Niedermeyer nadále bydlel, se usídlila německá *Centralbank*. Leopold Niedermeyer zemřel roku 1923 v Opavě ve věku 69 let.

Hrnčířská č. 1, kavárna Niedermeyer, kolem roku 1901. Soukromý archiv Jana Dlugoše

628 Eröffnungs-Anzeige, Troppauer Zeitung, 10. 4. 1881, 82, s. 8.
629 Niedermeyer pocházel z Pernersdorfu (Arcivévodství rakouské), narodil se roku 1854.
630 V poválečných letech ji nahradila kavárna Vesmír.
631 ŠOPÁK, Pavel, Téma paměti: Josef Maria Olbrich v Opavě, in: Sborník Národního památkového ústavu v Ostravě, Ostrava 2009, s. 15.
632 Změna majetku, Opavský Týdenník, 22. 6. 1898, 48, s. 3.

Hrnčířská č. 1, kavárna *Niedermeyer,* kolem roku 1901. Soukromý archiv Daniela Adametze

Hrnčířská 2

1928–1938 Havlitzky František (M), Kouřík Jindřich, Štěpánková Zdenka, Kaffee Orient | **1939, 1941, 1942, 1943** Kaffee Mükusch Gustav | **1946** Šebesta (C)

Český knihkupec František Havlický, původem z Kateřinek, si nechal postavit na rohu Ostrožné a Hrnčířské ulice, v místě bývalého Benešovského šlechtického domu (č. 289), roku 1928 dům, kde měl v přízemí obchod s knihami, hudebninami a papírem. Kavárna Orient, otevřená 24. srpna 1929,[633] byla v prvním patře a hosté byli převážně české národnosti, český byl i nájemce Jindřich Kouřík. V inzerátech byla označována jako dobrá česká kavárna s výběrem českých deníků a ilustrovaných časopisů.[634] V nabídce byla karlovarská snídaně, o sobotách a nedělích se zde konaly koncerty. Po deseti letech, od 1. října 1939, již měla kavárna „árijského" nájemce Gustava Mükusche. V podmínkách převzetí, stanovených starostou Kudlichem, byla jednak změna názvu Orient, jednak odstranění všech českých nápisů včetně cedule schodiště.[635] Mimo to musel být nápisem zakázán vstup Židům a nevhodným osobám, například profesionálním karetním hráčům. V závěru války budova vyhořela, ale roku 1946 byla v opavském adresáři uvedena jako kavárna.[636] Později, po celkových opravách, se z ní zase stala opět kavárna a hotel s tradičním jménem Orient.

Hrnčířská č. 2, kavárna a hotel Orient, pohled z Horního náměstí, pohlednice vydaná roku 1923. Soukromý archiv Jana Dlugoše

Hrnčířská ulice č. 2, vlevo kavárna Orient, kolem roku 1930. Soukromý archiv Jana Dlugoše

Hrnčířská 3 / 306

1818 Wein-, Bier- und Brandweinschank | **1843** Zur Königin von England | **1844** Weinschank Gold Joseph | **1848** Zum Garden | **1854–1857** Schindler Wilhelm (M) | **1860** Heinrich Ignaz | **1860, 1862** Zum Garden, Schindler Wilhelm | **1863, 1870, 1875** Heinrich Ignaz (M, H) | **1877** Heinrich Barbara (M), Weinschank, Seidl J. | **1879, 1880** Weinschank, restaurace, Morawetz Julius | **1881** Weinschänker, Schindler Wilhelm | **1881** Restaurace Prauss Josef, Christ Ferdinand (H) | **1887** Karwiner Bierhalle, Frank Anna | **1888** Überall Johann | **1888, 1889** Bier- und Weinschank, Röhrich Johann | **1889, 1890, 1891** Weber Josef | **1896** bez záznamu

Měšťan Wilhelm Schindler při otevření své vinárny nazval podnik na počest opavské národní gardy, jež čítala na 800 mužů a výrazně se podílela na utváření politické atmosféry ve městě během revolučních dní roku 1848, *Zum Nationalgarden* (též *Zum Garden*).[637]

633 Eröffnungs-Konzert Café Orient Troppau, Deutsche Post, 24. 8. 1929, 199, s. 12.
634 Naše Slezsko, 1. 2. 1936, 5, s. 5.
635 ZA v Opavě, f. KS Opava, sign. AIV170a, kart. 92 (Kaffee Gustav Mükusch).
636 MÁČEL, Z., Informační hospodářsko průmyslový, c. d., s. 107.
637 GAWRECKI, Dan, Opava v roce 1848, in: Opava: sborník k dějinám města, Opava, 1998, s. 85.

Z historie tohoto výčepu vína a restaurace se zachovaly mj. inzeráty, v nichž Schindler zval na schwechatský březňák (*Schwechater Märzen-Bier*).[638] Podnik měl prostor k ustájení dvou koní.[639] V roce 1855 v něm vystoupil břichomluvec Duschneé se svou skupinou alpských zpěváků.[640] V témže roce zval hostinský na večerní zábavu se sextetem.[641] Vinárník Heinrich snížil ceny podávaného vína z 20 na 18 krejcarů za žejdlík. Čepovalo se zde ale i pivo (*Grätzer Lager-Bier*) z nedalekého pivovaru v Hradci nad Moravicí. Přes ulici stál v dubnu 1880 litr čepovaného piva 12 krejcarů, velká láhev březňáku 10 krejcarů, k tomu záloha za láhev 9 krejcarů.[642] Po renovaci v roce 1887 zde Anna Franková otevřela Karvinskou pivnici a nabídla i předplatné obědů a večeří. Nový restauratér Johann Überall zavedl pivo konkurenční značky. V roce 1888 se čepoval březňák z opavského pivovaru.[643] Roku 1899 byl dům nabízen ke zboření – tou dobou již v jeho sousedství stál nový objekt kavárníka Niedermeyera.[644]

Hrnčířská 4 / 290

Pohostinství s názvem *Zum Congreß* je doloženo pouze ojediněle, nepřímo a retrospektivně novinovým článkem z roku 1884.[645] Název podniku se odkazuje k opavskému kongresu, který byl v Opavě uspořádán mezi 20. říjnem až 20. prosincem 1820 a zaměřoval se především na revoluční události v Neapoli a jejich konsekvence. Adresa pohostinství byla v přímém sousedství s dnes již neexistujícím palácem Sedlnických z Choltic, kde v době pořádání kongresu vedl svá jednání rakouský ministr zahraničí kníže Metternich.

Hrnčířská 6 / 291

1860 Bierschank, Klapettek Stefan (M), Jaschek Emma (H) | **1862** Jaschek Karl (H) | **1863** Jaschek Anna (H), Restauration zum Lindwurm, Hirsch D. | **1877** Klappetek Stefan (M) | **1888** Kotalla Julie | **1891** Kellner Magdalena | **1891, 1892** Pietruschka August | **1892–1894** Röhrich Johann (H) | **1896** bez záznamu

Jak se k názvu *Zum Lindwurm* restaurace dostala, není známo. Ke dni 23. října 1863 zde bylo ohlášeno konání velké oslavy výročí bitvy národů u Lipska (1813). Z přátelství, tedy asi zdarma, zde měla vystoupit kapela *Mehrere Dilettanten* (Povícero amatérů).[646] Posledním známým hostinským byl Johann Röhrich, který ještě roku 1894 zval veřejnost na zabijačkové hody,[647] poté záznamy o další existenci končí.

Pohled do Hrnčířské ulice, na č. 6 hostinec U Lindwurma (*Zum Lindwurm*), před rokem 1900. SZM, f. Braunův archiv, UH, ev. č. 82.2/430

638 Ankündigung, Troppauer Telegraph, 14. 10. 1854, 192, s. 764.
639 Lokal-Veränderung, Troppauer Telegraph, 7. 4. 1854, 95, s. 385.
640 Josef Duschneé byl břichomluvec a „břichopěvec", který nejpozději od 40. let 19. století vystupoval zejména v Předlitavsku. Vystoupení bývala často doprovázena jeho Alpskou zpěváckou společností. Doložit lze jeho výstupy ve Znojmě, Olomouci, Opavě, Praze, Vídni a na dalších místech, mj. v lázeňských městech, často v doprovodu pěveckého spolku. Novinové články jej uváděly jako vystupujícího z Prahy a z Vídně.
641 Zu vermiethen, Troppauer Telegraph, 12. 4. 1855, 97, s. 394.
642 Vorzügliches Grätzer Lager-Bier, Troppauer Zeitung, 24. 4. 1880, 94, nepaginováno.
643 Ueberall, Troppauer Zeitung, 7. 4. 1888, 81, s. 6.
644 Dům na zboření, Opavský Týdenník, 1899, nepaginováno (příloha k č. 23).
645 Troppauer Gasthausschilder, Troppauer Zeitung, 5. 4. 1884, 30, s. 3.
646 Heute zur Jubel-Vorfeier der Leipziger Völkerschlacht, Troppauer Zeitung, 17. 10. 1863, 237, s. 4.
647 Röhrich's Restauration, Troppauer Zeitung, 11. 1. 1894, 7, s. 8.

Hrnčířská 7 / 304

1869, 1870, 1874, 1877 Likörfabrik, Noë Samuel, Noë Fabian | **1879, 1881** Noë Fabian a syn | **1888, 1891** Weinschank, Liquer-Fabrik, Noë Samuel | **1894** Noë Anna (M) | **1896, 1897, 1898** Noë und Sohn, Noë Samuel, Noë Moritz | **1911, 1924** Noë Moritz | **1928, 1935, 1936, 1937** Likörschank, Noë F. a syn

Společnost s tradicí výroby od roku 1852 vyvážela své výrobky koncem 19. století do Itálie, Rumunska a Německa.[648] V listopadu 1879 na této adrese Fabian Noë se synem nabízeli v drobném prodeji víno a díky přímým dodávkám od výrobců je prodávali za výhodné ceny.[649] Roku 1885 došlo v laboratoři podniku při explozi přístrojů k založení požáru, který byl naštěstí rychle uhašen a nezpůsobil vážné škody.[650] Později zde fungovala kořalna, která však byla na nátlak veřejnosti zrušena.[651] Roku 1911 potvrdil sklepní inspektor, že výrobní místnost pro vína firmy F. Noë & Sohn byla v objektu skladu v předním dvoře domu se samostatným a přímým vchodem.[652] Po první světové válce firma Noë, vyrábějící likéry jako Chartreuse, Griotte, jeřabinku, kmínku aj., měla zařízen vlastní výčep. Roku 1919 je podnik připomínán jako prodejna bílých, červených a sladkých vín.[653] Současně nabízel i likéry. Podnik patrně ukončil svou činnost roku 1937, neboť v roce 1938 je objekt veden jako majetek Ericha Noë, zástupce společnosti Tatra, a jeho manželky a výrobna likérů a výčep zde již uváděny nejsou.[654]

Hrnčířská č. 7, reklamní pohlednice firmy F. Noë & Sohn, výroba likérů, kolem roku 1900. Soukromý archiv Waltera Kosuba

648 Export-Adressbuch für das Kronland Schlesien, Troppau 1897, s. 28.
649 F. Noe & Sohn, Troppauer Zeitung, 22. 11. 1879, 269, s. 7.
650 Výbuch, Opavský Týdenník, 18. 2. 1885, 14, s. 2.
651 Přátelé opavských putyk, Opavský Týdenník, 8. 9. 1894, 70, s. 4.
652 ZA v Opavě, f. ZKPP, inv. č. 10, kart. 1.
653 Deutsche Post, 18. 5. 1919, 150, s. 10.
654 Adressbuch, c. d., s. 31.

Hrnčířská 8 / 292

1888 Kengyel Alois | **1891** Kengyel Rosine, Branntweinschank | **1894** Kengyel Alois, Likör-Fabrik | **1903** Spitzer Alois (C) | **1905, 1909** Salzborn u. Spitzer, Likörerzeugung | **1911, 1924, 1927, 1928** Bierschank, Likörschank, Salzborn Alois, Spitzer Sigmund | **1934, 1935, 1936, 1937** Salzborn u. Spitzer, továrna lihovin | **1940** Likörerzeugung und Weingroßhandlung, Salzborn Alois, Salzborn Franz

Patrně přímý konkurent sousední firmy Noë a spol. vyráběl čajový rum, koňak, slivovici, borovičku a likéry. Vše, jak uvádějí v inzerátu z roku 1908, bylo vyráběno horkou cestou.[655] Jalovcová pálenka nabízená roku 1909 měla chránit i před nebezpečím tyfu. Také tato firma poskytovala svou ochutnávárnu (výčep).[656]

Hrnčířská 9 / 301, též Lazebnická 2

1860 Schmeller F. | **1877** Ornheim Adolf (M) | **1888, 1894, 1891, 1896, 1901** Cukrárna Kubeschka Johann, též Branntweinschank – výčep | **1902** Jelinek Břetislav | **1905–1927** Jelinek Břetislav, Caffee und Konditorei, Chovanetz Johann | **1928, 1930, 1932, 1936, 1939** Conditorei, Jelinek Břetislav (M) | **1943, 1944** Konditorei-Kaffee, Jelinek W.

Snad nejznámější opavská cukrárna s kavárnou. Historie cukrárny na Hrnčířské ulici č. 9 sahá přinejmenším do roku 1896, kdy zde svou živnost otevřel cukrář Johann Kubeschka.[657] Mimo dortů a cukrářských výrobků nabízel i zmrzlinu. Břetislav Jelinek (též Jelínek) pocházel z Tábora, působil ve velkých cukrářských závodech mj. v Rakousku a Skotsku. V inzerci uváděl, že byl také dvorním dodavatelem.[658] Roku 1903 zveřejnil místní tisk zprávu o mezinárodním úspěchu cukráře Jelínka: „Pan. B. Jelínek, cukrář v Opavě v Hrnčířské ulici č. 9., obdržel na mezinárodní výstavě v Londýně za vystavené tam znamenité cukrářské výrobky (tort, pečivo,

Hrnčířská č. 9, cukrárna Johanna Kubeschky, před rokem 1901. SZM, f. Braunův archiv, UH, inv. č. U 608 F

655 Salzborn&Spitzer, Freie Schlesische Presse, 4. 1. 1908, 2, s. 6.
656 Vor Typhusgefahr, Freie Schlesische Presse, 4. 4. 1909, 77, s. 11.
657 HENTSCHEL, J., Handels-Adressbuch, c. d., s. 63.
658 Vyznamenán, Opavský Týdeník, 3. 10. 1903, 77, s. 4.

Hrnčířská č. 9, interiér Kavárny a cukrárny Břetislav Jelinek, kolem roku 1910. Soukromý archiv Waltera Kosuba

Hrnčířská č. 9, interiér Kavárny a cukrárny Břetislav Jelinek, kolem roku 1910. Soukromý archiv Daniela Adametze

desertní a k čaji).“[659] V cukrárně nabízel Jelinek celodenně čaj, kávu, čokoládu, teplé nápoje a též deníky a ilustrované časopisy. Jeho sladkosti chutnaly asi i neznámému pachateli, který v prosinci 1910 odcizil kromě souboru stříbrných lžiček také cukroví.[660] Později Jelinkovi české noviny vyčítaly, že ač původem Čech, stal se členem německé Nordmarky. V roce 1922 disponoval elektrickým mrazicím aparátem na zmrzlinu a zmrzlinové krémy, nabízel zhotovení svatebních tabulí i cukrářského bufetu na plesech. K jeho specialitám patřily dorty na francouzský, anglický a německý způsob, vše s máslovým dortovým krémem. Poválečné osudy obou Jelinků, otce Břetislava a syna Williho, byly tragické. Rodina byla před příchodem fronty roku 1945 evakuována. Břetislavova manželka zemřela už po několika dnech v Moravské Třebové. Břetislav Jelinek v Československu zůstal a zemřel ve věku 91 let v Poděbradech. Syn Willi odešel do Německa a v roce 1957 oslavil ve Freisingu spolu se svou ženou stříbrnou svatbu.[661]

Hrnčířská — 10 / 293, též Růžová 1

1863 Caffeeschank, Knopp Josef | **1877, 1881** cukrárna, Skoda Magdalene

Tento výčep kávy byl otevřen v létě roku 1863. První inzerát nabízel veřejnosti malou kávu za 5 krejcarů a velkou za 9 krejcarů.[662] Později byla na tomto místě zařízena cukrárna.

Hrnčířská — 11 / 300, též Holubí 3 / 300

1839 Weinschanklokale, Maliczek Karl | **1844** Liqueur-Ausschank, Bierleitgeb Joseph | **1850** Zum goldenen Strauß, Weinausschank, Brauchbar M. | **1853, 1854** U Zlatého pštrosa, Zum goldenen Strauß, Schäfer Wenzel | **1854** Bochenek Theresia (M) | **1854** Grauer Josef | **1855–1859** Heindl Joseph (H) | **1857–1870** Kmennt Franz (M) | **1876** Caféschank, kavárna, Preussová Augusta | **1877** Sonnenschein Josef (M) | **1878–1880** Restauration, Jaroschauer Bierhalle, Klos J. | **1880, 1881** Karwiner Bierhalle, Krause Rosa | **1881** Kafeeschank, Preuss Auguste | **1883, 1887** Karwiner Bierhalle, Staubach Adolf | **1886–1888** Café-Hauspächterin, Preuss Auguste | **1896** bez záznamu

One 1. ledna 1839 otevřel Karl Maliczek ve vlastním domě prostorný výčep vína (*Weinschanklokale*).[663] Nabízel též výběr jídel a nápojů, rychlou obsluhu a odpovídající levné ceny. Další hostinský Joseph Bierleitgeb v roce 1844 přidal k vínům též výčep likérů (*Liquer-Ausschank*) a doporučoval dnes neznámý *Aquavit*. Již tehdy nesl lokál název U Zlatého pštrosa (*Zum goldenen Strauß*). Joseph Heindl čepoval v roce 1855 schwechatský ležák a dobře uležené opavské pivo. Téhož roku otevřel „zcela novou a pro každou zábavu vhodnou zahradu s kuželníkem“.[664] Při špatném počasí se odbývaly hudební zábavy uvnitř v lokále. V říjnu 1876 oznámila Auguste Preuss otevření kavárny (*Caféschank*).[665] Sklenici kávy nabízela za 10 krejcarů, punče pak za 16 krejcarů.[666] V roce 1878 zde vinárník Joseph Klos otevřel 31. října 1878 Jarošovskou pivnici.[667] Při otevření byly nabízeny zabijačkové pokrmy. Roku 1880 nabízel Klos též marinované úhoře, kaviár s citronem, květák s máslem nebo francouzský hlávkový salát s vejcem. V listopadu 1880 se z Jarošovské pivnice stala Karvinská pivnice, v níž byla hostinskou Rosa Krause.[668] V roce 1883 nastoupil nový hostinský Adolf Staubach, přičemž karvinské pivo na výčepu zůstalo. Od roku 1896 nemáme o hostinském provozu záznamy a počátkem roku 1910 již inzerát v místním tisku poptával provedení demolici domu na Hrnčířské ulici č. 11.[669]

Ostrožná — Sperrgasse

Ostrožná — 2 / 219, též Horní náměstí 1 / 219

1862 Danzmann Eduard (M, C) | **1874** Danzmann Eduard (M), Steinwendner Agnes (H) | **1877** Königstein Sigmund (M) | **1879, 1880, 1881** Pilsner Bierhalle, Königstein Sigmund | **1879, 1880** Bierhalle Zum Frohsinn, Königstein Sigmund | **1882, 1883, 1884** Bierhalle Königstein (M) | **1885–1894** Königstein, Erste Pilsner Bierhalle | **1894** Wittek Karl (H) | **1924, 1928** Köhler Karl, Frühstücksstube, Delikatessenhandlung

Sigmund Königstein otevřel svou pivnici na Ostrožné č. 2 dne 15. října 1879, hned vedle své kavárny. Návštěvníkům nabízel pravé plzeňské pivo a zval veřejnost k hojné návštěvě.[670] Pivnice zde fungovala pod názvem *Zum Frohsinn*, tedy U Veselé mysli. Zaváděcí

659 Tamtéž.
660 Vloupání, Opavský Týdenník, 17. 12. 1910, 99, s. 3.
661 Silberhochzeiten, Troppauer Heimat Chronik, Folge 90, Juli 1957, s. 143.
662 Caffeschank Eröffnung, Troppauer Zeitung, 30. 7. 1863, 172, s. 4.
663 Nachricht, Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 21. 12. 1838, 102, s. 1287.
664 Gasthaus-Anzeige, Troppauer Telegraph, 24. 1. 1855, 22, s. 82.
665 Caféschank Eröffnung, Troppauer Zeitung, 6. 10. 1876, 229, s. 4.
666 Nová kavárna, Opavský Týdenník, 11. 11. 1876, 46, s. 380.
667 Jaroschauer Bierhalle in Troppau, Troppauer Zeitung, 30. 10. 1878, 250, nepaginováno.
668 Karwiner Bierhalle, Troppauer Zeitung, 13. 10. 1880, 262, nepaginováno.
669 Prodá se sboření domu v Opavě, Opavský Týdenník, 8. 1. 1910, 3, s. 8.
670 Plzeňská pivnice, Opavský Týdenník, 25. 10. 1879, 43, s. 4.

cena 8 krejcarů za třetinku plzně a 24 krejcarů za litr působila konkurenci potíže. O rok později zavedl i pivo schwechatské. To bylo na třetince o krejcar levnější. Roku 1880 se na výčepu objevil karvinský březňák za 6 krejcarů za třetinku litru. Roku 1881 byla otevřena společenská místnost v prvním patře.[671] Na silvestrovský večer 1883 vyhlásil Königstein svou pivnici jako nekuřáckou od 11 hodin.[672] V inzerátu z dubna 1885 pro změnu oznámil, že „každá sklenice plzeňského se dopravovala od čepu pomocí vytahovadla ze sklepa“.[673] V roce 1885 nabízel v květnu „tři dny velkých sólo račích jídel“.[674] V roce 1888 byl v nabídce k jemnému plzeňskému pivu kromě jiných jídel i ovar z vepřových hlav. V dubnu 1889 oznámil Königstein, že v restauraci zaměstnal novou kuchařku.[675] K dosavadnímu sortimentu piv, včetně piva z bavorského Kulmbachu,[676] přibylo v tomtéž roce i pivo z Okocimi.[677] Od roku 1890 restaurace nabízela nejen časté zabijačky, ale též např. rybí jídla a rybí polévky. Pro pohodlí hostů – jak vysvětluje restauratér Königstein – rozšířil po roce 1891 svou pivnici o další prostory.[678] Plzeňské pivo bylo nabízeno jako zimní a letní. Raků byl v roce 1893 určitě dostatek, a tak nebyl problém hostům připravit na nedělní dopoledne račí ragú. Koncem listopadu 1893 bylo v nedělní polední nabídce uzené, zelí a knedlík a každou středu dršťky. Königstein se v roce 1896 dostal do problémů,[679] před okresním soudem byl uznán vinným z krádeže doutníků, které bral bez placení svému „sklepníkovi“ a ten jej udal. Majitel pak doutníky „sklepníkovi nahradil“. V září 1890 přemístil Sigmund Königstein svou „1. plzeňskou pivní halu“ na Horní náměstí 47.[680]

Ostrožná č. 4, vlevo *Troppauer Bierhalle*, vpravo *Café Wien,* kolem roku 1896. SZM, f. Braunův archiv, UH, ev. č. 82.2/59

Ostrožná — 4 / 220

1875 Königstein Sigmund (M) | **1889** Schwarz Anton | **1890** Obsina | **1892** Stěbořická pivnice, Mally Johann | **1893** Wittek Karel | **1894** Schilder Robert, Hannel Marie (H) | **1895, 1896** Karwiner Bier-Stube, Schwarz Anton | **1896, 1897** Troppauer Bierhalle, Schwarz Anton (H) | **1901** Raida Franz (M, H), Schwarz Katharina (H) | **1901** Ochrana Josef

Sigmund Königstein koupil tento dům roku 1875. Zřídil zde kavárnu a roku 1877 také železářství.[681] Později přesunul své podnikatelské aktivity na sousední č. 2, kde provozoval Plzeňskou pivnici. Pivnice nedalekého stěbořického pivovaru se na toto místo

671 Pilsner Bierhalle, Troppauer Zeitung, 20. 11. 1881, 265, nepaginováno.
672 Café Königstein, Troppauer Zeitung, 1. 1. 1884, 99, s. 8.
673 První Plzeňská pivnice v Opavě, Opavský Týdenník, 18. 4. 1885, 30, s. 3.
674 Pilsner Bierhalle, Troppauer Zeitung, 14. 5. 1885, 110, s. 8.
675 Erste Pilsner Bierhalle, Troppauer Zeitung, 2. 4. 1889, 76, s. 6.
676 Export-Culmbacher, Troppauer Zeitung, 20. 10. 1889, 242, s. 7.
677 Dnes první Plzeňský letní ležák, Opavský Týdenník, 11. 5. 1889, 37, s. 4.
678 Erste Pilsner Bierhalle, Troppauer Zeitung, 23. 9. 1891, 217, s. 7.
679 Okrádal sklepníka, Opavský Týdenník, 4. 4. 1896, 28, s. 4.
680 Troppauer Zeitung, 21. 9. 1890, 218, s. 14.
681 Nový obchod se železem, Opavský Týdenník, 7. 4. 1877, 14, s. 4.

přestěhovala z Horního náměstí 34 a svůj provoz zahájila 1. dubna 1892.[682] V českém inzerátu je podepsán jako hostinský Jan Malý, v německém znění pak *Restaurateur Johann Mally*. Stěbořická pivnice byla umístěna v zadním domě *Kaffee Wien*. Podnik byl inzerován také jako levná snídárna.[683] Po přestavbě v roce 1895 to už byla Karvinská pivnice a ta původní se odstěhovala na dnešní ulici Krnovskou, kde jako „Stěbořická" fungovala do roku 1912. Bezprostřední příčinou uzavření pivnice bylo nepochybně vyhoření pivovaru Stěbořice roku 1912 a následné ukončení výroby piva. Není bez zajímavosti, že k vyhoření stěbořického pivovaru došlo v době eskalujícího konkurenčního zápasu mezi pivovarem v Opavě a ve Stěbořicích.[684] Na sanaci trosek finančně přispěl opavský pivovar, ovšem se smluvní podmínkou, že na místě zničeného pivovaru již nesmí vzniknout pivovar nový.[685]

Ostrožná 6 / 221

1860, 1863 Klummer Wenzel (H) | **1870, 1877** Schaffer Josef a Anna (M) | **1883–1913** Bier- u. Weinschank, Weinstube zum Gourmand, Delicatessen- und Weinhandlung Schwab Anton | **1921, 1924** Schwab Viktor | **1927, 1928, 1931, 1932, 1935** Delikatessen, Wein- und Frühstückstube, vinárna | **1937, 1938** Schwab Otto a Gerta (M) | **1941** Schwab Anton

Známý opavský obchodník s delikatesami a majitel vinárny vystřídal v Opavě pro svou provozovnu několik míst. Od Jaktařské brány a Horního náměstí 47 přes Ostrožnou ulici až po restauraci U Udatného Švába na ulici Masarykově (Panské) v roce 1940. Na Ostrožné ulici č. 6 sídlil nejdéle. Na výše uvedeném domovním čísle roku 1857 pronajímal výčep (*Schanklokal*), hospoda tam tedy byla už před tímto rokem.[686] Anton Schwab zde svůj obchod s delikatesami, vínem a „elegantní vinárnu", jak píše v inzerátu, otevřel 1. dubna 1883.[687] Výčet lahůdek, které do svého obchodu dovážel z tuzemska i ciziny, byl nepřeberný. Namátkou to byly: chřest, šípková marmeláda, holandské ústřice, astrachaňský kaviár, uzený rýnský losos, vestfálská šunka, koňak Hennessy, víno z Bordeaux i rýnské, kýlské šproty, vykrmená drůbež ze Štýrska, pravá šunka pražská, jamajský rum, melouny z Turkestánu, čerstvý ananas, pravé francouzské sardinky, švýcarská čokoláda Lindt, v březnu čerstvé salátové okurky, salát či nové brambory, a tak bychom mohli pokračovat ještě dlouho. Není divu, že svůj obchod nazval U Labužníka (*Zum Gourmand*) a pyšnil se titulem dvorního dodavatele arcivévody Evžena Rakouského.[688]

Ostrožná, na č. 6 (dům označen cedulí *Weinhaus*) vinárna a delikatesy Antona Schwaba, před rokem 1899. Soukromý archiv Jana Olugoše

Ostrožná 7 / 288

1872 Lammich Leopold | **1874, 1875** Schott Emil (H) | **1877** Salzmann Robert (M) | **1881** Salzmann Robert (M), Ripper Johann (H)

Ve svém vlastním domě na Ostrožné 7 otevřel v dubnu 1872 hostinec U Německé koruny (*Zur deutschen Krone*) hospodský Leopold Lammich. Podnik sídlil vedle pozdějšího hotelu Orient. Ve své propagaci vyjadřoval naději v mnohé návštěvy vážených hostů, k čemuž měly dopomoci dobré nápoje, jídla a rychlá obsluha.[689] V roce 1874, to už byl hostinec pronajat Emilu Schottovi, se zde nabízelo i polední předplatné obědů za 20–30 krejcarů.[690] Po roce 1881 doklady o tomto hostinci mizí.

682 Změna místnosti, Opavský Týdenník, 9. 4. 1892, 29, s. 7.
683 Stiebrowitzer Bierhalle, Deutsche Wehr, 20. 1. 1894, 6, s. 8.
684 Opavský pivovar a čistá konkurence, Opavský Týdenník, 18. 5. 1912, 39, s. 4.
685 KRAVAR, Zdeněk, Opavský pivovar 1825–1945, in: ŠVABENICKÝ, František (ed.), Opavský pivovar, Opava 2015, s. 51.
686 In der Sperrgasse, Troppauer Telegraph, 5. 3. 1857, 63, s. 24.
687 Anton Schwab, Delicatessen-u. Weinhandlung „zum Gourmand" und Troppau, Troppauer Zeitung, 17. 2. 1885, 38, s. 6.
688 Anton Schwab, Troppauer Zeitung, 31. 5. 1906, 123, s. 6.
689 Gasthaus Eröffnung, Troppauer Zeitung, 4. 4. 1872, 77, s. 4.
690 Gasthaus zur „deutschen Krone", Troppauer Zeitung, 3. 10. 1874, 226, nepaginováno.

Ostrožná 12 / 224

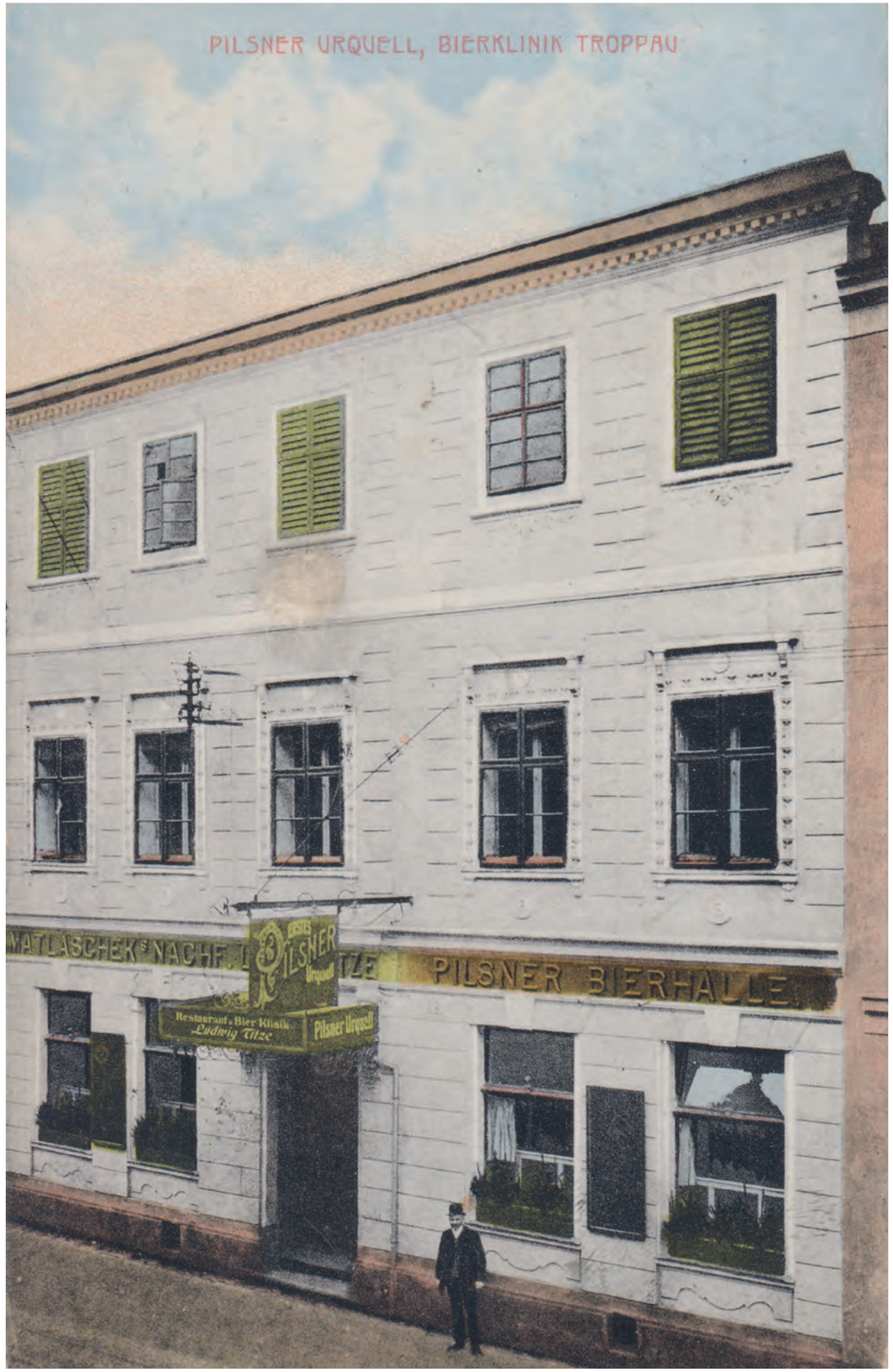
1842, 1857 Swornal Franz (M), Gröger Anna a Ferdinand (H) | **1860** Kunze Johann (H) | **1862** U Slona, Kirsch Wilhelm | **1869, 1870** Wolf Ludwig (M, H) | **1877** Matlaschek Thomas (M, H) | **1881, 1886, 1888** Pilsner Bierhalle, Matlaschek Thomas | **1890** U Černého slona, Plzeňská pivnice, Matlášek Tomáš | **1891** Zum Schwarzen Elephanten, Matlaschek Thomas a Franziska | **1892, 1894, 1895, 1896** Pilsner Bierhalle, Weinstube, Matlaschek Thomas | **1899** Měšť. plzeňská pivnice, Matlaschek (též Matlášek) Tomáš | **1899** U Černého slona, Matlášek Tomáš | **1901, 1902, 1903, 1905** Pilsner Bierhalle, Matlaschek Thomas (M, H) | **1905, 1907, 1908, 1909, 1910** Bierklinik, Titze Ludwig | **1911–1914** Pilsner Bierhalle, Pilsnerbierhaus, Titze Ludwig | **1915, 1918–1920** Titze Ludwig, Pilsner Bierklinik | **1924–1929** Pilsner Urquell, Troppauer Bierklinik, Titze Ludwig (M, H) | **1929–1939** Titze Ernst (M, H) | **1941** Titzes Pilsner Urquell, Titze Gretl | **1943, 1944** Mikula Rudolf a Marie | **1946** Liška František

První ze dvou nejznámějších opavských pivnic (druhou byla Golasowského pivnice), které se nacházely na Ostrožné a stály téměř naproti sobě. Hostinec U Černého slona (*Zum schwarzen Elephanten*) zde byl od roku 1842. V říjnu 1857 nabízela hostinská Anna Gröger pravidelné obědy za měsíční cenu 6 až 8 zlatých (*monatliches Honorar*).[691] Ferdinand Gröger zde později otevřel i přední výčep a rozšířil nabídku jídla o večeře.[692] Během oprav objektu roku 1863 se zřítil celý dům, přičemž jeden člověk zahynul. Od roku 1877 až do roku 1905 vedl Plzeňskou pivnici Thomas Matlaschek, jenž plzeňské pivo též „rozesýlal [sic] po 10 lahvích v bedýnce na přání do domu".[693] V roce 1895 plzeňskou pivnici doplnila i vinárna. Nejslavnější období této pivnice je však spojeno s Ludwigem Titzem. Původním povoláním obchodník Ludwig Titze otevřel svůj vlastní podnik ve spodní části Ostrožné ulice kolem roku 1905. Do Opavy přišel roku 1899 a pracoval naproti v pivnici Golasowského. V roce 1906 si vzal dceru dosavadního nájemce Matlaschka, Hedwigu.[694] Známý opavský malíř Richard Assmann ho vypodobnil na své kresbě, jak rozšafně nad hlavou v pěti prstech své hubené pravé ruky nese sklenici plzeňského s dokonalou pěnou a v levé ruce nese talíř s jídlem. Nápis „*Der Titze*" měl tak malé písmo, že se vžilo oslovení Dr. Titze. To už byl jen krůček k tomu, aby na Ostrožné vznikla *Troppauer Bierklinik* – Opavská pivní klinika. Pohlednice, která z výše uvedené kresby vznikla, se samozřejmě prodávala i ve zdejším podniku. Titze čepování svého piva stále vylepšoval, a tak nakonec s oblibou svým i velice váženým hostům přinášel plzeňské pivo s pěnou, na kterém se udržela tehdejší pětikoruna. Zvolání hosta „Pane doktore, ještě jedno pivo!" prý bylo časté.[696] Drobné peníze při placení měl uloženy odděleně v kapse vesty a ve dvou předních a dvou zadních kapsách kalhot. Svou stále dobrou náladou byl proslulý, což dokládá i dobové

Ostrožná č. 12, pivnice *Matlaschek*, před rokem 1905. Soukromý archiv Waltera Kosuba

691 Troppauer Telegraph, 10. 2. 1857, 41, s. 158.
692 Anzeige, Troppauer Telegraph, 17. 10. 1857, 201, s. 810.
693 Plzeňská pivnice „U černého slona", Opavský Týdenník, 10. 9. 1890, 71, s. 4.
694 Postřelil kuchařku, Opavský Týdenník, 22. 12. 1906, 100, s. 3.
695 BERNER, Alfred, Ein Troppauer Bierkünstler. „Pilsner" – Titze, Sperrgasse 12 / Erinnerungen von Alfred Berner, Troppauer Heimat Chronik, Folge 252, Feber 1971, s. 29.
696 Tamtéž.

Ostrožná č. 12, pivnice Ludwiga Titzeho, po roce 1905. Soukromý archiv Václava Poledníka

Ostrožná č. 12, pivnice Ludwiga Titzeho, po roce 1905. Soukromý archiv Waltera Kosuba

Ostrožná č. 12, pivnice Ludwiga Titzeho, po roce 1905. Soukromý archiv Waltera Kosuba

úsloví „Ohne Titze keine Witze“, tj. „Bez hostinského Titze, schází vtip nejvíce“.[697] Titul „pivní umělec“, který obdržel od svých hostů, mu asi náležel právem. Též pojem „pivní hodiny“, tácek s čárkami za vypitá piva, zřejmě vynalezl a při účtování používal právě Titze. Svůj pivní sklep nechal rozšířit tak, aby se tu dalo uskladnit i několik vagonů plzeňského piva. Ludwig Titze zemřel po vleklé nemoci v 53 letech roku 1930 a ještě předtím předal svůj prosperující podnik synu Ernstovi,[698] který pivu věnoval stejnou péči jako jeho otec. Ve vzpomínkách na Titzeho se třeba dozvídáme, že pivo bylo tak dobré, že když odborný učitel Bruno Ohnsorg v neděli dopoledne slíbil, že do dvanácti doma bude, tak to většinou byla dvanáctá hodina půlnoční.[699] Ve své reklamě nový majitel nabízel i vnitřní masáže. Ernst Titze též dodržoval tradici, že se na Popeleční středu pivem zapíjely ryby – herynky. Jako vánoční dárek v roce 1934 nabízel bedničku 24 lahví Plzeňského Prazdroje za zvýhodněnou cenu 70 korun, jednotlivě za 3 koruny a 50 haléřů. Téhož roku zval spolu se svou paní Gretl hosty na oslavu 50. výročí vzniku Plzeňské pivnice Ludwiga Titzeho.[700] Za 12 korun jste zde v prosinci 1936 např. mohli ochutnat obědové menu sestávající z předkrmu, polévky, masitého jídla s přílohou, kompotu nebo moučníku a kávy. Abonenti měli – ne tak bohatý – oběd za polovinu. Občasně se nabízel v této „plzeňské“ restauraci také opavský Zlatovar.[701] Ernst Titze podobně jako jeho kavárenský kolega Philipp z Horního náměstí 37 druhou světovou válku nepřežili. Oba padli na východní frontě, Ernst v roce 1944.[702] Pivnici pak vedla Ernstova manželka Gretl. Roku 1946 měla být v podniku zavedena národní správa se správcem Františkem Liškou, k čemuž již nedošlo, protože byl dům zbourán.[703]

Ostrožná 19 / 281

1826 Ausschank, Gröger, Johann Anton | **1853** Bierschanks-Lokale | **1854, 1857** Dombek Johann (M), Bierstube, Steinwendner Agnes | **1858, 1859** Bierschank zum weißen Löwen, Nissl Anton a Maria (H) | **1860** Weinhold Anton (H) | **1867** Tessarz Franz (M, H) | **1874–1882** Hostinec „pod bílým lvem“, Tessarz Franz (M), Kupková Antonia, Kupka Ferdinand | **1883, 1884** Kupka Eduard, Nowak W., Lutz Moritz | **1885** Kühnl Johann | **1886** Kubíček Jan | **1886** Zum weißen Löwen, Kupka, Nowak W. | **1886** Hostinec U Bílého lva, Kubíček Jan | **1888** Zum weißen Löwen, Bierschank, Kupka Antonia (M), Staubach Adolf (H) | **1890, 1891** Ripper Josef, Röhrich | **1891–1894** Weißer Löwe, Schultze Gustav | **1896** Kupka Antonia (M), Schultze Gustav (H) | **1896** Pilsner Bierhalle, Golasowski Johann (M, H) | **1898–1913** Erste Pilsner Aktienbrauerei (M), Pilsner Bierhalle, Golasowski Johann (H), Pilsner-Urquell-Palast, Volksgarten | **1909** Brüder Semkowicz | **1910, 1912** Restaurant Golasowski | **1913, 1913** Insenghi R. | **1914** Diwisch Johann, Deutsches Haus | **1915, 1916, 1917, 1918, 1919, 1920** Kohel Franz (H), Pilsner Bierrestaurant Deutsches Haus | **1925** Deutsches Haus, Hartmann Ferdinand | **1928, 1932** Soucek Bohumil (též Sousek Gottlieb, Soušek Bohumil) (R) | **1932** Kaffeerestaurant, Slezská zemědělská společnost pro zpeněžování dobytka (M)

Druhý ze slavných opavských hostinských Johann Golasowski sídlil ve své *Pilsner Bierhalle* na Ostrožné č. 19 takřka naproti svého hlavního konkurenta. I tato adresa má bohatou historii. Již v červenci 1826 oznamuje Johan Anton Gröger, že do domu U Bílého lva na Ostrožné č. 281 (dříve U Modrého lva na Horním náměstí) přestěhoval svou výrobnu rosolky,[704] „kterou váženým odběratelům a pánům hostům nabízí jak v lahvích, tak ji nalévá ve výčepu“.[705] Roku 1834 byl dům *Zum weißen Löwen* na prodej.[706] Pivní lokál zde otevřela v září 1853 Agnes Steinwendner a původní název domu U Bílého lva se dostal i do jména výčepu. Tato hostinská, podle oznámení v novinách, otevírala svůj podnik opakovaně, v roce 1853, 1854 i 1857 – důvody neznáme. Jen málo hospod v tehdejší době nevařilo a nemělo v nabídce předplatné obědů a večeří. Za hostinské Marie Nisl nabízeli roku 1859 konzumaci jídla jak uvnitř, tak přes ulici. Dalším hostinským od roku 1867 byl asi Čech František Tesař, i když je v oznámení o otevření podepsán německy jako Franz Tessarz. Od roku 1874 zde jako hostinští působí dvojice A. Kupková a Eduard Kupka. Roku 1883 je vystřídal nájemce Moritz Lux a nakonec W. Nowak, který zde pracoval do roku 1885. Do roku 1894 měla restaurace U Bílého lva ještě dva další nájemce, pak však přichází – v roce 1896 – éra proslulého Johanna Golasowského. A hned na počátku jeho kariéry se mu ze zamčeného sklepa začalo ztrácet šampaňské. Za prokazatelnou krádež byl dodán k zemskému soudu a odsouzen hospodský pomocník Blažej Lukas.[707] Místní tisk roku 1899 vyčetl Johannu Golasowskému, že ač není Němec rodem, „dává průchod citům německým a česky bude mluviti nanejvýš s podomkem a pacholkem“.[708] Načež mu list popřál jen hosty tohoto druhu. V červenci 1900 oznámil Golasowski inzerátem, že plzeňské pivo z měšťanského pivovaru čepuje dřevěnou pípou. V roce 1901 pak uveřejnil tiskem, že jeho plzeňské je čepováno přímo ze sudu, bez hadice a tlakování. V nabídce měl v té době půllitr za 12 krejcarů. Následujícího roku koupil Golasowski sousední dům č. 21, aby ho použil pro rozšíření podniku. V roce 1903 opatřil dosud jen letní prostory Pivní haly účinným vzduchovým topením pro celoroční provoz. Pro své hosty připravoval nejen četné zabijačky s dopolední nabídkou ovaru, ale i další večerní menu. Vystupovali zde komici z Vídně a zpěváci z Alp, probíhaly tu celkem pravidelně vojenské koncerty *Regiments-Musik des k. u. k. Infanterie-Regimentes Kaiser Nr. 1*. Zabijačky se mnohdy nazývaly jako *Sautanz*, tanec

697 Tamtéž.
698 ZA v Opavě, f. KS Opava, sign. A IV 251, kart. 97.
699 BERNER, A., Ein Troppauer Bierkünstler, c. d., s. 29.
700 Ernst Titze und Frau, Neues Tagblatt, 9. 12. 1934, 246, s. 16.
701 Deutsche Post, 30. 7. 1939, 207, s. 11.
702 Ernst Titze zahynul 9. 1. 1944.
703 ZA v Opavě, f. KS Opava, sign. A IV 251, kart. 97.
704 Rosolka je označení pro likér připravovaný z listí rosnatky, viz heslo Rosolka, Ottův Slovník naučný. Ilustrovaná encyklopedie obecných vědomostí, Praha 1904, s. 983.
705 Ankündigung, Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 3. 7. 1826, 53, s. 63.
706 Haus-Verkauf, Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 10. 3. 1834, 20, s. 208.
707 Měl chuť na šampaňské, Opavský Týdeník, 19. 3. 1898, 23, s. 5.
708 Majetník Plzeňské pivnice p. Golasovský v Ostrožné ulici v Opavě, Opavský Týdeník, 5. 8. 1899, 60, s. 4.

Johann Golasowski zachycený výtvarníkem Richardem Assmannem, rok 1908. Soukromý archiv Daniela Adametze

sviní. Jako spolkovou hospodu prostory využíval Technický spolek a Spolek německých cyklistů. Snad to byli právě cyklisté, kdo potřeboval nekuřácký salonek. V roce 1905 dal Golasowski na vědomí, že nadále nebude přes ulici prodávat pivo v lahvích bez zálohy, protože „ztráta lahví je enormní, takže vážení odběratelé budou platit na lahve zálohu“.[709] Spolkům v roce 1908 nabízel ke konzumaci Prazdroj v zrcadlovém sále za 6 korun hektolitr, čímž sklenice 0,4 litru vycházela jen na 20 haléřů. Roku 1909 – podle dobové reklamy – zase plzeňské pivo od Golasowského, bez hadice a ledu, bylo nejlepším pitím při epidemii tyfu, asi proto, že bylo ze zaručeně převařené vody. V prosinci 1909 se vedení restaurace ujímají bratři Semkowiczové. Poprvé je zde prezentováno „Nové Pilsner Urquell – Sanatorium“. Manželé Golasowští pak „v roce 1910 dům i se závodem prodali plzeňskému akciovému pivovaru [dnes Gambrinus] za 300 000 korun. Pan Golasowski zde údajně s ročním platem 10 000 korun zůstal, ale Pilsner Urquell byl vystřídán pivem z Prvního akciového pivovaru v Plzni. Dne 15. ledna 1912 proběhl na rozloučenou s panem Johannem Golasowským

Ostrožná č. 19, pivnice Johanna Golasowského, před rokem 1905. Soukromý archiv Václava Poledníka

Reklamní pohlednice Johanna Golasowského s podobenkou majitele ve sklenici půlitru, kolem 1905. Soukromý archiv Waltera Kosuba

709 Selbsthilfe!, Troppauer Zeitung, 3. 1. 1905, 2, s. 8.
710 V plzeňské pivnici Golasowského v Opavě, Opavský Týdenník, Opava, 15. 4. 1911, 30, s. 3.

koncert lázeňské kapely.[711] Tiskem pak vyšlo Golasowského rozsáhlé poděkování všem, které v životě potkal, s přáním mnoha zdarů nástupci panu Insenghiovi.[712] Restaurant nadále v hlavičce uváděl název *Pilsner-Restaurant Golasowski*.[713] Sám Golasowski záhadně zmizel. Aniž by někomu něco řekl, jednoho dne opustil svůj byt a už se nevrátil. Jeho zmizení měl později vysvětlit jasnovidec Hanussen, který v Opavě hostoval. Nicméně když se pak kopalo na jím určeném místě, tělo se nenašlo.[714] V prosinci 1913 dochází ke změně názvu na *Restaurant Deutsches-Haus* se šéfem Johannem Diwischem,[715] po něm, asi do roku 1920, byl restauratérem Franz Kohel, dlouholetý vrchní číšník Plzeňského dvora v Plzni. Dům i pivnice zůstávaly i nadále v majetku Prvního plzeňského akciového pivovaru. Nicméně nejvíce se vzpomínalo na Johanna Golasowského. Třeba Alfred Berner v roce 1951 popsal, jak to v podniku chodilo při návalu žíznivých hostů – po naplnění pivního lokálu se otevřely posuvné dveře do prostorného sálu, pokud byl plný i sál, další posuvné dveře umožňovaly vejít a posedět v zahradě, která sahala od ulice Ostrožné po Růžovou.[716] Hosté do proslulé pivnice přicházeli i z Pruského Slezska. V době trvání ČSR zde pak byla restaurace Praga. Na konci ledna 1941 byla na místě známé Golasowského pivnice otevřena Slezská lékárna (*Schlesische Apotheke*) lékárníkem Rudolfem Feikem. Tím se historie proslulé opavské pivnice definitivně uzavřela.[717] Typický trojúhelníkový štít domu je ale patrný při pohledu z ulice ještě dosud.

Ostrožná č. 19, pivnice Johanna Golasowského, před rokem 1905. Soukromý archiv Václava Poledníka

711 Na rozlučkovém koncertu vystoupilo hudební těleso z lázní označované jako Freiwaldau-Gräfenberger Kurkappele. Rovněž bývá uváděno jako Gräfenberg--Freiwaldauer Kurkapelle. Tato kapela v průběhu 19. století pravidelně vystupovala v koncertním sále lázní Gräfenberg a působila rovněž jako samostatné profesionální hudební těleso. Bližší informace koncertu na rozloučení viz Restaurant Golasowski Abschiedskonzert, Freie Schlesische Presse, 14. 1. 1912, 10, s. 10.
712 Danksagung, Troppauer Zeitung, 19. 1. 1912, 14, s. 8.
713 Pilsner Restaurant Golasowski, Detsche Wehr, 14. 9. 1912, 211, s. 8.
714 BERNER, Alfred, Von Troppauern, die jedes Kind gekannt hat, Troppauer Heimat Chronik, Folge 18, Juli 1951, s. 7.
715 Restaurant „Deutsches Haus", Troppauer Zeitung, 4. 12. 1913, 279, s. 8.
716 BERNER, A., Von Troppauern, c. d., s. 7.
717 Restaurant „Deutsches Haus", Troppauer Zeitung, 4. 12. 1913, 279, s. 8.
718 BERNER, A., Von Troppauern, c. d., s. 7.
719 WAGNER, Giselheid, Vom Oppastrand ins Frankenland, Licht und Dunkel im Leben des Apothekers Rudolf Feike aus Troppau (1907–1976), Höchberg 2006, s. 29.

Ostrožná 21 / 280

1902 Golasowski Johann (M) | **1922, 1923, 1924, 1926, 1927** Restaurace Praga, Souček Bohumil | **1928** otevření restaurace Praga, též uzenářství | **1929–1938** Restaurant Praga, Štěpánek Felix (M), Tesar Stefan (též Štěpán) (R), Křižan Kaspar

Dům v roce 1902 koupil Johann Golasowski pro rozšíření svého stávajícího podniku na Ostrožné č. 19. Od roku 1922 sídlila na této adrese restaurace Praga, která byla v inzerci charakterizována jako lidová jídelna s levným stravováním. Spolupráce s továrnou na uzené zboží na Růžové č. 8 znamenala nabídku všech druhů pražských uzenin a salámových specialit. „Velkorestaurace" Praga se na tomto místě udržela přinejmenším do roku 1938.

Ostrožná 23 / 279

1857 Proksch Franz (M), Kotschy Val. (H) | **1877** Proksch Julie a Emilie (M) | **1881, 1883** Proksch Johann (M), Roska Johann (H) | **1888** Proksch Emilie a Julie (M), Roska Marie | **1891**, **1892, 1894** Proksch Johann (M), U Tří třešní, Roska Marie (H) | **1896, 1897** Firganek Marie | **1901, 1905, 1907** Proksch Emilie (M), Jedlička Anton (též Antonín) (H) | **1911** Proksch Emilie (M), Firganek Marie (H) | **1911** Mödlagl Wilhelmine | **1919–1938**, Drei Kirschen, U Tří třešní, Korbelová Hedvika (též Korbel Hedwig) (M, H)

Starý Prokschův hostinec byl přinejmenším v letech 1907 a 1919[720] dle dobového tisku označován jako podnik český. Žádal o podporu českých hostů, nicméně později inzeroval už jen v němčině a Hedvika Korbelová již vystupovala pouze jako Hedwig Korbel.

Ostrožná 24 / 230

1870, 1873 Bayer Johann (M), Weinstube Pecháček Franz | **1877, 1881** Sonnenschein Markus (M) | **1888, 1891, 1894, 1896, 1897** Goldberger Ignaz, Geistige Getränke, Fischer Irma (H) | **1901, 1908, 1911** Teeschank, Goldberger Anna | **1913** továrna na likéry, Goldberger Ignác | **1924** Likörfabrikantin, Gross Irma (M) | **1927** Schneider Florentine | **1928** Gross Fany (M) | **1932** Goldberger Ingeborg (M), Gross Irma (H) | **1935, 1936, 1937, 1938** Gross Irma

Ostrožná ulice patřila co do pohybu obyvatelstva mezi nejfrekventovanější místa v Opavě. To patrně vedlo k tomu, že podél této relativně krátké ulice postupem času vzniklo více než 20 živností v pohostinství. V roce 1873 zde měl své hokynářství a obchod s vínem Franz Pecháček, k tomu si zřídil také vinárnu.[721]

Ostrožná 26/ 231

1877–1901 Lichtwitz Emanuel, Rum- und Liquerfabrik, Branntweinschank | **1911** Panatzek Peter (M) | **1924, 1935, 1936, 1937, 1938** Deutsch Ignaz, Deutsch Erwin

Původní výčep u výrobce rumu a likérů Emanuela Lichtwitze je bohužel doložen velice torzovitě. Inzerce v tisku se prakticky nevyskytuje a doklady nalezené v opavských adresářích povětšinou odkazují jen k majiteli domu.

Ostrožná 29/ 269

1869 Likörfabrik, Mandel Wilhelm (M) | **1877, 1881** Mandel Marie (M), Baitek Caspar (též Baltek Kaspar) (H) | **1888, 1891** Branntwein- und Liquer – Erzeuger, Branntweinschank, Oppenheim Siegfried, Roska Marie | **1891, 1897** Bierschank, Proksch Johanna (M), Roska Marie | **1901, 1908** Bier- u. Weinschank, Oppenheim Franziska (též Fanny)

Roku 1869 vlastnil uvedený dům výrobce likérů Wilhelm Mandl. Firemní výčep jeho likérů si pronajala Rosa Fried.[722] Na frekventované Ostrožné ulici se dlouhodobě nacházel vyšší počet výrobců likérů s příslušejícími výčepy. Roku 1905 jsou připomínáni čtyři: Anna Goldberger, č. 24, Emanuel Lichtwitz, č. 26, Friedrich Mayer, č. 47, a Jakob Schlesinger na č. 45.[723]

720 Podporujte český hostinec U tří třešní, Opavský věstník, 15. 7. 1919, XXII, 54, s. 3.
721 Začatý obchod, Opavský Týdeník, 26. 7. 1873, 30, s. 244.
722 Troppauer Adressbuch, Verzeichniß aller Einwoherner der Stadt und Vorstädte von Troppau mit alphabetischem Namens-Register für das Jahr 1869, Troppau 1869, s. 12.
723 KRÁMER, O., Vollständiges Adress-, c. d., s. 106.

Ostrožná 30 / 246

1854, 1862, 1881, 1883 Likörfabrik, Pollak Josef (M) | **1888, 1891** Branntwein- und Liquer- Erzeuger, Pollak Minna (též Nina) (M) | **1894, 1895** Schank, výčep, Pollak Josef | **1896** Pollak Max | **1909** Hostinec Martinek Emil | **1911** továrna na likéry, Teeschank, Likörschank, Goldberger Julius | **1924, 1928** Goldberger Julius, Pollak Josef | **1935, 1936, 1937, 1938** Goldberger Otto

Opavských výrobců lihovin bylo v minulosti mnoho. Producenti alkoholu si v některých případech zařizovali vlastní výčep. Náležel k nim také Joseph Pollak, který nejpozději od roku 1854 doporučoval svou továrnu na rosolku, rum, punčovou esenci, slivovici i čistý líh.[724] Zároveň přitom upozorňoval, aby čtenáři nezaměňovali jeho firmu s podnikem Moisese Pollaka. Podnik se připomíná inzercí také v 80. letech 19. století, např. když sháněl do obchodu sklepníka se znalostí obou zemských jazyků.[725] Další připomínky souvisí s tímto provozem nepřímo, vztahují se např. k vloupání do hostince roku 1895. Zloděj Hubert Aust byl tehdy dopaden v Bruntále a následně převezen do Opavy.[726] Za připomenutí stojí skutečnost, že se Pollakovy likéry koncem 19. století vyvážely do Afriky, Číny, Indie, Japonska a do zemí Orientu a Jižní Ameriky.[727]

Ostrožná 31, 32 / 268, 247

1857, 1860, 1863, 1864 Heissig Johann (M), Maly Thomas | **1877** Nelhübel Maria (též Marie), Proske Ignaz | **1881** Künstler Ignaz (H) | **1887** U Vinného hroznu | **1888, 1891** Nelhübel Marie | **1891** Müller Johann | **1896** Nelhübel Maria | **1901, 1902, 1905** Müller Johann | **1907** Martinek Jakub | **1910** U Zlatého hroznu, Martinek Emil | **1911–1933** Martinek Emil (M, H), Gastwirtschaft L. Martinek, Restauration zur goldenen Traube, Restaurace u Martinků

K nejranějším zprávám v tisku patří informace o stavu domu. V dubnu 1887 byla např. publikována zpráva, že se na budově výčepu objevily rozsáhlé trhliny, které si vynutily podepření objektu.[728] Další zprávy o opravách chybí. Roku 1902, za hostinského Johanna Müllera, už hostinec nesl název U Zlatého hroznu.[729] První český hostinský Jakub Martinek působil v lokále od roku 1907, ale rok

Ostrožná č. 31, restaurace Emila Martinka, před rokem 1918. Soukromý archiv Daniela Adametze

724 Joseph Pollak in Troppau, Troppauer Telegraph, 19. 3. 1854, 77, s. 314.
725 Sklepník nebo sklepnice, Opavský Týdeník, 10. 3. 1883, 10, s. 4.
726 Zatčen byl zloděj, Opavský Týdeník, 30. 1. 1895, 9, s. 3.
727 Export-Adressbuch für das Kronland Schlesien, Troppau 1897, s. 29.
728 Následky dolování?, Opavský Týdeník, 16. 4. 1887, 30, s. 4.
729 Původní název byl U Vinného hroznu.

nato zemřel[730] a na jeho místo nastoupil Emil Martinek. Nabízen byl Plzeňský Prazdroj, opavské pivo a „znamenitá" kuchyně.[731] Roku 1914 zde byla nově upravena zahrada a zahradní restaurace.[732] Martinkův hostinec to byl přinejmenším do roku 1933.[733] Hojně inzeroval v Opavském Týdenníku, kde se o něm psalo jako o „dostaveníčku venkova, neb jste se tam mohli sejít s vesničany celého opavského okolí".[734] V roce 1930 měl Emil Martinek pronajatu i letní restauraci na Sokolském stadionu.

Ostrožná 34 / 248

1850 Branntweinschank | **1857** Nowicki Jan | **1870** Wawra Florian (M) | **1877** Wawra Florian (M) | **1881, 1888, 1891, 1894, 1896, 1897** Bier- und Weinschank, Oluhy Eduard (M, H) | **1901, 1905** Jahn Josef a Marie (M) | **1909** Martinek E. (H) | **1911, 1912** Schneider Eduard | **1913, 1914** Cattanio Angelo | **1914, 1916, 1919** Schneider Eduard (M) | **1922** Rest. Schneider | **1923** Schneider Eduard, Kalus Antonie | **1924, 1925, 1926, 1928** Schneider Eduard a Florentine | **1928** Gruss Irma | **1929** Frei Josef | **1931** Frei Franz | **1932** Frei Josef | **1935, 1936, 1937, 1938** Slanzi Berta | **1938** Freyová Elfrieda (H)

Již roku 1855 byl tento *Bier- und Branntwein-Schank* (výčep piva a pálenky) nabízen k pronájmu.[735] V roce 1857 si výčep pronajal bývalý kuchař Johann Nowicki.[736] Koncese Eduarda Schneidera, který vedl podnik od roku 1911, potvrdila právo podávat jídla, čepovat pivo, víno a některé lihoviny.[737] Roku 1913 si pronajal restauraci Ital Angelo Cattanio, též Cattaneo, který v Opavě vystřídal několik podniků.[738] Na čepu měl plzeňské pivo a opavský Zlatovar. Svůj podnik doporučoval jako vhodné místo pro schůzky rolníků a řemeslníků z celého okolí. Od roku 1914 až prakticky do roku 1928 zde byl hostinským Eduard Schneider[739] a po jeho smrti manželka Berta. Výčet hostinských do roku 1945 pak doplňuje Josef Frei.

Ostrožná 35 / 266

1853, 1854 Bierhaus zum goldenen Ochsen, Staubach Johann | **1857, 1870** Berl Raimund (M) | **1877** Reich Friedrich (M) | **1879** Trampusch Emil, Reich Nathan (M) | **1881** Trampusch Emil (M), Neumann Adolf (H) | **1882** Auer Karl (H) | **1883** Reicher Wilhelm | **1888–1901** Schank, Trampusch Emil (M, H) | **1903** Köstner August | **1905, 1906, 1907** Wintergarten, Trampusch Emil | **1908** Familien-Varieté-Theater, Trampusch Emil, Troppauer Wintergarten | **1911** Gastwirtschaft Trampusch | **1914** Silbermann S. | **1919** Raab Stefan | **1922, 1924, 1925, 1926** Café Böhm Julius | **1927, 1928** Böhm Franziska a Franz (M, H) | **1931, 1932, 1933, 1935, 1936, 1937** Böhm Franziska a Franz (M, H), Café Böhm | **1938** Böhm Franziska a Franz (M, H)

Pivnici se jménem U Zlatého vola otevřeli v prosinci 1853 vdova Staubachová se synem Johannem a hned nabízeli předplacené obědy – ze dvou nebo tří chodů.[740] V roce 1879, za hostinského Emila Trampusche, bylo součástí výčepu i řeznictví. Žádný hostinský tu ale nevydržel dlouho. Později vznikla z hostince Opavská zimní zahrada – *Troppauer Wintergarten*,[741] kde v 1. opavském varieté, jak dokládají dobové pozvánky v tisku, vystupovali umělci jako Little Olga, Mstr. Gaudy či La Bella Mara – dáma se lvím chrupem. V Trampuschově pohostinství nabízeli v září 1905 i elektrické divadlo se světelnými obrazy. Na programu byla Cesta kolem světa a Život v Americe. V nabídce byla piva opavská, Plzeňský Prazdroj, rakouská a maďarská vína i výborná kuchyně. Novinkou bylo elektrické osvětlení podniku, a to od roku 1905. Opavský Týdenník uváděl ojediněle, že Trampusch ve svém podniku vystupoval proti českému jazyku.[742] Poslední akcí podnikavého Emila Trampusche bylo asi pochovávání basy v únoru 1914. Emil Trampusch zemřel po krátké nemoci 15. září 1914 ve věku 61 let.[743] Poté restauraci převzal S. Silbermann a kolem roku 1920 sem nastoupil i se svou paní Franz Böhm a od té doby to byla – nejméně do roku 1938 – kavárna Böhmova. Kavárník Franz Böhm zemřel roku 1952 v Německé spolkové republice.[744]

Ostrožná 36 / 249

1860, 1870, 1877, 1881, 1888 Bierschank, Kunze Johann (M, H) | **1891** Kunze Rosa (M), Wittek Johann (H) | **1901** Zum Elephant, Larisch Gustav | **1901** Zum goldenen Elephanten, Schwarz Anton | **1903, 1905, 1906, 1908, 1909, 1910** Schwarz Anton (M, H) | **1910, 1911, 1913** Schwarz Katharina (M, H) | **1913** Schwarz Marie (H) | **1915, 1919** Kalusch Antonie (též Kalusová Antonie)

730 Úmrtí, Opavský Týdeník, 15. 1. 1908, 5, s. 3.
731 LEHNART, Adolf, Katalog živnostenských výstav a tržnic ve Svinově, v Bohumíně, ve Frýdku, v Orlové a v Opavě 1922, Opava 1922, nepaginováno.
732 Koncert, Slezský venkov, 29. 5. 1914, 43, s. 4.
733 Restaurace u Martinků v Opavě, viz GUDRICH, Rudolf, Kronika obce Kylešovic, díl I., Opava 1932, nepaginováno (inzertní část).
734 Martinkův hostinec, Opavský Týdeník, 6. 1. 1911, 2, s. 7.
735 Nro. 248 in der Sperrgasse, Troppauer Telegraph, 10. 1. 1855, 9, s. 29.
736 Troppauer Telegraph, 11. 1. 1857, 11, s. 37.
737 ZA v Opavě, f. ZKPP, inv. č. 10, kart. 1.
738 Např. na ul. Poštovní nebo v Kateřinkách.
739 Jedná se patrně o otce a syna, Ed. Schneider starší zemřel v lednu 1922.
740 Bierhaus-Eröffnung, Troppauer Telegraph, 11. 12. 1853, 240, s. 525.
741 Eröffnung des Troppauer Wintergarten, Deutsche Wehr, 2. 12. 1905, 277, s. 9.
742 Německý muž z Opavy, Opavský Týdeník, 28. 9. 1907, 77, s. 4.
743 Emil Trampusch, Deutsche Wehr, 17. 9. 1914, 213, s. 6.
744 Troppauer Heimat Chronik, Folge 118, November 1959, s. 260.

| **1919, 1920, 1921, 1922, 1923** U Gebauerů | **1924, 1925, 1927, 1928, 1930, 1931** Gebauer Josef a Antonie (M, H) | **1932** Bier- und Frühstückstube, Jonszta Josef (M), Herbst Rudolf | **1934** Karpatho-russische Weinstube | **1935, 1936** Rosenberger Anna | **1937, 1938** Grim Karel a Marie (M), Gebauer Antonie (H) | **1946** U Grimů, Grimová Marie

Hostinec U Zlatého slona se sídlem na Ostrožné č. 36 vznikl patrně už roku 1860. V roce 1901 jej koupil a celkově přestavěl Anton Schwarz. Roku 1913 převzala na krátkou dobu podnik od rodičů Marie Schwarz.[745] Od roku 1915 zde působí nová hostinská Antonie Kalusová s tradiční „nabídkou výtečných nápojů, znamenité kuchyně a dobré obsluhy pro získání přízně svých hostů".[746] Na celkem jedenáct let si od roku 1919 pronajal hostinec Čech Josef Gebauer a podnik inzeroval jako český hostinec.[747] Veselo v něm bylo především o svátku Josefů, tj. 19. března. Od roku 1932 to už byla vinárna a obchod vínem Rudolfa Herbsta, přesto se zde nadále čepovalo pivo ze sudu. V roce 1934 zde byla pro změnu Karpatsko-ruská vinárna nejen s bohatým výběrem vín, ale i s možností objednání teplých a studených jídel.[748] Po roce 1946 tady sídlila známá restaurace U Grimů. Hostinský Grim byl po skončení války obviněn Marií Valovou, že ze sousedního výčepu na Ostrožné 34 odcizil veškeré restaurační vybavení.[749]

Ostrožná 37 / 265

1857 Wladarsch Anton (M) | **1863–1864** Kotschi Walentin (H) | **1870–1888** Kotschi Vinzenz (M, H) | **1890**, **1891, 1896, 1901** Kotschi Pauline a Vinzenz (M, H) | **1901, 1905** Horatzek Maria (M), Stephan Emma (H) | **1908, 1909, 1911** Štěpan Anton (M), Kaschny Rudolf (H) | **1919–1938** Kaschny Rudolf (M, H), Kaschny Rudolf a Marie | **1946** U Kašných, Kašná Marie

Známý český hostinec U Kašných vznikl patrně kolem roku 1863, hostinských se zde mnoho nevystřídalo. Mezi lety 1919 až 1936 to byl rodinný hostinec Rudolfa Kašného a inzerce jej propagovala jako podnik s lidovou kuchyní a prvotřídními nápoji.[750] V domě bydleli podle opavského adresáře z roku 1938 jak majitelé domu a hostince Marie a Rudolf, tak kuchař Gustav a číšník Rudolf – všichni Kašní. V roce 1945 byla po vynucené přestávce restaurace U Kašných znovu otevřena.[751]

Ostrožná č. 37, hostinec Rudolfa Kašného, vlevo na č. 35 kavárna *Böhm,* kolem roku 1930. SZM, f. Braunův archiv, UH, neg. ev. č. D 1603

745 ZA v Opavě, f. ZKPP Opava, inv. č. 10, kart. 1.
746 Převzetí hostince v Opavě, Opavský věstník, 5. 1. 1915, XVIII, 2, s. 4; blíže ke koncesi Antonie Kalusové viz ZA v Opavě, f. ZKPP Opava, inv. č. 10, kart. 1.
747 VAŠEK, A. – VENDL, V. K., Opava a okolí, c. d., nepaginováno.
748 Karpatho-russische Weinstube, Neues Tagblatt, 22. 4. 1934, 51, s. 16.
749 SOkA Opava, f. ÚNV Opava, inv. č. 342, kart. 311.
750 Rudolf Kašný, Naše Slezsko, 30. 5. 1936, 22, s. 13.
751 Opavský věstník, 18. 10. 1945, 61, nepaginováno.

Ostrožná 39 / 264

1860, 1862, 1863, 1864, 1870, 1877 Bierschank, Gross Johann (M) | **1881** Gross Marie (M)

V červenci 1860 otiskly noviny oznámení, že na Ostrožné č. 264 byl otevřen pivní lokál.[752] Hostinský Johann Gross tím dal na vědomí, že je svému „ctěnému publiku" připraven posloužit dobrými jídly, čerstvými nápoji a promptní obsluhou. O existenci pivnice po roce 1877 již není doklad.

Ostrožná 41 / 263

1844 Zu drei Linden | **1857, 1859, 1860** Zu drei Linden, Gottwald Amand | **1863** Gottwald Amand | **1865, 1866, 1870** Bierhalle zu drei Linden, Gottwald Amand (M) | **1875–1882** Gottwald Robert, Gottwalds Biergarten, Restauration, Kiosk Hauptallee | **1880** Drehers Bierhalle | **1880, 1881** Schwechater Bierhalle, Gottwald Robert (R), Sonndorfer Johann (H) | **1882** Bielitzer Bierhalle und Restauration | **1883–1886** Bielitzer Bierhalle, Biergarten, Wiener Rest., Sonndorfer Johann | **1883** Pilsner Bier-Halle | **1884** Glas-Salon | **1886–1889** Mohr Johann (H), Bielitzer Bierhalle, Restauration, Mohr Fanny | **1887–1889** Mohrs Restaurant, Olbort August, Kiosk Hauptallee | **1890, 1891** Olbort August, Perschke Sigmund

V roce 1844 oznámil tisk, že na „živé" ulici a na čísle 231 je k prodeji dům s právem vaření piva a lihovin U Tří lip, se zahradou a výhledem na *Chiosk Promenade*.[753] Roku 1854 se nájem lokálu U Tří líp nabízel na č. 263. Již od roku 1859 měla pivní zahrada tohoto podniku při koncertu nové plynové osvětlení. Podávalo se zde nejen pivo, ale po roce 1862 také ovčí syrovátka z hradeckého dvora. Syrovátka pocházela od ovcí, které spásaly trávu pod Hanuší.[754] V roce 1875 hostinský Gottwald pořádal četné koncerty a vystoupení ve své pivní zahradě (*Gottwalds-Biergarten*). Po roce 1880 tu už byla pivnice Dreherova a zároveň sklad piva – podávalo se schwechatské pivo, také v lahvích s cenou 20 krejcarů za 1 litr exportního ležáku. Poloviční objem byl za poloviční cenu, se zálohou 10 krejcarů. V roce 1881 Gottwald nabídl další značku – ivanovický ležák (dnes část Brna). Plzeňský Prazdroj byl na čepu v roce 1882. Dne 19. listopadu 1882 uzavřel hostinský Johann Sonndorfer smlouvu s parním pivovarem v Bílsku[755] a svou pivní halu přejmenoval na *Bielitzer Bierhalle und Restauration*.[756] V roce 1883, po celkové opravě pivnice, nabízel jak Císařské pivo z tohoto pivovaru, tak i různé přírodní minerální vody. O rok později restauratér Sonndorfer otevřel nově vybudovaný Skleněný salon (*Glas-Salon*) a též zimní kuželnu.[757] Při zahájení hrála ostravská hornická kapela. V jeho nabídce piv měl od roku 1886 zastoupení i opavský pivovar, a to svým ležákem a březňákem. Bílskou pivnici převzal v dubnu 1886 Johann Mohr a ihned oznámil uzavření podniku, aby bylo možné provést další opravy.[758] Do zahradní pivnice bylo možné vstoupit jak z Promenády (parku), tak z Ostrožné č. 41, kde byl vchod otevřen celoročně. Během masopustu roku 1886 v sále tohoto hostince uskutečnila Matice opavská svůj první reprezentační ples.[759] Avšak již roku 1892 tato pivnice s přilehlou zahrádkou končí. Dům byl prodán firmě Bratři Haukové, kteří místnosti a zahradu, kde dlouhé roky provozovali pohostinství otec a syn Gottwaldovi, „použijí ke svému sklenářskému závodu"[760]

Ostrožná 43 / 262

1860 Schank, Philipp Johann | **1877** Krisch Johann (M) | **1891, 1894, 1896** Delikatessen, Frühstückstube, Südfrüchte, Herbst Mathias (M) | **1901, 1905** Herbst Marie (H) | **1905, 1911** Herbst Mathias | **1920** Herbst Frühstückstube, Gastwirtschaft, Weinhaus

Pivnice a restaurace inzerovala roku 1892 možnost pronájmu.[761] Název podniku se v letech 1920–1943 neměnil, byla to vždy *Weinstube, Weinhaus* nebo *Frühstückstube Herbst*. Dům, v němž se narodil Petr Bezruč, byl koncem války zničen a na jeho místě je v současnosti Památník Petra Bezruče.

752 Sperrgasse Nr. 264, Troppauer Zeitung, 17. 7. 1860, 163, nepaginováno.
753 Haus-Verkauf, Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 26. 7. 1844, 60, s. 641.
754 Schafmolke, Troppauer Zeitung, 20. 5. 1862, 116, nepaginováno.
755 V dnešním polském Bielsku.
756 Restaurations-Uebernahme, Troppauer Zeitung, 19. 11. 1882, 266, nepaginováno.
757 Eröffnung des neuerbauten Glas-Salons, Troppauer Zeitung, 14. 12. 1884, 288, s. 18.
758 Bielitzer Bierhalle, Troppauer Zeitung, 4. 4. 1886, 77, s. 8.
759 HANIČÁK, O. – HANIČÁKOVÁ, M. – ŠÍL, J. (edd.), Jan a Miloš: Paměti, c. d., s. 82.
760 Změna majetku, Opavský Týdenník, 12. 10. 1892, 80, s. 3.
761 Ein Pächter, Troppauer Zeitung, 9. 6. 1892, 131, s. 6.

Ostrožná č. 43, vinárna Rudolfa Herbsta (*Weinstube, Weinhaus* nebo *Frühstückstube Herbst*), v den odhalení pamětní desky Petru Bezručovi dne 6. června 1937. SOkA Opava, SOM Opava, kart. 143, manip. č. 42

Ostrožná — 45 / 261

1877 Selinger Rosi (M) | **1881, 1888, 1890, 1891, 1894, 1896, 1901** Liquer-Erzeuger, Bier- und Branntweinschank, výčep, Schlesinger Jakob, Schlesinger Jindřich

O existenci tzv. Schlesingerovy kořalny máme pouze ojedinělé zprávy, např. Opavský Týdenník zmiňoval tento podnik v srpnu 1890 v souvislosti s výtržností, která v tomto lokále započala a pokračovala dále na ulici.[762] Hostinský Jindřich Schlessinger byl v listopadu zatčen pro podvod a dopraven k zemskému soudu ve Vídni, přičemž jeho jmění upadlo do konkurzu.[763]

Rybí trh — Pechring

Rybí trh — 7 / 189

1860, 1863, 1869 Bierschank, Przibilla Johann (H) | **1870** Bauer Vinzenz (M, H) | **1880** Matiční dům, Matice opavská (M) | **1880** Bauer Vinzenz, Neukom Anton | **1880, 1881** hostinec, dříve Bauers-Rest., Kolofík Josef | **1884, 1885** Besední hostinec, Matyáš Karel, Kubíček Jan | **1886** Lazecký Fr. (R) | **1886–1894** Jedlitzka Franz (též Jedlička František) | **1895** Matyáš Karel (H) | **1896** Matice opavská (M), Jedlička František (H, R) | **1897** Nesňal Vojtěch | **1901** Nesnal Adalbert (H) | **1903–1917** Beseda, Jauernig (též Jauerník) Gabriel | **1919** Besední dům | **1922–1930** Matice opavská (M), Jauernig Gabriel (H) | **1930** Soušek Bohumil | **1930, 1931** Cukr Václav (H) | **1931, 1932** Soušek Bohumil (H) | **1932, 1933, 1936, 1938** Beseda, Národní dům, Martinek Emil (H) | **1946** Večeřa (H) | **1947** Horešovský Karel

Ještě před zahájením provozu Matičního domu vznikla v Opavě kolem advokátního koncipienta Jana Kozánka Česká stolní společnost. Roku 1846 se tento okruh lidí setkával v Besedě, nejčastěji v hostinci.[764] Dne 6. října 1877 zval hospodský Franz Mauer

762 Rvačka, Opavský Týdenník, 9. 8. 1890, 62, s. 3.
763 Prohnaný podvodník, Opavský Týdenník, 16. 11. 1901, 90, s. 3.
764 KLADIWA, Pavel – POKLUDOVÁ, Andrea – KAFKOVÁ, Renata, Lesk a bída obecních samospráv Moravy a Slezska 1850–1914, díl II/1. Muži z radnice, Ostrava 2008, s. 211.

Rybí trh č. 8, Matiční dům, kolem roku 1930. Soukromý archiv Rudolfa Dybowicze

k otevření své restaurace a již po 14 dnech pozval veřejnost na dopolední ovar s křenem a večer na zabijačkové speciality.[765] Jeho restaurace se tehdy jmenovala U Vinného hroznu (*Zur Weintraube*). V roce 1880, ještě před odkoupením domu Maticí opavskou, zde byla Bauerova Jarošovská pivnice, v níž se podávalo také víno. Prvním hostinským v nově zřízeném Matičním domě byl od 1. října 1880 Josef Kolofík, který „všechny přípravy učinil, aby se dále neozývaly stížnosti, které na posavadní obsluhu v tomto hostinci bylo slyšeti".[766] Tak začala dlouhá historie jednoho z mála českých hostinců v převážně německé Opavě. V jednom z bytů v poschodí bydlel profesor Josef Zukal (do roku 1884), v druhém pak hraběnka Arzovová. Josef Zukal původně chodíval se svými kolegy do hostince U Zlaté hrušky, později se stal členem Besedy a v restauraci Matičního domu trávil mnoho času. Z hostince odcházel mnohdy jako poslední a dle pamětí Jana Čeledy se tak dělo proto, že by jej před spánkem stejně rušil hluk z hostince.[767] Část místních Němců občasně vyjadřovala odpor proti Matičnímu domu vandalismem. Během návštěvy císaře Františka Josefa I. v říjnu 1880 musel Městský úřad v Opavě nechat Matiční dům ozdobený symbolem českého lva hlídat.[768] Ale konflikt se nakonec odehrál na jiném místě – při uvítání císaře v Opavě napadl Oswald Gross (hostinský U Bílého vlka) notáře Matice opavské Lisického a udeřil jej deštníkem. Gross později musel zaplatit pokutu 100 zlatých.[769] V roce 1881 Josef Kolofík

765 Restaurations-Eröffnung, Troppauer Zeitung, 5. 10. 1877, 229, nepaginováno.
766 Hostinec v domě „Matice Opavské", Opavský Týdenník, 2. 10. 1880, 40, s. 4.
767 HANIČÁK, O. – HANIČÁKOVÁ, M. – ŠÍL, J. (edd.), Jan a Miloš: Paměti, c. d., s. 65.
768 PALÁK, Milan, Návštěvy císaře Františka Josefa I. v Ostravě a Opavě a jejich ohlas v českém tisku, Vlastivědné listy Slezska a Severní Moravy, 1995, 21, 2, s. 19.
769 HANIČÁK, O. – HANIČÁKOVÁ, M. – ŠÍL, J. (edd.), Jan a Miloš: Paměti, c. d., s. 65.

inzeroval, že potřebuje „pro naučení živnosti hostinské obratného synka, přičemž je potřebí, aby uměl *číst, psát a počítat*“.[770] Po pěti letech nastoupil nový hostinský Karel Matyáš, který dříve působil v restauraci U Červeného anděla, ten zavedl v tehdy už Besedním hostinci[771] pivo českotřebovské a nabízel zde také cizozemská vína. Známý František Jedlička měl hostinec pronajatý mezi lety 1887 a 1893 a čepoval plzeňský březňák. V roce 1894 koupila Matice kvůli rozšíření vedlejší Šustkův dům s výčepem za cenu 4 550 zlatých. Roku 1897 potom došlo i na celkovou adaptaci a přístavbu do Matiční ulice.[772] V té době zde byl hostinským Adalbert Nesnal, v českém jazyce uváděný jako Vojtěch Nesňal. V obou případech se jednalo o dosavadního hostinského z Domu katolických tovaryšů v Opavě Na Rybníčku. Nesňal „přijímal slečny z Opavy a okolí, které v kuchyni se vycvičiti chtějí“.[773] I nadále bylo na čepu nejen „pivo měšťanského pivovaru v Plzni, ale též karvinský ležák výborné jakosti“. Zřejmě bratr hostinského M. Nesňal dodával z Uherského Hradiště nejlepší slováckou slivovici a borovičku. Hostinec byl opět v roce 1902 k pronájmu. Od února 1903 zde „přes odpor městské rady, hostinská koncese udělena byla“ Gabrielu Jauerníkovi, který v hostinci působil až do roku 1930. U častých zabijaček „se podával dopoledne ovar, podhrdlí, večer jaterničky a jelita“.[774] V tomtéž roce (1903) hostinský, „by mohl v každém vzhledu konkurovati s nejlepšími hostinci opavskými, provedl nákladné změny, týkající se čepování piva přístrojem na tlak vzduchu“.[775] Sortiment piv doplnilo v roce 1905 Královské ostravské. Roku 1909 se podnik propagoval jako „jediné české středisko v Opavě pro všechny vrstvy“. Nejen v době návštěvy císaře roku 1880, ale opakovaně byl Matiční dům jako symbol českého společenského života terčem útoků. Provozní tak museli nejednou nechat opravovat vytlučená okna.[776] Novoroční gratulace Jauerníkova byla v letech 1916, 1917 i 1918 pravidelně určena jak celému českému Opavsku, tak i „našim hrdinným vojínům“. V prvním poschodí sídlila Bezručova čítárna, v tomtéž poschodí nalevo od schodů v sále byly vystaveny portréty slezských buditelů Antonína Vaška (otce Petra Bezruče), redaktora Jana Zacpala a školního rady Vincence Praska.[777] V roce 1927 zde měli turisté dokonce proti legitimaci 10% slevu.[778] Inzeráty propagovaly Matiční dům jako „velkorestauraci“.[779] Po roce 1930 se hostinští často střídali. Matiční dům přečkal válečné události i bombardování Opavy a v roce 1947 se stal nájemcem této restaurace Karel Horešovský.

Rybí trh — 8 / 188

1857, 1860, 1863 Bierschank, Schustek Johann, (M, H) | **1877, 1881** Zur Weintraube, Schustek Anna (M, H), Mauer Franz (H) | 1881 Kristen Kurt (M) | **1894** Matice opavská | **1896, 1897** Schustek Aloisia

O činnosti tohoto pivního výčepu máme pouze torzovité informace. Roku 1886 označil místní tisk výčep Johanna Schustka nelichotivým přídomkem „vykřičený“, resp. jako „hampejz“, čímž naznačil, že lokál byl nějakou formou spojen s provozem prostituce.[780] Později byl tento podnik prodán a jeho místo posloužilo pro rozšíření restaurace Matičního domu.

Rybí trh — 195

1859 Haluska F. | **1860, 1863** Lamche August (H)

Otevření svého výčepu k 15. květnu 1859 propagoval hostinský Haluska inzerátem, ve kterém mj. nabízel také možnost předplatného jídel.[781] Existence podniku je doložena jen v 60. letech 19. století.

770 Obratný synek, Opavský Týdenník, 8. 10. 1881, 41, s. 4.
771 Název byl odvozen podle českých besed, které se odehrávaly v prvním patře domu.
772 Hostinec v Matičním domě v Opavě, Opavský Týdenník, 10. 4. 1897, 29, s. 4.
773 Dobrá kuchyně a obědy, Opavský Týdenník, 6. 10. 1900, 78, s. 8.
774 Hostinec v Matičním domě v Opavě, Opavský Týdenník, 8. 10. 1904, 79, s. 5.
775 Besední hostinec v Opavě, Slezský věstník, 15. 6. 1904, VII, 12, s. 3.
776 Slavnost „Nordmarky“ v Kateřinkách, Opavský Týdenník, 24. 7. 1901, 57, s. 2.
777 VAŠEK, A. – VENDL, V. K., Opava a okolí, c. d., s. 94.
778 Restaurace „Matiční dům“, Slezský turistický obzor, 1927, I., 3, s. 6.
779 Velkorestaurace Matičního domu v Opavě, Bezkydy Jeseníky, 1. 11. 1930, 8-9, s. 30.
780 Besední hostinec, Opavský Týdenník, 19. 6. 1886, 47, s. 5.
781 Troppauer Zeitung, 11. 5. 1859, 107, s. 4.

Vaškovo náměstí — Friedenthalplatz

Vaškovo náměstí — 7 / 239

1905 Barocka Johann (H)

O tomto výčepu máme pouze ojedinělou zprávu z roku 1905, která na této adrese připomíná Centrum prodeje lahvového piva opavských hostinských (*Flaschenbierzentrale der Troppauer Gastwirten*).[782] Není bez zajímavosti, že v Opavě existovala v letech 1900–1904 rovněž Společnost opavských hostinských ke stáčení piva do lahví, jejímž vedoucím byl v uvedeném období Eduard Jaschek, hostinský z podniku Červený rak.[783]

Vaškovo náměstí č. 7, Centrum prodeje lahvového piva opavských hostinských a roku 1905 také výčep, rok 1910.
Soukromý archiv Jana Dlugoše

Hradecká — Grätzerstraße

Hradecká / Hradecké předměstí — 7 / 8

1808–1838 Zum weissen Kreuz, Drostek Joseph (H) | **1901** Zum weissen Kreuz

První zmínka o hostinci na tomto místě je z 16. století, své jméno získal v 18. století. Hostinec stával před Hradeckou branou a vozkové u něj nechávali své povozy, aby ušetřili na mýtném.[784] Antonín Fissl z Hradce u Opavy zastavoval U Bílého kříže dvakrát denně a zajišťoval přepravu až k hostinci U Zeleného jelena, odkud se pak vracel zpět do Hradce nad Moravicí.[785] Na počátku 19. století byl dům uváděn pod číslem 83.[786] Provoz po takřka celé tři dekády počátku 19. století zajišťoval Joseph Drostek. V roce 1901 byla tato „kořalna“ zničena ohněm a objekt byl následně prodán k rozebrání na stavební materiál Josefu Müllerovi z Kylešovic.[787]

782 KRÄMER, O., Vollständiges Adress-, c. d., s. 25.
783 KRAVAR, Z., Opavský pivovar, c. d., s. 56.
784 WENZELIDES, Otto, Der Dreihahnen-Saal. Troppauer Heimat Chronik, Folge 772, Mai 2014, s. 99–101.
785 HLÁVKOVÁ, M., Fiakristé, c. d., s. 10.
786 GASTL, Johann Georg, Schematismus für das Markgrafthum Mähren und Herzogthum Schlesien auf das Jahr 1823, Brünn 1823, nepaginováno.
787 GRÜNER, Georg, Die Gemeindeverwaltung der Landeshauptstadt Troppau in den Jahren 1896–1905, Troppau 1911, s. 377–378.

Hradecká
Hradecké předměstí

1839–1857 Zu den drei Hahnen, Seemann Eugen (M) | **1859** Wolf Franz | **1860** Seemann Eugen, Wolf Franz (H), Stöber Adolf | **1862–1863, 1864** Rakuschan Franz (M), Strakosch Philipp (H) | **1865–1868** Mohr Johann | **1870, 1871–1876** Schindler Ferdinand (M), Kupka Eduard (R) | **1876** Krömer Leopold, Kupka Eduard | **1876** Schindler Ferdinand | **1876, 1877, 1878** Mohr Johann (H) | **1880–1884** Mojsesko Josef, Melcher Nathan | **1881** Restaurant und Biergarten zu den 3 Hahnen, Melcher Nathan (M) | **1884, 1885** Makusch Anton | **1885** Lisecký (R) | **1885, 1886** Mohr J. (R) | **1886** Richter Anton | **1886** Lisecký R. (H) | **1888** Bier- und Weinschank, Freiherr von Klein Wilhelm (M) | **1890, 1891** Biergarten, Klement Josef (R) | **1890** Stadtgemeinde Troppau (M), Klein Wilhelm | **1891, 1894** Faigl Ignaz | **1894, 1895, 1896** Stadtgemeinde Troppau (M), Schützenauer Franz (R, H), Romanek Rudolf | **1897** Romanek Ferdinand (H) | **1900** Romanek Ferdinand, Richter Anton | **1901, 1902, 1903** Stadtgemeinde Troppau (M), Richter Anton (H), Restaurant-Etablissement, Steiner Franz, Moraw Anton | **1904–1919** Czech Raimund a Maria | **1920, 1924** Stadtgemeinde Troppau (M), Czech Karl jun. (H) | **1925, 1927** Czech Karl, Warbeck Engelbert | **1928, 1929, 1931, 1932, 1936** Zahaisky Eduard, Stadtgemeinde Troppau (M) | **1938** Stadtsaal Drei Hahnen, Zahaisky Eduard a Irma

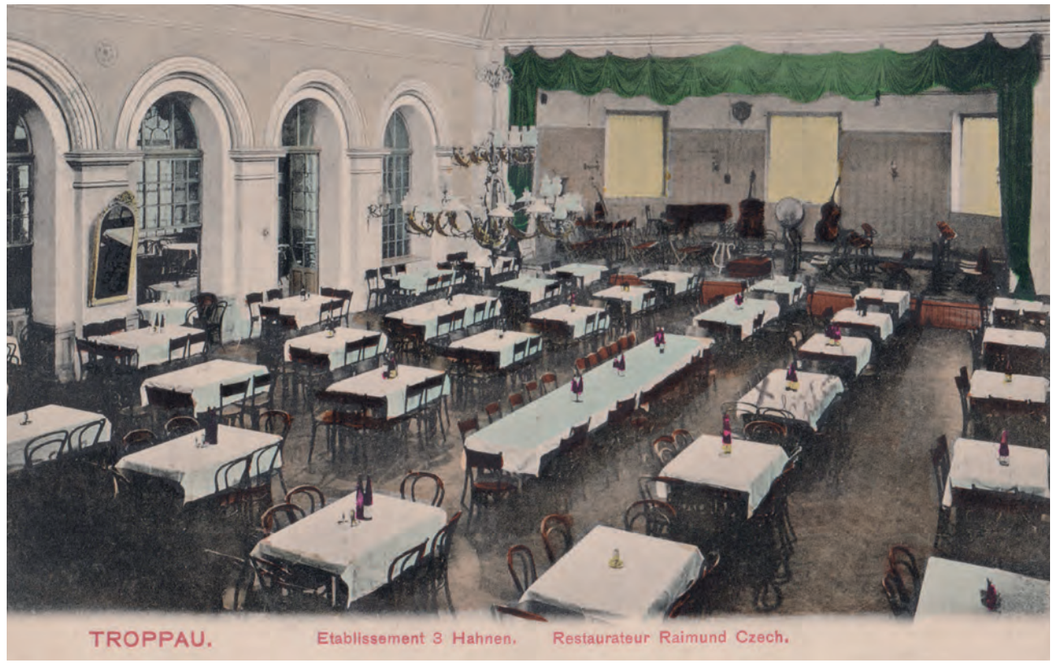
Bohatá je historie restaurace U Tří kohoutů (*Bei drei Hahnen)*. Byl zde největší sál v Opavě, ve kterém vystupovali umělci zvučných jmen a probíhala různá shromáždění, přednášky, schůze a představení. Hostinec je na tomto místě doložen nejpozději roku 1839.[788] V zahradě restaurace byl v červnu toho roku na prodej led k chlazení.[789] Areál podniku byl později rozšířen o pozemek po zájezdním hostinci U Bílého kříže v sousedství, který vyhořel v roce 1901 a podle zprávy z vedení města byl prodán následně za 232 K Josefu Müllerovi z Kylešovic na rozebrání a stavební materiál.[790] Dle vzpomínek Jana Čeledy měl hostinec původně pouze středový sál, až později k němu byly přistavěny dvě místnosti po stranách. Nad vchodem do sálu se nacházel pavilon pro živou hudbu. V létě se konaly koncerty často v přiléhající zahradě.[791] Připomeňme na tomto místě vybrané události z provozu hostince, který ve své době platil za kulturní a společenské centrum města Opavy. Roku 1855 zde vystupoval břichomluvec Ouschnée z Vídně spolu se svou Alpskou pěveckou společností.[792] Roku 1863 nabízel ve velkém a dvou menších sálech a v zahradě velký vojenský koncert Trubačského tělesa královského pruského husarského regimentu č. 6,[793] roku 1866 domácí bál bez nutnosti přijít v toaletě, roku 1869 Noc bláznů (konec masopustu), v roce 1872 slavnostní soirée s účastí Hanse Kudlicha během jeho návštěvy města Opavy,[794] roku 1873 pravidelné koncerty kompletní kapely zdejšího regimentu nebo v roce 1874 Ples přišer a zahradní koncerty Městské kapely.[795] Pořádaly se zde také ohňostroje na svátek svaté Anny nebo o narozeninách císaře Františka Josefa I. Jiným příkladem roku 1876 byl koncert kapely 57. c. a k. dělostřeleckého pluku velkoknížete Friedricha Františka Mecklenbursko-Zvěřínského premiérovým uvedením Zahajovacího pochodu kapelníka Ambroze.[796] V roce 1877 slibovala inzerce na představení bratrů Matulových zážitek „non plus ultra". Vystoupení bylo založeno na moderní magii, fyzice a gymnastice.[797] Německý zoolog a spisovatel Alfred Edmund Brehm (1829–1884) vystupoval v restauraci roku 1878, přičemž pro publikum měl připraveny přednášky o cestách po Sibiři a Africe.[798] Téhož roku se uskutečnil i zápas v ringu mezi panem Korinským a maskovaným mužem z publika, který tak mohl skrýt svou identitu.[799] V roce 1880 zde opět proběhly koncerty Městské kapely, které začínaly pochodem skladatele Stiasnyho, nazvaným *Kaiserfest* (Císařský svátek). Roku 1881 zde vystupoval dámský orchestr z Vídně pod taktovkou Marie Schippek.[800] Představil se zde také skladatel Josef Helmesberger ml. V roce 1884 začal dodávat do restaurace U Tří kohoutů své pivo pivovar v Hanušovicích, který první dodávku spojil s velkou oslavou v zahradě, koncertem, ohňostrojem a bengálskými ohni.[801] Až ze Španělska přijely v roce 1884 ukázat své umění virtuosky ve hře na zvony sestry Espira.[802] V roce 1885 navštívil podnik světoznámý pár čtenářů myšlenek pan Homes a paní Fey. V roce 1886 opět senzace – koncert černošské vojenské kapely ze Súdánu s kapelníkem Abdallahem El Scharbi.[803] O rok později to pro změnu byli černošští pěvci a pěvkyně ze Severní Ameriky.[804] V roce 1888 zde měl vystupovat český houslový virtuos František Ondříček, koncert byl však zrušen a tisk jako důvod uvedl národnostní rozmíšky.[805] Cestovatel dr. Emil Holub zde s přednáškou o cestách po Africe vystoupil v červnu 1889, původně měl přednášet v Městském divadle, obecní rada však požadovala 25 zlatých za vyčištění divadla po představení, zatímco u Kohoutů nabídli sál zdarma.[806] Originální Edisonův fonograf s elektrickým pohonem zde bylo možno vidět v květnu roku 1890,[807] o rok později zde mělo dvě

788 GASTL, Franz, Schematismus des Markgraftthums Mähren und Herzogthums Schlesien für das Jahr 1839, Brünn 1839, nepaginováno.
789 Troppauer Telegraph, 11. 7. 1854, 136, s. 543.
790 Production, Troppauer Telegraph, 5. 5. 1855, 96, s. 272.
791 GRÜNER, Gregor, Gemeinde-Verwaltung der Landeshauptstadt Troppau in den Jahren 1896 bis einschließlich 1905, Troppau 1911, s. 378.
792 HANIČÁK, O. – HANIČÁKOVÁ, M. – ŠÍL, J. (edd.), Jan a Miloš: Paměti, c. d., s. 59.
793 Grosses Militär-Concert, Troppauer Zeitung, 21. 7. 1863, 164, nepaginováno.
794 HANIČÁK, O. – HANIČÁKOVÁ, M. – ŠÍL, J. (edd.), Jan a Miloš: Paměti, c. d., s. 60.
795 Monstre-Masken-Ball, Troppauer Zeitung, 17. 1. 1874, 13, nepaginováno.
796 3 Hahnen, Troppauer Zeitung, 28. 10. 1876, 248, nepaginováno.
797 Donnerstag den 30. August 1877, Troppauer Zeitung, 29. 8. 1877, 198, nepaginováno.
798 Dr. A. E. Brehm, Troppauer Zeitung, 18. 3. 1878, 64, nepaginováno.
799 3 Hahnen, Troppauer Zeitung, 7. 12. 1878, 282, nepaginováno.
800 Wiener Damen Orchester, Troppauer Zeitung, 21. 4. 1881, 90, nepaginováno.
801 Etablissement des Hennersdorfer Bräuhauses Drei Hahnen, Troppauer Zeitung, 12. 6. 1884, 135, s. 10.
802 Concert Espira, Troppauer Zeitung, 21. 6. 1884, 142, s. 4.
803 Eine Neger Capelle, Troppauer Zeitung, 13. 4. 1886, 84, s. 8.
804 Neger-Quartettsänger, Troppauer Zeitung, 17. 8. 1887, 186, s. 8.
805 Mistr Ondříček v Opavě nekoncertoval, Opavský Týdenník, 10. 10. 1888, 79, s. 2.
806 Dr. Emil Holub, Opavský Týdenník, 15. 6. 1889, 46, s. 4.
807 Im „3 Hahnen-Saale", Troppauer Zeitung, 20. 5. 1890, 115, s. 6.

Hradecká č. 9, vstupní brána a zahrada hostince U Tří kohoutů *(Zu den Drei Hahnen)* z Hradecké ulice, kolem roku 1910. Soukromý archiv Waltera Kosuba

představení divadlo Eden, které předtím hostovalo v německých a rakouských městech.[808] V říjnu roku 1890 publikoval Opavský Týdenník zprávu, podle níž obecní rada po řadě neúspěšných kroků směřujících ke zrušení slavnosti svěcení praporu Jízdní tělocvičné jednoty „Přemysl" nakonec přistoupila k zakoupení sálů U Tří kohoutů za 40 000 zl., aby tak zamezila Čechům program v Opavě uskutečnit.[809] Slavnost proto proběhla v hostinci U Pruského krále v Kateřinkách.[810] Roku 1891 Opavu postihla povodeň, a tak se U Tří kohoutů následně ve prospěch postižených odbýval koncert spojených městských hudeb za řízení operetního skladatele Franze von Suppé (1819–1895).[811] Téhož roku město nabídlo hostinec k pronájmu.[812] Zdejší sál byl v dubnu 1891 místem založení německého pokrokového spolku *Deutsch-fortschrittlicher Verein in Westschlesien*[813] a v květnu roku 1894 i německého hospodářsko-obranného spolku *Nordmark*.[814] V roce 1898 byl podnik telefonicky spojen se služebnou policie a s radnicí.[815] V novém století, konkrétně 19. května 1900, mohli diváci prožít jedinečný zážitek na koncertu Českého kvarteta, v němž hrál první housle Josef Suk a na violu Oskar Nedbal, v říjnu téhož roku zde vystoupil neméně známý klavírní virtuos Jan Kubelík (za doprovodu pěvkyně slečny Dory Aranyi z Vídně). Rok 1901 zaujal vystoupením speciální skupiny sedmi liliputánů, včetně nejmenšího, 80 cm vysokého koně. Další z houslových virtuosů, tehdy jen devatenáctiletý Emanuel Ondříček, tu koncertoval v březnu 1902, o rok později neméně slavný Jaroslav Kocian. Oskar Nedbal se sem vrátil v roce 1910 a 1913, aby dirigoval Vídeňský umělecký orchestr. První světová válka zdejší umělecká vystoupení omezila – hostinec byl zabrán pro vojenské účely, ale poté opět nastala prosperita podniku. Rok 1922 připomíná vystoupení Krále železa Breitbarta, roku 1928 v sále přednášel o své cestě na severní pól s Nobileho výpravou František Běhounek – přednáška byla spojena s promítáním snímků.[816] Po roce 1930 se ovšem sál stával stále častějším místem politických schůzí, vystoupení a předvolebních shromáždění, pořádaly se zde i boxerské zápasy. Za pozornost stojí také beseda s čínským diplomatem Lone Liangem, který v únoru 1938 vysvětloval, proč Čína nepřistoupila na japonské mírové podmínky.[817] Ve 30. letech 20. století dosahovala kapacita podniku až 2,5 tisíce návštěvníků, patrně i se dvěma vedlejšími sály, balkony a šestnácti lóžemi. K velké venkovní zahradě patřila kuželna a taneční parket, jak je patrno z dobových snímků. „Kohouti", jak byl restaurant označován, měli dva vchody. Jeden z ulice Hradecké, druhý pak z dnešní ulice Tyršovy, dříve Kopečné či Berggasse. Na počátku roku 1945 sloužil sál pro nouzové ubytování německých uprchlíků z východu. Podobně jako jiné opavské podniky v nedalekém parku byla i tato věhlasná restaurace na sklonku války zničena bombardováním. V průběhu roku 1947 byly zbytky budovy strženy. O jejím žalostném poválečném stavu vypovídá bohatá dobová dokumentace.

Hradecká č. 9, sál hostince U Tří kohoutů, kolem roku 1910. Soukromý archiv Daniela Adametze

808 Eden-Theater, Troppauer Zeitung, 22. 2. 1891, 43, s. 9.
809 Sebeobžaloba obecní rady Opavské, Opavský Týdenník, 15. 10. 1890, 81, nepaginováno.
810 Sokolská slavnosť, Opavský Týdenník, 10. 9. 1890, 71, nepaginováno.
811 Für die Ueberschwemmten Troppau's, Troppauer Zeitung, 29. 7. 1891, 171, s. 8.
812 Verpachtung des Gasthauses „zu Drei Hahnen in Troppau", Troppauer Zeitung, 13. 3. 1891, 59, s. 6.
813 KLADIWA, P. – POKLUDOVÁ, A. – KAFKOVÁ, R., Lesk a bída, c. d., s. 204.
814 Verein „Nordmark", Troppauer Zeitung, 24. 5. 1894, 117, s. 5.
815 GRÜNER, G., Die Gemeindeverwaltung, c. d., s. 379.
816 Dr. Běhounek, Slezský turistický obzor, 1928, X., 6, s. 10.
817 SOkA Opava, f. AM Kateřinky, inv. č. 6 (Pamětní kniha obce Kateřinek, s. 192).

Hradecká č. 9, zahrada restaurace U Tří kohoutů, kolem roku 1910. Soukromý archiv Daniela Adametze

Náměstí Svobody
Hradecké předměstí

1 / 59

1876, 1877 Zum grünen Baum, Bockshorn Salomon | **1880** Thomis Johann | **1881** Bockshorn (M), Pradel Alois (H) | **1886, 1888, 1891, 1894, 1896, 1901, 1902, 1905, 1911** Bockshorn Salomon (M), Bronner Paul (H) | **1919, 1921** Kolban Ida (H) | **1924, 1925** Bockshorn Eduard (M), Kolban Ida (H), Steinhart Paula | **1925, 1927** Volkmer Jiří | **1928** Beier Alois (M), Volkmer Georg (H) | **1931, 1932, 1935, 1936, 1937, 1938** Hradecká brána, Beier Alois (M), Volkmer Jiří | **1943, 1944** Volkmer Georg, Baumgartl Franz | **1945, 1946** Volkmer Jiří

Prvním známým hostinským byl od roku 1876,[818] zřejmě nepřetržitě do roku 1911, Salomon Bockshorn (též Boxhorn). Výjimku tvořily roky 1880, kdy je doložen jako hostinský Johann Thomis, resp. kdy inzeruje pronájem podniku Alois Pradel. Roku 1912 jsou jako nájemci připomínáni Johann Stiel a Wilhelm Breitscheď.[819] Úsměvný je inzerát Salomona Bockshorna, který bez bližšího vysvětlení uvádí, že zasnoubení jeho dcery nepřipadá v úvahu.[820] V letech 1921–1925 zde působila jako majitelka Ida Kolban, ta se ale v červenci roku 1925 provdala do polského Těšína a její hostinec koupil Alois Beier.[821] Beier hostinec prakticky obratem pronajal hostinskému Volkmerovi, který nastoupil v září 1925[822] a užíval název restaurace Hradecká brána. Georg Volkmer se zde udržel i po skončení druhé světové války, protože prokázal úřadům svou českou národnost, nakonec však byl nucen roku 1950 svůj provoz zapojit do komunálního podniku města Opavy Živena.[823] V období první republiky se jednalo o restauraci vyhledávanou především venkovskými hosty, neboť stála přímo u „autobusové stanice".[824]

818 Gasthaus zum „grünen Baum", Troppauer Zeitung, 1. 5. 1876, 99, nepaginováno.
819 ZA v Opavě, f. ZKPP Opava, inv. č. 10, kart. 1.
820 Um Irrthümer zu vermeiden diene zur Kenntniss [...], Troppauer Zeitung, 12. 11. 1892, 259, s. 8.
821 ZA v Opavě, f. KS Opava, sign. A V 68, kart. 106.
822 Geschäfts-Uebernahme, Deustche Post, 30. 9. 1925, 227, s. 9.
823 ZA v Opavě, f. KS Opava, sign. A I 164b, kart. 35.
824 GUORICH, R., Kronika, díl I., c. d., nepaginováno (inzertní oddíl).

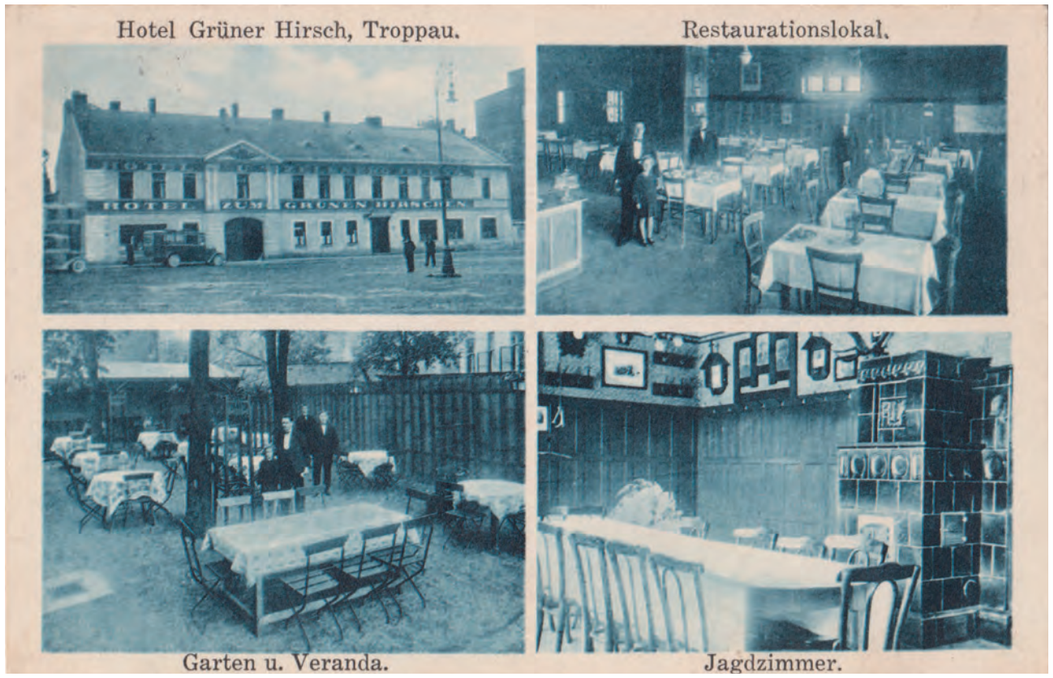
1745 Staniura Georg (M) | **1808–1821** Kurek Andreas | **1822–1825** Ulrich Anton | **1825–1847** Wolschek Joseph (M) | **1834** Gast- und Einkehrhaus zum grünen Hirsch, Hartel Philipp (H) | **1854, 1857, 1860–1894** Wolschek Johann (M, H) | **1896** Wolschek Josef, hostinec U Zeleného jelena | **1901, 1902** Wolschek Johann | **1911, 1912** Wolschek Johann | **1918** Wolschek Leonilla | **1921, 1924, 1925, 1926, 1927** Kořeny Leonilla (M), Münzner Anna (H) | **1928** Wolschek Josef | **1929** Kořeny Leonilla | **1931, 1932** Zelený jelen, Kořeny Leonie | **1933, 1935, 1936** Wolschek + Co. (M), Hruby Franz a Anna (H) | **1937, 1938** Kořeny Leonie | **1938** Wolschek + Co. (M) | **1941, 1942, 1943** Zum grünen Hirschen, Wolschek Josef

Druhým, o trochu známějším podnikem na tehdejším Beethovenově náměstí byl zájezdní hostinec U Zeleného jelena (*Zum grünen Hirsch*). Založen byl – dle dobového inzerátu z roku 1932 – již v roce 1740.[825] Otto Wenzelides uvedl, že roku 1806 v tomto hostinci vystupoval hrou na spinet Ludwig van Beethoven.[826] Prodej hostince z volné ruky, včetně pozemku a stájí, inzeroval roku 1834 hostinský Philipp Hartel.[827] Kronikář Kreuzinger píše, že v roce 1852 došlo k celkové přestavbě na budovu ohni odolnou, ve sklepě byla zřízena lednice, přibylo několik stání pro koně, velká kůlna na povozy a studna, přičemž budova měla dva vjezdy.[828] Nejpozději v roce 1854, kdy byl nabízen pronájem čtyř pokojů, kuchyně a dalšího příslušenství, zde působil první hostinský z rodu Wolscheků – Johann.[829] V květnu 1860 se tady od šesté hodiny ranní podávalo ovčí mléko z Dolního dvora na Hradci. Při bouřce roku 1888 „blesk uhodil do komínu, aniž by zapálil, sjel do hospodské jizby, kde strop prorazil a ztratil se – nikomu z přítomných lidí ani v nejmenším neuškodiv".[830] V říjnu 1891 hostinský František Gebauer z Benkovic „veliký rámus způsobil, takže hostinský musel pro policii poslati". Gebauer se pak „protivil stráži, uniformu strážníkovi potrhal a zatčen mohl býti teprv, až posila přišla".[831] Majitel Johann Wolschek v prosinci 1894 oznámil, že v celém prvním patře hostince zřídil celkem osm velkých a malých cizineckých pokojů, hostům kromě restaurace nabízel též zahradní terasu a lovecký pokoj (*Jagdzimmer*), kterému vévodila velká kachlová kamna. Hostinský Josef Wolschek uspěl ve volbách do obecního zastupitelstva Opavy v letech 1885 a 1889. Český tisk mu ovšem spílal, že ač pocházel z českého prostředí, vystupoval jako Němec.[832] V roce 1905 se Johann žení s Leonií Kořeny, rozenou

Náměstí Svobody, restaurace Hradecká brána a hostinec U Zeleného jelena, kolem roku 1920. Soukromý archiv Waltera Kosuba

825 LATKA, E., Adress- und Geschäftsbuch, c. d., nepaginováno.
826 WENZELIDES, O., Troppauer Plauderei, c. d., s. 96.
827 Verkauf aus freier Hand, Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 10. 2. 1834, 12, s. 124.
828 KREUZINGER, E., Chronik der alten, c. d., s. 199.
829 Im Gast und Einkehrhause, Grätzer-Vorstadt, Troppauer Zeitung, 15. 7. 1854, 160, nepaginováno.
830 Blesk uhodil, Opavský Týdenník, Opava, 4. 8. 1888, 60, s. 3.
831 Veliký rámus, Opavský Týdenník, 21. 10. 1891, 82, s. 3.
832 KLADIWA, P. – POKLUDOVÁ, A. – KAFKOVÁ, R., Lesk a bída, c. d., s. 184.

Náměstí Svobody, hostinec U Zeleného jelena, kolem roku 1920. Soukromý archiv Waltera Kosuba

Náměstí Svobody, hostinec U Zeleného jelena, pohlednice prošlá poštou roku 1902. Soukromý archiv Waltera Kosuba

Scholasterovou. Ta vedla hostinec po jeho smrti v roce 1918, přičemž si ponechala své jméno z prvního manželství – Kořeny. Hostinským se stal v roce 1928 také její syn Josef, absolvent vyšší odborné školy pro živnosti. Oslava stého výročí působení rodiny Wolschekovy v tomto podniku proběhla v prosinci 1925 u příležitosti ukončení přestavby a rozšíření pohostinských místností.[833] V září 1933 zůstala Leonie Kořeny jedinou majitelkou hostince, když Josef Wolschek ze společnosti vystoupil. Téhož roku již zval na zabijačku nový hostinský Franz Hruby. Po roce 1945 byl hotel konfiskován, Josef a Herta Wollschekovi byli odsunuti. V podniku byl ustanoven národní správce, jako první Aloisie Burdáková, která byla brzy odvolána, následoval správce Emil Šlosarčík, který byl v říjnu roku 1946 odvolán na vlastní žádost. V dubnu roku 1949 převzaly národní správu komunální podniky města Opavy.[834]

Otická — Ottendorfergasse

Otická
Hradecké předměstí

10 / 50

1867 Zum Vergissmeinnicht | **1869** Mohr Johann (H) | **1870** Linninger Wenzel (M), Hawliczek Eduard (H), Waleg Anton | **1873, 1874** Beck Engelbert (H) | **1875, 1876, 1877, 1879, 1880, 1881, 1882** Karwiner Bierhaus, Linninger Wenzel (M), Beck Engelbert (H) | **1885, 1886** Kühnl Johann, Staubach Adolf | **1887–1890** Karwiner Bierhalle, Biergarten, Schiebel Karl (H) | **1891** Franz Klara (M), Schiebel Karl (H) | **1891, 1893, 1894** Obsina Josef | **1896, 1897** Scheithauer Franz (R), Kühnl Johann, Anders Anton | **1897, 1898** Schiebel Carl, Karwiner Biergarten | **1901** Wlastowitzer Bierhalle, Medea Leopoldine (M), Pomp Alois (H), Larisch Franz | **1903, 1904** Anderla Adolf | **1905** Madea Leopoldine (M), Weirich Johann (H), Anderla Adolf | **1906, 1907** Zahradní restaurace, Garten-Restaurant, Kunz Karl (R) | **1910, 1911** Kunz Karl (M), Kunz Marie, Langer Eugenie (H) | **1919** Arbeiterheim, Jung Johann | **1924, 1925** Volksheim, Felkel Emil (H), Fritz Franz | **1925, 1928** Verein Arbeiterheim (M), Popelka Franz (H), Gastwirtschaft Arbeiterheim (též Volksheim) | **1927, 1930** Proske Johann (H) | **1935, 1938** Arbeiterheim (M), Popelka Karl (H) | **1946** Lidový dům, Zwek František (H)

Tento hostinec, s původně poetickým názvem U Pomněnky (*Zum Vergissmeinnicht*), později Dělnický a naposled Lidový dům, existoval na Otické ulici Hradeckého předměstí nejpozději roku 1867. Toho roku zval hostinský veřejnost na harmonikový koncert vídeňského Josefa Batlechnera, přičemž při nepříznivém počasí se měl koncert přesunout do Adamovy restaurace.[835] V dubnu roku 1869 převzal restauraci na Otické ulici Johann Mohr.[836] O rok později už další hostinský Eduard Hawliczek nabízel vynikající karvinský ležák[837] a s karvinským pivem byl tento hostinec svázán i později. Do roku 1885 pak působil jako hostinský Engelbert Beck. V té době už měla pivní zahrada dva kuželníky. V roce 1876 zde otevřel své zastoupení pivovar Jeho Excelence hraběte Larisch-Mönnicha v Karviné, jehož „vynikající ležák, extra ležák a pivo typu bock, též v lahvích", u Pomněnky nabízeli.[838] Později k nim přibyl i karvinský březňák. Nicméně hostinský Beck zde neprožíval jen dobré časy. Zprávu o „samobojství zastřelením" obou jeho synů v krátkém čase po sobě publikoval v září 1880 Opavský Týdeník.[839] V roce 1885 nabízel předplatné obědů v Karvinské pivnici, jak se mezitím hostinec přejmenoval, nový hostinský Adolf Staubach. Od května do podzimu se ve zdejší pivní zahradě každoročně pořádaly zábavy a koncerty, jako třeba při zahájení sezony v květnu 1886. Hrála zde opavská kapela válečných veteránů. Litr karvinského ležáku v lahvi stál 9 krejcarů, zdravotní Kozel v menší lahvi krejcarů 10, maďarský guláš krejcarů 18 a párky 10 krejcarů. Pro účastníky Hasičského svátku v srpnu 1886 karvinský pivovar vyrobil speciálně Slavnostní hasičské pivo.[840] K tomu byl doporučován oblíbený maďarský guláš. V roce 1890 dům koupila paní Madeová.[841] Podnik byl známý i pořádáním soutěží v kuželkách – v červnu 1903 byla vyhlášena cena za první místo v soutěži v hotovosti 10 K, za místo šesté byla 1 koruna. O rok později dostal vítěz sud piva a za čtvrté místo byla odměnou lahev Císařské hruškovice. Je zaznamenána i lidová varianta pro Pomněnku – „U Nezabudky".[842] Roku 1912 koupila restauraci opavská sociální demokracie.[843] Novým hostinským se stal někdejší poslanec říšské rady Josef Tuppy, který roku 1911 neobhájil svůj mandát.[844] Tuppy obdržel roku 1912 koncesi na podávání jídel a občerstvení, výčepu piva, vína a k podávání čokolády, čaje a kávy.[845] Změnil se rovněž název podniku, a to na *Volksheim*, nebo též *Arbeiterheim*. Hned v roce 1912 měla ve zdejším sále sociální demokracie svůj sjezd.[846] Tradovaná účast Lva Trockého a V. I. Lenina na tomto setkání však nebyla nikdy spolehlivě doložena.[847]

Otická č. 10, Lidový dům (*Volksheim*), po roce 1912. Soukromý archiv Waltera Kosuba

833 Hotel „Grüner Hirsch", Troppau, Beethovenpl., Sudeten Rundschau, 17. 12. 1925, 287, s. 6.
834 ZA v Opavě, f. KS Opava, sign. A IV 84b, kart. 84 (Hotel Grüner Hirsch Wolschek&Co).
835 Anzeigeblatt, Troppauer Zeitung, 28. 6. 1867, 147, s. 4.

Otická

37

1901, 1905, 1911 Hofrichter Franz | **1911** Rotter Franz

Jednalo se o další kantýnu, která těžila z přítomnosti průmyslového dělnictva. Cihelna Josefa a Huberta Kmenttových stávala za dnešním Vaškovým náměstím ve směru ke hřbitovu. Součástí cihelny byla i parní pila.[848]

Skřivánčí — Lerchengasse

Skřivánčí

6

1938 vinárna Cattaneo

Po opavských pohostinských zařízeních putující Angelo Cattaneo ve svém inzerátu z dubna 1938 oznámil opětovné otevření své vinárny na Skřivánčí ulici č. 6.[849] Jak dlouho byl jejím nájemcem, není známo.

836 „Zum Vergissmeinnicht", Troppauer Zeitung, 10. 4. 1896, 81, nepaginováno.
837 „Zum Vergissmeinnicht", Troppauer Zeitung, 12. 11. 1870, 259, nepaginováno.
838 „Vergissmeinnicht", Troppauer Zeitung, 5. 8. 1876, 178, nepaginováno.
839 Samobojství, Opavský Týdeník, 4. 9. 1880, 36, s. 3.
840 Feuerwehr-Fest in Troppau, Troppauer Zeitung, 4. 8. 1886, 177, s. 6.
841 Změna majetku, Opavský Týdeník, 12. 4. 1890, 29, s. 5.
842 Lituji upřímně, Opavský Týdeník, 18. 1. 1911, 5, s. 5.
843 KRAVAR, Zdeněk, Pivnice u Pomněnky, Hláska. Zpravodaj statutárního města Opavy, 2014, 12, s. 17.
844 Josef Tuppy se narodil ve Cvíkově roku 1870. Od mládí byl angažován v socialistickém hnutí, působil v redakci Volkspresse a svými články mj. napadal zásahy policie proti dělnictvu. Roku 1907 uspěl ve volbách do říšské rady a porazil Karla Turka. Roku 1911 svůj mandát neobhájil, stáhl se z vysoké politiky a působil jako hostinský, viz RATAJ, Michael, Německá žurnalistika a opavští Němci v ČSR, Dolní Životice, 2016, s. 286–287.
845 ZA v Opavě, f. ZKPP Opava, inv. č. 10, kart. 1.
846 Tamtéž.
847 Údajná přítomnost Lenina a Trockého na konferenci sociálnědemokratických emigrantů z Ruska v červenci roku 1912 v Opavě se zakládá na svědectví Stefana Titze, redaktora listu Volkspresse. Titz měl publikovat tyto informace již roku 1921/1922. Oba revolucionáři zde měli být přítomni pod krycími jmény a na falešný pas a uvedená konference byla úřadům hlášena jako konference horníků, viz FICEK, Viktor, K Leninovu pobytu v Opavě, Slezský sborník, 46 (6), 1948, s. 340–341.
848 Vollständiges Adress- und Geschafts-Handbuch der Landeshauptstadt Troppau, Troppau 1901, s. 118, 382.
849 Weinkeller Cattaneo, Neues Tagblatt, 14. 4. 1938, 88, s. 10.

Na Rybníčku 9, 11 / 30, 30a
Hradecké předměstí

1868 Foltis Jakob | **1870** Soschka Rudolf (M, H) | **1874** Pospischil Katharina (M), Pospischil E. (H) | **1874, 1877, 1881, 1886, 1888, 1891, 1896** Pospischil Katarina (M), Strammer Johann (H) | **1899, 1900** Anderla Adolf (H) | **1901, 1902** Pospischil Katarina (M), Anderla Adolf (H) | **1904, 1905, 1907, 1908, 1909, 1910, 1911, 1913, 1919** Pomp Alois (M, H) | **1924, 1925, 1926, 1927, 1928** Pomp Alois (M), Kuntscher Julius (H) | **1928** Sladetschek Rolf (H) | **1929–1938** Halber Mond, Pomp Alois (M), Klimesch Richard (H) | **1939** Mikula R. | **1942** Mikula Marie

O novém hostinci U Půlměsíce (*Halber Mond*), otevřeném 1. srpna 1868, informoval hostinský Jakob Foltis v Troppauer Zeitung.[850] Své hosty pozval nejen k posezení ve stinné zahradě, ale také do nově zařízené dvoudráhové kuželny. Rozsáhlé vzpomínky na „Halbmond" uveřejnil pamětník Adolf Kuntscher.[851] Jak píše, v zahradě, která sahala až k evangelickému kostelu, stálo mezi mnoha stoly a židlemi šest stín přinášejících kaštanů a dva ořechy. Ze všech stran dobře viditelnému firemnímu znaku vévodil smějící se měsíc (později už jen srpek měsíce). Letní verandu zdobily malby, uprostřed s oválným obrazem italského romantického stylu, který se líbil všem bez rozdílu věku: Santa Maria della Salute. Podnik dlouhá léta vlastnil Alois Pomp se svou mladou ženou. Vzpomínky Adolfa Kuntschera jsou ale z velké části zaměřeny na historii kuželkářského sportu. Jeho aktivní kariéra začala právě na údajně prvotřídní a proslulé dvoudráhové kuželně tohoto hostince. Vchody měla pozdější restaurace dva – z ulice Na Rybníčku a od Školního okruhu. V červnu 1938 se v inzerátu tehdejších majitelů Richarda a Lisl Klimeschových uvádí, že jejich pivní zahrada je nejstarší v Opavě.[852] Zároveň byli k návštěvě zváni všichni německy smýšlející Slezané. V dubnu roku 1939 je nabízena k pronájmu nebo prodeji.[853] Odchodem manželů Mikulových v roce 1943 do pivnice Titze na Ostrožné zprávy o fungování Půlměsíce končí.

Na Rybníčku č. 9, interiér restaurace Půlměsíc (*Halbermond*), kolem roku 1930. Soukromý archiv Františka Šenka

850 Gasthaus zum halben Mond, Troppauer Zeitung, 1. 8. 1868, 176, s. 4.
851 Adolf Kuntscher své vzpomínky publikoval jako sérii příspěvků v časopisu Troppauer Heimat Chronik. Jednalo se o následující: KUNTSCHER, Adolf, Rückblick von Adolf Kuntscher, Troppauer Heimat Chronik, Folge 241, Feber 1970, s. 34–37; KUNTSCHER, Adolf, „Alle Neune!" / Rückblick von Adolf Kuntscher, Troppauer Heimat Chronik, Folge 242, März 1970, s. 64–67; KUNTSCHER, Adolf, Erlebt, erlauscht und unvergessen / Von Adolf Kuntscher, Troppauer Heimat Chronik, Folge 243, April 1970, s. 85–87.
852 Neues Tagblatt, 3. 7. 1938, 155, s. 8.
853 Gutgehendes Gasthaus, Deustche Post, 30. 4. 1939, 119, s. 21.

Na Rybníčku č. 9, zahradní restaurace Půlměsíc, kolem roku 1904. Soukromý archiv Waltera Kosuba

Na Rybníčku 18 / 5
Hradecké předměstí

1855 Zum Bürgergarten, Eisenbeis Heinrich | **1857** Tivoli, Schaffarczik Philipp, Steinwendner Agnes | **1860, 1862, 1863** Schaffarczik Rosa (M), Steinwendner Rudolf (H), Steinwendner Adolf, Steinwendner Agnes, Zum Tivoli, Biergarten | **1870** Kudlich Josef (M) | **1877, 1881** zahradnictví Schneider

Pivní zahrada byla otevřena v dubnu roku 1855 nedaleko hospodářského dvora Kliplák, na rohu dnešních ulic Mírová a Na Rybníčku. Při otevření hostinský Heinrich Eisenbeis oznamoval, že vyhověl mnoha přáním a do pivnice umožnil vstup od pole dvora Kliplák.[854] Dne 7. května 1857 informovala nová hostinská Agnes Steinwendner, že si pronajala v nově vybudovaném domě pana Schaffarczika č. 18 restauraci jménem Tivoli.[855] Ke vkusně a nákladně zařízené zahradě, jak uvedla, patří i krytá kuželna. Hudba měla návštěvníkům hrát každý čtvrtek kousky na přání, pro pozvednutí nálady. Také předplatné obědů bylo možné. Kronikář Kreuzinger zaznamenal, že podnik byl postaven a zařízen podle vídeňského vzoru.[856] V srpnu 1857 tu své silácké kousky předváděl Signor Felice Napoli, který si mimo jiné naložil na svá bedra 500 funtů těžký kanón (přibližně 250 kg) a ušel s ním 12–15 kroků. Napoli se dokonce nechal z kanónu vystřelit a zůstal neotřesen. Vstupné činilo 10 krejcarů.[857] Divadlo Arena zde vystupovalo v roce 1860.[858] Později restaurace Tivoli ukončila svůj provoz. V roce 1877 zde bylo zahradnictví a nakonec stavební místo pro vilu purkmistra města Opavy Waltera Kudlicha (1857–1930). Dům byl postaven roku 1903.

Na Rybníčku 43

1896 Kath. Gesellenverein (M), Nesnal Adalbert (R) | **1897** Nesnal Adalbert | **1899, 1900** Krommer Konrad | **1901** Schneider Ignaz (H) | **1905** Schneider Marie (H) | **1910** Nesnal Adalbert | **1911** Kahlik Ferdinand (H) | **1913** Wagner Franz | **1919** Wagner Cecilia | **1924, 1925, 1928** Sklepek Franz (H), Sklepek (roz. Wagner) Cecilia, Kuntscher Julius | **1928–1932** Kath. Gesellenverein (M), Hruby Franz (H) | **1933, 1934, 1935, 1936, 1937, 1938** Katholischer Volksverein (M), Zahaisky Eduard a Irma (H) | **1942, 1943, 1944** Vereinshaus, Zahaisky Edi

854 „Zum Bürgergarten", Troppauer Telegraph, 26. 4. 1855, 93, s. 265.
855 Eröffnung des „Tivoli", Troppauer Telegraph, 5. 5. 1857, 105, s. 413.
856 KREUZINGER, E., Chronik der alten, c. d., s. 187.
857 Zum Schluß Der Kanonier, Troppauer Telegraph, 13. 8. 1857, 167, s. 668.
858 KREUZINGER, E., Chronik der alten, c. d., s. 115.

Na Rybníčku č. 43, Spolkový dům katolických tovaryšů (*Katholisches Gesellenhaus*), kolem roku 1910.
Soukromý archiv Waltera Kosuba

Dlouholeté úsilí německých i českých katolických tovaryšů o získání důstojných prostor pro jejich činnost se naplnilo v roce 1896, kdy byl po dvouleté výstavbě otevřen nový Spolkový dům katolických tovaryšů. Objekt projektoval místní architekt a stavitel Josef Hruschka. Koncipoval jej velkoryse, v přední části stavby byly klubovní místnosti a restaurace, dále zde byl sál s přísálím a v patře se nacházela galerie.[859] Při zahájení o sedmé hodině večerní zahrála kapela pěšího pluku č. 1 a vstupné činilo 20 krejcarů. Prvním restauratérem byl Adalbert Nesnal (též Vojtěch Nesňal).[860] V roce 1901 zde zřídil své zastoupení Český akciový pivovar z Moravské Ostravy, dodával ležáky, Královské pivo a černého Havíře v sudech i lahvích, za ceny obvyklé – i do domu.[861] V únoru 1913 nový restauratér Franz Wagner nabízel opavská piva Zlatopramen a Kozel, vína z rakousko-uherské monarchie a také kuželnu a stinnou zahradu.[862] Ve stejném roce byl podnik vybaven novým vytápěním. Manželé Eduard a Irma Zahaisky převzali restauraci od soboty 7. října 1933 a na zahajovací koncert pozvali říznou vojenskou kapelu. Osm dnů v srpnu 1934 zde vystupoval „největší kouzelník všech dob Kassner", který měl nechat zmizet slona nebo patnáct osob z publika.[863] Vstupné nebylo nízké, vybíralo se od dvou do deseti korun. Není divu, takový slon něco zhltne! Kouzelník měl u publika zjevně úspěch, vrátil se opět v únoru 1938. V roce 1936 měl Eduard Zahaisky pronajatou také restauraci U Tří kohoutů. Jak skončil Eduard neboli Edi, jak si nechal říkat, nevíme. Po válce byl Zahaisky prohlášen za osobu státně nespolehlivou. mj. pro svou příslušnost k NSDAP. Národním správcem, tehdy už Dělnického domu Na Rybníčku, se stal někdejší vězeň koncentračního tábora Klettendorf, hostinský Emil Ludvík.[864]

Nám. Republiky, nám. Františka Josefa, Senný trh

Republikplatz, Franz Josefs-Platz, Heumarkt, Hermann-Göring-Platz

Náměstí Republiky
Jaktařské předměstí

5 / 228

1874, 1877, 1881 Weinschank, Halbgebauer Heinrich | **1883** Angelmi Anton | **1884** Balek Ant. | **1888** Scheithauer Franz | **1891, 1892, 1894** Halbgebauer Josefa (M), Scheithauer Franz (H) | **1894–1896** Halbgebauer Josefa (M), Bernt Adolf (H) | **1898** Bernt Hermann | **1899–1919** Schajanek Franz a Schajanek Paul (H) | **1921, 1922, 1923, 1924, 1925** Schajanek Edmund (M, H), Bacca Andreas (H) | **1926, 1927** Fritz Franz (H), Gastwirtschaft, Restaurant | **1927** Weihrich Hans a Amalie | **1928, 1931** Schajanek Edmund (M), Weihrich Hans, Amalie (H) | **1932** Ludwig Rudolf | **1936, 1937, 1938** Schajanek Edmund (M), Mück Alois (H) | **1938, 1939** Mück Alois | **1942, 1943** Gaststätte Edelweiß, Strilka Alois (M) | **1945** „U Binarů"

Doklad o existenci této vinárny máme z roku 1874. V listopadu 1883 ji jako Halbgebauerovu vinárnu s dobrou pověstí převzal Anton Angelmi[865] a o rok později pak Anton Balek. V říjnu 1899 koupil dům s hostincem pozdější dlouholetý hostinský Paul Schajanek (též Pavel Šajánek).[866] Inzerce uváděla, že čepoval pivo opavské, kuchyni měl dobrou a levnou, obsluhu pozornou. Lokál měl dvě hezké místnosti, světlé a vzdušné. Až v roce 1925 po něm převzal vedení restaurace Franz Fritz. Do tohoto hostince se chodilo i dlouho po druhé světové válce, kdy nesl název „U Binarů".

Náměstí Republiky
Jaktařské předměstí

8 / 174

1888, 1891, 1896 Heider Karel | **1901, 1905** Biskup Johann | **1908, 1911** Kaiser FJ-Kaserne, Beschel Franz | **1921, 1924** kantýna Kučera Josef | **1925** Šindler Karel

Roku 1849 byly vybudovány kasárny Františka Josefa, později Dělostřelecké kasárny, jako objekt s ubytovací kapacitou 688 vojáků. Tyto kasárny měly zařízeny vlastní kantýnu a výčep, sloužící pro kasernované vojsko. Objekt byl roku 1939 z hygienických důvodů zbourán.[867]

859 ŠOPÁK, P., Architekt, c. d., s. 14.
860 Spolkový dům katolických tovaryšů v Opavě na Rybníčku, Opavský Týdeník, 16. 9. 1896, 73, s. 4.
861 Do Opavy a okolí!, Opavský Týdeník, 25. 12. 1901, 101, s. 7.
862 Kegelbahn-Eröffnung, Troppauer Zeitung, 20. 4. 1913, 91, s. 12.
863 Kathol. Vereinhaus, Troppau, Neues Tagblatt, 17. 8. 1934, 148, s. 8.
864 ZA v Opavě, f. KS Opava, sign. A I 197, kart. 37.
865 Restaurations-Uebernahme, Troppauer Zeitung, 27. 11. 1883, 271, s. 6.
866 Změna živnosti hostinské, Opavský Týdeník, 4. 10. 1899, 77, s. 4.
867 GEBAUER, J. – ŠRÁMEK, P., Náměstí a ulice, c. d., s. 159.

Náměstí Františka Josefa (později náměstí Republiky), objekt kasáren, v němž byla situována kantýna, před rokem 1905. Soukromý archiv Jana Olugoše

Náměstí Republiky — 9, 10, 11

1930 Gorciza, J. | **1932** Gorciza Anna

Obchodní dům Breda & Weinstein byl postaven letech 1927–1928 a se svou zastavěnou plochou více než 1 500 m² a s osmi podlažími představoval největší obchodní dům tehdejšího Československa. Architekt Leopold Bauer jej nezamýšlel pouze jako komerční budovu, ale jako „místo kultivace vkusu".[868] Součástí tohoto komplexu byl i prostor pro občerstvení (*Erfrischungsraum*). Při otevření obchodního domu dne 2. června 1930 hrála kapela D-Arocca, k návštěvě občerstvení zval J. Gorciza.[869]

Interiér restaurace v obchodním domě Breda, rok 1931. Soukromý archiv Magnara Malo

868 VYBÍRAL, Jindřich, Leopold Bauer. Heretik moderní architektury, Praha 2015, s. 405–408.
869 Eröffnung des Erfrischungsraumes, Deutsche Post, 31. 5. 1930, 128, s. 7.

Náměstí Republiky — 12 / 174, též U Jaktařské brány 7 / 174

1875 Schwab Anton | **1878** Stiebrowitzer Bierhalle, Dittrich Augustin | **1881** Scheithauer Franz | **1886** Wagner Franz | **1888** Bier- und Weinschank, Ullrich Franz, Heider Carl | **1891** Janetschek Johann | **1892, 1893** Wein, Bier- und Frühstückstube, Rossmanith Heinrich | **1896** Frühstückstube und Delikatessen, Rossmanith Heinrich | **1901, 1905, 1911, 1913** Delikatessen, Rossmanith Heinrich | **1913, 1914** Rossmanith Else | **1918** Delikatessen, Zgabay Paul | **1919, 1920, 1921** Springer Albert | **1924** Zgabay Paul und Springer Fridolin, Wein- u. Frühstückstube | **1925, 1927, 1928, 1930, 1932, 1934** Frühstückstube, Bufett, Flaschenbierunternehmen, Zgabay Paul | **1934** Zgabay Paul, Zgabay Anna | **1935, 1936, 1937** Zgabay A. u. Springer F., Delikatessen, Gast- und Schankgewerbe | **1938** Zgabay Anna (M) | **1939** Feinkosthalle und Gaststätte, Sturz Otto, Kavacz Alfons | **1941** Zgabay a Springer | **1942** Bier- Wein- Feinkoststuben | **1945** národní správa

První sídlo obchodníka s vínem a lahůdkami Antona Schwaba se v roce 1875 nacházelo na náměstí Františka Josefa.[870] Později se firma přestěhovala na Horní náměstí č. 47, dále na Ostrožnou č. 8 a poté na Panskou ulici č. 31. Od září 1877 zde bylo první místo Stěbořické pivnice, která potom sídlila na různých adresách v Opavě, až skončila na Krnovské/Jaktařské č. 9. Jednalo se o dům stojící na rohu ulice Rudolfovy / U Jaktařské brány a náměstí Františka Josefa / náměstí Republiky. Na čepu bylo zprvu pivo z nedalekého stěbořického pivovaru. Po přestěhování pivnice tu např. restauratér Janetschek (též Janeček) v roce 1891 nabízel pivo opavské.[871] V roce 1892 zde měl Heinrich Rossmanith pivnici, vinárnu a bufet (*Bier, Wein- u. Frühstückstube*) a na čepu kromě piva opavského bylo také pivo třeboňské, které zde mělo svůj hlavní sklad. Jako nejlepší ochranný prostředek proti choleře nabízel nový majitel koňak. Jiný inzerát z téhož roku zase doporučuje Cognac-Malz-Extrakt jako nejlepší lék proti senné rýmě, krčním a prsním nemocem, a též nemocem dětským! Proti infekčním nemocem byl dále doporučován Cognac St. Georg. Firmu Rossmanith převzal v roce 1919 Paul Zgabay a roku 1920 již jménem podniku přál všem zákazníkům a známým úspěšný nový rok.[872] V roce 1945, ještě před tím, než byla budova zbourána, se stal národním správcem restauratér z Dolní Bečvy Josef Míček.[873]

Náměstí Republiky — 14 / 177
Jaktařské předměstí

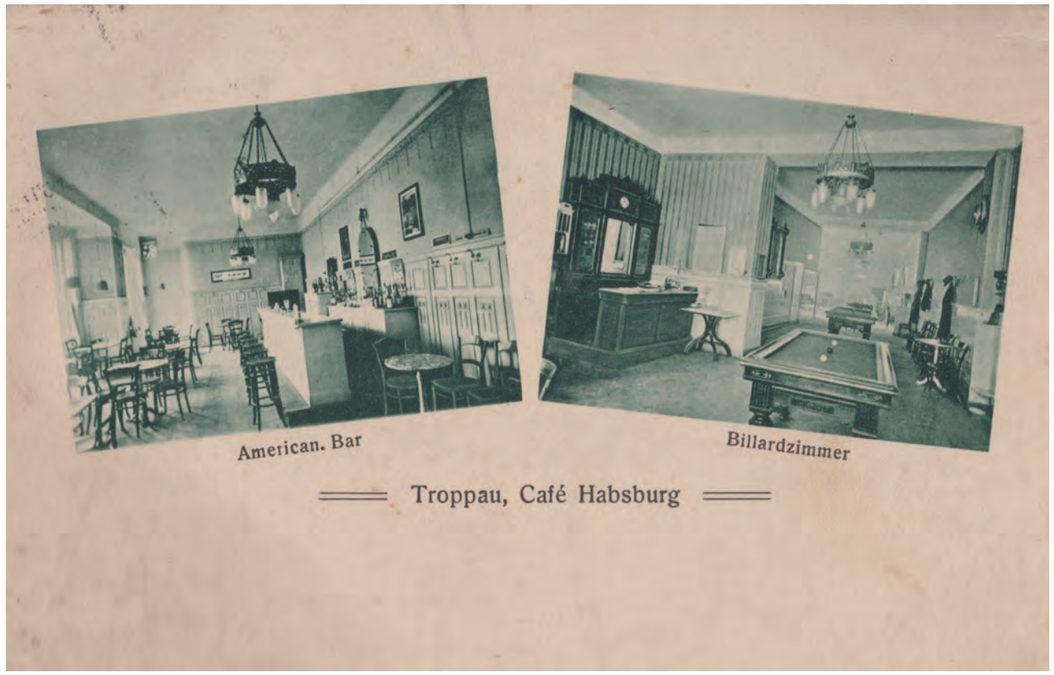

Náměstí Františka Josefa (později náměstí Republiky), *Café Ripka*, před rokem 1900. SOkA Opava, SOM Opava, kart. 131, manip. č. 29

870 V Opavě, u Jaktarské brány č. 174, Opavský Týdeník, 30. 10. 1875, 44, s. 366.
871 Johann Janetschek's Restauration, Troppauer Zeitung, 1. 1. 1891, 1, s. 8.
872 Deutsche Post, 1. 1. 1920, 1, s. 9.
873 ZA v Opavě, f. KS Opava, sign. A I 114b, kart. 31.

1877, 1881 Springer Josef a Franziska (M) | **1881, 1886** Café Gieler | **1887** Cafégeschäft, Caféhaus, Gieler Ferdinand, Ripka Josef (C) | **1889, 1891, 1894, 1896, 1897, 1899, 1901** Springer Franziska (M), Ripka Josef (C) | **1901** Springer Františka (M), Ripka Josef (C) | **1902** Café Gieler Ferdinand, Café Ripka, Salzborn Alois (C) | **1905** Café Wurst, Wurst Albert (M) | **1907, 1908, 1909, 1910, 1911, 1913** Wurst Therese (M), Hermann Marx (C), Café Marx | **1913** Café Habsburg a American Bar | **1914, 1919** Caffé-Schank, Café Habsburk, Schmecher Georg (C) | **1919, 1920** Zgabay Paul, American Bar | **1921** Zgabay, Springer | **1922** Schmecher's Café und Weinhaus | **1923** Café American-Bar, Schmecher Georg | **1924, 1925, 1927** Olbrich Josef (M), Café American bar, Schmecher Georg (C) | **1929** Sladek Dominik | **1929, 1931** Schmecher Georg, American Bar | **1932** Sládek Dominik | **1937** Hudebniny Kresta | **1938** Bayer Alois (M), Philipp Isidor | **1938, 1939** Vegetarisches Speisehaus – Sollanek Anni | **1941** Kromer Hermann

Inzerát z roku 1886 přiřazuje *Café Gieler* k nejhezčím a nejkomfortnějším kavárnám v širokém okolí.[874] Podnik měl krásnou vyhlídku na hlavní promenádu v parku, nabízel všechny druhy zmrzliny, kulečník a velký výběr novin i žurnálů. Bylo možno použít též vchod z Horního náměstí 25. Se změnou majitelů následně přicházely změny názvů podniku. Na stejné adrese tak bylo *Café Ripka*, *Café Wurst*, *Café Marx*, ale také zažitý *Café Habsburg*. Rozptýlení tady nacházeli i důstojníci z blízkých kasáren.[875] Denně zde hrála hudba, třeba v roce 1914 Dámský orchestr Walküre.[876] V září roku 1924 opět došlo ke změně názvu. Z Café Habsburg se stal *American Bar Georga Schmechera*.[877] Nabídka sahala od specialit typu ledových nápojů po bowle, mixované a připravované přímo barmanem. Inzerát vydaný na Silvestra roku 1919 v deníku Deutsche Post, hledal pro návštěvníky podniku staršího pána se zkušenostmi, který by je odradil od sňatku.[878] Humoristický inzerát měl nepochybně za cíl udržet si zákazníky, u ženatých mužů se předpokládal zákaz návštěv nočních podniků. V inzerci z 20. let se vyskytuje také označení podniku *Tabarin*, což byla patrně zkratka *American Bar in Troppau*. Roku 1929 vstoupil do firmy jako veřejný společník Dominik Sladek, kavárník v Opavě.[879] V březnu 1936 byl American Bar prodán opavským kavárníkům Philippovi a Beierovi. To bylo období největší slávy tohoto podniku, který se následně v roce 1936 dostal do konkurzu,[880] a firma *„Amerikan Bar" Georg Schmecher* byla v dubnu 1937 vymazána z obchodního rejstříku.[881] O měsíc později, v květnu 1937, se na místě bývalého American Baru nacházel obchod s knihami a hudebninami.[882] V roce 1938 zde byla i vegetariánská kuchyně Anni Sollanek.

Náměstí Republiky č. 14, náměstí Františka Josefa, *Café Habsburg* s americkým barem a místností s kulečníkem, před rokem 1918. Soukromý archiv Waltera Kosuba

874 Denkschrift zur Feier des 25jährigen Bestandes der Troppauer freiwilligen Feuerwehr in den Tagen des 13., 14., 15. und 16. August 1886, Troppau 1886.
875 KNAPÍKOVÁ, Jaromíra, Kaffee Habsburg alias American Bar, Hláska. Zpravodaj statutárního města Opavy, 2014, 3, s. 17.
876 Café Habsburg, Troppauer Zeitung, 12. 4. 1914, 64, s. 6.
877 ZA v Opavě, f. KS Opava, sign. A II 144, kart. 49 (Amerikan Bar Georg Schemer).
878 Ein fröhliches neues Jahr, Deutsche Post, 31. 12. 1919, 369, s. 7.
879 ZA v Opavě, f. KS Opava, sign. A II 144, kart. 49 (Amerikan Bar Georg Schemer).
880 Die American Bar verkauft, Neues Tagblatt, 20. 3. 1936, 68, s. 6.
881 ZA v Opavě, f. KS Opava, sign. A II 144, kart. 49 (Amerikan Bar Georg Schemer).
882 Zur Kenntnis u. Vormerkung!, Neues Tagblatt, 6. 5. 1937, 106, s. 12.

Náměstí Republiky č. 14, *Café Hermann Marx*, kolem roku 1910. Soukromý archiv Waltera Kosuba

U Jaktařské brány, Rudolfská — Rudolfsgasse, Jaktartorgasse, Karl-Marx-Gasse

U Jaktařské brány — 2 / 165

1857 Mohl Georg (M) | **1860** Liquerfabrik, Pollak Josef | **1888, 1891** Mohl Magdalene (M), Branntweinschank, Pollak Mina | **1894** Detailschank, Pollak Josef | **1901** Langer Ernst

V roce 1891 zde fungoval sklad a též výčep firmy Miny Pollak rumu a likérů.[883]

U Jaktařské brány — 6 / 167

1860, 1877, 1888, 1891 Herz u. Comp., Liquerfabrik, Branntweinschank | **1903** Lichtwitz E. | **1911, 1919, 1928** výčep, Lichtwitz Jakob | **1928** Lichtwitz E. | **1933** Likörschank firmy E. Lichtwitz, Gall Ferdinand (H) | **1935, 1936, 1937** Flaschka Josef | **1938** Lawitshka Alfons

V roce 1891 zde byl hlavní sklad firmy Herz u. Comp., výroba likérů a octa. Poté se na této adrese nacházel obchod s čajem.[884] Na počátku 20. století zde vyráběla firma Emanuela Lichtwitze mj. sladká vína. Lichtwitzův podnik však měl dlouhodobě potíže s doložením plnění požadavků sklepního inspektora pro výrobu vín.[885] V letech 1911–1928 zde fungoval výčep likérové firmy Lichtwitz, přičemž výčep stejné firmy bychom našli v letech 1877–1901 na Ostrožné ulici 26.

883 VETTER, A., Allgemeiner... 1891, c. d., s. 100.
884 Tamtéž, s. 101.
885 ZA v Opavě, f. ZKPP, inv. č. 10, kart. 2.

U Jaktařské brány č. 6, výčep, sklad a továrna na výrobu likérů Lichtwitz, kolem roku 1930. Soukromý archiv Františka Šenka

U Jaktařské brány 8 / 168

1833 Weinschank zur goldenen Kette, Carl F. Braun | **1860** Liquerfabrik, Mandl Abraham | **1881, 1888, 1891, 1894, 1901** Branntweinschank, Spitzer Sigmund | **1938** Mandl&Co

Existence této vinárny je doložena roku 1833 oznámením v tisku.[886] Carl F. Braun nabízel hostům cenově výhodná vína rakouská, uherská a také šampaňské. Po roce 1870 zde bydlel výrobce likérů Sigmund Spitzer.[887]

886 Ankündigung, Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 23. 12. 1833, 102, s. 1220.
887 Troppauer Adressbuch, Verzeichnis aller Einwohner der Stadt und Vorstädte von Troppau, Troppau 1874, s. 70.

Zacpalova, Josefská — Josefsstraße, Zacpalstraße, Bruno von Schaumburg-Gasse

Zacpalova 25 / 317

1898–1913 Gross Johann (M, C), Gross Josef (C), Café Ferdinand David | **1915, 1917–1920** F. Davids Café Gross | **1922, 1923** Kaffee David | **1924** Kaffeehaus | **1925, 1927, 1928, 1929, 1931, 1932, 1933, 1935, 1936, 1937, 1938, 1941, 1942, 1943** David Ferdinand (M, C) | **1945, 1946** Split, Maus Hynek

V této kavárně se vystřídali od roku 1898 do roku 1945 jen dva kavárníci – Johann Gross a Ferdinand David. Celonoční provoz, kavárenskou zahradu, nejlepší nápoje, výborný kulečník a výběr tuzemských i zahraničních novin nabízela inzerátem kavárna už v roce 1899.[888] V říjnu 1902 hrdě oznámil Johann Gross zavedení telefonu (*Fernsprechstelle Nr. 171*).[889] V roce 1909 byla kavárna opravena a vybavena zvláštním salonem se čtyřmi kulečníky a též hernou. V podniku byla dodržována policejní hodina (jedna po půl noci) u všech koncertů, které se uskutečnily v kavárně v roce 1918. Podle starších inzerátů platila za místo setkání všech hráčů kulečníků, avšak v roce 1938 se již profilovala jako místo setkání sudetských Němců.[890] Samotný Ferdinand David rád vyprávěl, jak během první světové války s kamarádem utekli ze zajateckého tábora a dostali se šťastně až ke svým.[891] Po druhé světové válce byla kavárna majetkem Hynka Mause a nesla název Split.

Zacpalova č. 25, *Café Gross,* kolem roku 1902. Soukromý archiv Daniela Adametze

888 Cafe Gross, Deutsche Wehr, 25. 3. 1899, 25, s. 5.
889 Telephon Café Gross, Deutsche Wehr, 4. 10. 1902, 80, s. 8.
890 Kaffe David, Neues Tagblatt, 3. 7. 1938, 155, příloha 1. Schlesien war und ist deutsch!, s. XI.
891 60. Geburtstag, Neues Tagblatt, 11. 1. 1935, 9, s. 5.

Lidická, Eliščina — Dr. Zinnsmeister-Straße, Elisabethstraße

Lidická — 25, též Veleslavínova 13

1890, 1891, 1892, 1896 Wurmbrand Karl | **1901–1935** Bannert Gustav a Johann (M) | **1936, 1937, 1938, 1941, 1943** | Weinstube, Losert Ludwig

Podnik stával na rohu dnešních ulic Lidické a Veleslavínovy. Karl Wurmbrand zde začínal patrně v roce 1890.[892] K obchodu s vínem přidružil i prodej delikates a smíšeného zboží.[893] Jeho ochod převzal v únoru 1901 Gustav Bannert a vedl jej dalších 35 let. To už to byla vedle obchodu s vínem a hokynářství i „vinárnička a pivnice snídaňová, pro ctěné hosty též příjemná zahradní besídka". V roce 1936 nabízí bohatý výběr vín rýnských, moselských, portských, žernoseckých, ale i sektu.

Lidická č. 25, obchod a vinárna Ludwiga Loserta, kolem roku 1940. ZA v Opavě, sbírka Wilfried Gesierich

Englišova — Kommendeweg

Englišova — 36

1928 Restauration und Frühstückestube, Kunz Karl a Marie | **1931, 1932, 1933** Strilka Christine (M), Strilka Johann (H) | **1935, 1936, 1937, 1938** Restauration Střílka Johann | **1942** Gaststätte Strilka Johann | **1946** vinárna a restaurace U Pavouka, Sivková Tr.

Se jménem Jana Střílky se setkáváme v letech 1920–1930 v hostinci na Kylešovské ulici. Později přesídlil na Komendu, kde měl svou restauraci v letech 1931–1938. Následný provoz restaurace není tiskem připomínán. Až roku 1946 uvedl Střílku opavský adresář jako hostinského U Bílého koníčka na Dolním náměstí. Nelze však vyloučit, že se jednalo o dvě generace hostinských.

892 Carl Wurmbrand, Troppauer Zeitung, 10. 12. 1890, 283, s. 8.
893 Převzetí živnosti, Opavský Týdenník, 9. 2. 1901, 12, s. 6.

Nerudova — Hummel-Gasse

Nerudova — 25

1935 restaurace U Orelského stadionu | **1946** U Antona, Vícha Antonín (H)

Restaurace byla vystavěna podle návrhu opavského stavitele Carla Kerna v blízkosti orelského stadionu pro Jednotu čs. Orla. Prozatímní otevření proběhlo 17. listopadu 1935 za velké účasti veřejnosti.[894] Restaurace se pak stala místem konání schůzí – populární restaurace U Antona nebo U Stadionu byla hojně navštěvována i po válce.

Nerudova, restaurace U Antona na orelském stadionu, rok 1937. Soukromý archiv Jana Długoše

Olomoucká — Olmützer Straße

Olomoucká — 14

1903 Café Hedwigshof, Adam Vincenz (C) | **1904** Adam Vincenz (C) | **1905, 1906, 1907** Café Hedwigshof, Janik Emil (M), Adam Vincenz (C) | **1907, 1908** Philipp Isidor | **1909** Gebauer Ferdinand (M, C) | **1910–1922** Gebauer Ferdinand | **1922–1937** Verband landwirtschaftlicher Genosssenschaften in Schlesien (M), Pirkl Rudolf a Berta (C) | **1937, 1938, 1941, 1942, 1943** Smetana Richard | **1944** Smetana Franziska

V roce 1902 koupil Emil Janik parcelu na rohu dnešních ulic Olomoucké a Lepařovy. Stavitelé Kern a Blum zde vystavěli dvoupatrovou budovu s kavárnou v přízemí. Ke slavnostnímu otevření došlo v poledne 31. října 1903.[895] Kavárník Vincenz Adam vyzdvihl jak nejnovější vybavení kavárny, elektrickou ventilaci a nabídku cizozemských novin, tak tři nejnovější kulečníky značky Seifert. Do roku 1909 kavárnu vedl známý Isidor Philipp,[896] který v tomto roce odešel jako nájemce do *Grand-Hotelu* v Moravské Ostravě, aby se pak do Opavy ještě jednou vrátil a vedl kavárnu na Horním náměstí 37. Budovu pak v říjnu 1909 Janík prodal Ferdinandu Gebauerovi, v jehož vlastnictví zůstala do roku 1922. V roce 1911 Ferdinand Gebauer nabízel mj. „pěknou zahradu se lněnými přístřešky, stany" a jako specialitu zmrzlinu. Roku 1913 byl podnik modernizován. A v nabídce roku 1922 najdeme také pivo přes ulici, podávané i v lahvích. Kavárna *Hedwigshof* patřila k předním podnikům, scházela se zde vybraná klientela. V tisku byla inzerována jako „rodinná kavárna vznešené společnosti".[897] Nájemce Rudolf Pirkl přešel do této restaurace v červenci roku 1922 z olomoucké kavárny *Grand*.[898] Podnik pak Pirkl vedl až do 15. prosince 1937, kdy jej vystřídal kavárník Richard Smetana.[899] Na počátku roku 1944 byl Smetana za podvody s potravinovými lístky odsouzen na 6 let do vězení. Ve stejné době už ale kavárna sloužila jako škola pro německé policisty, podle jiného zdroje byla domovem pro raněné vojáky.[900] Národním správcem se v roce 1946 stal Josef Tomášek.

894 Naše Slezsko, 17. 8. 1935, 33, s. 4. – Srov. SOSNA, Martin, K činnosti katolické tělovýchovné a vzdělávací organizace Československý Orel v Opavě a okolí do roku 1948, in: Opava. Sborník k dějinám města, Opava: Matice slezská 2010, s. 22–29.
895 Kaffeehaus-Eröffnung, Troppauer Zeitung, 31. 10. 1903, 247, s. 8.
896 Kaffee Hedwigshof, Deutsche Wehr, 2. 10. 1909, 225, s. 6.
897 GASTA, 1. Schlesische Gastgewerbe-Ausstellung, soubor výstřižků – inzertní část, Opava 1930, nepaginováno.
898 Kaffeehaus-Übernahme, Deutsche Post, 4. 7. 1922, 154, s. 10.
899 Kavárník Smetana, Naše Slezsko, 18. 12. 1937, 51, s. 6.
900 VALÍK, Matěj, Německé Opavy sláva a pád (1938–1945), Lucie Gilarová, Jiří Knapík, Pavel Šopák (eds.), Opava 2016, s. 149.

Olomoucká č. 14, *Café Hedwigshof*, po roce 1905. Soukromý archiv Waltera Kosuba

Olomoucká 17

1927, 1928, 1929, 1931, 1932, 1933 Weihrich Wilhelm | **1938** Konditorei-Kaffee | **1941, 1942, 1943** Weihrich Erwin

Cukrárna s kavárnou stávala na rohu ulice Olomoucké a Veleslavínovy. V roce 1943 majitel Erwin Weihrich v inzerátu uvádí, že jeho podnik má už třicetiletou tradici.[901] Před ním zde byl obchod smíšeným zbožím Lamla.

Olomoucká 19 / 168
Jaktařské předměstí

1854–1856 Gartenlokalität auf der Spitz, Salon am Spitz, Seemann Eugen jun. | **1857** Hüblinger Georg (M) | **1860** Zur neuen Welt, Rudolf Karl (M, H) | **1862** Zum Spitz | **1860, 1862, 1863, 1864, 1869, 1870** Zur neuen Welt, Rudolf Karl (M, H) | **1877, 1879, 1881** Sonnenschein Markus (M) | **1883, 1884** „U Centrálky", „U Centrální dráhy" | **1887** Weber | **1888** Gast- und Einkehrhaus, Lechner Josef a Albertine (M) | **1891** Hamburger Nathan (M), Baier Karl (H) | **1892** Zur Zentralbahn, Klimek Johann | **1893** záj. hostinec U Centrálky, Klimek Johann | **1893, 1894, 1896** Gasthaus zur Zentralbahn, Hamburger Nathan (M), Fuhrich Karl (H) | **1901** Freudenthaler Bierdepot, Hamburger Nathan, Führich Karl (H), Klement Josef | **1899** zájezdní hostinec Na Novém světě, Kausch Johann | **1900** Kausch Johann | **1905** Salzborn Alois | **1901–1905** Zur Zentralbahn, Kunz Karl (H), Hamburger Nathan (M), Freundenthaler Bierhalle | **1910** Hanisch Adalbert | **1911, 1912, 1913** Troppauer Bierhalle, Salzborn Al., Holewa Franz (H) | **1916** Kunz Karl (H) | **1919** Kunz Marie | **1924** Zur Zentralbahn, Salzborn u. Spitzer, Holewa Franz (H), Kunz Karl | **1920, 1922, 1924** Tögel Willy (též Willi) | **1925** Troppauer Bierhalle, Feitzinger J. | **1924, 1925** Kunz Marie | **1927, 1928, 1929, 1931** Tögel Willibald, Konditorei | **1932** Tögel Emilie (M), **1935, 1936, 1937, 1938** Tögel Wilibald (M), Bílá Emilie (H) | **1945** Slovácká vinárna, národní správa Dohnal Jan

Troppauer Telegraph v září 1854 uveřejnil oznámení Eugena Seemanna juniora, že se v zahradním lokále Na Špici pořádá v tom roce poslední taneční zábava. Výtěžek měl být určen na podporu obyvatel postižených povodní.[902] V březnu 1855 zde proběhlo sváteční gratulační soirée (taneční večírek) na počest císařských manželů Alžběty a Františka Josefa I. Čistý výtěžek byl tentokrát určen ve prospěch chudých, hráli při tom Musik-Diletanten. Hned v září téhož roku byla uspořádána slavnost na počest zlaté svatby polního maršála hraběte

901 Konditorei-Kaffee Erwin Weihrich, Deustche Post, 7. 2. 1943, 37, s. 7.
902 Troppauer Telegraph, 2. 9. 1854, 159, s. 634.

Radeckého, přičemž třetina výtěžku měla být předána jeho fondu. Jen o měsíc později v salonu Na Špici holdovali „našemu oblíbenému císaři Františku Josefovi k jeho jmeninám" – neboli 4. října bylo a je až dosud v kalendáři Františka. Na jeho počest se slavilo tancem i v roce 1856, a to už v srpnu, pro změnu na počest panovníkových narozenin. Vstupné v předprodeji činilo 20 krejcarů, na místě pak dvojnásobek. V roce 1862 nesl salon název *Neue Welt* (Nový svět). Vystupovala zde Vídeňská zpěvácká společnost.[903] Slavily se tady i narozeniny „Otce Jahna", zakladatele turnerského hnutí. Ten večer byla hospoda mezi štamgasty přejmenována na *Fest-Kneipe,* tedy hospodu sváteční. V roce 1879 byl název podniku opět změněn a nově se objevuje s označením U Centrální dráhy (*Zur Zentralbahn*). Místní tisk a jeho kriminalistická rubrika zaznamenaly v tomto lokále řadu incidentů. Ať už se jednalo o pranici vojenských sluhů, které musela zpacifikovat přivolaná stráž, až po nalezení odloženého novorozence v únoru 1883. U Centrálky se tančilo stejně pravidelně, jako se tam strhávaly bitky. One 24. června 1883 se zde ze žárlivosti posekalo několik vojínů, kteří byli následně převezeni do zemské nemocnice. Provoz hostince, jejž provázejí skandály a nemravnosti, zkomplikoval jeho majiteli Marku Sonnenscheinovi úsilí vybudovat na Olomoucké ulici nedaleko budovy soudu hostinec nový.[904] V roce 1891 se hostinec nacházel na adrese Olomoucká č. 25.[905] O rok později, za hostinského Klimka, zde bylo šest cizineckých pokojů s cenou od 60 krejcarů za noc. Zároveň se podnik stal skladem se zastoupením piva bruntálského pivovaru. Roku 1901 a 1902 to proto byla Bruntálská pivnice (*Freudenthaler Bierhalle*). Toto pivo, zvláště pak bruntálský březňák, doporučoval hostům i nový hostinský Karl Fuhrich, který u hostince v září 1897 otevřel vlastní řeznictví a uzenářství.[906] V polovině roku 1905 koupil „Centrálku" Alois Salzborn. Na čepu tehdy bylo pivo opavské a součástí nabídky byla „jedinečná" přírodní vína.[907] Nejpozději počátkem roku 1913 dostal podnik název Opavská pivnice (*Troppauer Bierhalle*) a restauratérem se stal Franz Holewa.[908] Inzeráty z 20. let dokládají, že se z hospody stala cukrárna. Blahopřání k Novému roku 1929 svým zákazníkům a známým zveřejnil cukrář Willi Tögel.[909] Nicméně v roce 1946 je již na adrese Olomoucká 23 evidována populární Slovácká vinárna.

Olomoucká 30, 32

1894 Schwarzers Wein- und Bierstube | **1897** Schwarzer Julius (R) | **1901, 1902, 1903, 1904** Fleischer Florian | **1905** Schwarzer Julius (M, R) | **1907, 1908, 1909** Rest. Fleischer | **1911** Schwarzer (M) | **1913, 1915, 1916, 1919** Fleischer Florian | **1924** Rest. Fleischer, Fleischer Florian (H), Hohn Viktor | **1924, 1927, 1928** Churavy Anton (M), Gastwirtschaft, Fleischer Marie (H) | **1931, 1932** Knötig Julius, Knötig Rudolf, Pivovar Opava (M), Café restaurant | **1932** Churavy Anton a Theresia (M), Troppauer Bierhalle, Schietel (R) | **1935** Churavy Walter | **1933, 1935, 1936, 1937** Rest. Knötig Rudolf, Churavy Walter (H) | **1937, 1938** Bierhalle und Restaurant Berger Josefine, Churavy Walter | **1938** Restaurant Berger–Sladetschek | **1941, 1943, 1944** Proksch Josefine, Churavy Walter (H), Josefine Proksch u. Comp, Gastwirtschaft | **1946** Křepela Josef

Olomoucká č. 30, pivnice a vinárna Julia Schwarzera, kolem roku 1930. Soukromý archiv Jana Olugoše

903 Neu Welt, Troppauer Zeitung, 27. 7. 1862, 172, nepaginováno.
904 Gemeindezeitung, Troppauer Zeitung, 7. 9. 1883, 205, s. 6–7.
905 Gasthof „zur Centralbahn", Troppauer Zeitung, 8. 10. 1891, 230, s. 8.
906 Otevření obchodu, Opavský Týdeník, 2. 10. 1897, 77, s. 5.
907 Geschäftsübernahme!, Troppauer Zeitung, 29. 7. 1905, 146, s. 7.
908 Gastwirtschaft Troppauer Bierhalle, Deutsche Wehr, 18. 2. 1913, 40, s. 6.
909 Glückliches Neujahr, Deutsche Post, 1. 1. 1929, 1, nepaginováno (inzertní část).

Restauratér Julius Schwarzer oznámil otevření svého elegantního snídaňového lokálu, vinárny a pivnice k 1. lednu 1895. Podnik se nacházel na rohu tehdejší ulice Olomoucké a Wilhelmova náměstí, v nabídce měl exkluzivní plzeňské pivo, značková vína, jídlo a solidní obsluhu.[910] Kolem roku 1900 byl dalším dlouhodobým restauratérem Florian Fleischer. Do svého podniku zavedl kromě plzeňského piva též pivo karvinské císařské. Roku 1932, za restauratéra Knötiga, se objevuje v inzerci i nové domovní číslo 32. Z restaurace se stala Opavská pivnice (*Troppauer Bierhalle*). Blahopřání k Novému roku 1935 už svým váženým hostům zaslala Knötigova vdova. Od roku 1937 se na uvedené adrese nachází Restaurant Berger-Sladetschek.[911] O rok později se zde objevuje jako provozní Josefine Berger. Po válce byl uváděn jako národní správce Josef Křepela, který však popřel, že by tuto funkci zastával, popř. že by převzal jakýkoli majetek z firmy po Josefině Proksch. K výmazu z obchodního rejstříku došlo až roku 1948.[912]

Olomoucká 31

1889, 1890, 1891 Zájezdní hostinec, Gasthof, Güttler Karl (M, H) | **1891, 1892** Weirich Johann (H), Güttler Karl (M) | **1893** hotel U Města Opavy, Waschke Paul (H) (též Vašek Pavel) | **1894–1905** Güttler Karl (M, H), Smolik Karl (R) | **1902** Zehetner Franz (R, H) | **1906, 1907** Hrabowsky Karl | **1908** Richter Alois (R) | **1908** Halfar Josef (R) | **1909** Karwiner Bierhalle | **1908, 1911, 1913, 1916** Güttler Karl (M), Weirich Johann (H) | **1911** „Restauration zum Brillantengrund" | **1919** Zur Stadt Troppau, Bultos Alfons | **1924, 1918** Salvator Apotheke | **1924** Slezská průmyslová a obchodní společnost (M) | **1928, 1932** Církev československá (M) | **1935, 1936, 1937, 1938** vinárna Bureš Jaroslav

Současně s výstavbou nádraží Centrální dráhy, nynějšího Západního nádraží, došlo i k výstavbě zázemí pro pruské úředníky a celníky. Potřebný byl i hotel. Dráha spojovala Opavu s Krnovem i s Ratiboří. Olomouckou ulici překlenula nadjezdem a hosté hotelu tak měli na vlaky přímý výhled. Budova ale nesloužila jen jako hotel. Část byla vyhrazena dobře situovaným nájemníkům. Dlouholetý majitel hotelu Karl Güttler pocházel původně ze Dvora Králové a do Opavy se přestěhoval z Města Albrechtic. Jako „Hostinec u města Opavy" jej otevřel v červenci 1889.[913] Hostinské pokoje zde byly za dostupné ceny s možností předplatného obědů, v každou denní dobu se nabízela studená i teplá jídla, kulečník, ale i klavír. V budově byl rovněž obchod masem a uzeninami a každou sobotu bylo možné zakoupit čerstvý játrový salám. Hostinec každou středu připravoval uzené se zelím a knedlíkem a v pátek (postní den) pro změnu ovar s křenem. V květnu 1890 se koncertem Městské kapely slavnostně otevírala zahrada se zahradním salonem (*Glas-Veranda*). Na čepu bylo opavské pivo a plzeňský březňák.[914] V prosinci téhož roku se koncertem vojenské kapely zdejšího dělostřeleckého regimentu Kaiser Nr. 1, otevíral boční sál, tzv. *Credenz*.[915] Z důvodu nemoci byl tehdy už hotel v červnu 1892 majitelem nabídnut k pronájmu.[916] Dne 1. května 1893 se vedení hotelu ujal Paul Waschke (též Pavel Vašek) původem z Olomouce a majitel Güttler se věnoval jen svému řeznictví a uzenářství. V září 1893 předváděli v hotelu Edisonův fonograf s elektromotorem a válečky z vosku.

Olomoucká č. 31, hotel U Města Opavy (*Zur Stadt Troppau*), kolem roku 1910. Soukromý archiv Jana Olugoše

910 Schwarzer's Wein- u. Bierstube, Troppauer Zeitung, 30. 12. 1894, 297, s. 9.
911 Neues Tagblatt, 18. 9. 1937, 220, s. 6.
912 ZA v Opavě, f. KS Opava, sign. A IV 212, kart. 95.
913 Eröffnungs-Anzeige, Troppauer Zeitung, 20. 7. 1889, 165, s. 6.
914 Gasthaus „zur Stadt Troppau", Troppauer Zeitung, 24. 5. 1890, 119, s. 6.
915 Gastwirtschaft „zur Stadt Troppau", Troppauer Zeitung, 25. 12. 1890, 296, s. 12.
916 Troppauer Zeitung, 19. 6. 1892, 139, s. 9.

Karl Güttler se zřejmě zotavil a svůj závod znovu převzal 1. dubna 1894.[917] Pokoje pronajímal od 60 krejcarů až po 1 zlatý. Jeho hostinec nabízel i spolkové místnosti, sál s přísálím a letní zahradu. V roce 1900 byl restauratérem Karl Smolik, od roku 1902 pak Franz Zehetner. K dalšímu převzetí došlo v lednu 1906 – restauratérem se stal Karl Hrabowsky. V říjnu 1909 nastoupil restauratér Hans Weirich, který zde působil přinejmenším do roku 1916.[918] Nabízel nejen nové karvinské císařské pivo à la Pils,[919] ale také novým suknem potažený biliár a bohaté vyžití na večírcích a zabijačkách s programem. V roce 1918 hotel nahradila lékárna a byty. Dům koupila Slezská průmyslová a obchodní společnost. Posledním majitelem budovy je od roku 1932 Církev československá.

Olomoucká 134

1828 velkostatek Slavkov (M) | **1829** Jülke Joseph (H) | **1843** Jülke Julius (M) | **1846** Muschek Anton (H) | **1849** „Zur sogenannten Laterne" | **1853** Schindler Wilhelm | **1856** Wirtshaus zur Laterne | **1903–1920** Mrůzek Josef a Johanna | **1920** Mrůzek Josef mladší

Název restaurace odkazuje na lucernu, která osvětlovala závory tohoto původně mýtného domku. Historicky patřila „Latarna" slavkovskému velkostatku. V roce 1829 byla v krátké době po sobě už podruhé nabízena k pronájmu či koupi.[920] Součástí hospody byl též velký sál v 1. poschodí a patřilo k ní i 40 akrů pole a louka s výnosem tří fůr sena. Joseph Jülke, který si hospodu v červnu 1829 pronajal, nabídl také možnost ustájení koní povozníků nebo stáj pro dobytek přepravovaný do Opavy. Latarna dlouhodobě patřila k výletním místům, její provoz byl proto spojen s řadou společenských událostí. První zaznamenáváme dne 25. srpna 1829, kdy běžec Karl Roth uběhl trasu od závory Jaktařské brány k Latarně a zpět s 5kg řetězem, a to za 29 minut.[921]Jeho běžecký výkon na 6km trati se těšil velkému zájmu veřejnosti. V roce 1843 tuto hospodu slavkovský velkostatek, jakožto dosavadní majitel, prodal za 6 000 zlatých.[922] Nový majitel ji po požáru nechal znovu postavit. Součástí Latarny byl i byt hostinského, který bydlel v tzv. židovně (č. 135). V roce 1862 byl hostinec charakterizován jako „shromaždiště mladých tancechtivých nedělního světa".[923] V květnu roku 1903 vypukl v areálu Latarny opět požár, přičemž hostinskému Mrůzkovi tehdy shořely dvě stodoly.[924] V dubnu roku 1905 měl další požár následky horší.[925] Po taneční neděli shořela celá střecha a první patro hostince. Do své smrti v květnu roku 1920 vedl podnik Josef Mrůzek, původem ze Štáblovic. Hostinec pak převzal jeho syn František. Podnik nadále těžil ze své polohy – není bez zajímavosti, že roku 1927 byl u tohoto hostince stanoven start i cíl motocyklového závodu pořádaného 40. župou cyklistů a automobilistů Opava.[926] Za německé okupace sem byl dosazen německý správce a po válce byl hostinec zestátněn. Latarna pak byla v provozu dalších téměř 45 let. Po roce 1989 byla budova hostince v restituci vrácena potomkům původních majitelů a dnes v ní sídlí soukromá společnost.

Olomoucká č. 134, hostinec Latarna kolem roku 1900. Soukromý archiv Rudolfa Dybowicze

917 „Zur Stadt Troppau". Troppauer Zeitung, 1. 4. 1894, 74, s. 9.
918 Geschäftsübernahme. Deutsche Wehr, 22. 10. 1909, 241, s. 4.
919 Weirich's Gastwirtschaft, „Brilliantengrund", Freie Schlesische Presse, 26. 1. 1911, 21, s. 6.
920 Verpachtung, Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 27. 3. 1829, 25, s. 238.
921 KREUZINGER, E., Chronik der alten, c. d., s. 89.
922 Die Sogenannte Laterne, Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 20. 1. 1843, 6, s. 48.
923 KREUZINGER, E., Chronik der alten, c. d., s. 273.
924 SOkA Opava, f. MNV Slavkov, inv. č. 25 (Pamětní kniha obce, s. 146).
925 Oheň „na Latarni", Opavský Týdenník, 15. 8. 1905, 63, s. 3.
926 MATEJKO-PETERKA, I. – HANIČÁK, O. – JANÁK, M., Spolkový život, c. d., s. 47.

Evženova ulice 2

1891–1898 Langer Franz | **1901** Heider Karl (H) | **1905** Biskup Alois | **1924** Grinninger Franz

Kantýna byla situována v Rudolfových, později Masarykových kasárnách. Kantýnským a současně kancelářským sluhou v ní byl Franz Langer.[927] Dále zde byli kantýnskými (*canntineur*) Karl Heider, Alois Biskup a Franz Grinninger. Adresáře z let 1928, 1932 a 1938 již jména kantýnských neuvádějí.

Evženova, Rudolfova kasárna (později Masarykova, Dukelská), před rokem 1918. Soukromý archiv Jana Dlugoše

927 HENTSCHEL, J., Handels-Adressbuch, c. d., s. 106, 169928 Troppauer Zeitung, 19. 6. 1892, 139, s. 9.

Husova 19 / 221, 222

1873 Lichtenstern Josef (R) | **1873, 1874** Central-Bahnhof, Gieler Ferdinand | **1881** Stockheim Johann | **1885** Kohn Bernard | **1887, 1888** Lechner Josef, Kohn Bernard | **1892, 1894, 1895, 1896** Messinger Jacob | **1901, 1903** Klement Josef (H) | **1904, 1905, 1907, 1908, 1909, 1911, 1913, 1915** König Johann | **1916, 1919** Königová Marie | **1923, 1924, 1927** Kunzek Anton (R), Kunzková Marie | **1927** Weyrich Hans a Amalie, Kaffee Weyrich | **1928, 1931, 1932, 1935, 1936** Kunzek Anton | **1937, 1938** Zábrodský Rudolf

Restaurace na Centrálním nádraží (dnes Západní nádraží) je doložena nejpozději roku 1873, jejím tehdejším restauratérem byl Josef Lichtenstern.[928] Podnik nabízel originální vína, pivo a jídlo. V říjnu téhož roku zde koncertovala vojenská kapela. V roce 1892 před odjezdem i po příjezdu ranních vlaků si mohli cestující vypít čerstvou kávu a zakousnout jemné pečivo.[929] U příležitosti otevření trati Opava–Ratiboř v září 1895 zase nabízel restauratér Jacob Messinger vídeňskou kuchyni, vynikající karvinské Císařské pivo a exkluzivní originální vína z celé monarchie. V roce 1904 převzal restauraci Johann König, po jeho smrti v roce 1915 popřála svým hostům k Novému roku už Königova vdova. Svým hostům nádražní restauraci česky doporučovala ještě v roce 1919.[930] Na dobu nejméně deseti let ji v roce 1923 převzal Anton Kunzek.

Pohled na budovy Státního, resp. Západního nádraží v Opavě, kde byla zřízena restaurace. Na fotografii je viditelný také hotel U Města Opavy (*Zur stadt Troppau*), kolem roku 1900. SOkA Opava, SDM Opava, kart. 131, manip. č. 31

928 Eröffnungs-Anzeige, Troppauer Zeitung, 3. 4. 1873, 77, s. 4
929 „Zur Stadt Troppau", Troppauer Zeitung, 1. 4. 1894, 74, s. 9.
930 Nádražní restaurace, Opavský věstník, 24. 1. 1919, 7, s. 6.

Kasárenská, Hrnčířská ulička — Töpfergäschen do 1877, pak Kaserngasse

Kasárenská — 2 / 66, též Pivovarská 3A / 66 Jaktařské předměstí

1842–1847 Kloss Joseph, Zum grünen Adler | **1857, 1862, 1869, 1870, 1877, 1881** Dedek (též Dembek) Anton (M) | **1867** Henke Johann | **1881** Pawlitschek Jakob, Pawlitschek Johann (H) | **1888** Franz Clara (M), Madea Josef (H) | **1891, 1894, 1896** Richta Valentin, Richta Antonie (M, H) | **1901, 1902, 1903** Grohmann Johann (M, H) | **1904, 1905, 1907, 1908, 1909, 1911** Wallaschek Thomas (M, H), Uvíra Josef | **1919** Hohn Robert (M), Walaschek Thomas (H), Gast.- und Einkehrhaus | **1924–1938** Gasthaus Zum grünen Adler, Hohn Robert, Hohn Amalie (M, H) | **1941, 1942** Gast und Beherbergungsstätte, Kaffee Grüner Adler, Hohn Robert

Zájezdní hospoda U Zeleného orla se nacházela na rohu ulic Pivovarské a Kasárenské. Zelený orel byl ve štítovém trojúhelníkovém průčelí patrný až do asanace budovy v roce 2016. Během roku 1885 poskytl hostinec ubytování 111 osobám.[931] Postupem času však počet ubytovaných v hostinci klesal, přestože město Opavu navštěvovalo stále více osob, např. roku 1892 navštívilo město 9 667 cestujících, ale hostinec ubytoval pouze 21 osob.[932]

Kasárenská č. 2, budova někdejšího hostince Zelený orel, kolem roku 1954. Soukromý archiv Jana Dlugoše

931 Cestujících cizinců, Opavský Týdenník, 9. 1. 1886, 3, s. 3.
932 K statistice cizinců v Opavě, Opavský Týdenník, 14. 1. 1893, 4, s. 5.

Kasárenská — 18 / 52, též Krnovská 18
Jaktařské předměstí

1841 Gold Josef | **1843–1847** Zum weissen Ross, Mihatsch Karl | **1846, 1847, 1854–1856** Bierschank, Jaktargasse, Steinwendner Agnes | **1856, 1857** Halbgebauer (též Haalbbauer) Heinrich, Biergarten | **1860** Mihatsch Karl (H) | **1861, 1862** Happak Josef (M), Henke (H) | **1862** Gottschalk Alois | **1863** Schneider Carl | **1864** Staubach Adolf | **1865, 1867, 1870, 1877** Henke Johann (M) | **1889** Kunschke Alois

V roce 1818 zde státní správa postavila za 5 500 zlatých sklad soli, v zadní budově se nacházela jezdecká škola. K objektu patřila velká zahrada.[933] Hostinec s názvem U Bílého koně je zde doložen od roku 1847.[934] Toho roku se zde nabízel k prodeji čtyřmístný, zcela krytý cestovní vůz za 400 zlatých. V červnu 1853 podnik zval na večerní zábavu v brilantně osvětlené zahradě, vstupné činilo 10 krejcarů a vchod byl pouze z ulice Rybářské.[935] V červnu 1854 je inzerováno vystoupení břichomluvce v zahradě hostince, na pravidelné taneční večery byli hostinskou Agnes Steinwentner hosté zváni též v roce 1855 a 1856. Teplá jídla od září 1856 nabízel po celý den hospodský Heinrich Halbgebauer. Roku 1859 Halbgebauer neúspěšně usiloval o koncesi k provozu přepravy drožkou jako přidružené činnosti a stěžoval si na předražování cen za přepravu ve městě.[936] V červenci 1862 zde otevřel restaurační zahradu Alois Gottschalk. Slavnostní událost byla provázena koncertem a ohňostrojem.[937] Areál byl vybaven osvětlením a po smrti posledního nájemce Johanna Henkeho koupil v březnu 1893 nemovitost továrník Alois Kunschke. „Bílý kůň" stával ve vyústění Kasárenské ulice na ulici Krnovskou a na místě dnešní zeleně se sochou.[938] Úzká cesta k němu vedla zespodu až z Rybářské ulice.

Pivovarská — Bräuhausgasse

Pivovarská — 6 / 427[939]

1854 Troppauer Bier- und Branntweinberechtigte Bürgerschaft (M) | **1874** Bürgerliche Troppauer Bierbraugesellschaft (M) | **1945** národní správa Valenta František, Ziffer Lev, Brettschneider Antonín

Návrh k výstavbě tohoto objektu pochází z roku 1854[940] Jeho autorem je stavitel Anton Wielsch, který průčelí této pivnice pojednal analogicky ke starší kavárně *Casinogarten*.[941] Dům byl situován vedle brány opavského pivovaru s přístupem z ulice Pivovarské a celým půdorysem ležel v areálu pivovaru. V přízemí se ze strany od cesty nacházela předsíň, pivnice a dále salon. Objekt zahrnoval i obytné místnosti. Vlastníkem bylo od počátku Společenstvo opavských měšťanů oprávněných vařit pivo a pálenku, později Měšťanská opavská pivovarská společnost (*Bürgerliche Troppauer Bierbraugesellschaft*). Pronájmy nejsou známy a lze jen stěží předpokládat nabídku jiného piva než od výrobce a majitele. Patrně pro svou unikátní polohu nebyl tento podnik inzerován. Roku 1996 byl objekt částečně rekonstruován a v roce 2010 spolu s vybranými technologickými celky pivovaru stržen.

933 Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 28. 12. 1846, 104, s. 1256.
934 Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 5. 3. 1847, 19, s. 224.
935 Troppauer Telegraph, 7. 7. 1853, 124, s. 470.
936 HLÁVKOVÁ, M., Fiakristé, c. d., s. 10.
937 Restaurations-Garten, Troppauer Zeitung, 26. 6. 1862, 145, nepaginováno.
938 Změna majetku, Opavský Týdeník, 27. 3. 1889, 25, s. 2.
939 Číslo popisné měšťanského pivovaru.
940 KRAVAR, Z., Opavský pivovar, c. d., s. 54. – Srov. SOkA Opava, f. AM Opava, inv. č. 1371, k. 175.
941 ŠOPÁK, P., Klasicistní architektura, c. d., s. 150–151.

Pohled do Pivovarské ulice v Opavě, po pravé straně výčep opavského pivovaru. Soukromý archiv Magnara Malo

Jaktařská, od r. 1931 Krnovská

Jaktarstraße, seit J. 1931 Jägerndorferstraße

Krnovská
Jaktařské předměstí

2 / 60, též Kasárenská 3 / 60

1808–1822 Zum römischen Kaiser, Sagner Johann | **1823** Zum schwarzen Rössel | **1824–1838** Zum schwarzen Rössel, Sagner Johann | **1840** Krämer Peter | **1842–1855** Zum schwarzen Rössel, Sagner Joseph (H) | **1863** Schindler Anna (M), Heinrich Josef (H) | **1870, 1877, 1881** Schindler Thadeas (M), Wagner Franz (H) | **1882** Gast- u. Einkehrhaus, Schittenhelm Albert | **1887–1911** Einkehrhaus Schittenhelm Albert, Adolf, Klara, Anna (M, H) | **1919, 1924, 1925, 1926** Schittenhelm Anna (H) | **1927–1943** Schwarzes Roß, Schittenhelm Anna

Hostinec U Černého koně stál za Jaktařskou bránou, na začátku ulice Jaktařské, dnes Krnovské, vedle kasáren Františka Josefa. Původně vznikl na pozemku Ferdinanda Schadse. O zájezdním hostinci se psalo od roku 1855.[942] V roce 1882 je připomínán majitel a hostinský Albert Schittenhelm (nar. 1837). Rodina Schittenhelmů pak vedla podnik až do roku 1945. Zájem o ubytovací služby v tomto hostinci v závěru 19. století přibližuje tisk. V roce 1889 se zde ubytovalo 180 hostů, v průběhu následujícího roku to bylo již 198 hostů.[943] Černý kůň nabízel šest pokojů pro hosty a sedlákům mířícím na trh do Opavy stání pro jejich koně a povozy. Kapacity byly patrně dlouhodobě neměnné, protože roku 1922 vykazuje podnik 4 jednolůžkové a 2 dvoulůžkové pokoje.[944]

942 Ankündigung, Troppauer Zeitung, 9. 3. 1855, 55, s. 4.
943 Návštěva cizinců v Opavě, Opavský Týdenník, 10. 1. 1891, 3, s. 3.
944 VAŠEK, A. – VENDL, V. K., Opava a okolí, c. d. s. 93.

Obsluha v podniku byly německá. Nad vchodem jednopatrové budovy se nacházel obraz černého koně. Dnes je na místě tohoto hostince panelový obytný dům s parkovištěm. Albert Schittenhelm zemřel v roce 1906, Adolf Schittenhelm pak roku 1923. Poslední majitelka Anna Schittenhelm byla po válce odsunuta a firma byla vymazána z obchodního rejstříku.[945]

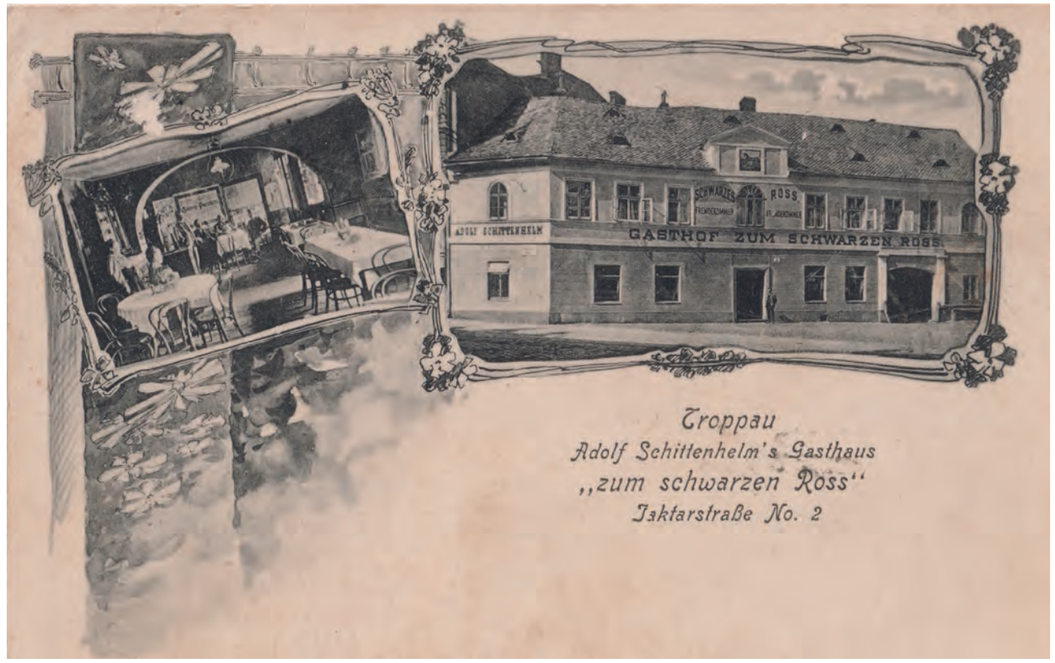

Krnovská č. 2, hostinec Alberta Schittenhelma, před rokem 1918. Soukromý archiv Waltera Kosuba

Krnovská č. 2, hostinec U Černého koně (*Zum schwarzen Ross*), před rokem 1905. Soukromý archiv Waltera Kosuba

945 ZA v Opavě, f. KS Opava, sign. A IV 139a, kart. 89.

Krnovská č. 2, hostinec Alberta Schittenhelma, kolem roku 1900. Soukromý archiv Waltera Kosuba

Krnovská 3

1891, 1894 Kaffeeschank, Hill Carl (M), Preus Auguste | **1895** Café Auguste Preus, Jeitner Ferdinand | **1896, 1901** Erstes Troppauer Volks-Caffee, Albrecht Eduard | **1906** Anders Anton | **1903, 1904, 1905, 1907, 1908** Richtar Franz (M), Kuntscher Julius (Č), Albrecht Eduard (Č) | **1909, 1910** I. Troppauer Volkscafé, Kuntscher Julius (Č) | **1910, 1911** Volkscafé Richta Franz (M), Titze Alois (Č) | **1912** Formann Mathias | **1913** Titze Alois | **1915** Café Richtas Ww.[946] | **1915, 1919, 1920** Café Titze Anna | **1921, 1924**, Volkscafé, Richter (též Richta) Anna (M), Hermann Vinzenz (H) | **1924, 1925, 1926** Richter Anna (M), Café Weirich Johann (též Hans) | **1927, 1928** Café Bartussek, Gorčicová Anna (M), Bartusek Josef (H)

Tento podnik na začátku Krnovské ulice stával přímo naproti hotelu U Bílé růže. Vznikl zřejmě už před rokem 1891 jako výčep kávy (*Kaffee-Schank*).[947] Později to už byla První opavská lidová kavárna (*Volkscafé*), která svým hostům nabízela třeba velký Polyphon-Automat s cenou 2 krejcary za přehrání skladby. Sklenice kávy zde v roce 1896 stála 6 a 8 krejcarů, čaj 3 krejcary, grog 12 krejcarů, stejně jako čokoláda nebo vaječný likér. Sklenka koňaku byla za 10 krejcarů.[948] V nabídce bylo na deset vydání vídeňských a opavských novin. Roku 1912 bylo Aloisi Titzemu povoleno přenést koncesi k výčepu kávy z této adresy na vedlejší dům s číslem popisným 4.[949] Kavárna zanikla zřejmě kolem roku 1930.

946 Kavárna vdovy po Franzi Richtovi (Ww. – Witwe).
947 VETTER, A., Allgemeiner... 1891, c. d., s. 62.
948 HENTSCHEL, J., Handels-Adressbuch, c. d., s. XLVIII.
949 ZA v Opavě, f. ZKPP Opava, inv. č. 10, kart. 1.

Krnovská č. 3, Titzeho Lidová kavárna (*Volkscafé),* kolem roku 1910. Soukromý archiv Daniela Adametze

Krnovská 4

1916, 1919, 1920 Café Titze Alois, Fritz Friedrich | **1924** Rabenseifner Franz (M), Café Titze, Titze Otto (H) | **1925** likérka Krull S. Lev | **1924, 1926, 1927, 1928, 1929** Rabenseifner Franz (M, C), Kaffee Rabenseifner | **1931, 1932, 1933, 1935, 1936, 1937** Café Raab Hans und Anna – Fam. Raab | **1938, 1941** Kaffee Raab | **1942, 1943, 1944** Raab Franz a Anna (M, C) | **1946** Alker Tomáš

Kavárna na pravé straně Krnovské ulice sousedila s hostincem *Schwarzes Ross*. Oznámení z února 1916 dokládá převzetí kavárny Fritzem Titzem.[950] Podnik předával Alois Titze a jednalo se tak pravděpodobně o převzetí v rámci rodiny. V podniku se pořádaly herynkové hody, část z jejich výtěžku během Popeleční středy roku 1916 Fritz Titze věnoval ve prospěch válečné péče. Od roku 1924 byla kavárna v majetku Franze Rabenseifnera, později jeho rodiny.[951] Zábavu zajišťovaly pravidelné koncerty a přítomen byl nezbytný kulečník. Kavárník Fritz zemřel v březnu 1930,[952] kavárna pak byla dále prezentována jako *Café Raab*. Vrána ve znaku asi pocházela ze zkratky jména původního majitele (*Rabenkrähe*), podnik provozovala jeho rodina. Po válce byla tato kavárna prohlášena za podnik čistě německý a do jejího vedení byl dosazen národní správce, číšník Tomáš Alker.[953]

Krnovská 7

1900 Weinstube, Ehrenhaft Heinrich | **1900, 1901, 1911** Likörfabrik, Likörausschank, Ehrenhaft Adolf | **1919–1937** Ehrenhaft Heinrich (M), Likörerzeugung, Tee-, Wein- und Frühstückstube | **1936** Garten-Restaurant, Ehrenhaft Paula | **1938** Ehrenhaft Paula

Vinárna na Jaktařské 7 vznikla zřejmě kolem roku 1910 a už tehdy měla telefonní číslo 346. V nabídce byly prvotřídní likéry a tuzemská i cizozemská vína. Majitel Heinrich Ehrenhaft označoval svůj podnik jako „*klein aber fein*" – malý, ale milý.[954] Vinárna náležela k továrně na likéry.

Krnovská, pohled směrem do středu města kolem roku 1918. Soukromý archiv Jana Dlugoše

950 Geschäftsübernahme, Troppauer Zeitung, 13. 2. 1916, 35, s. 10.
951 Prosit Neujahr, Deutsche Post, 1. 1. 1924, 1, s. 14.
952 Deutsche Post, 27. 3. 1930, 74, s. 12.
953 ZA v Opavě, f. KS Opava, sign. A II 100, kart. 47.
954 Festführer zum 3. Verbandturnfest der CHDT in der CSR, Troppau 1932, s. 66.

Krnovská 8 / 57
Jaktařské předměstí

1808–1816 Gasthaus zur Rose, Winkler Thomas | **1817–1838** Semek Franz | **1841** Johann Friedels Gasthaus zur weisse Rose | **1841** Gold Josef | **1842–1847** Zur Rose, Staubach Johann | **1857** Werner Anton (M) | **1860** Gotschke Ignaz (M, H) | **1862** Staubach Anton, Dobich Vinzenz | **1863** Gotschke (M, H) | **1866** Henke Johann (M) | **1870** Lux Paul (M) | **1877, 1880** Lux Carl (M) | **1881** Werner Johann (M) | **1884–1889** Gasth. zur w. Rose, Feik Johann (též Jan) | **1891–1893** Feik Johann u. Karoline (M), Bernt Adolf (H) | **1892** Beier Karel | **1893, 1894, 1896** Feik Karoline (M), Beier Karl (H) | **1896** Gast-und Einkehrhaus zur weißen Rose, Feik Johann | **1898, 1901** Bernt Adolf (R) | **1902–1906** Bernt Adolf (H) | **1906, 1907, 1909–1915** Böhm Friedrich (M, H), Czermin Karl (H) | **1919, 1921** hotel Union, Weeis Jakob (M) | **1924** Zur weißen Rose, Bezirks-Krankenkasse (M) | **1931, 1932, 1935, 1936, 1937, 1938** Hotel Beier, Beier Anna (M) | **1936** Neugebauer Josef

Historie hostince U Růže, později U Bílé růže, sahá patrně před rok 1808, kdy jej propagoval dobový schematismus. Roku 1816 byl tento hostinec nabízen k prodeji.[955] Tehdy podnik patřil Thomasi Winklerovi. V 50. letech 19. století se ojediněle objevují pozvánky k zábavním produkcím (břichomluvec Duschneé),[956] popř. k prodeji podniku z volné ruky.[957] V 1864 byla nabízena přeprava jako linka od tohoto hostince do obce Třemešná.[958] V lednu 1871 byl pro návštěvníky připraven program, během nějž vystupoval indián Umogugowaua, který při každém představení pozřel živého holuba. Produkce byla k vidění denně od devíti ráno do sedmi večer.[959] Roku 1871 došlo k smrtelnému úrazu pětiletého syna majitelky hostince, na nějž spadl těžký brusný kámen.[960] K dalšímu neštěstí zde došlo v roce 1886, kdy se při čištění studny otrávili „nashromážděnými škodlivými plyny" studnaři Josef Žurek a Antonín Fluger z Kateřinek.[961] Hostinský Jan Feik nabízel v roce 1889 „nově zařízenou místnost s balkonem, v ní klavír nebo harmonium" pro spolkové schůze a k zábavám. Na čepu byl v té době okočimský březňák (dnes Polsko). V roce 1894 se v nálevně kořalny hostince odehrála rvačka, na jejímž počátku byl spor vojáka se sklepnicí o 10 haléřů, výsledkem byla hospitalizace dvou těžce raněných osob.[962] Zdejší nocležníky okradl v zářijové noci 1898 host z Pruska. Zloděj byl dopaden a soud mu nařídil 13 měsíců těžkého žaláře

Krnovská č. 8, hostinec U Bílé růže *(Zur weisse Rose),* kolem roku 1902. Soukromý archiv Waltera Kosuba

955 Gasthausverkauf, Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 1. 3. 1816, 18, s. 143.
956 Production, Troppauer Telegraph, 5. 5. 1855, 96, s. 272.
957 Zur Beachtung, Troppauer Zeitung, 6. 4. 1855, 79, nepaginováno.
958 GROCH, E., Neuestes Adressen-Buch, c. d., s. 59.
959 Im Gasthause zur „weißen Rose", Troppauer Zeitung, 3. 1. 1871, 2, nepaginováno.
960 Neštěstí, Opavský Týdeník, 20. 5. 1871, 20, s. 160.
961 Neštěstí, Opavský Týdeník, 22. 9. 1886, 74, s. 4.
962 Krvavá rvačka, Opavský Týdeník, 14. 7. 1894, 54, s. 5.

s následnou deportací ze země. Na počátku 20. století už mohli hosté využít tramvaj – zastávka byla naproti hotelu. Hoteliér Adolf Bernt nabízel opavský březňák, vynikající vídeňskou kuchyni a pokoje od 70 krejcarů. Často se zde konaly zabijačky a hody. Od dubna 1906 převzal podnik někdejší kantýnský z Kasáren arcivévody Rainera, Friedrich Böhm. Později se z „Bílé růže" stal hotel Union. V prosinci 1921 vyprodává kompletně svůj inventář – od vybavení pokojů po elektrický „*Hupfeldklavier*".[963] V březnu 1936 na adrese někdejšího hostince inzeroval výrobu perníku dodávaného i pro lázně ve Frývaldově Josef Neugebauer.[964]

Krnovská 9, Jaktařské předměstí

1895 Dittrich Eduard | **1896, 1897** Dittrich Eduard (M), Král Rudolf (H) | **1898, 1899** Kral Wilhelmine | **1901** Dittrich Eduard (M), Ochrana Josef (H), Kral Wilhelmine (H) | **1902** Kaul Franz | **1905** Stiebrowitzer Bierhalle, Ditrich Eduard (M), Glogar Josef (H) | **1907** Halfar Josef (H) | **1908** Pleban Josef (H) | **1910, 1911** Dittrich Eduard (M), Hoffmann Karl (H) | **1913** Troppauer Bierhalle, Hoffmann Karl | **1919, 1922** Troppauer Bierhalle, Weber Berta | **1924** Schenk Adalbert (M), Weber Karl a Berta (H) | **1927, 1928** Troppauer Bierhalle, Schenk Adalbert (M), Weber Karl (H) | **1929, 1930** Troppauer Bierhalle, Weber Berta | **1930, 1931, 1932** Schenk Adalbert (M) | **1932, 1934, 1935, 1936, 1937, 1938** Ehrenhaft Heinrich, Weber Berta | **1938** Ehrenhaft Paula

S pivnicí stěbořického pivovaru a jejím putováním po Opavě jsme se už seznámili na jiném místě. Nicméně připomeňme, že od roku 1895 sídlila tato pivnice na Krnovské č. 9. Dům toho roku koupil za 24 000 zlatých majitel stěbořického pivovaru.[965] Čepoval zde svůj „*dobře vyleželý březnový ležák*". Hostinští, později restauratéři, se zde často střídali. V roce 1913 se Stěbořická pivnice změnila na Opavskou pivnici a jejím prvním hostinským se stal Karl Hoffmann.[966] Kolem roku 1930 došlo ke spojení se sousední Ehrenhaftovou vinárnou a výrobnou likérů. Od roku 1938, kdy podnik vedla Paula Ehrenhaft, je adresa Krnovská 7.[967]

Krnovská 11

1937, 1938 Wolf Karel

O existenci této restaurace máme málo dokladů. Patří mezi ně novoroční přání Karla Wolfa hostům a známým z počátku roku 1937 a reklama z července 1937, v níž se nabízely nápoje a výborná kuchyně.[968] Z adresářů připomíná podnik jen *Adressbuch der Stadt Troppau* z roku 1938.[969]

Krnovská
Jaktařské předměstí 12 / 55, též Kasárenská 9 / 57

1808–1821 Springer Dominik | **1822–1825** Wolschek Johann | **1826–1838** Sadiel Johann | **1839–1846** Zum rothen Krebs, Olbrich Philipp | **1846–1847** Getschke Ignaz | **1857** Sotschka Ignaz (M) | **1860, 1862, 1863, 1864, 1869** Halbgebauer Heinrich (M, H) | **1876, 1877** Roter Krebs | **1877, 1880, 1881** Reschnar Wilhelm (M), Gotschke Ignaz (H) | **1885** U Červeného raka, Suchý Oskar | **1887** Wurst Albert, Suchý Oskar | **1888–1890** Springer Julius a Marie (M), Wurst Albert (H) | **1891** Springer Robert (M), Raida Franz, Jaschek Karl (H) | **1893, 1894** Jaschek Karl, Jaschek Josef | **1896** Zum rothen Krebs, Springer Robert (M), Jaschek Karl (H), Raida Franz | **1898, 1900** Jaschek Amalie | **1901, 1902, 1903, 1904** Jaschek Eduard | **1904, 1905, 1907** Jaschek Karoline, Jaschek Lina (M, H) | **1908, 1909, 1910, 1911** Jahn Gustav (H) | **1911, 1912, 1913** Jaschek Karoline (M), Eduard, Amalie, Kuntscher Julius (H) | **1914** Riedel Richard, Kuntscher Julius (H), Karter Max | **1915, 1916** Riedel Richard | **1919, 1924** Jaschek Amalie, Jaschek Gübel, Jaschek Ottilie | **1921–1928** Riedel (roz. Hanke) Franziska (M, H) | **1928** Hanke František (M, H) | **1929, 1931, 1932, 1933** Riedel (roz. Hanke) Franziska a Richard (M, H) | **1933, 1935, 1936, 1937, 1938** Roter Krebs, Riedel Richard a Franziska | **1946** Bednařík Miloslav

Ani tento hostinec na pravé straně Krnovské ulice (při výjezdu z města) už neexistuje.[970] Stál na místě současného panelového domu za vyústěním Kasárenské ulice. Hostinec fungoval již v roce 1854, kdy bylo k přízemní budově přistaveno první patro.[971] Roku 1864 byla od tohoto hostince nabízena přeprava z Opavy do Krnova.[972] Z března 1876 se dochovalo oznámení o konání citerového a pěveckého koncertu umělců ze Štýrska v jejich národních krojích.[973] Hostinský Oskar Suchý v říjnu 1885 hosty zval do „místností

963 Zu verkaufen im ganzen oder geteilt, Deutsche Post, 2. 12. 1921, 325, s. 10.
964 Geschäftseröffnung, Neues Tagblatt, 14. 3. 1936, 63, s. 12.
965 Změna majetku, Opavský Týdeník, 19. 1. 1895, 6, s. 5.
966 Troppauer Bierhalle, Jaktarstrasse Nr. 9, Troppauer Zeitung, 3. 12. 1913, 278, s. 8.
967 Angenehmer Aufenthalt im Garten-Restaurant Ehrenhaft, Neues Tagblatt, 11. 8. 1938, 187, s. 10.
968 Zum Jahreswechsel, Neues Tagblatt, 1. 1. 1937, 1, s. 18.
969 Adressbuch, c. d., nepaginováno.
970 Inzerce dokládá několik variací téhož názvu: Rother Krebs, Roter Krebs, Roten Krebs.
971 KREUZINGER, E., Chronik der alten, c. d., s. 185.
972 GROCH, E., Neuestes Adressen-Buch, c. d., s. 59.
973 Gasthaus „zum rothen Krebs", Troppauer Zeitung, 11. 3. 1876, 58, nepaginováno.

Krnovská č. 12, hotel U Červeného raka (*Zum roten Krebs*), před rokem 1918. Soukromý archiv Jana Olugoše

Krnovská č. 12, hotel U Červeného raka, pohled do interiéru, kolem roku 1940. Soukromý archiv Waltera Kosuba

nejelegantněji upravených“ a prosil o četnou návštěvu.[974] Známý opavský hospodský Albert Wurst ještě před odchodem do nového působiště v hostinci U Labutě na Panské ulici roku 1890 zase lákal návštěvníky na „pravé jihotyrolské víno, léčící chudokrevnost a žaludeční neduhy“.[975] One 5. prosince 1889 zde bylo možno ochutnat skopový perkelt připravený speciálním mistrem kuchařem a zapít jej pivem z Lukavce u Fulneku.[976] Toto údajně vynikající pivo se jako značka v místních hostincích jinak nevyskytovalo. Karl Jaschek, který k Červenému raku nastoupil po Albertu Wurstovi, zavedl „polední předplatné za zvlášť příznivé ceny“. V roce 1892 tentýž „hoteliér“ přešel na pivo albrechtické, čtvrt litru dobrého bílého vína se zde prodávalo za 10 krejcarů rakouské měny. Rybí polévku a dobře připravené ryby mohli zájemci vyzkoušet jako „postní snídani“ v únoru 1894.[977] O tom, jak nadávala hostinská Amalie Jaschek na Čechy mající v nájmu nedalekou Stěbořickou pivnici, podal v srpnu 1898 zprávu Opavský Týdeník.[978] Při sjezdu německých hasičů nebyla slavnostně osvětlena okna této české pivnice, a proto hostinská podněcovala místní Němce k jejich vytlučení. Podnik rodiny Jaschků fungoval asi do roku 1906, kdy rod hostinských vystřídal Gustav Jahn a později Julius Kuntscher. Oba působili i v dalších opavských hospodách. Roku 1922 nabízel Červený rak 12 jednolůžkových a 5 dvoulůžkových pokojů, dále zde byly 3 pokoje s třemi lůžky. V nabídce byly snídaně, obědy i večeře s polovičními cenami oproti nabídkám pokrmů v hotelech Římský císař a Slezský dvůr.[979] Hostinec Červený rak náležel k restauracím, které přežily druhou světovou válku. Roku 1946 zde prvotřídní domácí kuchyň doporučoval Miroslav Bednařík.[980] Na podzim roku 1946 se do podniku vrací Franziska Riedel, která získala osvědčení o národní spolehlivosti. Název podniku byl uváděn v českém jazyce a hostinská vystupovala jako Františka Riedlová. Restaurace byla začleněna do komunálního podniku Živena. Národní správa hostinské Riedlové byla likvidována v březnu roku 1951 a objekt byl roku 1953 převzat čsl. armádou.[981] Později byl dům zbourán.

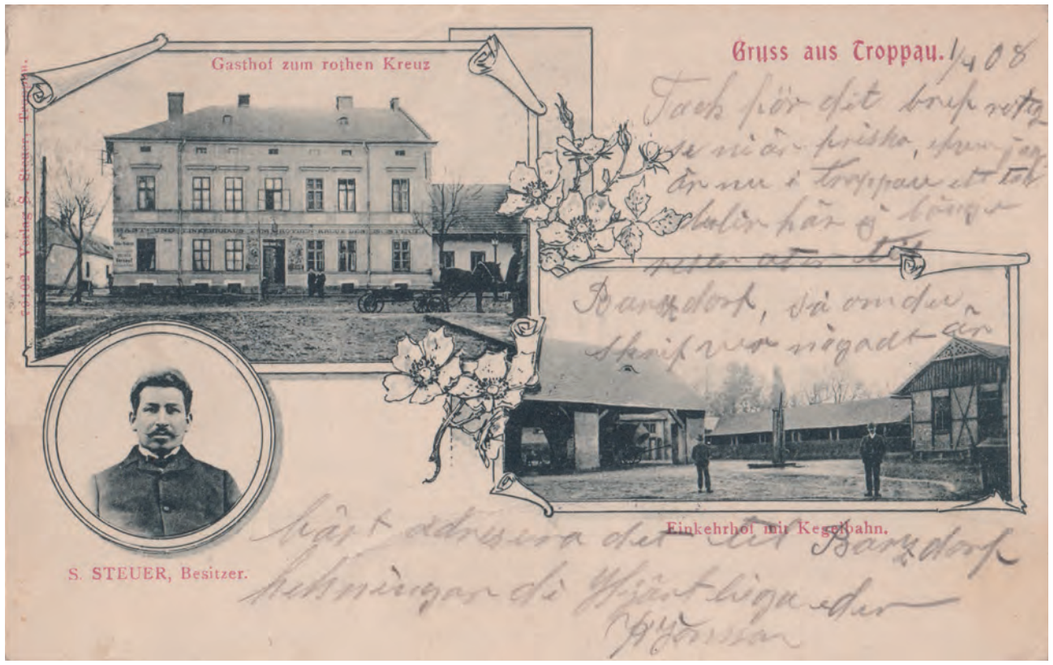
Krnovská
Jaktařské předměstí

33 / 22

1789 Bayer Andreas (M) | **1836** Hawran Anton (M) | **1857** Seibert Franziska (M) | **1860, 1863, 1864, 1869, 1877** Raschka (též Raschke) Josef (M, H) | **1881, 1886, 1887, 1888, 1891, 1894, 1896** Steinhauer Ferdinand a Steinhauer Betti (M, H) | **1900** Eichler Josef (H) | **1901** Eichler Josef (H) | **1902–1910** Steuer Salomon (též Samuel) (M, H) | **1911, 1912** Rotes Kreuz, Steuer Salomon a Steuer Ernestine (M), Karter Max (H) | **1914–1929** Gasthaus Rotes Kreuz, Karter Max (M, H) | **1931** Karter Max | **1933, 1935, 1936, 1937, 1938** Goldenes Kreuz, Zlatý kříž, Karter Max | **1938** Zapletal Emanuel a Anna (M) | **1942** Oplesch Josef (M) | **1946** Krušberská Hedvika

Literatura připomíná, že hostinec na tomto místě stával již před rokem 1789. V té době zde působil jako hostinský Andreas Bayer.[982] V objektu uskutečňoval svá setkání čtenářský spolek, roku 1847 se schůze přesunuly do *Café Schaffartzik* (č. 54) na Horním náměstí.[983] V roce 1886 hostinský Steinhauer v objektu otevřel novou kuželkovou dráhu. Rolnický pivovar z blízkých Brumovic zde měl v roce 1897 svůj sklad, a tak se tu čepovala i jeho piva: *„císařská, březňáky a ležáky, velejemné a po Plzeňském způsobu vyráběné“*.[984] V roce 1900 oznámil hostinský Josef Eichler zřízení nového kuželníku. Salomon Steuer hostinec koupil roku 1902, změnil nabídku a zavedl opavský Zlatovar.[985] Dle svých slov nabízel rovněž ta nejkvalitnější vína a teplá jídla ve stylu vídeňské kuchyně. Rolník Steyer z Hlavnice č. 7 tomuto hostinskému v roce 1904 poděkoval za uhrazení škody při úrazu svého koně, což bylo možné také díky tomu, že hostinský byl pro tyto případy pojištěn u společnosti Providentia ve Vídni.[986] U hostince byla zřejmě jednak malá výrobna likérů, jednak měl hostinec sklad jamajského a kubánského rumu, takže nabídka byla opravdu bohatá. Dezertní víno na chudokrevnost nenabízeli jen u Červeného raka, ale od roku 1910 i u Červeného kříže. Ve 30. letech byl tento hostinec přejmenován na Zlatý kříž. Krátce po válce jste si zde mohli pochutnat na dobře upravených jídlech v restauraci Hedviky Krušberské na č. 31. Před výstavbou obytných budov roku 1955 došlo k demolici této historické hospody. Nově postavený Zlatý kříž je v provozu dosud.

974 „U červeného raka“, Opavský Týdeník, 28. 10. 1885, 84, s. 4.
975 Pravé Jihotyrolské rudé víno, Opavský Týdeník, 27. 2. 1889, 17, s. 4.
976 Gegen Blutarmuth und Magenleiden!, Troppauer Zeitung, 12. 6. 1890, 133, s. 8.
977 „Hotel Krebs“ Troppau, Troppauer Zeitung, 21. 2. 1894, 41, s. 8.
978 Horlivá dáma, Opavský Týdeník, 17. 8. 1898, 64, s. 3.
979 VAŠEK, A. – VENDL, V. K., Opava a okolí, c. d., s. 93.
980 MÁČEL, Z., Informační hospodářsko průmyslový, c. d., s. XIII/218.
981 ZA v Opavě, f. KS Opava, sign. A I 141b, kart. 24.
982 KRAVAR, Zdeněk, Restaurace U Zlatého kříže, Hláska. Zpravodaj statutárního města Opavy, 2015, 7, 07-08, s. 17.
983 MYŠKA, Milan, Opava v době založení muzea. Katalog výstavy k 175. výročí založení Slezského muzea v Opavě 1814–1989, Opava 1989, s. 23.
984 Akciová společnost rolnického pivovaru a sladovny pro Brumovice a okolí, Opavský Týdeník, 11. 8. 1897, 62, s. 4.
985 Převzetí hostince, Opavský Týdeník, 15. 1. 1902, 5, s. 4.
986 Poděkování, Opavský Týdeník, 12. 3. 1904, 21, s. 5.

Krnovská č. 33, hostinec U Červeného kříže (*Zum rothen Kreuz*), před rokem 1908. Soukromý archiv Rudolfa Dybowicze

Krnovská
Jaktařské předměstí

42 / 41

1831–1837 Zur Posthorn, Suchanek Ferdinand | **1847** Schnirch Johann | **1860** Noë Samuel (H) | **1877** Orth Mathilde | **1891** Bierschank (M, H), Orth Josef

O existenci tohoto podniku máme málo informací. Desítky let nesl tento hostinec název U Poštovní trubky. V roce 1854 po cestě z hostince někdo ztratil 135 zlatých v bankovkách, zabalených v papíře. Poctivému nálezci byla slibována vysoká odměna.[987] Roku 1865 byl tento zájezdní hostinec nabízen k prodeji z volné ruky.[988] Dobový inzerát jej popsal jako ohnivzdornou stavbu s jedním patrem a s 11 pokoji. Objekt měl stáje pro 35 koní, chlév, dvě velké kůlny, dvůr a prostornou ovocnou a zeleninovou zahradu. Výčep zde existoval ještě v roce 1891.[989]

Krnovská

53

1888, 1891 Kaffeeschank, Duschek Magdalena

Výčep kávy na Krnovské 53 náleží k dalším podnikům, jejichž provoz je doložen velmi spoře. Roku 1891 připomíná provoz Magdaleny Duschek spojený s hokynářstvím městský adresář.[990]

987 Auf dem Wege vom Posthorn, Troppauer Zeitung, 2. 4. 1854, 76, s. 4.
988 Das Gast- u. Einkehrhaus „zum Posthorn“, Troppauer Zeitung, 23. 6. 1865, 143, nepaginováno.
989 VETTER, A., Allgemeiner... 1891, c. d., s. 205.
990 VETTER, A., Allgemeiner... 1888, c. d. s. 57; VETTER, A., Allgemeiner... 1891, c. d., s. 129.

Krnovská
Jaktařské předměstí

59 / 30

1761–1786 Neugebauer Josef (M) „Na Nové“ | **1786–1809** „Na Špici“, Neugebauer Johann | **1809** Zur Ente, Petz Tomáš (M), Duban Katharina (M) | **1811** Richter Valentin (M) | **1847** Hüblinger Georg (M) | **1851, 1857** Jaktar-Bauernschaft, Rolnické družstvo jaktařské (M) | **1860** Werner Johann (M) | **1863** Transporthaus, Jaktarer Gemeinde (M), Lischke Anton (H) | **1864** Gotschke Karl | **1866** Gasthaus zur Goldenen Ente | **1869** Lux Karl (H) | **1874** Jaktar-Gemeinde (M) | **1877, 1881** Rolnické družstvo Jaktař, Bauernschaft von Jaktar (M), Böhm Antonia (H) | **1884** Böhm Andreas | **1888** Bauernschaft von Jaktar (M), Gasthaus zur Weissen Ente, Böhm Andreas (též Ondřej) (H), Boxhorn Antonia | **1891, 1893, 1894** U Kačice, Böhm Antonia (H) | **1896, 1901** Jaktarer Bauernschaft (M), Böhm Antonia (H), Feik Johann, Gast u. Einkehrhaus | **1902** Hostinec U Kačice | **1905**, **1906** Sonnek Johann (též Jan) (R) | **1908** Böhm Friedrich | **1909, 1911, 1919, 1920** Zur Ente, Sonnek Johann, Sonnek Karl (M, H) | **1924, 1925, 1927, 1928, 1931, 1935, 1936, 1937** G. zur goldenen Ente, Sonnek Karl (M, H) | **1930** též tankovací stanice, Gasthof Goldene Ente | **1938** Zapletal Emanuel (M), Sonnek Anna (H) | **1941, 1942** Sonnek Anna | **1943, 1944** Zur goldenen Ente

Historie tohoto podniku sahá k roku 1730, kdy jej založilo město Opava jako „Novou hospodu“. V roce 1809 ji za 6 000 zlatých koupil Tomáš Petz, starou budovu zboural a postavil novou. Právě tehdy získal dům znak zlaté kachny umístěný do štítu a hospoda dostala název U Kačice (*Zur Enten*). Hospodu v ceně 17 000 zlatých pak Petz daroval své dceři Kateřině jako věno.[991] Hostinec byl veřejnosti znám i pod tradičním názvem U Posledního feniku (*Zum letzten Pfennig*), který byl vykazován ve schematismech ještě roku 1810.[992] Po roce 1812 se již zažil název U Kačice (*Zur Enten*).[993] Katharina Duban, dcera Tomáše Petze, hospodu prodala Valentinu Richterovi. Hostinská živnost ale U Kačice neprosperovala a objekt byl často pronajímán vojskem. V září roku 1846 byl tento zájezdní hostinec s výčepním právem nabízen k prodeji včetně prostorného dvora, dvou dobrých studní a kryté kuželny.[994] Jeho majitel Georg Hüblinger přitom vyzdvihoval umístění hostince v blízkosti ulic České (dnes přibližně Bochenkova), Krnovské a Glubčické. V roce 1851 vlastnilo hostinec Rolnické družstvo opavské, v domě byla též chlapecká vojenská vychovatelna a později i vojenský „*Transporthaus*“.[995] Kronikář Erasmus Kreuzinger o této hospodě v roce 1862 napsal: „Jednopatrový dům na konci Jaktařské silnice měl dříve tabuli „U Posledního feniku“, nyní „U Zlaté kachny“.“[996] K hostinci náležela velká zahrada se zděným vzdušným domem a dlouhou zadní budovou, v jejímž sále byla provozována taneční hudba. Soudě dle zpráv v tisku narušovaly relativně poklidný provoz hostince občasně výtržnosti, jak tomu bylo např. roku 1884, kdy zde napadli tři opilí tuláci hostinskou a vybili několik tabulí v oknech. Přivolaný manžel hostinské byl těžce poraněn bodnutím do třísla.[997] V dubnu 1893 byly na dvoře hostince nalezeny ostatky asi padesátileté venkovanky, která zemřela po požití většího množství pálenky.[998] V průběhu času se název hostince měnil. Roku 1888 to byl hostinec U Bílé kachny (*Zur weißen Ente*), později též zdomácněl název U Kačice, nicméně ponejvíce byl znám jako *Goldene Ente*. Novým majitelem hostince se v roce 1902 stalo město Opava, nákup za 66 000 K od družstva jaktařských rolníků byl schválen 30. července téhož roku.[999] Ale již roku 1903 koupil hostinec od města Johann Sonnek za cenu 25 K za 1 m².[1000] V roce 1920 pak hostinský Karel Sonnek prodával několik „bezvadných hracích strojů, též menší s mandolinou či harfou“. Od roku 1930 stála u hostince tankovací stanice s obsluhou do půlnoci a bezplatnou pumpou vzduchu.[1001] Konce války se podnik dočkal, ale jeho další provoz neměl dlouhého trvání. Opravená budova dosud stojí, slouží však z velké části jako obytný dům.

Krnovská č. 57, hostinec U Kačice (*Zur goldenen Ente*), kolem roku 1910. Soukromý archiv Rudolfa Dybowicze

991 Z mizící Opavy, Opavský Týdeník, Opava, 18. 4. 1903, 30, s. 5.
992 Schematismus für das Markgrafthum Mähren und Herzogthum Schlesien auf das Jahr 1810. Nebst einem Kalender für das Jahr 1811, Brünn und Olmütz 1810, s. 224.
993 Schematismus für das Markgrafthum Mähren und Herzogthum Schlesien auf das Jahr 1812, Brünn und Olmütz 1812, s. 232.
994 Verkauf oder Verpachtung eines Einkehrhauses in Troppau, Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 18. 9. 1846, 75, s. 878.
995 Z mizící Opavy, Opavský Týdeník, Opava, 18. 4. 1903, 30, s. 5.
996 KREUZINGER, E., Chronik der alten, c. d., s. 198.

Krnovská

65 / 163

1891, 1896 Schank, Sonnenschein Markus | **1911** kantýna, Rotter Franz

Městská cihelna byla zřízena roku 1848.[1002] Podnik byl od roku 1852 v režii města, které jej dále pronajímalo. Roku 1890 provozoval cihelnu Markus Sonnenschein.[1003] A v dubnu 1891 městskou cihelnu převzala stavební firma Kern&Blum, jež vznikla v listopadu roku 1890. Stejně jako Sonnenschein také společnost Kern&Blum získala výčepnickou koncesi k provozu kantýny v této cihelně a propachtovávala ji patrně dále výčepním.[1004]

Brána cihelny na Krnovské ulici, v areálu cihelny byla zřízena dělnická kantýna, kolem roku 1900. SZM, f. Braunův archiv, UH, inv. č. U 696 F

997 Výtržnost, Opavský Týdeník, 26. 7. 1884, 58, s. 3.
998 Nalezena mrtvola, Opavský Týdeník, 1. 4. 1893, 26, s. 5.
999 Hostinec u „Kačice“, Opavský Týdeník, 2. 8. 1902, 60, s. 4.
1000 Die Gemeinde-Verwaltung der Landeshauptstadt Troppau in den Jahren 1896 bis einschließlich 1905, Troppau 1911, s. 365.
1001 Autobesitzer Achtung!, Deustche Post, 25. 5. 1930, 123, s. 16.
1002 GAWRECKI, Dan, Opava znovu v čele Rakouského Slezska, in: MÜLLER, Karel – ŽÁČEK, Rudolf a kol., Opava, Praha 2006, s. 244.
1003 Sitzung des Troppauer Gemeinderathes, Troppauer Zeitung, 19. 10. 1890, 241, s. 4.
1004 Gemeindezeitung, Troppauer Zeitung, 3. 4. 1891, 75, s. 5.

Rybářská — Fischergasse

Rybářská — 17 / 83
Jaktařské předměstí

1855 Zum Sperl, Schindler Wilhelm | **1856, 1857, 1860, 1863, 1864** Bierschank, Pjatke (též Piatke) Anton (M, H) | **1870, 1881** Im Sperl, Fourniér Magdalena

Slavnostní otevření hostinské zahrady bylo inzerováno k 8. květnu 1855, nabízena byla dobrá jídla i nápoje, rychlá obsluha a od 18 hodin také hudba.[1005] V roce 1870 zvala tehdejší hostinská s francouzským jménem Fournier na páteční salámové a kapří hody.[1006] Později vedla někdejší zahradou podniku Myslivcova ulice, od roku 1938 *Sperl-Gasse*.

Rybářská — 28 / 83
Jaktařské předměstí

1877, 1881 Gröger Johanna (M), Gallia Marie (H) | **1891** Förster Josefine | **1891–1919** Hellebrand Heinrich (H) | **1924** Hellebrand Amalie (M, H) | **1925, 1927** Rest. zum Blumenstock, Hellebrand Siegfried, Hellebrand Fritz | **1927, 1928, 1930, 1931** Hellebrand Amalie (M), Weissgärber Josef (H) | **1932, 1933, 1934, 1935, 1936** Blumenstock, Wlaschanek Marie | **1937, 1938** Restauration Blumenstock, Wlaschanek Emil

Situace z roku 1891 ukazuje, že zahrada této restaurace sahala od ulice Rybářské až po ulici Sadovou a měla dva vchody. V témže roce mohli návštěvníci restaurace využít nově opravenou kuželnu a zahradní verandu.[1007] Naproti restaurace *Zum Blumenstock* bylo původní staré opavské koupaliště, které bylo později nahrazeno novým městským koupalištěm.

Rybářská — 102

1888 Kaffeeschank, Lehrer Theresia | **1891** Kaffee, Thee, Chocolade | **1896** Neuhübel Maria

Provoz je doložen pouze kusými údaji. Inzerce v tisku se nevyskytuje. Ještě roku 1888 byla Theresia Lehrer uváděna jako hokynářka, v roce 1891 zřejmě svou nabídku rozšířila o čaj a čokoládu.[1008] Budova výčepu existovala ještě roku 1938, později byla odstraněna.

Mostní, U Opavice — Oppagasse, Priessnitzgasse

Mostní — 8

1891, 1896, 1901, 1905, 1911 Werner Josef | **1919** Werner Friedrich | **1921–1943** Werner Marie (též Maria) (M, H)

Hostinec s prodejnou lahvového piva se nacházel zřejmě až do konce druhé světové války mezi ulicí Sadovou a U Střelnice. Podnik byl uzavřen roku 1948 v rámci boje proti alkoholismu a šíření prostituce.

1005 Garten-Eröffnung zum Sperl, Troppauer Zeitung, 8. 5. 1855, 105, s. 4.
1006 Im Sperl, Troppauer Zeitung, 1. 12. 1870, 275, nepaginováno.
1007 Restauration „zum Blumenstock", Troppauer Zeitung, 28. 5. 1891, 120, s. 6.
1008 VETTER, A., Allgemeiner... 1891, c. d., s. 49.

Městské sady, Sadová, nám. Svaté Trojice — Stadtpark, Parkstraße, Hinterbachgasse, Dreifaltigkeitsplatz

Sadová — 94 / 78
Jaktařské předměstí

1856, 1860 Caffeehaus im Park, Schreizner | **1862** Massei Anton | **1864** Hendl Adam, Restauration im Park | **1869, 1870, 1874, 1881** Heinkel Augustin (M, H) | **1884, 1888, 1891, 1894, 1896** Freund Josef (M, H) | **1888** „Rennplatz für Radfahrer", Freund Josef (M, H) | **1905, 1908–1913, 1915, 1919** Parkhäusel, Freund Josef ml. | **1921–1928** Freund Josef (M, H), Kaffee-Restaurant | **1929–1944** Gastwirtschaft Parkhäusel, Freund Anna, Stadtgemeinde Troppau (M)

Inzerce uvádí, že podnik byl založen již roku 1834.[1009] Literatura pak uvádí, že „vznikl jako dřevěný výčep *Parkhäusl*. Pachtýř mohl kromě jiného občerstvení prodávat pivo a rosolku, vyrobenou v Opavě".[1010] Roku 1862 zde působil cukrář Anton Massei. K 1. lednu 1864 převzal restauraci Adam Hendl, jenž zde následně nabízel předplatné obědů a večeří a dále levná jídla i nápoje.[1011] Roku 1884 získal hospodu Josef Freund, ten ji přestavěl, přibudoval útulné verandy a jeho podnik se stal oblíbeným cílem Opavanů. Brzy mu však vyrostl konkurenční podnik na blízké střelnici.[1012] Známou postavou tam byl *Parkbürgermeister* (starosta parku) Engelbrecher.[1013] Zmiňovaný hospodský Freund patrně nebyl klidné povahy, neboť v září roku 1886 „při hádce uhodil svou nevlastní dceru Amalii Webrovou stolkem tak silně, že nebohá sklesla celá zakrvácená bez vědomí k zemi".[1014] V roce 1888 vyrostla poblíž tohoto lokálu cyklistická závodní dráha,[1015] proto označení *Rennplatz für Radfahrer*. Na počátku 20. století nahradil velodrom fotbalový stadion německého sportovního spolku.[1016] Freundova restaurace stála naproti výstavní haly, tato hala ale byla roku 1922 zbořena.

Městské sady, kavárna a restaurace Freund, kolem roku 1930. ZA v Opavě, sbírka Rudolf Mader, HKGem Troppau, Bamberg

1009 Gaststätte zum Parkhäusel, Deutsche Post, 2. 7. 1939, 179, s. 21.
1010 ORLÍK, Josef, Z historie opavských parků, Časopis Slezského muzea, série B, Opava, 1974, XXIII, s. 27.
1011 GROCH, E., Neuestes Adressen-Buch, c. d., nepaginováno (inzertní část).
1012 ORLÍK, J., Z historie, c. d., s. 27.
1013 BERNER, Alfred, Von Troppaueren, die jedes Kind gekannt hat, Troppauer Heimat Chronik, Folge 18, Juli 1951, s. 5.
1014 Surovec, Opavský Týdenník, 18. 9. 1886, 73, s. 3.
1015 PELC, M., Struktury opavského sportu, c. d., s. 54.
1016 PELC, Martin, Utváření novodobého obrazu města Opavy ve druhé polovině 19. a první polovině 20. století, in: FERENCOVÁ, Michaela – NOSKOVÁ, Jana a kol. Paměť města. Obraz města, veřejné komemorace a historické zlomy v 19.–21. století, Brno – Bratislava 2009, s. 49.

Na čepu „Domečku“ bylo opavské pivo. Po smrti Josefa Freunda v roce 1928[1017] převzala podnik vdova Anna, ta jej vedla i během války a pořádala zde koncerty a společenské akce. Anna Freund zemřela roku 1949 ve věku 81 let.

Městské sady, restaurace Myslivna (*Jägerhaus*) a Domeček (*Parkhäusel*), kolem roku 1930. Soukromý archiv Daniela Adametze

1798 Jägerhaus | **1869** Kneifel Gustav (H) | **1857, 1860, 1870** Stadtgemeinde Troppau (M), Otto Karl (H), Bierschank im Park, Kneifel Gustav (H) | **1875, 1881, 1888, 1891** Hartmann Johann (H) | **1892, 1893, 1894** Stadtgemeinde Troppau (M), Klimek Johann, Klimek Theresie (H) | **1900, 1901, 1904, 1905** Stadtgemeinde Troppau (M), Schmidt Alois (H) | **1908, 1911, 1913, 1914** Stadtgemeinde Troppau (M), Ripka Josef (H) | **1919** Café-Restaurant, Ripka Amalie | **1919–1942** Café Restaurant, Gaststätte Jägerhaus, Klimek Max (H)

V dubnu 1865 schválila městská rada záměr přestavět starší hospodu v parku na úhlednou restauraci.[1018] Objekt restaurace byl navržen městským inženýrem Eduardem Labitzkým a postaven ještě roku 1865 Karlem Fiedlerem.[1019] Restaurace *Jägerhaus* byla cílem návštěvníků parku zvláště o nedělích a svátcích. Za horkých letních večerů se zde sedávalo při světle elektrických lamp, pod hustou korunou kaštanů, do pozdních nočních hodin. Snad právě tomuto místu věnoval vzpomínku Vincenc Prasek, když se ohlížel za setkáním v parku s Antonínem Vaškem u sklenice piva.[1020] „Návštěvníci se rychle zvedli, až když se ozval zvonek poslední nedaleké, zeleně osvětlené tramvaje.“[1021] Muselo to být po roce 1905, kdy zde byla tramvajová linka zavedena. V Myslivně probíhaly koncerty, jako např. v červenci 1901 hudba 1. pěšího pluku der Kaiser, i zabijačky, a to jak za hostinské Amalie Ripka, tak později za restauratéra Maxe Klimka. Klimek svůj *Jägerhaus* inzeroval jako „nejpříjemnější místo k občerstvení v zimě i v létě“ i jako „místo příjemného pobytu v krásné, prachu prosté zahradě se skleněnou verandou a vídeňskou kuchyní“. V roce 1932 byly k dispozici i pokoje pro hosty. Poslední zprávy o Myslivně máme z roku 1943.[1022] V provozu byla patrně ještě roku 1944 a po skončení druhé světové války byla stejně jako výše uvedená restaurace Freundova zbořena.

1017 Danksagung, Sudeten Rundschau, 2. 6. 1928, 127, s. 6.
1018 Z Opavy, Opavský besedník, 10. 5. 1865, 13, s. 102.
1019 ŠOPÁK, Pavel, Eduard Labitzky v Opavě, Vlastivědné listy Slezska a Severní Moravy, 1997, 23, 1, s. 29.
1020 PRASEK, Vincenc, Půlstoletí kulturních našich snah pro Slezsko, Opava 1931, s. 16.
1021 LECKEL, Alois, Unser Stadtpark I., Troppauer Heimat-Chronik, Folge 19, August 1951, s. 4.
1022 Deutsche Post, 23. 11. 1943, 158, s. 4.

Městské sady, restaurace Myslivna (*Jägerhaus*), restauratér Max Klimek, kolem roku 1930. SOkA Opava, SOM Opava, kart. 131, manip. č. 22

1778 Weinbauden | **1853** Staubach Johann | **1860** Schützenhaus (Střelnice) | **1863** Schiesshaus, Weinbauden | **1867** Hüblinger Georg | **1881** K. u. k. privilegierte Schützengesellschaft (M), Sobotta Josef (R), Brossmann Anton | **1883** Sobotta Josef | **1884** Weinbauden, Makusch Anton | **1886** Krommer Konrad (H) | **1887** Schiesshaus | **1889** Grubek Karl | **1890** Luczensky W. | **1891** Bürgerliche Schützengesellschaft (M), Klimesch Johann (H) | **1891, 1892, 1893, 1894** Schilder Robert (R) | **1896** Klimek Theresia, Klimek Johann (H) | **1898, 1899, 1900, 1901, 1902** Bürgerliche Schützengesellschaft (M), Lichtblau Johann (H), Hartmann Josef (H), Krommer Konrad (R) | **1903** Kromer Konrad (R) | **1908, 1909, 1910, 1911, 1912, 1913** Restaurant Landeshauptschiessstand, Bürgerl. Schiessstätte, Neugebauer Emil (H) | **1919, 1920** Fritz Franz | **1921, 1922, 1924, 1926** Kamler Viktor (H) | **1925, 1927** Schittenhelm Albert (H), Mück Alois, Měšťanská střelecká společnost (M) | **1927, 1928** Kamler Viktor (H) | **1928** Lipinski Franz (H), Kandler Viktor | **1928, 1929, 1931** Neugebauer Max (H) | **1932, 1932, 1933** Mück Alois (H) | **1934, 1935, 1936, 1937, 1938** Gerstenberger Willi (též Wilhelm) | **1938** Kamler Viktor (H) | **1937, 1938, 1939** Cattaneo Angelo a Marie (H) | **1942, 1943, 1944** Zahaisky Jaro | **1946** Letní restaurace, Otýpka Josef

Kronikářské záznamy uvádějí o Střelnici následující informace: „Rovněž se na obou stranách nacházejí tzv. vinné boudy (*Weinbauden*) s vlastními vchodovými dveřmi z ulice, každá s vlastním sklepem. Střelnice byla zbudována na městském pozemku v roce 1702, v roce 1778 byla spolu s krásnou lipovou alejí zničena Prusy, ale v roce 1780 znovu postavena.“[1023] Roku 1831 byla budova restaurace přeměněna na cholerový špitál, protože všechny městské nemocnice byly plně obsazené.[1024] Původní Střelnice stála u Ratibořské brány, opavští střelci se do nového objektu přestěhovali v roce 1702. Od roku 1780 se v parku nacházely výše uvedené Vinné boudy, které sloužily jako výčep vína při střeleckých slavnostech a měly své vlastní sklepy. V roce 1839 byla v parku vystavěna první zděná budova. One 1. dubna 1888 pak byla otevřena budova nová, kterou postavil opavský stavitel August Bartel. Velký sál, otevřený v červenci 1888, s ručně malovanými terči na stropě sloužil nejen při střeleckých soutěžích pro podávání slavnostního oběda, ale i k pořádání oslav všeho druhu.[1025] Do sálu a vedlejších místností se vešlo až 500 hostů. Střelecké soutěže se zde pořádaly až do roku 1938. Na stropě sálu je dodnes uchyceno 76 zdobených střeleckých terčů, zbylých 41 kusů je uloženo v muzejních sbírkách. V roce 1851 a 1880 navštívil Střelnici při zahájení střelby císař František Josef I. Podle

1023 KREUZINGER, E., Chronik der alten, c. d., s. 201.
1024 Tamtéž.
1025 Schiesstätte-Restauration, Troppauer Zeitung, 15. 7. 1888, 162, s. 12.

oznámení z července 1853 připravila Opavská střelecká společnost slavnostní oběd při Královské střelbě *(Königsschießen)*.[1026] Oběd si mohli objednat i jiní zájemci za 1 zlatý s platbou předem v restauraci U Zlatého páva nebo na místě do 10 hodin dopoledne. Každoročně byl na letní období vyhlašován pronájem restaurace. Během Královské střelby roku 1881 zde nabízeli čerstvě připravené kuře, husu či kachnu za jednotnou cenu porce 25 krejcarů,[1027] k pití opavský březňák či velmi dobrá rakouská vína. O dva roky později byla v běžné nabídce pečená kuřata, husy nebo srnčí a kompot z čerstvého ovoce.[1028] Po úplné přestavbě v roce 1888 byl prvním restauratérem W. Luczensky z Uherské koruny. V roce 1891, za restauratéra Roberta Schildera, přibyl do jídelny restaurace nový koncertní klavír od vídeňské firmy Stinzel.[1029] Restauratér Schilder byl autorem mnoha tištěných veršů opěvujících restauraci, pořádané zabijačky nebo byly určeny jako přání k Novému roku.[1030] Pak se v podniku vystřídalo ještě hodně hostinských či restauratérů, též např. známí Albert Schittenhelm nebo Willy Gerstenberger z proslulých opavských restaurací v centru nebo Ital Angelo Cattaneo.[1031] Po válce obnovil zdejší provoz Josef Otýpka.

Městské sady, restaurace Střelnice (*Schiessstätte*), před rokem 1918. SZM, f. Braunův archiv, UH, ev. č. 82.2.433

Sadová
Jaktařské předměstí

73 / 213

1863 Rosenzweig Bernard | **1881** Rosenblatt Salamon | **1888** Bier- und Weinschank | **1891, 1894, 1896** Rosenblatt Salomon | **1891, 1896, 1901, 1905** Lipschitz Karl (M, H) | **1908–1938** Gasthaus, Liebermann David (M, H)

Nedaleko Městských sadů v blízkosti Střelnice se nejpozději počátkem 60. let 19. století otevřel výčep. Třebaže byla tato hospoda za kostelem Svaté Trojice uváděna v opavských adresářích pod různými čísly (1, 8, 10), jednalo se vždy o tentýž podnik. Naneštěstí inzerce tento provoz nedokumentuje.

1026 Einladung, Troppauer Zeitung, 10. 7. 1853, 155, nepaginováno.
1027 Königsschiessen!, Troppauer Zeitung, 9. 7. 1881, 154, nepaginováno.
1028 Schiesshaus-Restauration, Schlesisches Tagblatt, 11. 7. 1883, 390, s. 8.
1029 Bürgerl. Schiesshaus-Restauration, Troppauer Zeitung, 22. 1. 1891, 17, s. 8.
1030 Příkladem uvádíme báseň publikovanou v Troppauer Zeitung, Bürgerliches Schiesshaus in Troppau, Troppauer Zeitung, 6. 2. 1891, 29, s. 8.
1031 Marianne Cattaneo zemřela po krátké těžké nemoci ve věku 56 let dne 10. 5. 1939. – Deutsche Post, 12. 5. 1939, 130, s. 14.

Sadová

82

1891, 1892 Speisen, Bier und Wein, Brossmann Anton

Pohostinství Antona Brossmanna bylo uváděno také na adrese Sadová 100. Mělo se nacházet na konci této ulice, několik domů před Střelnicí. Z názvu podniku je patrné, že se neomezoval pouze na nabídku alkoholických nápojů, ale nabízel rovněž pokrmy. Bohužel denní tisk hostinec nijak blíže neuvádí.

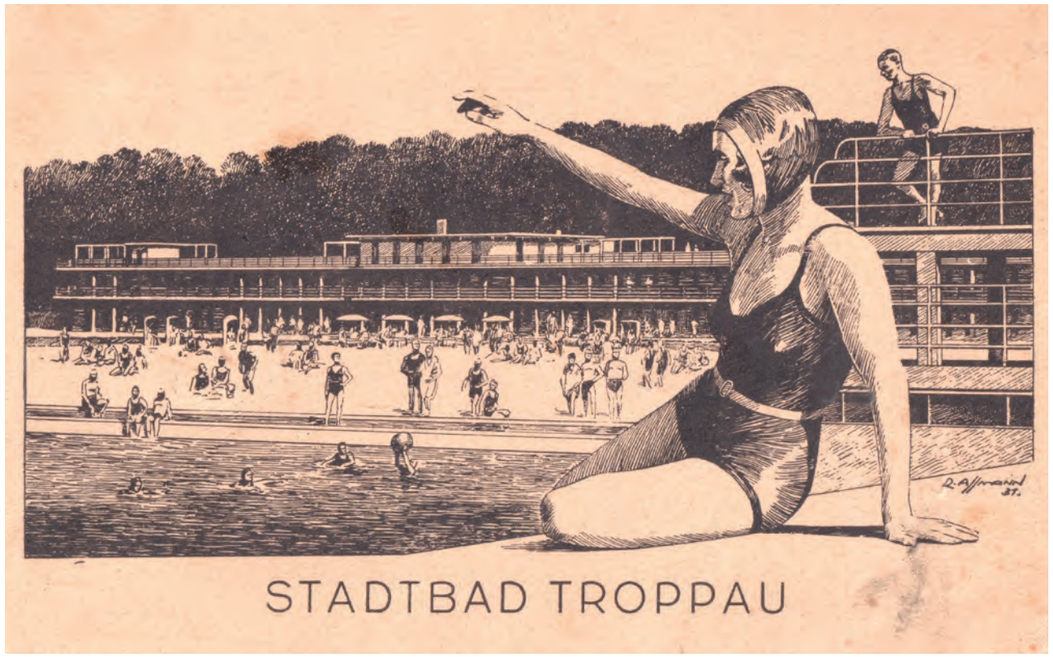
Karlovecká — Karlsauerstrasse

Karlovecká

35

1931, 1932, 1933, 1934 Café-Restaurant „Stadtbad“, Peikert Leopold

Ambiciózní projekt městského koupaliště, dokončený roku 1931, zahrnoval mnoho funkcí a služeb. Součástí se stal také restaurační provoz. Leopold Peikert zval veřejnost na výborné obědy a večeře, kvalitní vína, dále na opavské pivo. Přístup k restaurantu přes terasu byl bez omezení, pouze při koncertech se hradilo vstupné. Podnik měl otevřeno denně od 8 do 24 hodin. V prodeji byly i bonbony a bisquit Teodora Fiedora i mléčné výrobky Opavské centrální mlékárny.[1032] Areál koupaliště se dnes nachází na ulici Jaselské (dříve Karlovecká ulice).

Městské sady, Karlovecká č. 35 (dnes Jaselská), pohlednice zachycuje městské koupaliště, Richard Assmann, rok 1931. Soukromý archiv Waltera Kosuba

1032 Kavárna-restaurace „Městské lázně“ Lepold Peikert, Slezan, 26. 6. 1931, 26, s. 4.

K A R L O V E C

Karlovec — Karlsau

Karlovec — 1, 1 A

1888, 1891, 1901, 1905, 1905, 1911, 1919 Ullrich Johann | **1924, 1925, 1928** Ullrich Johann ml.

První ze dvou hostinců v Karlovci, ke kterému se dochovalo méně zpráv. Provoz byl dlouhodobě spojen s rodem Ullrichů. Hostinec stejně jako řada dalších podniků inzeroval pozvánky na zabijačkové hody.[1033] Po roce 1928 však již není v adresářích dále uváděn.

◀ Karlovec č. 1, Ullrichův hostinec, kolem roku 1920. Soukromý archiv Rudolfa Dybowicze

Karlovec — 10 / 11

1857, 1864, 1870 Restauration, Neugebauer Engelbert (M, H), Šišma Josef | **1876** Moravetz Julius | **1876**, **1877**, **1878** Czeicke Theodor (H) | **1881, 1883** Weirich Johann | **1884** Popp A. | Centrální záložna opavská (M) | **1884** Ulrich Johann | **1886, 1888, 1891** Lissek Simon a Rosalie (M) | **1901, 1905, 1911, 1919, 1924, 1925** Wainar Eduard (M, H) | **1928** Wainar Marie, Rosa | **1927, 1931** Wainar Eduard | **1932, 1933, 1935, 1936, 1937, 1938** Wainar Rosa (M, H)

Podnik s příznivou polohou nedaleko Městských sadů se nacházel na trase oblíbených procházek Opavanů. Označován byl také jako restaurační zahradní hostinec.[1034] Restaurace měla pivní zahradu, v níž často koncertovaly kapely. Hosté měli k dispozici také klavír. V tomto podniku se opakovaně konaly schůze akcionářů cukrovaru ve Vávrovicích.[1035] Majitel hostince Josef Šimša pak pronajal restauraci opavskému pivovaru. Ten od roku 1880 nabídl další pronájem této restaurace.[1036] V roce 1884 byl nakonec hostinec prodán v dražbě. Koupila jej Centrální záložna opavská, která jej roku 1886 opět prodala. Výklad těchto událostí nabídl dobový český tisk, když uvedl, že opavský pivovar pronajal tento podnik konkurenčnímu hostinskému na Karlovci,[1037] který jej pak přivedl k úpadku.

Karlovec č. 10, Wainarův hostinec, rok 1901. Soukromý archiv Rudolfa Dybowicze

1033 Sweinschlachten, Freie Schlesische Presse, 28. 1. 1911, 23, s. 6.
1034 Restaurační zahradní hostinec v Karlovci u Opavy, Opavský Týdeník, 28. 7. 1883, 34, nepaginováno (příloha k Opavskému Týdenníku).
1035 Zucker-Fabriks-Actien-Gesellschaft in Wawrowitz, Troppauer Zeitung, 27. 9. 1881, 220, nepaginováno.
1036 Troppauer Zeitung, 24. 7. 1880, 168, nepaginováno.
1037 Zase nahlíží do cizích hrnků, Opavský Týdeník, 2. 6. 1886, 43, s. 2.

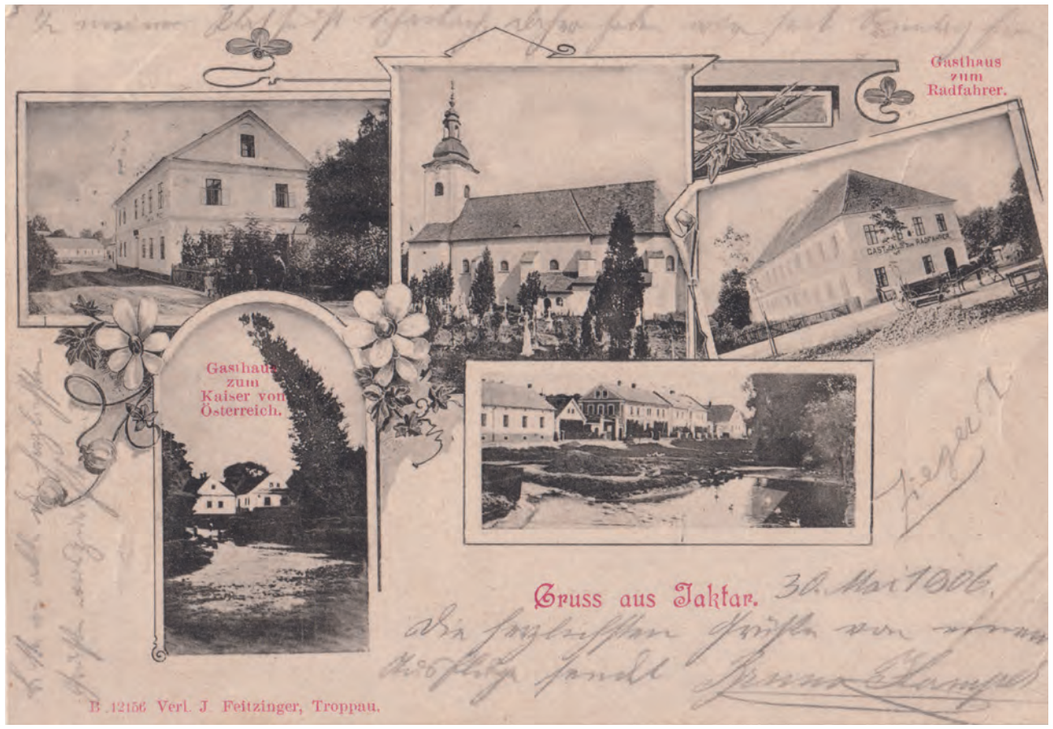
J A K T A Ř

Jaktař 46

1884, 1902 U Císaře rakouského | **1901, 1903, 1906, 1907, 1908** Sonntag Maxmilian, Sonntag Leopoldine (M) | **1910, 1911** Gastwirtschaft zum „Kaiser von Österreich", David Ferdinand (M, H) | **1914, 1919, 1920** Hampl (též Hampel) Václav | **1921** Hamplová Aloisie (M, H) | **1932** Olbrich Adolf | **1934** Hauke Richard | **1941, 1942** Olbrich Leopoldine

Hostinec U Císaře rakouského se nacházel v samotném středu Jaktaře a situován byl v budově statku. Místo se označovalo též jako „Kozí rožek". Existence hostince byla tradičně připomínána od roku 1584, kdy obdržel Šebestián Svědlík povolení hospodu zařídit.[1039] K hostinci náležela pivní zahrada, kuželna a sklep s ledem na chlazení piva.[1040] Právě ve zmiňované zahradě 30. srpna 1903 koncertovala hudba c. k. dělostřeleckého regimentu Kaiser Nr. I. a vstupné činilo 15 krejcarů.[1041] Hostinští v Jaktaři podpořili ve volbách roku 1904 Němce, a tak česká veřejnost sdružená v Hospodářsko-čtenářské jednotě bojkotovala mimo jiné i návštěvu tohoto hostince a kupovala sudové pivo přímo od stěbořického pivovaru.[1042] Od roku 1914 zde působil jako hostinský V. Hampel. Výše uvedená kuželna byla dle hostinského Hampla jediná v obci, v zahradě byl navíc kolotoč pro děti.[1043] Později se vžil název Hamplův hostinec a v jeho nabídce bylo nejčastěji pivo plzeňské a opavské.[1044]

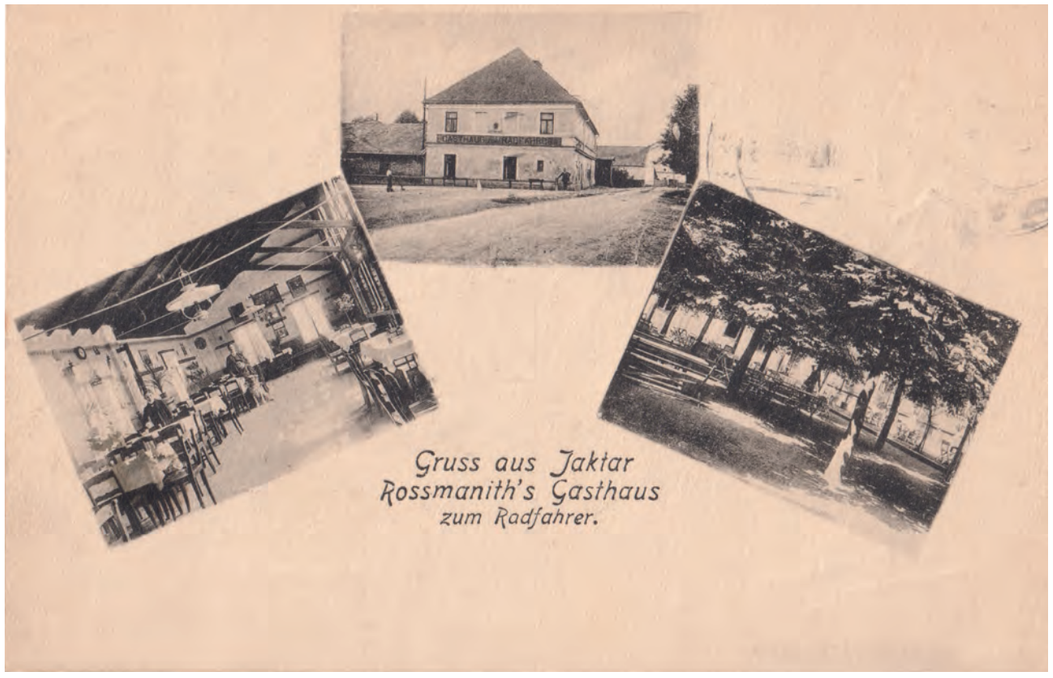

Jaktař, hostinec U Císaře rakouského (*Zum Kaiser von Österreich*) a hostinec U Cyklisty (*Zum Radfahrer*), kolem roku 1906. Soukromý archiv Rudolfa Dybowicze

1038 Existenci dalších hostinců na Jaktaři dokládají pouze ojedinělé údaje. Uveďme některé: hostinec Vicherek je připomínán roku 1896 a restaurace Županič pak v letech 1934 a 1936. Pro tuto torzovitost zdrojů zařazujeme uvedené podniky pouze do poznámky.
1039 SOkA Opava, f. AO Jaktař, inv. č. 33 (Pamětní kniha obce Jaktaře, s. 6).
1040 Das gutgehende Gasthaus zum Kaiser von Oestereich, Deutsche Wehr, 15. 12. 1908, 287, s. 6.
1041 Gasthaus-Garden „Zum Kaiser von Oesterreich", Troppauer Zeitung, 30. 8. 1903, 197, s. 8.
1042 SOkA Opava, f. AO Jaktař, inv. č. 33 (Pamětní kniha obce Jaktaře, s. 69).
1043 Oznámení, Naše Slezsko, 25. 4. 1914, 17, s. 4.
1044 Naše Slezsko, 14. 2. 1920, 12, s. 4.

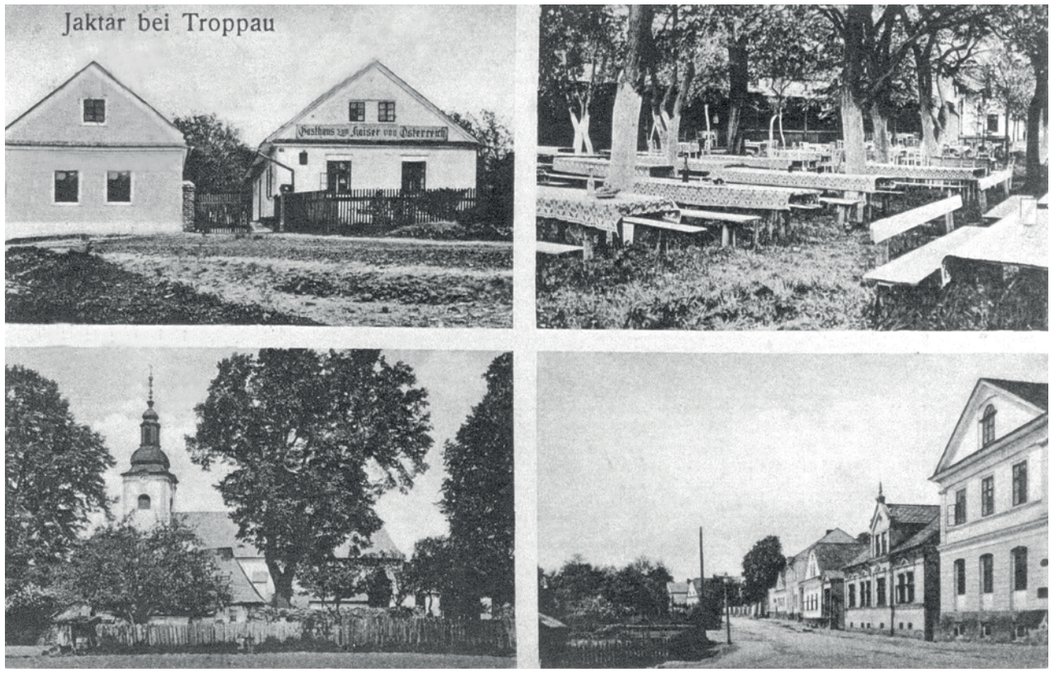
1878, 1890 Singer Salamon (M) | **1895** Singerův hostinec, Gast- und Einkehrhaus „An der Reichsstrasse" Singer Adolf | **1895** Gast- und Einkehrhaus, Pauk Alois | **1897** Rossmanith Alois | **1900–1938** Rossmanithův hostinec, Rossmanith Adolf (M, H) | **1939** Partsch Max | **1941, 1942, 1943, 1944** Partsch Max | **1944** Rossmanith Deutsches Heim, Jaktar | **1947** národní správa Krátkoruký Jan

Hostinec na konci Krnovské ulice u bývalé trolejbusové točny a současného kruhového objezdu slouží hostům od roku 1878 dodnes. Zpočátku měl být cílem nebo občerstvovací zastávkou opavských cyklistů, proto jméno U Cyklisty (*Zum Radfahrer*). Ti se tady mohli zastavit i na časté zabijačky. V případě nepříznivého počasí se zájemci mohli na vybrané zabijačkové hody dopravit zdarma pendlujícím automobilem od městské cihelny na Krnovské ulici.[1045] V září roku 1906, v době konání hospodářské výstavy v Jaktaři, se v Rossmanithově hostinci uskutečnil sjezd československého rolnictva a schůze českých živnostníků.[1046] Roku 1911 se zde konala i ustavující schůze českého sboru dobrovolných hasičů v Jaktaři.[1047] Hostinských se tu nevystřídalo mnoho, od roku 1900 do roku 1939 patřil podnik Josefu a následně Adolfu Rossmanithovým. V období druhé světové války vedl podnik Max Partsch. Hostinec, označovaný jako výletní, disponoval prostornou zahradou a velkým sálem, který sloužil také jako jídelna. Byly zde pořádány zábavy i myslivecké slavnosti. V roce 1945 byl sběrným táborem pro opavské Němce před jejich odsunem.[1048] Později se vyskytly nejasnosti s udělením národní správy, kterou měl vykonávat pěvecko-divadelní spolek Lumír v Opavě-Jaktaři. Národní správa byla via facti zavedena až roku 1947 a jejím výkonem byl pověřen hostinský Jan Krátkoruký.[1049]

Jaktař, Rossmanithův hostinec U Cyklisty, kolem roku 1910. Soukromý archiv Waltera Kosuba

1045 Rosmanith Jaktar, Deutsche Post, 16. 11. 1926, 169, s. 10.
1046 SOkA Opava, f. AO Jaktař, inv. č. 33 (Pamětní kniha obce Jaktaře, s. 81).
1047 Tamtéž, s. 96.
1048 KNAPÍKOVÁ, Jaromíra, Jaktařské hostince, Hláska. Zpravodaj statutárního města Opavy, 2004, 6-7, s. 17.
1049 ZA v Opavě, f. KS Opava, sign. A IV 253, kart. 98.

Jaktař, hostinec U Císaře rakouského (*Zum Kaiser von Österreich*), kolem roku 1910. ZA v Opavě, sbírka Wilfried Gesierich

Kateřinky — Katharein

Cukrovarní — Zuckerfabriksgasse

Cukrovarní 269a

1905 Felix Hawlitschek (H) | **1921, 1932** Kowaltschik Franz (H)

O kantýně fungující v bezprostřední blízkosti cukrovaru v Kateřinkách máme pouze ojedinělé doklady. První známý kantýnský Felix Hawlitschek (nar. 1855) byl od února roku 1905 oprávněn podávat jídla, nabízet pivo, víno a pálenku.[1050] Roku 1921 a 1932 je tento výčep spojen s osobou hostinského Franze Kowaltschika (též Kovalčíka),[1051] který byl již dříve zástupcem uvedeného Felixe Hawlitschka. Hostinský Kovalčík zahynul ve věku 61 let v červnu roku 1934 po pádu ze železničního mostu u cukrovaru.[1052] Podnik založil svou existenci na klientele z řad dělníků zaměstnaných v cukrovaru. Kateřinský cukrovar však v dubnu 1945 vyhořel a roku 1950 byla většina jeho objektů odstraněna.[1053]

Kateřinky, pohled na cukrovar, při němž byla zřízena dělnická kantýna, foto kolem roku 1930. ZA v Opavě, sbírka Rudolf Mader, HKGem Troppau, Bamberg

1050 SOkA Opava, f. OÚ Opava, inv. č. 52.
1051 LATKA, E., Adress- und Geschäftsbuch, c. d., s. 65.
1052 SOkA Opava, f. AM Kateřinky, inv. č. 6 (Pamětní kniha obce Kateřinky, s. 141).
1053 KRAVAR, Zdeněk – FRIDRICH, Pavel, Historie cukrovaru v Opavě-Vávrovicích, Opava 2013, s. 35.

Černá — Schwarze Gasse

Černá — 2 / 514

1906 Czedron Theresia (M), Czedron August (H) | **1907** Oslunek Franz a Marie (M, H) | **1908** Neděla František | **1908** Hynar František | **1909** Schmel Albert (M) | **1911** Klos Paul (H), Klos Heinrich | **1912** Niessner Bruno (H), Gebauer Alois | **1918** host. U Hýblů, Hübl Josef a Katharina (M) | **1919, 1920** Gasthaus zum Reichsadler, Hübel Josef | **1921, 1926** Kaffee-Haus Hübel Josef | **1927** Městská spořitelna na Královských Vinohradech | **1932** Městská spořitelna na Královských Vinohradech (M), Lacina Josef

K otevření nově postaveného hostince došlo v neděli 7. července 1906, koncertovala přitom smyčcová veteránská kapela. Prvním hostinským se stal August Czedron.[1054] Už tehdy nabízel hostům v lokále elektrický klavír.[1055] Další hostinský František Neděla v roce 1908 měl pro své hosty připraveno výtečné „Královské pivo a Havíře" z českého pivovaru v Ostravě.[1056] Již od října téhož roku nastoupil nový hostinský František Hynar. Ten značky dosavadního piva ponechal, ale navíc nabízel pro spolky zvláštní místnosti a hostům byl k dispozici nový kulečník.[1057] Po první světové válce nesl hostinec krátkodobě nový název U Hýblů.[1058] Od roku 1919 se opět vyskytoval původní název U Říšského orla. Dne 5. listopadu 1921 oznamuje kavárník Josef Hübel otevření kavárny, zároveň při zahájení zve na zabijačku a prvotřídní koncert. Roku 1929 se do objektu někdejšího hostince přestěhovala pobočka vinohradské spořitelny.[1059] Restaurace v podniku existovala nadále, vstup však nebyl z nároží, ale z boku objektu.

Kateřinky, Černá č. 2, hostinec U Říšského orla (*Zum Reichsadler*), kolem roku 1910. SOkA Opava, SOM Opava, kart. 144, manip. č. 11

1054 Gasthaus-Eröffnung, Deutsche Wehr, 6. 7. 1906, 152, s. 4.
1055 Tamtéž.
1056 „Svůj k svému", Hlas lidu slezského, 1. 5. 1908, 18, s. 6.
1057 Převzetí hostince, Opavský Týdeník, 17. 10. 1908, 39, s. 6.
1058 Grosses Sweinschlachten, Troppauer Zeitung, 27. 12. 1918, 11, s. 4.
1059 Okolnosti vzniku spořitelny v Kateřinkách přibližuje obecní kronika. Filiálka Městské spořitelny na Královských Vinohradech, která měla mj. financovat pozemkovou reformu, byla v Kateřinkách založena roku 1923. Nejprve fungovala v místnosti bývalé četnické stanice (č. 29), roku 1929 se tento ústav přesunul do vlastní budovy. – SOkA Opava, f. AM Kateřinky, inv. č. 6 (Pamětní kniha obce Kateřinky, s. 25).

1871 Brodiak Wenzel a Magdalena (M) | **1882** Brodiak Magdalena (M) | **1890, 1900, 1902** Zelta Magdalena (dříve Brodiak) (M, H) | **1905–1910** Sobotzik Anton, Sobotzik Hedwig (M) | **1919** Wedlich A. | **1921** Wedlichová Hedvika | **1930** Sobotzik | **1932** Wedlich Hedwig | **1941** Sobotzik Anton

Hostinec, ponejvíce v okolí známý jako „U Sobotíka", měl zařízenu rovněž zahradu, vhodnou pro venkovní zábavy. K těmto produkcím opakovaně zval dělnický vzdělávací spolek Bratrství z Kateřinek,[1060] který měl v hostinci svou spolkovou místnost. V roce 1934 oznámil hostinský inzerátem možnost pronájmu nově zřízené kuželny.[1061] K ukončení provozu hostince došlo v roce 1945. Později budova hostince stejně jako okolní zástavba musely ustoupit výstavbě sídliště. Vzpomínky na hostinec zachytil Richard Mlýnek, ten mimo jiné uvádí, že kuželna byla postavena na zahradě podél zdi. Ve chvíli, kdy nad zahradou přelétal Zeppelin, nadšený host vyskočil na stůl a zničil přitom gramofon i kolekci gramodesek. Vzniklou škodu pak musel uhradit.[1062]

Černá č. 26, restaurace U Sobotíka, kolem roku 1930. Soukromý archiv Františka Mlýnka

Černá — 31

1935, 1936, 1937, 1938 hostinec, Kilian Franz

Kiliánův hostinec náleží k těm podnikům, které jsou doloženy jen ojediněle v druhé polovině 30. let 20. století.

Hillova, Křížkovského — Oekonomenstraße, Freihubenstraße, též 1910 Bauernstraße

Hillova — 2 / 130

1878 Wallig Johann a Katarina (M) | **1890, 1900** Kremser Josef a Marie (M) | **1896** Kremser Katarina | **1912** Kremser Josef | **1913–1937** Klosův hostinec Na Kalusovci, Klos Antonín a Marie (M, H)

Ani další ze zaniklých kateřinských hostinců, tzv. Klosův hostinec Na Kalusovci, nepřežil rok 1945. Hostinský Klos v něm působil více než 20 let. Na místě bývalého hostince dnes stojí penzion pro důchodce.

1060 Dělnický vzdělávací spolek „Bratrství" v Kateřinkách, Hlas lidu slezského, 3. 7. 1908, 27, s. 5.
1061 Neu hergerichtete Kegelbahn, Neues Tagblatt, 21. 4. 1934, 50, s. 14.
1062 Podle ústního sdělení Richarda Mlýnka (důchodce, Malé Hoštice) dne 25. listopadu 2015.

Interiér hostince Na Kalusovci se štamgasty. Muž na vozíku je kronikář Matěj Valík, rok 1941. SOkA Opava, SOM Opava, kart. 143, manip. č. 42

Hillova — 15 / 264

1876, 1882, 1885, 1889, 1890, 1895, 1897, 1901 Kopetzky Vinzenz | **1904–1941** Kopetzky Emanuel | **1945** Krátkoruký Jan

Hostinec na dnešní Hillově ulici č. 15 nabízel svým hostům prostorný sál s jevištěm, který byl využíván jak pro divadelní představení, tak pro spolkové schůze.[1063] Hosté mohli využít také kuželkovou dráhu. Pravidelně v letních měsících se zde scházela např. německá kuželkářská společnost *Alle Neune*. Většina jejích činovníků pocházela z Opavy. Byli mezi nimi i dva hostinští – Anton Richter, který byl hostinským v *Kasinogarten*, a též Helena Rohowski, která na zimu všechny členy společenstva zvala k sobě do hostince *Alt Troppau* na Pekařské ulici, neboť kuželna na Wilhelmově výšině nebyla vytápěná. Vzpomínky na tento spolek zachytil Othmar Kower.[1064]

Kateřinky, Hillova, hostinec na Wilhelmově výšině (*Wilhelmshöhe*), kolem roku 1900. SOkA Opava, SOM Opava, kart. 144, manip. č. 11

1063 Mezi jinými např. schůze Politické a hospodářské jednoty v Opavě. – Opavský Týdenník, 23. 12. 1882, 51, s. 1.
1064 KOWER, Othmar, Die Tischgesellschaft „Alle Neune", Troppauer Heimat Chronik, Folge 54, Juli 1954, s. 102.

Hlučínská, Tyršova, Wilsonova, U Švédské kaple — Hultschiner Straße, též Reichstraße, Ratiborer-straße

Hlučínská — 2 / 39

1896, 1908, 1910 Gorus Anton st. a Maria | **1911–1945** Gorus Anton ml. | **1945** národní správa Hlaváček

Rodinný podnik hostinských Gorusů byl umístěn v budově celnice do Pruska na křižovatce ulic Hlučínské a Ratibořské. Od roku 1911 jej provozoval Antonín Gorus ml. (nar. 1889), jenž byl oprávněn podávat studené pokrmy, provozovat výčep piva, vína a pálenky, nabízet čaj, kávu, čokoládu a jiné teplé nápoje a občerstvení. V hostinci se mohly provozovat tzv. povolené hry.[1065] Není bez zajímavosti, že roku 1939 získal v konkurzním řízení hostinský Anton Gorus zakázku na zbourání starých kasáren císaře Františka Josefa v Opavě.[1066]

Mostní — Brückengasse, Priessnitzgasse

Mostní — 1 / 68

1923 Jačmenkův hostinec U Fojta, Jačmenka Jan (M, H) | **1924** Jačmenková Kateřina (M) | **1926, 1927** Gasthaus zum Vogt | **1930–1935** Novák Robert a Anna | **1934** Zum Vogt, hostinec U Fojta | **1935** Spořitelní a záloženský spolek v Kateřinkách (M) | **1941** Breier Rudolf a Vlasta (M, H)

Tento podnik na dnešní Mostní ulici patřil již na katastrální území Kateřinek. Byl znám jako hostinec U Fojta nebo jako hostinec Jačmenkův, později Novákův (Robert Nowak). Prvním doloženým hostinským byl Jan Jačmenka (nar. 1871).[1067] Během 20. a 30. let 20. století podnik zval na zabijačkové hody, oslavy Nového roku, inzeroval vynikající kuchyni, nápoje a prvotřídní pivo.[1068] V roce 1946 figuruje v opavském adresáři opět jako hostinec Novákův, tehdy se již jednalo o Ferdinanda Nováka.[1069] Současně došlo k přečíslování domů na Mostní ulici.

Na Pastvisku, Havlíčkova — An der Hutweide, Zedlitzgasse

Na Pastvisku — 22 / 172

1886 Steuer Josef a Rosalia (M) | **1887** Steuer Josef (M) | **1895** Gillig Walburga (M) | **1900** Steuer Johann (M) | **1904** Wicha Franz (M) | **1905** Erste Okocimer Bier-Halle in Katharein, Wicha Franz | **1907, 1908** Vícha František | **1909, 1910** Wicha Emilia (M, H) | **1912, 1919, 1921, 1924** Gold Johann (též Jan) (M, H) | **1927** Goldová Amálie | **1929** Uvírův hostinec, Uvira Richard a Štěpánka

V ulici Na Pastvisku byly nedaleko od sebe dva hostince, z nichž jeden nesl název Restaurace Jana Golda, Kateřinky. Tento podnik měl vchod z Pilšťské ulice, v roce 1905 zde čepovali okočimské pivo (z Polska). K 25. srpnu 1907 byla připrávována velká zahradní zábava Skupiny zedníků v Kateřinkách, které předcházel průvod od nedalekého hostince U Sobotíků na Černé ulici.[1070] O hostinci jakožto středisku dělnictva se píše v inzerátu i za pozdějšího hostinského Jana Golda.

1065 SOkA Opava, OÚ Opava, inv. č. 52.
1066 VALÍK, M., Německé Opavy sláva, c. d., s. 67.
1067 SOkA Opava, OÚ Opava, inv. č. 52.
1068 Restaurant „Zum Vogt", Deustche Post, 9. 2. 1932, 34, s. 7.
1069 MÁČEL, Z., Informační hospodářsko průmyslový, c. d., s. 164.
1070 Program, Hlas lidu slezského, Kateřinky, 30. 8. 1907, 19, s. 6.

Pekařská, Pilšťská, Kramářova

Bäckengasse, Hübelgasse, Piltscherstraße

Pekařská 85 / 358

1890 Nesnal Adalbert a Franziska (M) | **1905** Caféhaus, Nesnal Adalbert (C), Halfar Josef (H) | **1907** Nesnal Franziska | **1908, 1910** Zum fiedeln Bauer, Peringer Franz (M), Heinz Reinhold (H) | **1913** Hynar Franz (H) | **1921** Peringer Franz (M) | **1932** Peringerová Marie (M), Buček Rudolf (H) | **1934** Heyker Josef (H)

Podnik stával nedaleko hostince U Tyroláka. První známý hostinský Adalbert Nesnal (nar. 1855), který vedl podnik dlouhá léta, se později přestěhoval do Přerova. Za Franze Peringera byl tento lokál znám jako hostinec U Veselého sedláka (*Zum fidelen Bauer*). Koncese opravňovala zdejší hostinské podávat pivo, víno, teplé nápoje a pokrmy.[1071] Dochovala se jen velmi torzovitá propagace hostince, např. inzerát z roku 1934 uvádí, že hostinec měl k dispozici sál, zvláštní místnost (*Extrazimmer*) a verandu.[1072]

Kateřinky, Pekařská č. 85, hostinec U Veselého sedláka (*Zum fidelen Bauer*), kolem roku 1910. Soukromý archiv Rudolfa Dybowicze

Pekařská 98 / 415

1888, 1895, 1896, 1900 Kolofík František a Marie (M, H) | **1902** Kolofíková Marie (M) | **1905, 1906** Alker Josef a Johanna (M), U Tyroláka, Gebauer Josef (H) | **1910, 1921** Alker Josef a Jan (M) | **1926, 1927** Benš Arnošt | **1930, 1932** Alker Jan a Johanna (M), Gebauer Josef (H) | **1936** Králová Emilie | **1938** Grygarová Emilie | **1940, 1941** Alker Johanna (M), Rosmanith Robert (H), König Johann (H)

V roce 1888 oznámil hostinský Kolofík, že svou kuželnu bezplatně ponechá zájemcům jeden den v týdnu s tím, že výtěžek za celé léto bude věnován na výstavbu českého gymnázia v Opavě.[1073] Hostinec byl nabídnut k prodeji z volné ruky v květnu 1904, zakoupil jej hostinský Josef Alker.[1074] V roce 1906 měl nejlepší opavské pivo, půllitr za 16 haléřů, čtvrtku znamenitého vína za 24 haléřů, obsluhu řádnou a rychlou.[1075] V majetku Alkerů byl hostinec dlouhé roky, hostinští se ale střídali.

1071 SOkA Opava, f. OÚ Opava, inv. č. 56.
1072 Gasthaus-Uebernahme, Neues Tagblatt, 7. 7. 1934, 113, s. 10.
1073 Kuželkářům, Opavský Týdenník, 18. 4. 1888, 30, s. 2.
1074 Zájezdný hostinec, Opavský Týdenník, 14. 5. 1904, 38, s. 7.
1075 Josef Alker, Opavský Týdenník, 9. 6. 1906, 44, s. 5.

Pekařská 105 / 156

1836 Uvíra Šimon (M) | **1880** Ritschny Franz a Matilde | **1897, 1900** Ritschny Karl (M), Lamla Franziska (H) | **1910** Ritschny Karl (M), Ritschny Franz st. a Emilie | **1921** Ritschny Karl (M), Řičný František (H) | **1932** Ritschny Franz ml. a Elfrida

Rohový objekt na současné křižovatce ulic Pekařské a Rolnické byl dříve hostincem U Slunce. Pohostinství bylo situováno v jižní části budovy. V současnosti nelze blíže upřesnit, kdy byl provoz zahájen a ukončen. Po skončení druhé světové války byla budova konfiskována a později přešla do vlastnictví města Opavy. V současnosti je zde bytový dům.

Kateřinky, Pekařská č. 105, hostinec U Slunce (*Zur Sonne*), kolem roku 1915. Soukromý archiv Jana Olugoše

Ratibořská, Hlavní

Ratiborerstraße, Reichstraße

Ratibořská 5 / 227

1831 Jarosch Johann (M) | **1881, 1890, 1900** Jarosch Carl a Karolina (M) | **1904** Schmidt Anton (H) | **1905** Jarosch Carl (M) | **1906** Nedela Julius (H) | **1910** Gastwirtschaft zur Eiche, Jarosch Carl (M), Klos Heinrich (H) | **1921** cukrářství Procházka

Existence hostince U Dubu na Ratibořské ulici je doložena mezi lety 1886 až 1910 v budově, kde od roku 1894 sídlila kateřinská pošta.[1076] Jednalo se o zájezdní hostinec, který nabízel opavský Zlatovar, rakouská či uherská vína a dále vídeňskou kuchyni. Podnik měl zařízeny dvě restaurační místnosti, sklep, hostinskou zahradu a kuželnu. Otto Wenzelides označil tuto restauraci jako místo setkávání kateřinských Němců.[1077] Roku 1904 předal Jarosch svůj hostinec novému hostinskému. Následně se v krátkých odstupech v tomto podniku vystřídalo více hostinských, mj. Julius Nedela. Karl Jarosch pak vystupoval jako majitel nemovitosti. Od roku 1910 působil v hostinci U Dubu Heinrich Klos. Po roce 1911 hostinec zanikl. Budova bývalého hostince a pošty byla později zbořena při výstavbě sídliště.

1076 Gastwirtschaftsübernahme, Deutsche Wehr, 21. 5. 1910, 114, s. 10.
1077 Troppauer Zeitung, 12. 8. 1941, 221, s. 4.

Ratibořská 21 / 220

1872 Hotel zum Kaiser von Oesterreich, Strakoš Philip (M) | **1873** Strakoš (H) | **1876** zájezdní hostinec, Novák Leopold (M) | **1888, 1890** Kremer Franz a Katharina (M, H) | **1892** Kremer J. | **1900** Kremer Katharina (M) | **1896** Kolofik Franz | **1905** Jakubek Franz (M) | **1907, 1908** Jakubík Jan | **1910, 1911** Jakubek Franz (H) | **1914** Jakubková Marie | **1920, 1921** Nedělová Julie (M), Neděla Julius (H) | **1922** Nedělová Marie (M) | **1924** zájezdní hostinec U Republiky | **1927, 1932** Jakubek (též Jakubík) Alfred a Anna | **1934** Jakubková (též Wernerová) Anna (M) | **1941** Werner Paul

Spolu s dalším dnes už rovněž neexistujícím hostincem U Červeného anděla stál na rohu ulic Ratibořské a Rolnické. Dnes je na jeho místě restaurace Astron. Historie tohoto hostince sahá přinejmenším do roku 1855, kdy byl nabízen na prodej.[1078] V říjnu 1872 oznámil majitel hostince F. Strakoš otevření podniku po opravě, přičemž „tamtéž bude uspořádána ve velkém sálu společenská zábava, ku kteréž se tímto uctivé pozvání činí".[1079] V německojazyčné inzerci vystupuje podnik ve stejné době jako „Hotel U Císaře rakouského".[1080] Dne 23. března 1874 zde došlo k požáru, který zničil první patro.[1081] Opavským hasičům při zásahu scházel dostatek vody a likvidace ohně byla proto komplikovaná. Poněkud kuriózně přitom vychází zpráva, že ostatní obyvatelé Kateřinek během požáru seděli v hospodách a hráli v karty. Hostinský Kremer na Silvestra roku 1892 spáchal sebevraždu oběšením, přičemž tisk jako příčinu označil „zádumčivost".[1082] Podnik pak vedla Katahrina Kremer. K dalšímu požáru se škodou 800 K došlo v prosinci roku 1907. Oheň vznikl z nepozornosti ve stáji a poškodil také sousední udírnu.[1083] Po vzniku ČSR, nejpozději však od roku 1920, došlo i k přejmenování hostince na zájezdní hostinec U Republiky.[1084] Kapacity podniku přibližuje inzerce z roku 1922. Majitelka Nedělová nabízela hostům také jeden pokoj se dvěma postelemi za 3 koruny, oběd za 10 korun a večeře za 6 korun.[1085]

Kateřinky, roh Ratibořské a Rolnické ulice, zájezdní hostinec U Republiky, rok 1924. Soukromý archiv Jana Długoše

Ratibořská 28 / 16

1896, 1900 Gorus Jacob a Franziska, Stromský Rudolf a Anna | **1906** Jarosch Franz (M) | **1907, 1908** Holeš Jan | **1909** Vlašánek Albert (H) | **1910** Stromský Rudolf a Anna (H) | **1921, 1922** Kalužův hostinec, U Tankovací stanice, Kalusch Emil a Anna | **1926** Wawra (Wawrová) J. | **1932** Špáta Alois | **1945** národní správce Srubek Josef

1078 Troppauer Zeitung, 5. 6. 1855, 127, s. 4.
1079 Nově zřízený hostinec „u císaře Rakouského", Opavský Týdeník, 19. 10. 1872, 42, s. 340.
1080 Hotel zum Kaiser von Oesterreich, Troppauer Zeitung, 18. 10. 1872, 240, s. 4.
1081 Opavský Týdeník, 28. 3. 1874, 13, s. 103.
1082 Sebevraždy, Opavský Týdeník, 4. 1. 1893, 1, s. 3.
1083 Oheň, Opavský Týdeník, Opava, 7. 12. 1907, 97, s. 4.
1084 Kateřinský Hambalkář, 1920, s. 8 (příležitostný tisk uložený v ZA v Opavě, SbN 728).
1085 VAŠEK, A. – VENDL, V. K., Opava a okolí, c. d. s. 92.

Hostinec U Tankovací stanice vznikl na místě starého svobodného Sekulovského dvora, přestavěného v roce 1794 a zbouraného roku 1955.[1086] V roce 1906 byl majitelem hostince, který tvořily dvě hostinské místnosti, pokoje, kuchyň, spižírna, sklep, kuželna a restaurační zahrada, Franz Jarosch. Od roku 1908 nesl podnik název Holešův hostinec, později Vlašánkův. Pro hosty byla nachystána nejen kuchyně, dle inzerce výtečná, ale také likéry a opavský Zlatovar. Čtenáři měli k dispozici dělnické časopisy.[1087] Před domem stávala benzinová stanice, proto i název „U Tankovací stanice".

Ratibořská 30 / 274

1876 Kupka Andreas (M) | **1881** Olbrecht Karl a Marie (M) | **1898, 1900** Olbrecht Karoline, Willibald, Stefanie, Johann, Hermine, Franz a Marie (M) | **1907, 1908** Onderka Josef a Sofie (M) | **1910** Onderka Richard a Paula (M), Holeš Rudolf a Bertha (H) | **1919** Onderka Josef | **1921** Onderka Richard (M), Onderka Valentin (H) | **1924–1937** Onderka Valentin a Marie

Na konečné stanici pouliční dráhy stál Olbrechtův, později Onderkův hostinec (U Zeleného stromu). Skutečnost, že hostinec stával na zastávce tramvaje, majitel v inzerci také uváděl.[1088] Z propagace podniku se dochovaly ojediněle pozvánky na zabijačkové hody, přání všeho nejlepšího k Novému roku atp.[1089] Po roce 1898 byl hostinec rozdělen mezi sedm členů Olbrechtovy rodiny.

Ratibořská 47

1929 TJ Sokol (M) | **1932** Lipold Richard, Lipoldová Helena | **1933** Jonsztová Marie (H) | **1934** Novák Isidor (H) | **1935** Lipoldová Helena | **1936–1938** Lechner Vojtěch | **1940** Aufbaufond Vermögensverwaltung Gesellschaft, Deutsches Reich-Polizeiverwaltung (M)

V roce 1929 koupila tento dům od manželů Wittekových Tělocvičná jednota Sokol Kateřinky. Roku 1930 zde zřídila kino Kosmos (č. p. 277) a ve vedlejší budově s č. 47 hostinec.[1090] Budova hostince byla označena jako Bezručův sokolský domov. Prvními hostinskými byli manželé Richard a Helena Lipoldovi.[1091] Zpráva o drobných krádežích ze strany Bohumila Ferugy mimoděk připomněla, že Lipoldovi hostinec provozovali také roku 1934.[1092] V roce 1940 se stal majitelem *Aufbaufond Vermögensverwaltung Gesellschaft* a *Deutsches Reich-Polizeiverwaltung*. Teprve v roce 1948 je obnoveno vlastnictví TJ Sokol. Roku 1950 byl hostinec zrušen, v letech 1953–1956 patřil areál Závodní skupině ROH, provozovny číslo 1, národního podniku SPJP v Opavě, poté byl vlastníkem znovu a krátce TJ Sokol Kateřinky.[1093]

Kateřinky, Ratibořská č. 47, restaurace v Bezručově sokolském domovu, kolem roku 1930. Soukromý archiv Františka Šenka

1086 MÜLLER, Karel – ŠOPÁK, Pavel, Zmizelá Opava, Praha – Litomyšl 2010, s. 24.
1087 Do Opavy, Kateřinek a okolí, Hlas lidu slezského, 23. 7. 1909, 30, s. 5.
1088 Deutsche Post, 12. 12. 1919, 352, s. 6.
1089 Zum Jahreswechsel, Troppauer Zeitung, 1. 1. 1908, 1, s. 8.
1090 Informace o udělení koncese je připomínána také v obecní kronice. – SOkA Opava, f. AM Kateřinek, inv. č. 6 (Pamětní kniha obce Kateřinek, s. 85).
1091 LATKA, E., Adress- und Geschäftsbuch, c. d., s. 77.
1092 Der diebische Gasthausbesucher, Neues Tagblatt, 12. 10. 1934, 196, s. 6.
1093 ONDERKA, Arnošt, Hostince v Kateřinkách, Opava 2016, nepublikováno.

1843 Frank Franz (M) | **1847** Gast- und Einkehrhaus | **1853** Frank Franz (M) | **1854** Pawlitschek Jakob (M) | **1857, 1866** Zum König von Preußen | **1877** Frank Leopold | **1887, 1890** Pawlitschek Jakob a Franziska (M) | **1891** Alker Josef a Pauline | **1893, 1900, 1905** Pawlitschek Jakob | **1906, 1907, 1908** Czedron Eduard a Anna | **1910, 1911** Czedron Eduard a Anna (H), Czedron Adolf (H) | **1913** Hudeček J. (H) | **1921** Czedron Anna (M) | **1922, 1924, 1925, 1926, 1927, 1929, 1932, 1937** Gasthaus, Gastwirtschaft Czedron Adolf | **1931–1934** Plachtzik Reinhard | **1941** Czedron Adolf | **1946** U Vávrů, U Pflegrů, národní správce Vávrová Karla

Kronikář Erasmus Kreuzinger zaznamenal, že v hostinci U Krále pruského byl pěkný a velký taneční sál, *Kredenzzimmer*[1094] a kuželník.[1095] První majitel Frank měl hned po postavení budovy problém se získáním licence, protože magistrát považoval dosavadní dva hostince v Kateřinkách za dostačující. Literatura připomíná, že vzniku nového hostince bránili opavští hostinští, současně Frankovi komplikovala živnost i obec Opava, která s odkazem na mílové právo nutila hostinského odebírat pivo z opavského pivovaru a lihoviny od některého z opavských výrobců.[1096] Název U Krále pruského byl zvolen pro blízkost pruské hranice a symbolicky jako možnost prvního občerstvení pruských cestujících. V pozdější době probíhaly v sále, tehdy už Czedronova hostince, též boxerské zápasy. Roku 1847 byl nově postavený zájezdní hostinec vybaven v 1. poschodí elegantním sálem a 3 menšími místnostmi, v přízemí pak velkým výčepem, obývacím pokojem (*Wohnzimmer*), prostornou kuchyní s velkou spižírnou, dvěma sklepy a stájí pro 20 koní.[1097] Hostinec však vyhořel a roku 1853 byl vystavěn nový.[1098] Jeho první provozní Franz Frank zemřel roku 1856. Oznámení z roku 1854 dokládá nabídku přepravy z Dolního náměstí v Opavě do tohoto hostince a zpět pro účastníky bálu.[1099] Výtěžek z plesu ve výši 22 zlatých byl předán Chudinskému fondu a rozdělen mezi 334 osob.[1100] U Pruského krále se konaly také další dobročinné podniky se vstupným, u nichž byl výtěžek určen na podporu potřebných, např. pro oběti požáru Kateřinek roku 1863.[1101] Další oznámení a inzeráty dokumentují společenský život v hostinci – od besed Spolku čtenářů a zpěváků v Kateřinkách přes plesy, taneční zábavy a věnečky, divadelní i pašijová představení až po pozvání na zabijačky. V malém sále tohoto hostince se konala česká ochotnická představení, zejména frašky a obrazy ze života, která byla hojně navštěvována.[1102]

Kateřinky, Ratibořská č. 109, U Krále pruského, kolem roku 1910. Soukromý archiv Rudolfa Dybowicze

1094 Kredenzzimmer odpovídá dnešnímu označení salonek. – KRAVAR, Zdeněk, Hostinec U Pruského krále, Hláska. Zpravodaj statutárního města Opavy, 2015, 12, s. 17.
1095 KREUZINGER, E., Chronik der alten, c. d., s. 206.
1096 VALÍK, Matěj, Z historie Kateřinek. Svobodná republika, 15. 11. 1922, 86, s. 2.
1097 Gasthaus-Verpachtung, Kaiserliche-Königliche schlesische Troppauer Zeitung, 3. 9. 1847, 71, s. 849.
1098 SOkA Opava, OÚ Opava, inv. č. 753, kart. 58.
1099 Troppauer Telegraph, 20. 2. 1854, 51, s. 211.
1100 Troppauer Telegraph, 10. 3. 1854, 68, s. 275.
1101 Domácí zprávy, Opavský besedník, 19. 9. 1863, 26, s. 206.
1102 HANIČÁK, O. – HANIČÁKOVÁ, M. – ŠÍL, J. (edd.), Jan a Miloš: Paměti, c. d., s. 63.

Sled inzertních zpráv doplňuje rubrika kriminalistiky: Filomena Pešková odcizila v prosinci 1888 svému tanečníkovi zlatý prsten s diamanty za 60 zlatých.[1103] V září roku 1890 se zde konala hostina navazující na svěcení praporu Jízdní tělocvičné jednoty „Přemysl".[1104] Jednalo se tehdy o zajištění náhradních prostor pro tuto událost, která se měla původně konat v hostinci U Tří kohoutů. Nabídka hostince k prodeji z roku 1905 přibližuje uspořádání celého komplexu. Kromě rozsáhlé šenkovny zde byly dva obytné pokoje s kuchyní pro hostinského, velký sál se dvěma vedlejšími místnostmi a šatnou a dále dva byty v 1. poschodí. V přízemí byl obchod se smíšeným zbožím a zařízení pro řeznickou živnost s obydlím. Ve dvoře se nacházela kuželna, dva byty a nadto stolařská a natěračská dílna. Ještě roku 1922 hostinec nabízel dva pokoje pro hosty s nabídkou celodenní penze za 30 Kč. Pokoje byly k dispozici jeden jednolůžkový a jeden dvoulůžkový.[1105]

Kateřinky, Ratibořská č. 109, U Krále pruského, kolem roku 1910. Soukromý archiv Rudolfa Dybowicze

1895 Beck Johann a Antonia | **1900, 1902** Mazur Josef | **1903, 1910** Mazur Karolina (M, H) | **1920, 1927, 1930** Mazur Jan | **1930** Řehůlka Josef a Marie (M)

Informace o tomto hostinci jsou velmi střídmé. Zažily se jeho zlidovělé názvy „Oslunkův hostinec" nebo „Mazurův hostinec".[1106] Počátkem 20. století se uvádí adresa podniku také na *Klingebeutelstrasse*. Inzerce z roku 1920 podnik charakterizuje jako útulný.[1107]

1103 Krádež, Opavský Týdenník, 1. 12. 1888, 94, s. 5.
1104 KŘENOVSKÁ, Věra, Z počátků opavského Sokola 1884–1914, Vlastivědné listy Slezska a Severní Moravy, 2004, 30, 1, s. 3.
1105 VAŠEK, A. – VENDL, V. K., Opava a okolí, c. d., s. 92.
1106 Tamtéž.
1107 Kateřinský Hambalkář, 1920, s. 7 (příležitostný tisk uložený v ZA v Opavě, SbN 728).

Rolnická 2 / 120

1853, 1859, 1860 Gasthaus zum Roten (též Rothen) Engel, Skrobanek Ignaz | **1879** Haider Karel | **1884** Matyáš K. | **1888** Uvíra Josef (M) | **1889, 1890** Kolofík Josef (H) | **1891** Brossmann Anton (H) | **1883, 1891** Uvíra Josef (M), Kolofik Franz (H), Brossmann Anton | **1896** Kremser Josef a Kateřina, Uvíra Josef (M) | **1900–1921** Uvírova restaurace | **1924** Mazurová Karolína | **1926** Šebesta Karel (H) | **1932** Gebauer Valentin (H), Krátkoruký Jan | **1935** Hanácký pivovar Olomouc

Historie hostince U Červeného anděla začíná roku 1853. Toho roku byl tento hostinec vybudován na místě staré krčmy (též panský hostinec) zničené požárem.[1108] V květnu 1859 zval hostinský Ignaz Skrobanek k pravidelné hudbě každý čtvrtek, s výjimkou deštivých dnů, a upozorňoval na pohodlnější vchod do zahrady z Kostelní uličky. Nabízel vychlazené pivo – díky nově postavenému sklepu s ledem.[1109] O hostinci se zmiňoval také kronikář Kreuzinger. Uváděl, že U Červeného anděla je taneční sál a pivní zahrada s kuželnou.[1110] V srpnu 1883 byl hostinec vybaven českým vývěsním štítem, což dle slov dopisovatele Opavského Týdenníku nebylo u restaurací v Kateřinkách pravidlem, třebaže se jednalo o českou obec.[1111] Za hostinského Matyáše bylo na čepu pivo z České Třebové. Ve stinné zahradě byla pro návštěvníky připravena kuželna. V roce 1922 měl hostinec v nabídce i jednopostelový pokoj za 5 Kč, celodenní penze byla za 30 Kč.[1112] Dne 25. října 1925 zde došlo k založení kateřinského Sokola, předsedou byl jmenován lékař Vladimír Víteček.[1113] Za nájemce Karla Šebesty, roku 1926, byl v hostinci zaveden klavír. Na čepu bylo ostravské pivo a nápojový lístek zahrnoval také hanácké likéry a sodovky českých firem. Majitelé hostince inzerovali podnik jako „Středisko českého živlu“.[1114] V červenci roku 1931 koupila obec Kateřinky tento hostinec za 309 000 Kč, objekt byl převzat k 1. listopadu téhož roku.[1115] V říjnu 1934 podali zástupci lidové strany stížnost proti prodloužení nájmu obecního hostince hostinskému Benšovi a obecní hostinec tak byl od 1. dubna 1935 pronajat za 8 000 Kč ročně Hanáckému pivovaru v Olomouci.[1116] Podnik představoval jedno z center společenského života Kateřinek. Nicméně válkou silně poškozená budova se opravy nedočkala a jako mnoho dalších byl i tento hostinec na rohu ulic Kostelní, Rolnická a Ratibořská zbourán. Od té doby je na jeho místě zeleň.

Rolnická č. 2, hostinec U Červeného anděla, kolem roku 1930. SOkA Opava, SOM Opava, kart. 143, manip. č. 42

1108 VALÍK, M., Z historie Kateřinek, c. d., s. 2.
1109 Im Gasthaus-Garten zu „Rothen Engel“ in Kathrein, Troppauer Zeitung, 24. 5. 1859, 118, nepaginováno.
1110 KREUZINGER, E., Chronik der alten, c. d., s. 206.
1111 Nový český nápis, Opavský Týdenník, 11. 8. 1883, 38, s. 2.
1112 VAŠEK, A. – VENDL, V. K., Opava a okolí, c. d., s. 92.
1113 KNAPÍKOVÁ, Jaromíra, Kateřinský hostinec U Červeného anděla, Hláska. Zpravodaj statutárního města Opavy, 2014, 1, 1, s. 17.
1114 Pamětní spis vydaný na oslavu 35letého jubilea založení Sboru dobrovolných hasičů českých v Kateřinkách u Opavy, Opava 1926, nepaginováno.
1115 SOkA Opava, AM Kateřinky, inv. č. 6 (Pamětní kniha obce Kateřinek, s. 91).
1116 Tamtéž, s. 149.

Rolnická č. 2, hostinec U Červeného anděla, zahradní restaurace, kolem roku 1905. Soukromý archiv Františka Šenka

Rolnická 62 / 151

1893, 1900 Alker Franz a Pauline (M) | **1909, 1910** Alker Thomas (M), Gellny Johann a Emilie (H) | **1921, 1922** Alker Tomáš (M, H), Alkerová Marie | **1925** Piech Ladislav | **1928, 1932** Fiala Vilém (H), Kamler Viktor a Marie (M) | **1932** Heinrich Karel a Františka (M) | **1941** Heinrich Ludwig (M) | **1946** U Menšíka, Zelená lípa, národní správce Chalupa Boh., Menšík J.

V roce 1922 byl hostinec U Lípy nově přestavěn, přibyl taneční sál. Hostinský Tomáš Alker jej otevíral v sobotu 14. října 1922 zabijačkou a koncertem s kabaretem.[1117] Hostinec U Zelené lípy, resp. U Menšíka, slouží svým hostům dodnes.

Rolnická č. 62, hostinec Thomase Alkera v Kateřinkách, kolem roku 1910. Soukromý archiv Václava Poledníka

Rolnická 720

1925 Alker Tomáš | **1932** Alkerová Kristina | **1934–1945** Alkerova výletní restaurace

Na místě dnešní příjezdové komunikace k restauraci u Stříbrného jezera (parcelní číslo 720), na kraji Městských sadů, vznikla kolem roku 1925 restaurace. Jejím prvním provozovatelem byl Tomáš Alker (nar. 1883), který získal oprávnění k výčepu sodové vody, piva, vína a jemných likérů.[1118] Zprávy v tisku Alkerovu restauraci připomínají ještě v závěru 30. let, většinou v kontextu lokalizace jakožto obecně známého místa.[1119]

1117 Naše Slezsko, 14. 10. 1922, 81, s. 4.
1118 SOkA Opava, f. OÚ Opava, inv. č. 52.
1119 Neues Tagblatt, 12. 7. 1938, 161, s. 4.

K Y L E Š O V I C E

Kylešovice 6

1827 Polomský Florian | **1862** Polomský Jan | **1879** Polomská Františka | **1885, 1889, 1890, 1897** Kubíček Jan (též Johann) (M, H) | **1900** Kubíček Jan (M), Kunz Karel (H) | **1901–1928** David František (též Franz) (M, H) | **1929** Žalud Jan | **1932, 1933** David František, Prouza Karel (H)

Po nákupu hostince od Františky Polomské v dubnu 1889 oznámil hostinský Kubíček česky i německy v inzerátech, že „zahrada hostince jest pěkná, prostorná a s pěknou vyhlídkou do okolí" a že „čepuje jen dobré vyleželé pivo opavské, pročež prosí o hojnou návštěvu".[1120] Hostinský David později zařadil další pivo – ostravského „Havíře". Po okupaci roku 1938 se v Kylešovicích stal terčem útoků mj. hostinský František David, jenž nakonec roku 1939 spáchal sebevraždu.[1121] Navzdory nápadné podobnosti se nejednalo o stejnojmenného bratra Joži Davida, poslance Národního shromáždění.

Kylešovice, Hlavní č. 6, Davidův hostinec, kolem roku 1915. Soukromý archiv Rudolfa Dybowicze

1120 Troppauer Zeitung, 28. 4. 1889, 98, s. 7.
1121 VALÍK, M., Německé Opavy sláva, c. d., s. 82.

1736 Kožaný Martin (M) | **1882** Kožaný František, Chýl Antonín | **1883** Chýl Adolf | **1888** Klapetek Karel | **1890, 1896, 1900** Klapetek Karel (M, H) | **1909, 1910** Hostinec Klapetek, Klapetková Tekla (H), Heida Cyril a Filomena | **1916** Tomšík Metoděj a Pavla | **1917, 1921** Klapetková Tekla (M), Tomšík Metoděj (H) | **1924** „U Tomšíků" | **1932** Tomšík Metoděj, později kino Beseda, pak zbouráno

Hostinec na tomto místě existoval již v 15. století a fungoval, patrně s přestávkami, až do svého konce ve 30. letech 20. století.[1122] Roku 1774 měl tento objekt právo výčepu piva a kořalky. Zatímco v jiných hostincích zvali hosty převážně na vepřové hody, v Klapetkově hostinci se pořádaly rovněž hody králičí. Roku 1908 byly spojeny i s výstavkou králičích výrobků. Vstupné činilo 22 haléřů s národním kolkem a čistý výnos byl určen pro chudé děti.

Kylešovice, Hlavní č. 15, Klapetkův hostinec a hostinská zahrada, kolem roku 1905. Soukromý archiv Waltera Kosuba

Kylešovice, Hlavní č. 15, Tomšíkův hostinec, kolem roku 1910. Soukromý archiv Waltera Kosuba

1122 GUDRICH, R., Kronika, díl II., c. d., s. 46.

1886, 1890 Smija Jakub (M, H) | **1895, 1896, 1900** Smija Jan (též Johann) (M), Smija Jakub (H) | **1905** Fryč Karel | **1910, 1916, 1921** Smija Jan (M), Slanina Karel a Barbora (H) | **1921** Smijová Žofie (M), Slanina Karel (H) | **1932** Hostinec Na dole, Slanina Karel

Za hostinského Fryče se v tomto hostinci čepovalo výtečné Královské pivo z ostravského Českého akciového pivovaru. V inzerátech hostinský mj. uváděl: „... by mně od sousedů, tak i všech ostatních plná důvěra byla věnována." Později zde byl dlouhou dobu hostinským Karel Slanina. S jeho nástupem je spojena změna názvu lokálu na Slaninův hostinec, resp. Na Dole.

Kylešovice, Hlavní č. 42, restaurace Karla Slaniny, kolem roku 1930. Soukromý archiv Rudolfa Dybowicze

Kylešovice 95 / 400

1588 Smědý Jura | **1789** Pechník[1123] | **1889, 1890, 1891, 1896** Pechnik Franz (M), Matlášek Josef (H) | **1900** Pechník František (M), Laube Václav (H) | **1904** Pechník František (M), Jureček Leo (H) | **1907** Pechníkův hostinec, Böhm Jindřich, Konečný Alois | **1908, 1910, 1913, 1919** Pechník František (M), Böhm Jindřich (H), Böhmův hostinec | **1921** Pechník Fr. ml. (M), Jureček Leo (H) | **1932** Jureček Leo (M), Konečný Alois (H)

Hostinec je připomínán již koncem 18. století. Při jeho pronájmu v červnu 1906 tehdejší majitel František Pechník uvedl, že „v něm jest sál v prvním patře, šenkovna dolů a pět vedlejších místností". One 1. května roku 1943 byl zřízen u hostinského Pechníka, v Kylešovicích č. 75, vojenský zajatecký tábor.[1124]

1123 Rudolf Gudrich připomíná převod hostince na rod Pechníků v roce 1789. – GUDRICH, R., Kronika, díl II., c. d., s. 47.
1124 VALÍK, M., Německé Opavy sláva, c. d., s. 141.

1866 U Šimůnků, Dlúhý Šimon | **1881** Dlúhá Kateřina, Antonie, Aloisie | **1884, 1890, 1900** Vajnar Josef (M, H) | **1896** hostinec Vajnarův | **1900** Vajnar Josef (M, H), Vícha Josef (H) | **1904** Böhm Jindřich (též Heinrich) (H) | **1914** Vícha Josef (H) | **1921** Vajnar Josef (M), Vícha Josef (H) | **1932, 1933** Thuma Karel (M), Lamich Josef

Hostinský Jindřich Böhm převzal v roce 1904 na několik let jak Vajnarův hostinec, tak později v roce 1907 hostinec na Hlavní ul. 77, známý jako Böhmův hostinec.[1125] V roce 1914 otevřel Josef Vícha restaurační zahradu s verandou a kuželnou. Nabízel vynikající teplá i studená jídla a opavský Zlatovar.

Kylešovice č. 177, Víchův hostinec a hostinská zahrada, kolem roku 1910. Soukromý archiv Rudolfa Dybowicze

Kylešovice 641 / 16[1126]

1934, 1935 Kunert V. ml. | **1936, 1937** Café, Kaffeehaus Gilschwitz, Restaurant Palysa, Lokal der Gilschwitzer Deutschen

Inzeráty dokládající existenci tohoto podniku jsme zaznamenali pouze v letech 1934–1938. Vyskytovaly se mezi nimi pozvánky k sobotním a svátečním návštěvám zahradní tančírny na jazzový orchestr. Začátek těchto společenských akcí byl zpravidla v 16 hodin a konec v 1 hodinu po půlnoci.[1127] Podnik nesl název *Café Gilschwitz*, *Kaffeehaus* nebo *Restaurant Palyza* a stál v blízkosti vlakové zastávky. Roku 1934 zde byl zařízen taneční parket. V roce 1937 zval restauratér na klobásové hody, zabijačku nebo Silvestrovský večer. V roce 1938 pozvánky a oznámení v tisku končí. Nelze ale předpokládat, že by došlo k uzavření podniku z politických důvodů. Restaurant byl v inzerci označován jako „*Lokal der Gilschwitzer Deutschen*" – lokál kylešovických Němců. Roku 1938 se zde konala setkání místní skupiny SdP Kylešovice.[1128]

1125 Převzetí Hostince, Opavský Týdeník, 2. 7. 1904, 51, s. 8.
1126 Číslo domu nebylo možné z dobových podkladů zjistit, v současnosti jej lze lokalizovat jako 641/16.
1127 Little Jazz Orchester vom Café Gilschwitz, Deutsche Wehr, 31. 8. 1934, 160, s. 8.
1128 Ortsgruppe der SdP Gilschwitz, Neues Tagblatt, 19. 5. 1938, 117, s. 6.

1901 Freudenberg Johann

V pramenech je tento podnik uváděn jako kantýna pro dělníky Hruškovy cihelny. Jediným dosud známým provozním byl Johann Freudenberg, který získal oprávnění podávat zde pokrmy a nabízet pivo, víno a další nápoje. Koncese k provozu živnosti byla Freudenbergovi udělena v říjnu roku 1901. Nelze ale vyloučit, že kantýna s jiným kantýnským zde byla již dříve.[1129]

Kylešovice 267, 28 / 100

1770 Waller Šimon (H) | **1836, 1842** Kantor Anselm (H)

K udělení výčepního práva v Panském mlýně došlo již roku 1754, podobně jako v případě mlýna Prachovníku koncese později zanikla.[1130] Od ledna 1836 měli na Panském mlýně koncesi na výčep piva a kořalky a současně právo pálit lihové nápoje. Anselm Kantor i v dalších letech projevil úsilí o nákup a prodej alkoholu, jak to dokládá jednání s radou města roku 1842.[1131] Panský mlýn a jeho okolí představovaly koncem 19. století cíl výletů mnoha spolků, mezi nimi Opavské besedy,[1132] Sokola a Hospodářské besedy.[1133] Výčep v závěru 19. století není tiskem připomínán. V lednu roku 1909 přes zásah kylešovských hasičů značně utrpěly požárem dvě stodoly Panského mlýna.[1134] Ironií osudu byl právě tento mlýn místem jejich prvního cvičení.[1135]

Kylešovice 1 / 99

1880 Bilík (H)

Mlýn na Prachovníku byl nadán výčepním právem roku 1754, koncese však později zanikla.[1136] Roku 1860 měl mlýn Prachovník kromě pily a přádelny opět výčepní právo.[1137] Vedle toho byla ve mlýně také palírna.[1138] V přízemní budově u cesty provozoval v 80. letech 19. století výčep hostinský Bilík z Kylešovic.[1139] Roku 1890 však byl mlýn zrušen a objekt byl přestavěn na papírnu.[1140] Nepochybně to byl konec také pro tamní výčep.

1129 SOkA Opava, f. OÚ Opava, inv. č. 56.
1130 GUDRICH, R., Kronika, díl II., c. d., s. 47.
1131 GUDRICH, R., Kronika, díl I., c. d., s. 97–98.
1132 Z Opavské besedy, Opavský Týdenník, 25. 5. 1889, 41, s. 2.
1133 Z Kylešovic, Opavský Týdenník, 1. 9. 1888, 68, s. 1.
1134 Oheň, Opavský Týdenník, 2. 2. 1909, 10, s. 3.
1135 První cvičení, Opavský Týdenník, 6. 8. 1884, 61, s. 2.
1136 GUDRICH, R., Kronika, díl II., c. d., s. 47.
1137 GUDRICH, R., Kronika, díl I., c. d., s. 108.
1138 SOLNICKÝ, Pavel, Vodní mlýny na Moravě a ve Slezsku. Bílovecko, Bruntálsko, Hlučínsko, Krnovsko, Novojičínsko, Odersko-Fulnecko, Opavsko a Vítkovsko, I. díl, Praha 2007, s. 147.
1139 GUDRICH, R., Kronika, díl II., c. d., s. 47.
1140 SOLNICKÝ, P., Vodní mlýny, c. d., s.147.

1888 Rzehulka Anton (H) | **1896, 1900, 1905** (M, H) Řehulková Anna | **1908** Schlofer Josef (H) | **1910, 1921, 1925** Schlofer Josef a Aloisia (M, H) | **1927–1938** Šlofer Josef

Hranečník (též *Grenzmühle*) získal svůj název podle polohy při někdejší německo-rakouské hranici. Mlýn současně stával na pomezí obcí Kylešovic a Komárova a setkáváme se tak s jeho lokalizací u obou obcí, častěji je uváděn jako komárovský. Sčítání lidu z roku 1921 však zařazuje mlýn na katastr obce Kylešovice.[1141] Mlýn byl vybudován rodem Řehulků na přelomu 18. a 19. století. Literatura připomíná – stejně jako u ostatních mlýnů v této oblasti – výčepní právo.[1142] K prvním známým provozovatelům mlýnské restaurace patří hostinský Anton Rzehulka, který v červenci 1888 onemocněl neštovicemi a v srpnu téhož roku zemřel.[1143] Podnik poté vedla Anna Řehulková a následně rod Schloferů. Hranečník platil již v 80. letech 19. století za oblíbené výletní místo Opavanů.[1144] Pořádaly se zde slavnosti s hojnou účastí návštěvníků, jako byla např. v květnu 1891 velká Májová slavnost s účastí veteránské kapely, s programem pro děti, tanečním parketem a s hlavní atrakcí – vzletem tří velkých vzdušných balónů.[1145] Konala se zde také setkání hasičů z Komárova (*Sommerfest*).[1146]

Kylešovice, nyní Komárov, Hranečník *(Grenzmühle),* před rokem 1905. Soukromý archiv Jana Kosuba

1141 SOkA Opava, f. Okresní úřad Opava I, inv. č. 1505, kart. 1618.
1142 GUDRICH, R., Kronika, díl I., c. d., s. 115.
1143 Der Grenzmüller †, Troppauer Zeitung, 3. 8. 1888, 178, s. 5.
1144 Blattern in der Grenzmühle, Troppauer Zeitung, 28. 7. 1888, 173, s. 4.
1145 Troppauer Zeitung, 26. 5. 1891, 118, s. 7.
1146 Troppauer Zeitung, 7. 8. 1895, 110, s. 5.

Seznam pramenů a literatury

ZA v Opavě

Fond Krajský soud Opava (KS Opava)
Fond Zemská komise pro úpravu práv propinačních ve Slezsku, Opava (ZKPP Opava)
Fond Revisní a účetní kancelář Opava (RUK Opava)
Fond Obchodní a živnostenská komora Opava (OŽK Opava)

SOkA Opava

Fond Archiv obce Jaktař (AO Jaktař)
Fond Archiv města Kateřinky (AM Kateřinky)
Fond Archiv města Opava (AMO)
Fond Ústřední národní výbor Opava (ÚNV Opava)
Fond Okresní úřad Opava (OÚ Opava)

Tištěné prameny

Adressbuch der Stadt Troppau 1938 / Adresář města Opavy 1938, Troppau 1938.

Export-Adressbuch für das Kronland Schlesien, Troppau 1897.

GASTA, 1. Schlesische Gastgewerbe-Ausstellung, Opava 1930 (soubor výstřižků).

GASTL, Johann Georg, Schematismus für das Markgrafthum Mähren und Herzogthum Schlesien auf das Jahr 1823, Brünn 1823.

Die Gemeinde-Verwaltung der österr.-schlesischen Landeshauptstadt Troppau in den Jahren 1879–1883, Troppau 1885.

GROCH, Eduard, Neuestes Adressen-Buch für die k. k. schles. Landeshauptstadt Troppau und deren Vorstädte, Troppau 1864.

GRÜNER, Georg, Die Gemeinde-Verwaltung der Landeshauptstadt Troppau in den Jahren 1896 bis einschließlich 1905, Troppau: Bürgermeisteramt Troppau 1911.

GRÜNER, Gregor – PUCHNER, Ferdinand, Die Gemeinde-Verwaltung der Landeshauptstadt Troppau in den Jahren 1884 bis einschließlich 1895, Troppau 1902.

HENTSCHEL, Josef, Handels-Adressbuch der k. k. Bezirkhauptmannschaft Troppau mit den Gerichtsbezirken: Königsberg, Odrau, Troppau, Wagstadt und Wigstadtl nebst völlständigem Wohnungs-Anzeiger von Troppau, Troppau 1896.

CHYTIL, Alois, Chytilův úplný adresář Moravy a Slezska, Sv. 1, část 2, Slezsko, Praha 1925.

KRÄMER, Otto, Vollständiges Adress-, Geschäfts- und Personal-Handbuch der Landeshauptstadt Troppau 1905, Troppau 1905.

KRÄMER, Otto, Vollständiges Adreß-, Geschäfts- u. Personal-Handbuch der Landeshauptstadt Troppau, Troppau 1911.

LATKA, Emil, Adress- und Geschäftsbuch von Troppau sowie von Katharein (Kateřinky) Gilschwitz (Kylešovice) u. Jaktar (Jaktař) 1932, Troppau 1932.

LEHNART, Adolf, Katalog živnostenských výstav a tržnic ve Svinově, v Bohumíně, ve Frýdku, v Orlové a v Opavě 1922, Opava 1922.

LUKAS, Josef, Adress-und Geschäftshandbuch der Landeshauptstadt Troppau 1924, Opava 1924.

MÁČEL, Zdeněk, Informační hospodářsko průmyslový adresář statutárního města Opavy a okresu, Opava 1946.

MEXINER, Alois, Vierzig Jahre im Dienste der Nächstenliebe. Gedenkblätter aus der Geschichte der Troppauer freiwilligen Feuerwehr, Troppau 1902.

MOOSE, Rudolf, Adresář Republiky československé pro průmysl, živnosti, obchod a zemědělství, Praha 1934.

RIEDEL, August, Adress-Buch der Schlesischen Landeshauptstadt Troppau für 1863, Troppau 1863.

Troppauer Adressbuch (kol. 1860).

VAŠEK, Adolf – VENDL, Václav Karel, Opava a okolí. Vlastivědný a statistický průvodce, Opava 1922.

VETTER, Arthur, Allgemeiner Wohnungs- Anzeiger nebst Handels- und Gewerbe- Adreßbuch für die Landeshauptstadt Troppau sammt Colonie Karlsau, Troppau 1888.

VETTER, Arthur, Allgemeiner Wohnungs-Anzeiger nebst Handels- und Gewerbe- Adreßbuch für die Landeshauptstadt Troppau sammt Colonie Karlsau 1891, Troppau 1891.

Periodický tisk

Bezkydy Jeseníky (1930, 1935)
Hlas lidu Slezského (1907–1909)
Kaiserliche-königliche schlesische Troppauer Zeitung (1816–1848)
Troppauer Zeitung (1853–1918)
Troppauer Telegraph (1853–1857)
Deutsche Post (1918–1945)
Deutsche Wehr (1910–1914)
Freie Schlesische Presse (1908–1916)
Naše Slezsko (1914–1937)
Neues Tagblatt für Schlesien und Nordmähren (1934–1938)
Opavan (1920–1923)
Opavský Týdeník (1870–1912)
Svobodná republika (1922)
Sudeten Rundschau (1924–1928)

Nepublikované práce

ONDERKA, Arnošt, Hostince v Kateřinkách, Opava 2016, nepublikováno.

Literatura

BERNER, Alfred, Ein Troppauer Bierkünstler. „Pilsner"-Titze, Sperrgasse 12 / Erinnerungen von Alfred Berner, Troppauer Heimat Chronik, Folge 252, Feber 1971, s. 29–32.

BERNER, Alfred, Unsere Schwarze Gasse, Troppauer Heimat Chronik, Folge 99, April 1958, s. 71–73.

BERNER, Alfred, Von Troppauern, die jedes Kind gekannt hat, Troppauer Heimat Chronik, Folge 18, Juli 1951, s. 7–8.

BLOUDEK, František – GROUŠL, Antonín – MICHEK, Josef, Živnostenský řád ze dne 20. prosince 1859, č. 227 ř. z., s předpisy jej doplňujícími a pozměňujícími, s předpisy souvisejícími, judikaturou nejvyššího správního soudu a nejvyššího soudu, výnosy ústředních úřadů a posudky obchodních a živnostenských komor, Praha 1948.

BOROVCOVÁ, Alena, Kulturní dědictví Severní dráhy císaře Ferdinanda, Ostrava 2012.

BUHL, Paul, Troppau von A bis Z, München 1973.

BUHL, Paul, Hotel „Krone" wird demoliert, Troppauer Heimat Chronik, Folge 332, September 1977, s. 199.

DANĚK, Radoslav, Ostravské pivovarnictví v éře kapitalismu, Ostrava 2014.

DANĚK, Radoslav, Výčep piva a hostinská živnost na Ostravsku v proměnách 19. století, in: Ostrava: příspěvky k dějinám a současnosti Ostravy a Ostravska, Ostrava 2011, s. 11–41.

FICEK, Viktor, K Leninovu pobytu v Opavě, in: Slezský sborník, 1948, roč. 46, č. 6, s. 340–341.

GAWRECKI, Dan, Opava v roce 1848, in: Opava: Sborník k dějinám města, Opava 1998, s. 77–91.

GAWRECKI, Dan, Volný čas v Opavě v 19. století, in: Opava. Sborník k dějinám města 6, Opava 2008, s. 11–16.

GEBAUER, Josef – ŠRÁMEK, Pavel, Náměstí a ulice města Opavy, historický místopis, Opava 1990.

GEBAUER, Josef, Opavský primátor Jan Josef Kašpar Schössler, in: Vlastivědné listy Slezska a Severní Moravy, 1997, roč. 23, č. 2, s. 18–21.

GEBAUER, Josef, Z historie pivovarnictví v Opavě, in: Vlastivědné listy Slezska a Severní Moravy, 1996, roč. 22, č. 2, s. 9–13.

GUDRICH, Rudolf, Kronika obce Kylešovic, díl I., Opava 1932.

GUDRICH, Rudolf, Kronika obce Kylešovic, díl II., Opava 1932.

HÁJKOVÁ, Eva, Přírodovědecký spolek v Opavě, in: Vlastivědné listy Slezska a Severní Moravy, 2011, roč. 37, č. 1, s. 18–20.

HANIČÁK, Ondřej – HANIČÁKOVÁ, Markéta – ŠÍL, Jiří (edd.), Jan a Miloš: Paměti dvou generací opavské rodiny Čeledových, Opava 2022.

HAZUCHOVÁ, Karolína, K historii nejstarších opavských kaváren, in: Vlastivědné listy Slezska a Severní Moravy, 2014, roč. 40, č. 2, s. 19–21.

HAZUCHOVÁ, Karolína, Opavské kavárny do roku 1918. Bakalářská práce. Opava: Filozoficko-přírodovědecká fakulta, Ústav historických věd, Slezská univerzita v Opavě, 2014.

HLAVAČKA, Milan, Cestování v éře dostavníku, Praha 1996.

HLÁVKOVÁ, Milada, Fiakristé a provoz v ulicích města Opavy na přelomu 19. a 20. století, in: Vlastivědné listy Slezska a Severní Moravy, 2002, roč. 28, č. 2, s. 9–11.

KANIOVÁ, Petra – HALÁTEK, Dalibor – ROSOVÁ, Romana – STRAKOŠ, Martin, Průvodce architekturou Opavy, Opava 2011.

KAPINUS, Hilde, Troppau 1918 bis 1938 während der Ersten Tsechoslowakischen Republik, Troppauer Heimat Chronik, Folge 766, November 2013, s. 262–264.

KLADIWA, Pavel – POKLUDOVÁ, Andrea – KAFKOVÁ, Renata, Lesk a bída obecních samospráv Moravy a Slezska 1850–1914, díl II/1. Muži z radnice, Ostrava 2008.

KNAPÍKOVÁ, Jaromíra, Jaktařské hostince, Hláska. Zpravodaj statutárního města Opavy, 2014, č. 6–7, s. 17.

KNAPÍKOVÁ, Jaromíra, Kaffee Habsburg alias American Bar, Hláska. Zpravodaj statutárního města Opavy, 2014, č. 3, s. 17.

KNAPÍKOVÁ, Jaromíra, Kateřinský hostinec U Červeného Anděla, Hláska. Zpravodaj statutárního města Opavy, 2014, č. 1, s. 17.

KNAPÍKOVÁ, Jaromíra, Kavárna Hotel U Černého orla, Hláska. Zpravodaj statutárního města Opavy, 2014, č. 2, s. 17.

KNAPÍKOVÁ, Jaromíra, Kavárna Orient, Hláska. Zpravodaj statutárního města Opavy, 2013, č. 1, s. 17.

KNAPÍKOVÁ, Jaromíra, Kavárna Niedermeyer, Hláska. Zpravodaj statutárního města Opavy, 2013, č. 12, s. 17.

KNAPÍKOVÁ, Jaromíra, Nad šálkem kávy. Příběhy opavských kaváren 1789–1989, Opava 2018.

KORBELÁŘOVÁ, Irena, Opavská restauratérka Therese Adam(ová) a její „slezská kuchyně" na sklonku 19. století, in: Acta historica Universitatis Silesianae Opaviensis, sv. 13, 2020, s. 35–59.

KORBELÁŘOVÁ, Irena, Opavské pivovarnictví do založení měšťanského pivovaru, in: ŠVÁBENICKÝ, František (ed.), Opavský pivovar, Opava 2015, s. 9–35.

KORBELÁŘOVÁ, Irena, Produkce piva ve městech opavského knížectví ve 2. polovině 17. a v 1. polovině 18. století, in: Slezský sborník = Acta Silesiaca, 1998, roč. 96, č. 4, s. 241–249.

KÖWER, Othmar, Die Tischgesellschaft „Alle Neune", Troppauer Heimat Chronik, Folge 54, Juli 1954, s. 102.

KRAVAR, Zdeněk – FRIDRICH, Pavel, Historie cukrovaru v Opavě-Vávrovicích, Opava 2013.

KRAVAR, Zdeněk, Hostinec U Pruského krále, Hláska. Zpravodaj statutárního města Opavy, 2015, č. 12.

KRAVAR, Zdeněk, Opavský pivovar 1825–1945, in: ŠVÁBENICKÝ, František (ed.), Opavský pivovar, Opava 2015, s. 36–73.

KRAVAR, Zdeněk, Pivnice U Zlatého zajíce, Hláska. Zpravodaj statutárního města Opavy, 2013, č. 11, s. 17.

KRAVAR, Zdeněk, Restaurace U Zlatého kříže, Hláska. Zpravodaj statutárního města Opavy, 2015, č. 7–8, s. 17.

KREUZINGER, Erasmus, Chronik der alten und neuern Zeit Troppau's oder Troppau und seine Merkwürdigkeiten, Troppau 1862.

KŘENOVSKÁ, Věra, Z historie výstavby Tyršova sokolského stadionu v Opavě (1923–1926), in: Vlastivědné listy Slezska a Severní Moravy, 2006, roč. 32, č. 2, s. 21–25.

KŘENOVSKÁ, Věra, Z počátků opavského Sokola 1884–1914, in: Vlastivědné listy Slezska a Severní Moravy, 2004, roč. 30, č. 1, s. 2–6.

KUNTSCHER, Adolf, „Alle Neune!" / Rückblick von Adolf Kuntscher, Troppauer Heimat Chronik, Folge 242, März 1970, s. 64–67.

KUNTSCHER, Adolf, Erlebt, erlauscht und unvergessen / Von Adolf Kuntscher, Troppauer Heimat Chronik, Folge 243, April 1970, s. 85–87.

KUNTSCHER, Adolf, Rückblick von Adolf Kuntscher, Troppauer Heimat Chronik, Folge 241, Feber 1970, s. 34–37.

LASSMANN, Kurt August, Das Café Hansl – ein Stück bester Troppauer Tradition, Folge 19, August 1951, s. 6–7.

LIKOVSKÝ, Zbyněk, Držitelé, provozovatelé a vedoucí pivovarů Českých zemí 1869–1989, Praha 2010.

LECKEL, Alois, Unser Stadtpark I, Troppauer Heimat Chronik, Folge 19, August 1951, s. 5–6.

MÁLKOVÁ, Květoslava, Vývoj živnostenské otázky v rakouském Slezsku 1859–1914, Bruntál 2010.

MANDL, Vladimír, Právovárečná měšťanstva v Čechách, Praha 1933.

MATEJKO-PETERKA, Ilona – HANIČÁK, Ondřej – JANÁK, Martin, Spolkový život ve Slezsku: spolky ve světle dochovaných památek, Opava 2016.

MÜLLER, Karel – ŠOPÁK, Pavel, Zmizelá Opava, Praha – Litomyšl 2010.

MYŠKA, Milan, Opavan z roku 1898 o Opavě roku 2000, in: Vlastivědné listy Slezska a Severní Moravy, 2013, roč. 39, č. 1, s. 1–4.

MYŠKA, Milan, Opava v době založení muzea. Katalog výstavy k 175. výročí založení Slezského muzea v Opavě 1814–1989, Opava 1989.

MYŠKA, Milan, Techniker-Verein in Troppau / Spolek techniků v Opavě, Časopis Slezského zemského muzea, série B, 2015, roč. 64, s. 101–120.

ORLÍK, Josef, Z historie opavských parků, in: Časopis Slezského zemského muzea, série B, 1974, roč. 23, s. 25–35.

PALÁK, Milan, Návštěvy císaře Františka Josefa I. v Ostravě a Opavě a jejich ohlas v českém tisku, in: Vlastivědné listy Slezska a Severní Moravy, 1995, roč. 21, č. 2, s. 18–21.

PELC, Martin, Mít kam patřit, in: PELC, Martin – ŠOPÁK, Pavel – ŠÚSTKOVÁ, Hana, Opava – Vídeň. Měšťanská kultura 19. století mezi periferií a centrem, Opava 2011, s. 51–80.

PELC, Martin, Olivier markýz de Bacquehem, in: PELC, Martin (ed.), Slezští zemští prezidenti 1849–1928, Opava 2022, s. 73–80.

PELC, Martin, Opavský nevěstinec Port Arthur, in: Vlastivědné listy Slezska a Severní Moravy, 2015, roč. 41, č. 1, s. 19–21.

PELC, Martin, Recesistické spolky Šlarafie: herní prvek v kultuře 19. století, in: Historické fikce a mystifikace v české kultuře 19. století. Sborník příspěvků z 33. ročníku sympozia k problematice 19. století, Plzeň 21.–23. února 2013, Praha 2014, s. 248–257.

PELC, Martin, Spolky a společnost v Opavě před rokem 1867, Časopis Slezského zemského muzea, série B, 2010, roč. 59, s. 199–215.

PELC, Martin, Struktury opavského sportu 1850–1938, Opava 2009.

PELC, Martin, Utváření novodobého obrazu města Opavy ve druhé polovině 19. a první polovině 20. století, in: FERENCOVÁ, Michaela – NOSKOVÁ, Jana a kolektiv, Paměť města. Obraz města, veřejné komemorace a historické zlomy v 19.–21. století, Brno – Bratislava 2009, s. 43–66.

PIRUSCHKA, Leopold, Die Troppauer Judengasse, Troppauer Heimat Chronik, Folge 110, März 1959, s. 58–59.

POKLUDOVÁ, Andrea, Obecní rada Opavy 1850–1912. Komunální samospráva zemského hlavního města a její reprezentanti, Opava 2007.

POLIŠENSKÝ, Josef, Opavský kongres roku 1820 a evropská politika let 1820–1822, Ostrava 1962.

PRASEK, Vincenc, Půlstoletí kulturních našich snah pro Slezsko, Opava 1931.

RATAJ, Michael, Německá žurnalistika a opavští Němci v ČSR, Dolní Životice 2016.

RYSEK, František, Těm, kteří jsou přáteli zdraví a osvěžení, in: Zpravodaj výstavy v Opavě od 6./VIII. – 21./VIII. 1927, 1927, č. 6.

SEDLÁČEK, Jaromír, Zákaz čepovati cizí pivo v právovárečných domech. Příspěvek k theorii právnických osob, Brno 1930.

SCHNEIDER, Jan, Obecní tajemník. Spolehlivý rádce v potřebách obecních, Praha 1886.

SCHWEROFEGER, Josef, Troppauer Erinnerungen, Opava 1922.

SIEBER, Gustav, Vom Pikkolo zum Chef. 33 Jahre im Café Niedermeyer / Erinnerungen von Gustav Sieber, Troppauer Heimat Chronik, Folge 266, März 1972, s. 65–67.

SOLNICKÝ, Pavel, Vodní mlýny na Moravě a ve Slezsku. Bílovecko, Bruntálsko, Hlučínsko, Krnovsko, Novojičínsko, Odersko-Fulnecko, Opavsko a Vítkovsko, I. díl, Praha 2007.

SOSNA, Martin, K činnosti katolické tělovýchovné a vzdělávací organizace Československý Orel v Opavě a okolí do roku 1948, in: Opava. Sborník k dějinám města / Opava, Matice slezská 7, 2010, s. 22–29.

SOSNA, Martin, Z historie českého čtenářského spolku v Opavě, in: Vlastivědné listy Slezska a Severní Moravy, 2016, roč. 42, č. 2, s. 4–12.

STAREC, Milan, Technika a technologie opavského pivovaru 1824–1945, in: ŠVÁBENICKÝ, František (ed.), Opavský pivovar, Opava, 2015, s. 124–145.

ŠOPÁK, Pavel, Architekt a stavební podnikatel Josef Hruschka, in: Vlastivědné listy Slezska a Severní Moravy, 2015, roč. 41, č. 1, s. 12–14.

ŠOPÁK, Pavel, Eduard Labitzky v Opavě, in: Vlastivědné listy Slezska a Severní Moravy, 1997, roč. 23, č. 1, s. 29–33.

ŠOPÁK, Pavel, Klasicistní architektura Opavy let 1780–1850, Opava 2003.

ŠOPÁK, Pavel, Kultura–Politika–Společnost (Počátky mužského pěveckého spolku v Opavě 1847–1856), Časopis Slezského zemského muzea, série B, 2013, roč. 62, s. 25–36.

ŠOPÁK, Pavel, Tvořit město. Opava a Moravská Ostrava 1850–1950: architektura a urbanismus, Opava 2017.

ŠOPÁK, Pavel, Téma paměti: Josef Maria Olbrich v Opavě, in: Sborník Národního památkového ústavu v Ostravě, Ostrava 2009, s. 14–23.

ŠVÁBENICKÝ, František – KRAVAR, Zdeněk, Opava v rámci říšské župy Sudety, in: ŠVÁBENICKÝ, František (ed.), Troppau 1945. Opava v roce nula, Opava 2017, s. 7–27.

TESAŘ, Petr, Hermann svobodný pán von Pillersdorff, in: PELC, Martin (ed.), Slezští zemští prezidenti 1849–1928, Opava 2022, s. 53–58.

VALÍK, Matěj, Německé Opavy sláva a pád (1938–1945), GILAROVÁ, Lucie – KNAPÍK, Jiří – ŠOPÁK, Pavel (eds.), Opava 2016.

VRÁNA, Filip, Právovárečná měšťanstva – část 2: Zákaz čepovat cizí pivo a další právní problémy, Kvasný průmysl, 2018, roč. 64, č. 2, s. 88.

VYBÍRAL, Jindřich Leopold, Bauer. Heretik moderní architektury, Praha 2015.

WAGNER, Giselheid, Vom Oppastrand ins Frankenland, Licht und Dunkel im Leben des Apothekers Rudolf Feike aus Troppau (1907–1976), Höchberg 2006.

WENZELIDES, Otto, Der Dreihahnen-Saal, Troppauer Heimat Chronik, Folge 772, Mai 2014, s. 99–101.

WENZELIDES, Otto, Troppauer Merkwürdigkeiten, Troppauer Heimat Chronik, Folge 82, November 1956, s. 203–204.

WENZELIDES, Otto, Troppauer Plauderei, in: MADER, Rudolf (ed.), Unsere Troppau, Bamberg 1950, s. 95–99.

ZUKAL, Josef, Beiträge zur Häuser und Bürgerchronik des Oberringes von Troppau, Troppau 1898.

ZUKAL, Josef, Beiträge zur Häuser und Bürgerchronik der Stadt Troppau, Zeitschrift für Geschichte und Kulturgeschichte Schlesiens, 1921, Jg. 16, , s. 83–120.

Jmenný rejstřík

Adam Josef, s. 31, 38
Adam Therese, s. 31
Adam Vincenz, s. 102, 149
Albrecht Eduard, s. 160
Albrecht Marie, s. 62, 63
Albrecht Thomas, s. 63
Alker Eduard, s. 25
Alker Ernst, s. 38, 44
Alker Franz, s. 195
Alker Jan, s. 188
Alker Johanna, s. 188
Alker Josef, s. 188, 192
Alker Pauline, s. 192, 195
Alker Thomas (též Alker Tomáš), s. 162, 195
Alkerová Kristina, s. 195
Alkerová Marie, s. 195
Anderka J., s. 94
Anderla Adolf, s. 73, 136, 138
Anderla Amalie, s. 86
Anders Anton, s. 54, 136, 160
Anders Josef, s. 47, 48
Anders Stefan, s. 52
Andrissek Johann, s. 34
Angelmi Anton, s. 141
Anker Klement (též Klemens), s. 27
Anton Franz, s. 39
Aranyi Dora, s. 130
Arbter Alfred, s. 49, 82
Arco Carl, Graf, s. 62
Argauer Franz, s. 36
Argauer Thekla, s. 36
Assmann Richard, s. 113
Auer Karl, s. 51, 123
Aust Hubert, s. 122
Bacca Andreas, s. 141
Bacchi Marie, s. 21
Baier Andreas, s. 32
Baier Johann, s. 55
Baier Josefa, s. 32
Baitek Caspar (též Baltek Kaspar), s. 121
Balek Anton, s. 55, 141
Baller Leopold, s. 82
Bannert Gustav, s. 148
Bannert Johann, s. 148
Barocka Johann, s. 129
Baron Maria, s. 75
Baron Peter, s. 75
Bartel August, s. 173
Bartusek Josef, s. 160
Bauer Emilie, s. 29
Bauer Franz (též František), s. 29, 35
Bauer Leopold, s. 142
Bauer Vinzenz, s. 25, 126
Bauer Walter, s. 29
Baumgartl Franz, s. 133
Baumgartner Elisabeth, s. 70
Bavorská Gisela, s. 94
Bayer (též Beier) Alois, s. 32, 74, 143
Bayer Alois jr., s. 74
Bayer Andreas, s. 166
Bayer Anna, s. 32
Bayer Johann, s. 121
Bayer Joseph, s. 32
Beck Antonia, s. 193
Beck Engelbert, s. 136
Beck Johann (též Hans), s. 79, 193
Bednařík Miloslav, s. 164
Bedřich August II., s. 32
Běhounek František, 132
Beier (též Baier, Bayer) Karl, s. 163
Beier Alois, s. 23, 74, 133
Beier Anna, s. 23, 163
Beier Carl, s. 34, 49, 91, 150
Beier Simon, s. 29
Beinhauer Joseph, s. 44
Beinhauer Josepha, s. 44
Beneš Arnošt, s. 188, 194
Berger Josefine, s. 151
Berl Raimund, s. 123
Berner Alfred, s. 54
Berner (roz. Kreuz) Lidia, s. 54
Bernt Adolf, s. 57, 141, 163
Bernt Antonie, s. 57
Bernt Hermann, s. 57, 76, 77, 141
Bernt Josef, s. 83
Beschel Franz, s. 141
Besuch Heinrich, s. 48
Beyer Antonia, s. 51
Beyer Ferdinand, s. 52
Beyer Hermann, s. 63
Beyer Wilibald, s. 51
Bezruč Petr, s. 125, 128
Biela Franz, s. 77
Bierleitgeb Josef, s. 38, 110
Bílá Emilie, s. 150
Bilík, s. 201
Biller Jan, s. 77
Bischoff M., s. 67
Biskup Alois, s. 154
Biskup Johann, s. 141
Bittner Alois, s. 70
Bittner Anton, s. 65, 70
Bittó Gábor, s. 67
Blahut Leopold, s. 74
Blasch Karl, s. 52
Blaschke Franziska, s. 70
Blaschke Johann Friedrich, s. 32
Blažej Lukas, s. 116
Blum Julius, s. 34
Blum Karl, s. 149
Bobretzky Johann, s. 91
Bockshorn (též Boxhorn), s. 133
Bockshorn Antonia, s. 168
Bockshorn Eduard, s. 84
Bockshorn Salomon, s. 84
Boger Aloisie, s. 63
Boger Antonia, s. 63
Böhm Andreas, s. 84, 168
Böhm Antonia, s. 168
Böhm Berta, s. 24
Böhm Franz, s. 22, 24, 51, 123
Böhm Franziska, s. 123
Böhm Friedrich, s. 63, 163, 168
Böhm Fritz, s. 63
Böhm Jindřich, s. 199
Böhm Julius, s. 123
Böhm Mathias, s. 35, 36
Bochenek Theresia, s. 110
Bölkel Franz, s. 48
Böse Hermann, s. 62
Brachtel Anton, s. 103
Brandtner Josef, s. 68
Brauchbar M., s. 110
Braun, Carl F., s. 146
Brehm Alfred Edmund, s. 130
Breier Albert, s. 83
Breier Rudolf, s. 187
Breier Vlasta, s. 187
Breitbart Siegmund, s. 132
Breitschedl Wilhelm, s. 133
Brendel, s. 51
Brettschneider Antonín, s. 157
Brigula, s. 66
Briksie, s. 54
Briksie Cecilia, s. 54
Brodiak Magdalena, s. 185
Brodiak Wenzel, s. 185
Bronner Paul, s. 133
Brossmann Anton, s. 173, 175, 194
Brossmann Ferdinand, s. 68
Brückner Johann, s. 75
Brückner Josef, s. 75
Brückner Viktor, s. 32
Bubenek Anton, s. 25
Bubenik, s. 60
Bubenik Eugen, s. 98
Bubenik Franz, s. 60, 98
Bubenik Hildegard, s. 98
Bubenik Max, s. 98
Buček Rudolf, s. 188
Bultos Alfons, s. 152
Bumballa Anna, s. 67
Bumballa Franz, s. 67
Bumballa Josef, s. 67
Bumballa Josef ml., s. 67
Burda Jan, s. 51
Bureš Jaroslav, s. 152
Bürklen Emil, s. 22, 36
Bürklen Juliane, s. 22
Busch Wilhelm, s. 60
Butschek Rudolf, s. 83
Cattaneo (též Cattanio) Angelo, s. 63, 83, 123, 137, 173
Cattaneo Anton, s. 47
Cattaneo Johanna, s. 47
Cattaneo Karl, s. 47
Cattaneo Ludowita, s. 47
Cattaneo Marianne, s. 63
Cattaneo Marie, s. 83, 173
Constantin (též Konstantin) Anton, s. 32
Constantin Theresia, s. 32
Cukr Václav, s. 126
Czedron Adolf, s. 192
Czedron Anna, s. 192
Czedron August, s. 184
Czedron Eduard, s. 192
Czedron Ferdinand, s. 73
Czedron Theresia, s. 184
Czech Alfred, s. 52
Czech Karl, s. 130
Czech Maria, s. 130
Czech Raimund, s. 82, 130
Czeicke Theodor, s. 177
Czeike Anton, s. 44
Czeike Benedikt, s. 94
Czermin Karl, s. 97, 163
Čanderle Augustin, s. 121
Dambeck (též Dambek) Johann, s. 34, 94
Danton Johanna, s. 62, 63
Danzmann Marie, s. 21
Danzmann Eduard, s. 21, 110
Dauertl Rudolf, s. 23
David Ferdinand, s. 147, 179
David František (též Franz), s. 197
Dedek (též Dembek) Anton, s. 39, 89
Dedek Ignatz, s. 39
Demel Anton, s. 55
Demel Carl, s. 55
Demel Josef, s. 52, 66
Demel Paul, s. 55
Denk Stefan, s. 94
Deutsch Erwin, s. 121
Deutsch Ignaz, s. 121
Deutsch J., s. 103
Deutsch Karl, s. 94
Dietrich Amalie, s. 101
Dittrich August (též Augustin), s. 37
Dittrich Augustin, s. 67
Dittrich Eduard, s. 164
Dittrich Julie, s. 101
Diwisch Johann, s. 116
Dlúhá Aloisie, s. 200
Dlúhá Antonie, s. 200
Dlúhá Kateřina, s. 200
Dluhosch Adolf, s. 82
Dluhosch Marie, s. 82
Dluhy Eduard, s. 123
Dlúhý Šimon, s. 200
Dobich Vinzenz, s. 163
Dobrotivý I. Ferdinand, s. 55
Dohnal Jan, s. 150
Dombek Johann, s. 116
Dostal Josef, s. 52
Dostal Maria, s. 52
Driszkovich (též Dreschowitz) Josef, s. 68
Drostek Joseph, s. 129
Duban Katharina, s. 168
Dubowy Franz, s. 57
Duda Paul, s. 49
Duschek Magdalena, s. 167
Duschneé Josef, s. 51, 105, 130, 163
Dvořák Josef, s. 49
Ebner Amalia, s. 89
Ehrenhaft Adolf, s. 162
Ehrenhaft Heinrich, s. 162, 164

Ehrenhaft Paula, s. 162, 169
Eichler Josef, s. 25, 52, 166
Eisenbeis Heinrich, s. 139
Eisenbeis Max, s. 65
Eisner Josef, s. 79
Eisner Julie, s. 79
Eisner Sigmund, s. 79
Elzer Konrad, s. 31
Emmi Franz, s. 55
Engelbert Rudolf, s. 71
Engelbrecher, s. 171
Englisch Josef, s. 57
Eppich Johann, s. 27
Etscher Franz, s. 97
Evžen Rakouský, s. 112
Fabian Antonie, s. 62
Faigl Ignaz, s. 130
Fajkus Jan, s. 54
Falkowski Julius, s. 39, 40
Falkowski Maxim, s. 39
Feik Johann (též Jan), s. 163, 168
Feik Karoline, s. 163
Feike Rudolf, s. 116
Feitzinger Eduard, s. 63
Feitzinger J., s. 150
Felke Samuel, s. 97
Felkel Emil, s. 136
Fiala Vilém, s. 195
Fialkowicz Cyprián, s. 32
Fiedler Karel, s. 172
Fiedor Teodor, s. 175
Finger Theresia, s. 75
Firganek Franz, s. 76
Firganek Marie, s. 58, 76, 121
Firm Adam, s. 83
Fischer Heinrich, s. 55
Fischer Irma, s. 121
Fischer Maria, s. 55
Fissl Antonín, s. 129
Fitzke Anton, s. 40
Fleischer Florian, s. 151
Fleischer Marie, s. 151
Fleischmann Anton, s. 66
Fleischmann Karl, s. 58
Flögel Florian, s. 21
Fluger Antonín, s. 163
Foltis Jakob, s. 55, 138
Förchner Joseph, s. 68
Forman Mathias, s. 89, 160
Förster Josefine, s. 170
Föst J., s. 67
Fournier Magdalena, s. 170
Frank Anna, s. 105
Frank Franz, s. 192
Frank Hermann, s. 83
Frank Leopold, s. 192
František Josef I., s. 32, 89, 126, 130, 141, 150, 173
Franz Clara (též Klara), s. 89, 136
Franzl Erwin, s. 73
Frei Franz, s. 123
Frei Josef, s. 123
Frenzl Karl, s. 89
Freund Anna, s. 171
Freund Josef, s. 171
Freund Josef ml., s. 171
Freyová Elfrieda, s. 123
Friedrich Hans, s. 58
Friedrich Hugo, s. 57, 89
Fritsch Franz, s. 57
Fritz Franz, s. 136, 141, 173
Fritz Friedrich, s. 162
Fryč Karel, s. 199
Fuhrich Karl, s. 150
Füratsch Ernst, s. 25
Gaillard Louis, s. 45
Gajdzicová Emilie, s. 101
Gall Ferdinand, s. 75
Gallia Marie, s. 170
Gebauer Alois, s. 63, 184
Gebauer Antonie, s. 123
Gebauer Ferdinand, s. 149
Gebauer František, s. 134
Gebauer Josef, s. 123, 188
Gebauer Valentin, s. 73, 194
Geduldig Julius, s. 32
Geldner Alois, s. 45
Gellny Emilie, s. 195
Gellny Johann, s. 71, 195
Gelny Franziska, s. 71
Geppert Mathias, s. 61, 77
Geretzky A., s. 57
Gerstenberger Anna, s. 39
Gerstenberger Willi (též Wilhelm), s. 39, 173
Gessner Hubert, s. 91
Gieler Ferdinand, s. 143, 155
Gillig Walburga, s. 187
Glogar Josef, s. 164
Golasowski Johann, s. 116, 121
Gold Johann (též Jan), s. 187
Gold Josef (též Joseph), s. 35, 105, 157, 163
Gold Oskar, s. 65
Goldberger Anna, s. 121
Goldberger Ignaz, s. 121
Goldberger Ingeborg, s. 121
Goldberger Julius, s. 122
Goldberger Otto, s. 122
Goldová Amálie, s. 187
Gorciza (též Gorčicová) Anna, s. 160
Gorciza Anna, s. 142
Gorciza J., s. 142
Görlich Ferdinand, s. 60
Gorus Anton ml., s. 187
Gorus Anton st., s. 187
Gorus Franziska, s. 190
Gorus Jacob, s. 190
Gorus Maria, s. 187
Gořulová Jos., s. 83
Gotschke Ignaz, s. 163, 164
Gotschke Karl, s. 168
Gottlieber Emanuel, s. 98
Gottlieber Gisela, s. 98
Gottschalk Alois, s. 157
Gottwald Amand, s. 125
Gottwald Robert, s. 125
Grauer Josef, s. 79, 110
Gregořica Alois, s. 32
Grim Karel, s. 123
Grim Marie, s. 123
Grinninger Franz, s. 154
Gröger Alois, s. 81
Gröger Anna, s. 113
Gröger Ferdinand, s. 113
Gröger Johanna, s. 67, 170
Gröger Johann Anton, s. 116
Grohmann Johann, s. 68, 89
Gross Fany, s. 121
Gross Irma, s. 121
Gross Johann, s. 48, 125, 147
Gross Josef, s. 147
Gross Ludwig (též Ludvík), s. 65, 74
Gross Marie, s. 65, 73, 125
Gross Oswald, s. 73
Grötschel Johann, s. 22, 31, 97
Grötschel Maria, s. 22
Grubek Karl, s. 173
Gruss Irma, s. 123
Grygarová Emilie, s. 188
Günther Ludwig, s. 94
Günther Mathilde, s. 94
Güttler Karl, s. 152
Haas Johann (též Hanuš), s. 22, 57, 58, 82
Habel Johann, s. 23
Habl Karl, s. 54
Hackenberg A., s. 86
Hadwiger August, s. 58
Hadwiger Emilie, s. 58
Hadwiger Ferdinand, s. 39
Hadwiger Johanna, s. 39
Hadwiger Josefine, s. 89
Hadwiger Leopold, s. 32, 58
Hadwiger Leopold Vinzenz, s. 58
Hahn Josef, s. 75
Hahn Theresia, s. 75
Hahn Wenzel, s. 75
Haider Karel, s. 194
Halbgebauer (též Haalbbauer) Heinrich, s. 157
Halbgebauer Anton, s. 75
Halbgebauer Heinrich, s. 164
Halbgebauer Heinrich, s. 141
Halbgebauer Josefa, s. 141
Halfar Antonie, s. 62
Halfar Josef, s. 152, 164, 188
Haller Josef, s. 24
Haluska F., s. 27, 128
Hamburger Nathan, s. 150
Hampl (též Hampel) Václav, s. 179
Hamplová Aloisie, s. 179
Hanel Karl, s. 38
Hanisch Adalbert, s. 86, 94, 150
Hanisch Bruno, s. 74
Hanke František, s. 164
Hanke Franz, s. 77
Hanke Karl, s. 77
Hanke Karoline, s. 70
Hannel Maria (též Marie), s. 24, 111
Hannisch Franz, s. 61
Hansel Eduard, s. 25, 86, 91
Hansel Josef, s. 25, 38, 91
Hapal Josef, s. 71
Happak Josef, s. 157
Harich Franz, s. 66
Hartel Philipp, s. 134
Hartmann Anton, s. 73
Hartmann Arnold, s. 91
Hartmann Ferdinand, s. 116
Hartmann Johann, s. 172
Hartmann Johann, s. 57
Hartmann Josef, s. 173
Hartmann Josepha, s. 91
Harz Ernest, s. 57
Harz Werner, s. 57
Hauke Emil, s. 77
Hauke Richard, s. 179
Hausner Fritz, s. 55
Hausner Marie (též Mitzi), s. 55
Havlitzky (též Havlický) František, s. 105
Hawliczek Eduard, s. 136
Hawlik Antonia, s. 89
Hawlitzky Emerich, s. 84
Hawran Anton, s. 166
Heger Johann, s. 37
Heger Johann, s. 51
Heida Cyril, s. 198
Heida Filomena, s. 198
Heider Carl, s. 143
Heider Florian, s. 94
Heider Karel, s. 51, 141, 154
Heiker Anton, s. 97
Hein Gustav, s. 26
Hein Hermine, s. 26
Heindl Joseph, s. 110
Heinkel Augustin, s. 171
Heinrich Barbara, s. 105
Heinrich Ferdinand, s. 91, 98
Heinrich Františka, s. 195
Heinrich Ignaz, s. 105
Heinrich Josef, s. 158
Heinrich Karel, s. 195
Heinrich Ludwig, s. 195
Heinz Eduard, s. 48
Heinz Reinhold, s. 188
Heisig K., s. 94
Heissig Johann, s. 122
Hellebrand Amalie, s. 170
Hellebrand Fritz, s. 170
Hellebrand Heinrich, s. 170
Hellebrand Josef, s. 77
Hellebrand Siegfried, s. 170
Helmesberger Josef ml., s. 130
Hendel Agnes, s. 97
Hendl Adam, s. 171
Henke Johann, s. 34, 89, 157, 163
Herber (též Hörber) Franz, s. 75, 79
Herbst Marie, s. 125
Herbst Mathias, s. 125
Herbst Rudolf, s. 123
Hermann Julius, s. 82
Hermann Maria, s. 82
Hermann Marx, s. 143
Hermann Vinzenz, s. 160
Herrschmann Anna, s. 86
Herrschmann Jacob, s. 86

Herz Emanuel, s. 58
Herz Josefine, s. 58
Herzog Alois, s. 65
Herzog Josefine, s. 65
Hetwer Josef, s. 48
Heyker Josef, s. 188
Hickel Heinrich, s. 48, 51, 67
Hieke Paula, s. 62
Hieke Rudolf, s. 62
Hill Carl, s. 160
Hillebrand Joachim, s. 82
Hillebrand Rudolf, s. 66
Hirsch Anna, s. 55
Hirsch O., s. 106
Hirt Marie (též Mizzi), s. 42
Hlaváček, s. 187
Hlawatsch Josef, s. 101
Hof Heinrich, s. 77
Höffl Theresia, s. 102
Hoffmann Ferdinand, s. 100
Hoffmann Karl, s. 164
Hofmann Leopold, s. 21
Hofrichter Franz, s. 137
Hofschuster Rosalia, s. 58
Hohn Amalie, s. 89
Hohn Robert, s. 77, 89
Hohn Viktor, s. 151
Holeš Bertha, s. 191
Holeš Jan, s. 190
Holeš Rudolf, s. 191
Holewa Franz, s. 34, 82, 150
Holewa J., s. 73
Hollesch Rudolf, s. 66
Holtmeyer Anton, s. 42
Holtmeyer Bernhard, s. 42
Holtmeyer Louisa (též Luise), s. 42
Holub Emil, s. 130
Holubek Gustav, s. 97
Holubek Marie, s. 97
Holubek Walter, s. 97
Holubek Wilhelm, s. 97
Honke Anna, s. 94
Honke Carl, s. 94
Honke Ferdinand, s. 94
Honke Marie, s. 94
Höppe Carolina, s. 102
Höppe Franz, s. 82, 101, 102
Höppe Theresia, s. 102
Horatzek Maria, s. 124
Hörber Rosalia, s. 27
Horešovský Karel, s. 126
Horrak Josefine, s. 29
Horzalka Julius, s. 25, 40, 48, 49, 89, 91
Hötzel Alois, s. 89
Hrabovsky Karl (též Hrabowski, Hrabowsky, Hrabovský Karel), s. 23, 34, 68, 82, 152
Hradetschny Adolf, s. 62
Hradetschny Aloisia, s. 62
Hradetschny Antonie, s. 62
Hradetschny Elisabeth, s. 63
Hruby Anna, s. 134
Hruby Franz, s. 134, 139
Hruschka Josef, s. 35, 141
Hubal Josef, s. 70
Hubal Rudolf, s. 70
Hübel Josef, s. 81
Hübl Josef, s. 184
Hübl Katharina, s. 184
Hüblinger Georg, s. 22, 150, 168, 173
Hüblinger Heinrich, s. 22, 31
Hüblinger Louise, s. 22
Hübner Julius, s. 66, 71
Hudeček J., s. 192
Humel Antonia, s. 91
Hungo, s. 94
Hunrillo Bomba, s. 94
Huppert Blanka, s. 49
Huppert Leopold, s. 49
Hynar František (též Franz), s. 184, 188
Chalupa Antonín, s. 57
Chalupa Marie, s. 57
Chovanetz Johann, s. 108
Chovanetz Rudolf, s. 89
Christ Ferdinand, s. 48, 58, 105
Christ Franz, s. 60
Christmann Josef, s. 27
Chrobaczek Vinzenz, s. 25
Churavy Anton, s. 151
Churavy Theresia, s. 151
Churavy Walter, s. 151
Chýl Adolf, s. 198
Chýl Antonín, s. 198
Ignaz Resch, s. 21
Insenghi R., s. 116
Irmler Johann, s. 55
Irmler Leopold, s. 55
Irmler Paul, s. 55
Jäckel Ignaz, s. 34
Jacoby Johann, s. 65
Jačmenka Jan, s. 187
Jačmenková Kateřina, s. 187
Jahn Friedrich Ludwig, s. 150
Jahn Gustav, s. 36, 51, 74, 82, 164
Jahn Josef a Marie, s. 123
Jakubek (též Jakubík) Alfred, s. 190
Jakubek Franz, s. 190
Jakubík Jan (též Johann), s. 81, 190
Jakubková (též Wernerová) Anna, s. 190
Jakubková Marie, s. 190
Janetschek Johann, s. 143
Janik Emil, s. 149
Jarosch Anton, s. 52
Jarosch Carl, s. 52, 189
Jarosch Franz, s. 190
Jarosch Johann, s. 189
Jarosch Karolina, s. 189
Jarosch Vinzenz, Poštovní 4
Jarosch Wilhelm, s. 52
Jaschek Amalie, s. 164
Jaschek Anna, s. 106
Jaschek Eduard, s. 129, 164
Jaschek Emma, s. 106
Jaschek Gübel, s. 164
Jaschek Josef, s. 164
Jaschek Karl, s. 106, 164
Jaschek Karoline, s. 164
Jaschek Lina, s. 164
Jaschek Ottilie, s. 164
Jaschke Alois, s. 66
Jastrzibek (též Jestrzibek) Johann, s. 82
Jauernig (též Jauerník) Gabriel, s. 126
Jedlička Anton (též Antonín), s. 36, 121
Jedlitzka Franz (též Jedlička František), s. 24, 126
Jeitner Ferdinand, s. 36, 160
Jelinek Břetislav, s. 108
Jelinek Willi, s. 108
Jerse Josef, s. 63
Jeschke Flora, s. 42
Jeschke Hugo, s. 42
Jilg Ferdinand, s. 49
Jonszta Josef, s. 123
Jonsztová Marie, s. 191
Jorde Eduard, s. 95
Jorde Karl, s. 48
Josef II., s. 51
Jung Johann, s. 136
Jureček Leo (též Lev), s. 199
Jülke Joseph, s. 21, 153
Jülke Julius, s. 153
Kager Moritz, s. 65
Kahlert Josef, s. 65
Kahlig (též Kahlik) Ferdinand, s. 62, 139
Kalus Antonie, s. 123
Kalusch Anna, s. 190
Kalusch Antonie (též Kalusová Antonie), s. 123
Kalusch Emil, s. 190
Kamler Marie, s. 195
Kamler Viktor, s. 173, 195
Kandler Viktor, s. 173
Kantor Anselm, s. 201
Karel František, arcivévoda, s. 60
Karpius Emil, s. 81, 82
Karter Max, s. 164, 166
Kaschny (též Kašný) Rudolf, s. 124
Kaschny Marie, s. 124
Kassner Rudolf, s. 139
Kastner Elizabeth, s. 39
Kastner Johann, s. 39
Kašný Rudolf, s. 79
Katschal Karl, s. 91
Katz Rudolf, s. 81
Kaul Franz (též František), s. 164
Kausch Johann, s. 150
Kavacz Alfons, s. 143
Kavan Julie, s. 73
Kellner Magdalena, s. 97, 106
Kengyel Alois, s. 108
Kengyel Rosine, s. 108
Kern Carl, s. 94, 149
Kern Joseph, s. 94
Kern Karl, s. 94
Kerner Auguste, s. 55
Kilian Franz, s. 185
Kindl Carl, s. 34
Kirsch Wilhelm, s. 94, 113
Klapetek Karel, s. 198
Klapetková Tekla, s. 198
Klapettek Stefan, s. 106
Klein Irena, s. 96
Klement A., s. 89
Klement A., s. 34
Klement August, s. 66
Klement Josef, s. 37, 66, 67, 91, 130, 155
Klement Josefine, s. 91
Klement Rudolf, s. 63
Klering Wilhelm, s. 65
Klimek Johann, s. 82
Klimek Anton, s. 63
Klimek Hans (též Johann), s. 63
Klimek Johann, s. 49, 63, 150, 172, 173
Klimek Max, s. 172
Klimek Theresia, s. 63, 172, 173
Klimesch Johann, s. 173
Klimesch Lisl, s. 138
Klimesch Richard, s. 138
Klops Anton, s. 94
Klos Heinrich, s. 62, 184, 189
Klos J., s. 110
Klos Josef, s. 40, 58, 60
Klos Paul, s. 184
Kloske Ernst, s. 31
Kloss (též Klose) Anton, s. 94
Kloss Joseph, s. 89
Klotzmann Hermann, s. 63
Klotzmann Johann, s. 86
Klummer Wenzel, s. 112
Kmennt Franz, s. 110
Kmentta Hubert, s. 137
Knauer Antonia, s. 100
Knauer Ernest, s. 100
Kneifel Gustav, s. 172
Knopp Josef, s. 110
Knötig Julius, s. 151
Knötig Rudolf, s. 151
Kober Viktoria, s. 101
Kobierski Johann, s. 65
Kocian Jaroslav, s. 132
Kocian Julie, s. 73
Kohel Franz, s. 116
Köhler Anna, s. 94
Köhler Karl, s. 21, 110
Köhler Marie, s. 94
Köhlig Ferdinand, s. 67
Kohn, lékař, s. 89
Kohn Bernard, s. 155
Kolban Ida, s. 133
Kolck Herrmann, s. 52
Koletzko Josef, s. 97
Kolofík František, s. 188
Kolofik Franz, s. 190, 194
Kolofík Josef, s. 68, 194
Kolofíková Marie, s. 188
Kolofíková Markéta, s. 68
Konečný Alois, s. 199
Konetzny Adolf, s. 60
König Edmund, s. 77, 86
König Eduard, 77, 86
König Johann, s. 155, 188
König Josef, s. 48
Königová Marie, s. 155
Königstein Sigmund, s. 21, 37, 40, 110, 111
Kopetzky Emanuel, s. 186

Kopetzky Vinzenz, s. 186
Köppler Franz, s. 48
Kopschitz Engelbert, s. 23
Korbelová Hedvika (též Korbel Hedwig), s. 121
Körber Paul, s. 54
Kořeny Leonilla, s. 134
Kosak Elisabeth, s. 55
Kosak Karl, s. 37, 55
Köstner August, s. 123
Kotalla Julie, s. 106
Kothny Johann (též Jan), s. 32, 38, 65
Kotschi Pauline, s. 124
Kotschi Vinzenz, s. 124
Kotschi Walentin, s. 124
Kotschy Val., s. 121
Kottersch August, s. 52, 73
Kouřík Jindřich, s. 105
Kowaltschik (též Kowalczyk) Josef, s. 101
Kowaltschik Franz, s. 13, 183
Köwer Othmar, s. 186
Kozánek Jan, s. 126
Kožaný František, s. 198
Kožaný Martin, s. 198
Kral Franz, s. 102
Král Rudolf, s. 164
Kral Wilhemine (též Králová V.), s. 164
Králová Emilie, s. 188
Krämer (též Krömer) Eduard, s. 31
Krämer Peter, s. 158
Krämer Rosa, s. 80
Krátkoruký Jan, s. 179, 186, 194
Kraus František, s. 166
Kraus Viktoria, s. 55
Krause Rosa, s. 110
Krautwurst Ignaz, s. 32
Krautwurst Josepha, s. 32
Kreis August, s. 39
Kreisel Emma, s. 101
Kremer Franz, s. 190
Kremer J., s. 190
Kremer Katharina, s. 190
Kremser Josef, s. 185, 194
Kremser Katarina (též Kateřina), s. 185, 194
Kremser Marie, s. 185
Kremser Vinzenz, s. 60
Kreuz Franz, s. 54
Kreuzinger Erasmus, s. 23, 27, 55, 134, 139, 168, 192, 194
Krisch Johann, s. 125
Kristen Kurt, s. 128
Kristinus Sigmund, s. 77
Kromer Hermann, s. 143
Krömer Josef, s. 94
Krömer Leopold, s. 24, 34, 86, 130
Krommer Konrad, s. 173
Krpczek Josef, s. 84
Krupitza Emil, s. 23
Krupitza Marie, s. 23
Krupitza Richard, 84, 97
Krušberská Hedvika, s. 166
Křepela Josef, s. 151
Kříž Andreas, s. 22
Křižan Kaspar, s. 121
Kubanek Josef, s. 74
Kubelík Jan, s. 132
Kubeschka Johann, s. 44, 89, 108
Kubíček Jan (též Johann), s. 116, 126, 197
Kubny Franziska, s. 70
Kučera Josef, s. 141
Kudlich Josef, s. 139
Kudlich Reinhart, s. 105
Kudlich Walter, s. 139
Kühnl Johann, s. 136
Küchler Augustin, s. 32
Kunert V. ml., s. 200
Kunert Vojtěch, s. 79
Kunisch Amalie, s. 40
Kunisch Franz, s. 40
Kunschke Alois, s. 157
Künstler Ignaz, s. 122
Kuntsche Johann, s. 73
Kuntscher Julius, s. 48, 52, 74, 138, 160, 164
Kunz Ernst, s. 48
Kunz Karel, s. 197
Kunz Karl, s. 48, 136, 148, 150
Kunz Marie, s. 136, 148, 150
Kunze Johann, s. 113, 123
Kunze Rosa, s. 123
Künzel Joseph, s. 23
Kunzek Anton (též Kuncek Anton, Kuncek Antonín), s. 155
Kupka Andreas, s. 94, 191
Kupka Antonia, s. 116
Kupka Eduard, s. 60, 116, 130
Kupka Ferdinand, s. 116
Kupka Johann, s. 77
Kupka Karl, s. 77
Kupka Ondřej, s. 58
Kupková Antonia, s. 116
Kupková Marie, s. 77
Kurek Andreas, s. 134
Kurek Thomas, s. 100
Kurz Karl, s. 81
Kurz Rudolf, s. 81
Kutscha Anton, s. 86
Kutscha Antonia, s. 86
Kutscha Johann, s. 86
Kuttler Ferdinand, s. 66
La Bella Mara, estrádní umělkyně, s. 123
Labitzky Eduard, s. 172
Lacina Josef, s. 73, 184
Lacina Miroslav, s. 52
Lacher Franz, s. 23
Lamel Ferdinand, s. 37
Lamche August, s. 27, 128
Lamich Josef, s. 200
Lamla Franziska, s. 189
Lammich Leopold, s. 112
Lamprecht Josef, s. 61
Langer Alfons, s. 97
Langer Ernst, s. 145
Langer Eugenie, s. 136
Langer Franz, s. 60, 154
Langer Franziska, s. 73
Langer Johann, s. 62
Langer Josefa, s. 60
Langer Karl, s. 73
Larisch Franz, s. 136
Larisch Gustav, s. 123
Larisch Peter, s. 65
Larisch Simon, s. 27
Lasser Alexander, s. 31
Lassmann Carl, s. 54
Latzke Josef, s. 82
Laube Václav, s. 199
Lazar Salomon, s. 44
Lazecký Fr., s. 126
Leder Adolf, s. 58
Leder Franz, s. 52
Ledwin Franz, s. 84
Lehnert Josef, s. 58
Lehrer Theresia, s. 170
Lechner Albertine, s. 150
Lechner Bruno, s. 62
Lechner Josef, s. 32, 58, 68, 150, 155
Lechner Vojtěch, s. 191
Lenin Vladimír Iljič, s. 136
Lenke Cletus, s. 62
Leonhart Julie, s. 52
Lessing Hugo, s. 34
Lewinsky Franz, s. 55
Liang Lone, s. 132
Liebermann David, s. 174
Lichnowsky Herrmann, s. 67
Lichnowsky Wilhelm, s. 67
Lichtblau Johann, s. 97, 173
Lichtblau Josef, s. 51
Lichtblau Wilhelmine, s. 58
Lichtenstern Josef, s. 155
Lichtwitz Albert, s. 24
Lichtwitz Emanuel, s. 121, 145
Lichtwitz Jacob (též Jakob), s. 62, 145
Lichtwitz Moritz, s. 62
Lindner Bernhard, s. 68
Lindofsky Felix, s. 71
Linninger Wenzel, s. 136
Lipinski Emanuel, s. 49
Lipinski Franz, s. 173
Lipold Richard, s. 191
Lipoldová Helena, s. 191
Lipschitz Karl, s. 174
Lisecky R., s. 130
Lischke Anton, s. 168
Lissek Emilie (též Emilia), s. 97
Lissek Rosalie, s. 177
Lissek Simon, s. 177
Liška František, s. 113
Littberger Antonia, s. 56
Littberger Ignaz, s. 56
Little Olga, s. 123
Losert Erna, s. 94
Losert Ludwig, s. 148
Losert Rudolf, s. 94
Luczensky Caroline, s. 40
Luczensky Wenzel, s. 40, 86, 173
Ludvík Emil, s. 139
Ludvíková Eliška (též Ludwig Else), s. 82
Ludwig Günter, s. 68
Ludwig Johann, s. 51
Ludwig Oskar, s. 77
Ludwig Rudolf, s. 141
Lulei Magdalene, s. 48
Lumpe Rosa, s. 61
Lundwall Julius, s. 97, 100
Lux Adolf, s. 44
Lux Alois, s. 51, 67
Lux Carl, s. 163
Lux Franz, s. 54
Lux Gottfried, s. 44
Lux Karl, s. 168
Lux Moritz, s. 66, 116
Lux Paul, s. 163
Madea Josef, s. 89
Madea Josefine, s. 66
Madea Leopoldine, s. 136
Mader Christian, s. 83
Mader Josef, s. 100
Maier Wilibald, s. 39
Maiwald Oskar, s. 49, 97
Makitta Josef, s. 60
Makusch Anton, s. 130, 173
Maliczek Karl, s. 110
Mally Johann (též Malý Jan), s. 111
Malý Ferdinand, s. 66
Maly Johann, s. 37
Maly Thomas, s. 36, 122
Mandel Marie, s. 121
Mandel Wilhelm, s. 121
Mandl Abraham, s. 146
Mandl Siegmund, s. 65
Mandl Wilhelm, s. 65
Mann Johann, s. 58, 86
Marburg Heinrich, s. 38
Martinek E., s. 80, 122, 123, 126
Martinek Jakub, s. 122
Martinek Karl, s. 82
Maschke Jacob, s. 51
Massei Anton, s. 171
Matlaschek Thomas (též Matlášek Tomáš), s. 113
Matlášek Josef, s. 199
Matuschek (též Matusczik) Karl, s. 82
Matyáš Karel, s. 126, 194
Mauer Franz, s. 126, 128
Maus Hynek, s. 147
Mayer Hans, s. 32
Mazur Jan, s. 193
Mazur Josef, s. 193
Mazur Karolina, s. 193
Mazurová Karolína, s. 194
Meier Hans, s. 94
Meier Johann, s. 25
Meier Johann (též Hans), s. 91
Meissner Marie, s. 71
Meklenbursko-Zvěřínský František Friedrich, s. 130
Melcher Nathan, s. 130
Melzer Johann, s. 24
Melzer Katharina, s. 34
Melzer Mathias, s. 24, 25, 34, 66
Messinger Jacob, s. 155
Míček Josef, s. 143
Mihatsch Josefine, s. 91
Mihatsch Karl, s. 157
Michailov, kpt., s. 32

Michl Magdalene, s. 48
Miksch Franz, s. 31
Mikula Marie, s. 113, 138
Mikula R., s. 138
Mikula Rudolf, s. 113
Mikulaschek Ferdinand, s. 89
Miss Alina, s. 100
Miss Wanda, s. 67
Mitschka Luise, s. 58
Mlýnek Richard, s. 67, 185
Modlagl Wilhelmine, s. 121
Mohl Georg, s. 34, 145
Mohl Magdalene, s. 145
Mohr Fanny (Franziska), s. 86, 125
Mohr Johann, s. 21, 31, 44, 86, 125, 130, 136
Mojsesko Ernestine, s. 32
Mojsesko Heinrich, s. 32
Mojsesko Josef, s. 32, 130
Mojsesko Moritz, s. 21
Moll Georg, s. 55
Moravetz (též Morawetz) Julius, s. 103
Moravetz Julius, s. 177
Moraw Anton, s. 52
Moraw Anton, s. 130
Morawetz Julius, s. 54, 105
Morgenstern Albert, s. 55
Morgenstern Fritz, s. 49
Morgenstern Markus, s. 63
Morgenstern Mathilde, s. 55
Mossler Konrad, s. 66
Mrasek Johann, s. 71
Mrůzek Franz (též František), s. 153
Mrůzek Johanna, s. 153
Mrůzek Josef, s. 153
Mstr. Gaudy, s. 123
Mück Alois, s. 36, 141, 173
Mühe Franz, s. 60
Mükusch (též Mikusch) Gustav, s. 39
Mükusch Gustav, s. 105
Müller Johann, s. 77, 122
Müller Josef, s. 39
Muller Josef, s. 130
Münzner Anna, s. 134
Münzner Karl, s. 24, 48
Muschek Anton, s. 153
Musil Eduard, s. 34, 74
Napoli Felice, Signor, s. 139
Nather Jindřich, s. 58
Navratil Josef, s. 37
Navratil Therese, s. 37
Nedbal Oskar, s. 132
Neděla František, s. 184
Nedela Hubert, s. 25
Neděla Julius, s. 189, 190
Nedělová Julie, s. 190
Nedělová Marie, s. 83, 190
Nelhübel Maria, s. 122
Nepomuk Lothar Klemens Václav, kníže z Metternich-Winneburgu, s. 106
Nesnal (též Nesňal, Neznal) Adalbert, s. 139
Nesnal Adalbert, s. 68, 126, 139, 188
Nesnal Franziska, s. 188
Neugebauer Emil, s. 173
Neugebauer Engelbert, s. 177
Neugebauer Johann (též Jan), s. 168
Neugebauer Josef, s. 163
Neugebauer Josef, s. 168
Neugebauer Max, s. 173
Neuger Malvine, s. 34
Neuhübel Maria, s. 170
Neukamm Adolf, s. 21
Neukom Anton, s. 21, 54, 126
Neumann Adolf, s. 123
Neumann Karl, s. 91
Newisch Ferdinand, s. 68
Newisch J., s. 68
Newrzella Albert, s. 35
Niedermeyer Alexander, s. 45, 46, 84
Niedermeyer Ernestine, s. 46
Niedermeyer Hans, s. 103
Niedermeyer Leopold, s. 46, 84, 97, 103, 105
Niedermeyer Maria, s. 46
Nierlich Paul, s. 58
Niessner Bruno, s. 48, 184
Nipold Johann, s. 55
Nissl Anton, s. 116
Nissl Maria, s. 116
Nitsch Rudolf, s. 101
Noë Anna, s. 107
Noë Erich, s. 107
Noë Fabian, s. 107
Noë Moritz, s. 107
Noë Samuel, s. 107, 167
Noga (též Nega) Emilie, s. 48, 83
Noga (též Nega) Julius, s. 48, 83
Nossek Jacob, s. 51, 91, 94, 97
Nossek Marie, s. 97
Novák Anna, s. 187
Novák Ferdinand, s. 187
Novák Isidor, s. 191
Novák Leopold, s. 190
Novák Robert, s. 187
Nowak Eduard, s. 65
Nowak Johann, s. 65
Nowak Josef, s. 82
Nowak W., s. 116
Nowicki Jan, s. 123
Obsina Josef, s. 27, 37, 136
Obsina, s. 111
Ohnsorg Bruno, s. 113
Ochrana Josef, s. 111, 164
Olbort August, s. 125
Olbort Rudolf, s. 86
Olbrecht Franz, s. 191
Olbrecht Hermine, s. 191
Olbrecht Johann, s. 191
Olbrecht Karl, s. 191
Olbrecht Karoline, s. 191
Olbrecht Marie, s. 191
Olbrecht Stefanie, s. 191
Olbrecht Willibald, s. 191
Olbrich Adolf, s. 179
Olbrich Albert, s. 34, 65
Olbrich Franziska, s. 94
Olbrich Josef, s. 86, 143
Olbrich Josef Maria, s. 77, 103
Olbrich Leopoldine, s. 179
Onderka Josef, s. 84, 191
Onderka Paula, s. 191
Onderka Richard, s. 191
Onderka Sofie, s. 84, 191
Onderka Valentin, s. 82, 191
Onderka Viktor, s. 84
Ondříček Emanuel, s. 132
Ondříček František, s. 132
Oplesch Josef, s. 58, 166
Oppenheim Franziska (též Fanny), s. 68, 121
Oppenheim Magdalene, s. 68
Oppenheim Otto, s. 68
Oppenheim Siegfried, s. 121
Orlik Johann, s. 76
Orlitzky Anton, s. 62, 68, 91, 94
Orlitzky Gertrude, s. 32
Orlitzky Gisela, s. 63
Orlitzky Josef, s. 32, 91
Ornheim Adolf, s. 108
Orth Josef, s. 167
Orth Mathilde, s. 167
Oslunek Franz, s. 184
Oslunek Marie, s. 184
Otto Karl, s. 172
Otýpka Josef, s. 173
Panatzek Peter, s. 121
Papoušek Johann (též Hans), s. 82
Partsch Max, s. 179
Patzian Johann, s. 40, 49
Pavel I., s. 51
Pawlitschek Franziska, s. 192
Pawlitschek Jakob (též Pavlíček Jakub), s. 89, 192
Pawlitschek Johann, s. 89
Pazian Johann, s. 100
Pecháček Franz (též František), s. 121
Pechnik Franz (též František), s. 199
Peikert Leopold, s. 26, 79, 175
Pelian Franz, s. 57, 58
Pelz Thomas, s. 42
Peringer Franz, s. 188
Peringerová Marie, s. 188
Perschke Sigmund, s. 125
Peschke Vinzenz, s. 63
Pešková Filomena, s. 192
Petrasch Georg, s. 32
Pfaffernoschke Emil, s. 86
Pfleger Erwin, s. 49
Pflüger Hugo, s. 66
Philipp Amalie, s. 38, 86
Philipp Isidor, s. 38, 86, 143, 149
Philipp Johann, s. 67, 74, 125
Piech Ladislav, s. 195
Pietruschka August, s. 106
Piffl Carl, s. 26, 51
Piffl Eleonore, s. 51
Pilz Johann, s. 94
Pirkl Berta, s. 149
Pirkl Rudolf, s. 149
Piruschka (též Pieruschka) Theresia, s. 66
Piruschka Thekla, s. 27
Piruška Josef, s. 66
Pischla Anton, s. 83
Pischla Johann, s. 84
Pižl Rudolf, s. 26
Pjatke (též Piatke) Anton, s. 170
Plachetta Anton, s. 51
Plachtzik Reinhard, s. 192
Pleban Josef, s. 164
Plesch Matias, s. 26
Plesch Rudolf, s. 26
Plesch Viktoria, s. 26
Pogatsch Josef, s. 77
Pollak Josef, s. 122, 145
Pollak Max, s. 122
Pollak Minna, s. 122, 145
Pollak Moises, s. 122
Pollak Nina, s. 81
Polomská Františka, s. 197
Polomský Florian, s. 197
Polomský Jan, s. 197
Pomp Alois, s. 138
Pomp Rudolf, s. 52
Ponec Hedwig, s. 42
Popelka Franz, s. 136
Popelka Karl, s. 75, 136
Popelka Marie, s. 75
Popp A., s. 177
Pospischil E., s. 138
Pospischil Katharina, s. 138
Pradel Alois, s. 133
Prasek Vincenc, s. 126, 172
Pratscher Johanna, s. 68
Prauss Carl (též Karl), s. 36
Prauss Josef, s. 105
Prauss Rosa, s. 36
Preus Auguste (též Preuss Auguste, Preussová Augusta), s. 110, 160
Preuss Leopold, s. 38
Proksch Emilie, s. 121
Proksch Franz, s. 121
Proksch Johann, s. 121
Proksch Johanna, s. 121
Proksch Josefine, s. 151
Proksch Julie, s. 121
Proske Franz, s. 52, 89, 94
Proske Ignaz, s. 122
Proske Johann, s. 36, 136
Proske Karoline (též Carolina), s. 89
Proske Richard, s. 68
Proske Rosa, s. 36
Proske Rosalie, s. 94
Prouza Karel, s. 197
Przibilla Johann, s. 126
Raab Anna, s. 162
Raab Anton, s. 34
Raab Franz, s. 162
Raab Heinrich, s. 32, 34
Raab Rudolf, s. 79
Raab Stefan, s. 48, 123
Rabenseifner Franz, s. 162
Raida Franz, s. 21, 97, 100, 111, 164
Raida Johann, s. 97
Raida Vinzenz, s. 54
Rainer Ferdinand Habsbursko-Lotrinský, s. 32, s. 94
Rakouský Evžen, arcivévoda, s. 55

Rakouský-Este Ferdinand Karel Josef, s. 55
Rakuschan Franz, s. 130
Raschka (též Raschke) Josef, s. 166
Rawa Thomas, s. 55
Reich Friedrich, s. 123
Reich Nathan, s. 123
Reichel Emma, s. 71
Reichel Christine (též Kristine), s. 67
Reichel Mathias, s. 32
Reichel Robert, s. 71
Reichel Rudi, s. 71
Reichel Rudolf, s. 67
Reicher Wilhelm, s. 123
Reichner Otto, s. 45
Resch Ignaz, s. 23
Reschnar Wilhelm, s. 164
Riedel Adolf, s. 62
Riedel August (též Gustav), s. 52
Riedel (roz. Hanke) Franziska, s. 164
Riedel Richard, s. 164
Riemetz Franz, s. 63, 84
Richta (též Richter) Franz, s. 160
Richta Antonie, s. 89
Richta Valentin, s. 89
Richter Alois, s. 152
Richter Anton, s. 77, 86, 130, 186
Richter Babette, s. 77
Richter Johann, s. 77
Richter Maria, s. 77
Richter Valentin, s. 57, 168
Ripka Amalie, s. 172
Ripka Josef, s. 143, 172
Ripper Johann, s. 112
Ripper Josef, s. 116
Ritschny Elfrida, s. 189
Ritschny Franz ml., s. 189
Ritschny Franz, s. 189
Ritschny Karl (též Řičny Karel), s. 189
Ritschny Matilde, s. 189
Rohowski (též Rohowsky) Franz, s. 51
Rohowski Helena (též Helene), s. 51, 186
Rohowsky Johann, s. 51
Röhrich Anna, s. 67
Röhrich Johann, s. 67, 68, 105, 106
Röhrich Josef, s. 67
Rollny Anton, s. 89
Rolny Aloisia, s. 65
Rolny Anton, s. 65
Romanek Ferdinand, s. 100, 130
Romanek Rudolf, s. 130
Römisch Johann ml., s. 91
Römisch Johann st., s. 91, 94
Römisch Olga, s. 91
Rosbroj Eugen, s. 42
Rosenberger Anna, s. 123
Rosenblatt Salamon, s. 174
Rosenzweig Adolf, s. 81
Rosenzweig Bernard (též Bernhard), s. 81, 174
Rosenzweig Wilhelmine, s. 81
Roska Marie, s. 121
Rosmanith Robert, s. 188
Rosmus Karl, s. 79
Rossmanith Adolf, s. 179
Rossmanith Alois, s. 179
Rossmanith Else, s. 143
Rossmanith Heinrich, s. 143
Rossy Walentin, s. 124
Roth Karl, s. 153
Rother August, s. 89, 97
Rotter Franz, s. 137
Rotter Max, s. 68
Ruby, s. 36
Rudolf Karl, s. 150
Runk Anton, s. 58, 94
Rysek František, s. 76
Řehulka (též Rzehulka) Anton, s. 202
Řehůlka Josef, s. 193
Řehůlková Marie, s. 193
Sadiel Johann, s. 164
Sagner Johann, s. 158
Sagner Joseph, s. 158
Sakrajda F., s. 94
Salzborn Alois, s. 108, 143, 150
Salzborn Franz, s. 108
Salzmann Robert, s. 112
Sandek Minna, s. 44
Sauer Otto, s. 68
Seemann Eugen, s. 130
Seemann Eugen jun., s. 150
Semek Franz, s. 163
Seibert Franziska, s. 166
Seidl Johann, s. 75, 105
Seidl S., s. 38
Seifert Georg, s. 89
Selig Thekla, s. 48
Selinger Rosi, s. 126
Schaaf Johann Anton, s. 32
Schads Ferdinand, s. 158
Schäfer Wenzel, s. 110
Schaffarczik Philipp, s. 44, 139
Schaffarczik Rosa, s. 139
Schäffer Anna, s. 39
Schaffer Anna, s. 86, 112
Schaffer Josef, s. 112
Schäffer Wenzel, s. 66
Schajanek Edmund, s. 141
Schajanek Franz, s. 141
Schajanek Paul, s. 141
Schank Aloisia, s. 42
Scharbi Abdallah El, s. 130
Schauer, s. 35
Schauer Johann, s. 37
Scheithauer Franz, s. 54, 136, 141, 143
Schenk Adalbert, s. 164
Schenk Adolf, s. 70
Schenk Anton, s. 40
Schenk Emma, s. 60
Schenk Hubert, s. 37
Schenk Ignaz, s. 32
Schenk Johann, s. 60
Schenk Josef, s. 97
Schiebel Karl, s. 136
Schietel, s. 151
Schilder Robert, s. 24, 111, 173
Schimeczek (též Simicek) Karl, s. 54
Schindler Anna, s. 158
Schindler Ferdinand, s. 23, 130
Schindler Joachim, s. 55, 61
Schindler Josef, s. 23
Schindler Josef, s. 36
Schindler Josefa, s. 23
Schindler Rudolf, s. 37
Schindler Thadeas, s. 158
Schindler Wilhelm, s. 105, 153, 170
Schipeck Maria (též Schippek Marie), s. 26, 130
Schittenhelm Adolf, s. 158
Schittenhelm Albert, s. 27, 158, 173
Schittenhelm Anna, s. 158
Schittenhelm Klara, s. 158
Schlesinger Jakob, s. 126
Schlesinger Jindřich, s. 24, 126
Schmeer Ignatz, s. 55
Schmecher Georg, s. 143
Schmel Albert, s. 184
Schmeller F., s. 108
Schmidt Alois, s. 172
Schmidt Anton, s. 189
Schneider (též Šnajdr) Eduard, s. 123
Schneider Carl, s. 157
Schneider Eduard, s. 22
Schneider Florentine, s. 121, 123
Schneider Karl, s. 68
Schneider Paul, s. 37, 86
Schneider Wilhelm, s. 94
Schner Ignaz, s. 55
Schnirch Johann, s. 167
Schnürch Theodor, s. 27, 63
Scholaster Leonie, s. 134
Scholz Franz, s. 27
Scholz Moritz, s. 63
Scholz Rudolf, s. 63
Schönfelder E., s. 86
Schößler, Johann Joseph, s. 29
Schott Emil, s. 112
Schreiber Aloisie, s. 75
Schreiber Ferdinand, s. 100
Schreiber Hubert, s. 75
Schreiber Johann, s. 75
Schreinzner Anton, s. 60
Schreizner Franz, s. 38
Schreizner, s. 171
Schultze Gustav, s. 116
Schura Krassawice, s. 49
Schustek Aloisia, s. 128
Schustek Anna, s. 128
Schustek Franz, s. 79
Schustek Johann, s. 128
Schützenauer Franz, s. 34, 130
Schwab Anton, s. 41, 57, 112, 143
Schwab Gerta, s. 112
Schwab Otto, s. 112
Schwab Viktor, s. 98, 112
Schwarz Anton, s. 21, 37, 62, 111, 123
Schwarz Johann, s. 66
Schwarz Katharina, s. 111, 123
Schwarz Marie, s. 123
Schwarz Wilhelmine, s. 66
Schwarzer Julius, s. 39, 91, 151
Sieber Gustav, s. 46
Silbermann S., s. 123
Simon Larisch, s. 84
Singer Adolf, s. 179
Singer Salamon, s. 179
Sivková Tr., s. 148
Sklepek (roz. Wagner) Cecilia, s. 139
Sklepek Franz, s. 71, 139
Skleppek Heinrich, s. 71
Skoda Magdalene, s. 110
Skrobanek Ignaz, s. 194
Sladek Dominik, s. 143
Sladetschek Rolf, s. 138
Slama Katherine, s. 63
Slanina Karel, s. 199
Slaninová Barbora, s. 199
Slanzi Berta, s. 123
Slipek Christine, s. 76
Smědý Jura, s. 199
Smetana Adolf, s. 34, 97
Smetana Franziska (též Franzi), s. 149
Smetana Marie, s. 89
Smetana Richard, s. 89, 149
Smija Anton, s. 84
Smija Jakub, s. 199
Smija Jan (též Johann), s. 199
Smijová Žofie, s. 199
Smolik Karl, s. 152
Sobotta Josef, s. 173
Sobotzik (též Sobotik) Anton, s. 185
Sobotzik (též Sobotik) Hedwig, s. 185
Sollanek Anni, s. 143
Sonndorfer Johann, s. 38, 60, 125
Sonnek Alois, s. 100
Sonnek Anna, s. 168
Sonnek Johann (též Jan), s. 168
Sonnek Karl, s. 168
Sonnenschein Josef, s. 110
Sonnenschein Markus, s. 61, 121, 150
Sonntag Leopoldine, s. 179
Sonntag Maxmilian, s. 179
Soschka Rudolf, s. 138
Sotschka Ignaz, s. 164
Souček Bohumil (též Sousek Gottlieb, Soušek Bohumil), s. 116, 121, 126
Spitzer Alois, s. 108
Spitzer Siegfried, s. 32
Spitzer Sigmund, s. 108, 146
Springer Albert, s. 143
Springer Anna, s. 24
Springer Dominik, s. 164
Springer Eduard, s. 24
Springer Franziska, s. 31, 143
Springer Helene, s. 31
Springer Johann, s. 24, 31, 34
Springer Josef, s. 31, 143
Springer Julius, s. 164
Springer Marie, s. 164
Springer Robert, s. 164
Spurny Wenzel, s. 77
Srna Beata, s. 62
Srubek Josef, s. 190
Staffa Eduard, s. 35
Stand Emerich, s. 60

Staniura Georg, s. 134
Staubach Adolf, s. 48, 77, 110, 116, 136, 157, 163
Staubach Johann s. 89, 123, 163, 173
Staubach Karl, s. 23, 89
Stefanof Joseph, s. 100
Stefko Johann, s. 34
Steiner Franz, s. 130
Steinhart Paula, s. 133
Steinhauer Betti, s. 166
Steinhauer Ferdinand, s. 166
Steinwendner Adolf, s. 139
Steinwendner Agnes, s. 110, 116, 139, 157
Steinwendner Rudolf, s. 139
Stephan (též Stěpan) Anton, s. 124
Stephan Emma, s. 124
Sterba Richard, s. 91
Steuer Ernestine, s. 166
Steuer Johann, s. 187
Steuer Josef, s. 187
Steuer Karl, s. 34
Steuer Rosalia, s. 187
Steuer Salomon (též Samuel), s. 166
Stiasny Hermann, s. 81, 82, 84
Stiastny, s. 130
Stiel Johann, s. 133
Stöber Adolf, s. 97, 130
Stockheim Antonie, s. 91
Stockheim Johann, s. 91, 155
Stolpe Josef, s. 32
Stosch Anton, s. 36
Stosch Anton ml., s. 36
Stosch Jakob, s. 97
Strakosch Philipp (též Strakoš), s. 130, 190
Strammer Johann, s. 138
Strauch Augustin, s. 52
Strauch Franz, s. 52
Strauch Marie, s. 52
Streck Emil, s. 51
Strilka (též Střílka), s. 76
Strilka Alois, s. 141
Strilka (též Střílka) Christine, s. 148
Strilka (též Střílka) Johann, s. 148
Strohalm Wilhelm, s. 52
Stromský Anna, s. 190
Stromský Rudolf, s. 190
Střílka (též Střilka, Strilka) Jan (též Hans, Johann), s. 76
Střílka Antonín, s. 55
Stuchlik Ferdinand, s. 66
Stuchlik Franziska, s. 66
Sturm Franz, s. 89
Sturm P., s. 89
Sturz Otto, s. 143
Suchanek Jakob, s. 44
Suchý Oskar, s. 164
Suk Josef, s. 132
Supančič J., s. 57
Svědlík Šebestián, s. 179
Svoboda Heinrich, s. 82
Switschnik Nikolaus, s. 83
Swoboda Heinrich, s. 91
Swornal Franz, s. 113
Šebesta, s. 105
Šebesta Karel, s. 194
Šindler Karel, s. 141
Šišma Josef, s. 177
Šlosarčík Emil, s. 134
Špáta Alois, s. 190
Štěpánek Felix, s. 32, 121
Štěpánková Zdenka, s. 105
Tanschert Franz, s. 83
Tanteria, s. 94
Taschke Anton, s. 83
Taschner A., s. 68
Taschner (též Tasschner) T., s. 66, 68
Tegel Emanuel G., s. 100
Tesar Stefan (též Štěpán), s. 121
Teschinsky Anton, s. 97
Tessarz Franz, s. 116
Thomis Johann, s. 133
Thomis Josef, s. 65
Thompson Lydia, s. 32
Thuma Karel, s. 200
Titsch Franz, s. 73
Titze Alois, s. 160, 162
Titze Anna, s. 160
Titze Ernst, s. 113
Titze Gretl, s. 113
Titze Karl, s. 23
Titze Ludwig, s. 113
Titze Otto, s. 162
Tögel Wilibald (též Willi, Willy), s. 150
Tomášek Josef, s. 149
Tomšík Metoděj, s. 198
Tomšíková Pavla, s. 198
Töröck János, s. 86
Trampusch Emil, s. 24, 123
Trockij Lev, s. 136
Trullei Vinzenz, s. 84
Truntschik Anna, s. 49
Truntschik Erwin, s. 49
Tschamler Josef, s. 34
Tscherne Georg, s. 24, 27, 29, 35, 37
Tuppy Josef, s. 137
Überall Johann, s. 105
Ulrich Anton, s. 134
Ullrich Franz, s. 143
Ullrich Johann, s. 177
Ullrich Johann ml., s. 177
Ulrich Ignaz Anton, s. 56
Ulrich Johann, s. 177
Umogugowaua, s. 163
Uvíra Josef (též Uwira, Uwíra), s. 194
Uvíra Josef, s. 89
Uvira Richard, s. 187
Uvíra Šimon, s. 189
Uvirová Štěpánka, s. 187
Uwira Paul, s. 39
Vajnar Josef (též Wainar), s. 200
Valenta František, s. 157
Valenta Ottilie, s. 67
van Beethoven Ludwig, s. 134
Vašek Antonín, s. 126, 172
Vávrová Karla, s. 192
Večeřa, s. 126
Venchiarutti Heinrich, s. 101
Veselý Jan, s. 97
Vícha Antonín, s. 149
Vícha (též Wicha) Josef, s. 65, 200
Víteček Vladimír, s. 194
Vladař Franz, s. 76
Vladař Josef, s. 76
Vlašánek Albert, s. 190
Vojtek Miloš, s. 86
Volkmer Georg (též Jiří), s. 133
von Gastheimb, Mathilde, s. 49
von Klein Freiherr Wilhelm, s. 130
von Sedlnitzky Freiherr Anton, s. 89
von Suppé Franz, s. 132
Wagner (provd. Sklepek) Cecilia, s. 139
Wagner Franz, s. 139, 143, 158
Wagner Johann, s. 81
Wagner Josef, s. 97
Wagner Leo, s. 73
Wagner Magdalene, s. 97
Wagner Marie, s. 73
Wagner T., s. 97
Wainar Eduard, s. 177
Wainar Marie, s. 177
Wainar Rosa, s. 177
Waldner Karl, s. 49, 102
Waleg Anton, s. 136
Wallaschek Thomas, s. 89
Waller Šimon, s. 201
Wallig Johann, s. 185
Wallig Katarina, s. 185
Wanourny Rudolf, s. 67
Warbeck Engelbert, s. 130
Warzok Rosa, s. 94
Warzok Rudolf, s. 94
Waschke Paul, s. 152
Wawerla Karl, s. 68, 82
Wawra (Wawrová) J., s. 190
Wawra Florian, s. 123
Wawretzka Johann, s. 60
Weber Berta (též Bertha), s. 34, 164
Weber Carl, s. 52
Weber Josef, s. 23, 57, 105
Weber Karl, s. 52, 164
Weber Leocadia, s. 60
Wedlich A., s. 185
Wedlich Hedwig, s. 185
Weidt Heinrich, s. 86
Weihrich Amalie, s. 141
Weihrich Erwin, s. 150
Weihrich Hans, s. 141
Weihrich Wilhelm, s. 150
Weinhold Anton, s. 116
Weinkopf Heinrich, s. 27
Weinkopf Karl, s. 27
Weirich Johann (též Hans), s. 74, 136, 152, 160, 177
Weiss Jakob, s. 163
Weissbach Moritz, s. 21
Weissgärber Josef, s. 170
Weisshuhn Gustav, s. 68
Weisshuhn Hilde, s. 80
Weisshuhn Maria, s. 68
Weisshuhn Oswald, s. 68, 80
Weisshuhn Robert, s. 68
Weisshuhn Stefania (též Stefanie), s. 68
Welfuß Johann, s. 55
Wenzel Johann, s. 27
Wenzelides Otto, s. 86, 134
Werner Anton, s. 163
Werner Berthold, s. 54, 55
Werner Friedrich, s. 170
Werner Johann, s. 163, 168
Werner Josef, s. 170
Werner Marie (též Maria), s. 170
Werner Paul, s. 190
Wesely Josef, s. 97
Westreich David, s. 21
Wieja W., s. 57
Wielsch Anton, s. 157
Wicha Emilia, s. 187
Wicha Franz (též Vícha František), s. 187
Wilczek Maria, s. 70
Wildhalmová Marie, s. 100
Wilhelm Franz, s. 94
Willenbrand Jakob, s. 26
Winkler Thomas, s. 163
Wirbitsky Ignaz, s. 68
Wittek, s. 83
Wittek Johann, s. 36, 123
Wittek Karel (též Karl), s. 110, 111
Wladarsch Anton, s. 124
Wlaschanek Albert, s. 81
Wlaschanek Emil, s. 170
Wlaschanek Marie, s. 170
Wohl Georg, s. 31
Wolf (roz. Orlitzky) Gisela, s. 63
Wolf Adolf, s. 81
Wolf Franz (též František), s. 29, 130
Wolf Friess, s. 55
Wolf Ilse, s. 38
Wolf Karel (též Karl), s. 63, 164
Wolf Ludwig, s. 100, 113
Wolf Theresia, s. 82
Wolschek (též Wollschek, Woltschek), s. 134
Wolschek Johann, s. 39, 134
Wolschek Josef, s. 39
Wolschek Josef, s. 134
Wolschek Leonilla (též Leonie), s. 134
Wondra Franz, s. 73
Wurmbrand Karl, s. 148
Wurst Albert, s. 100, 143, 164
Wurst Therese (též Theresia), s. 100, 143
z Lichtenštejna, Eusebius Karel, s. 24
z Radče, Josef Václav Radecký, s. 150
Zábrodský Rudolf, s. 79, 155
Zacpal Jan, s. 126
Zahaisky Eduard, s. 130, 139
Zahaisky Irma, s. 130, 139
Zahaisky Jaro, s. 173
Zapletal Anna, s. 166
Zapletal Emanuel, s. 166, 168
Zawatzky Gustav, s. 94
Zehetner Franz, s. 34, 152
Zelta Magdalena (dříve Brodiak), s. 185
Zgabay Anna, s. 143
Zgabay Paul, s. 143
Ziegler Maria, s. 52
Ziffer Lev, s. 157

Zopf Josef, s. 48
Zopf Magdalene, s. 48
Zwek František, s. 136
Zwinger Johann, s. 22
Žalud Jan, s. 197
Žid Jaroslav, s. 74
Žurek Josef, s. 163

Místní rejstřík

Afrika, s. 122, 130
Benešovo náměstí č. 53, s. 42
Benešovský dům, s. 105
Benkovice, s. 134
Bílsko, s. 31
Bismarckova ul., s. 49, 52, 67
Bohumín, s. 96
Bochenkova ul., s. 168
Bordeaux, s. 112
Braunschweig, s. 29
Brno, s. 11, 25, 125
Bruntál, s. 122
Budapešť, s. 38
Cihelna (Hruškova), s. 201
Cihelna (Kmenttova), s 137
Cihelna (městská), s. 169, 180
Cvilín, s. 57
Černá ul., s. 54, 187
Česká Třebová, s. 194
Česká ul., s. 168
Čína, s. 122
Dělostřelecká kasárna, s. 141
Divadlo, s. 29, 35, 66
Dobytčí trh, s. 94, 100
Dolní Bečva, s. 143
Dolní Bojanovice, s. 75
Dolní dvůr, Hradec nad Moravicí, s. 13, 86, 87, 125, 134
Dolní náměstí, s. 54, 58, 61, 148, 193
Dolní náměstí č. 20, s. 58
Dolní schody ul., s. 80
Dvůr Králové, s. 152
Egypt, s. 35
Engelsbergův park, s. 39
Eppichův dům, s. 29
Finanční úřad, s. 102
Fotbalový stadion, s. 171
Freising, s. 110
Frývaldov, s. 35, 164
Gemer, s. 87
Gillerův pivovar, s. 24
Glubčická ul., s. 168
Halič, s. 11, 32
Hláska, s. 46, 103
Hlavní berní úřad, s. 42
Hlavnice, s. 166
Hlučínská ul., s. 187
Horní náměstí, s. 12, 13, 23, 24, 36, 37, 38, 39, 41, 42, 44, 87, 97, 103, 112, 116, 144, 149, 166
Horní náměstí č. 1, s. 392
Horní náměstí č. 8, s. 25
Horní náměstí č. 43, s. 39
Horní náměstí č. 47, s. 41, 111, 112
Hrabyně, s. 66
Hradec nad Moravicí, s. 12, 13, 106, 129
Hradec nad Moravicí, Dolní Dvůr, s. 86
Hradec nad Moravicí, Hanuše, s. 125
Hradecká brána, s. 133, 134
Hradecká ul., s. 132
Hradecké předměstí, s. 136
Hranečník (též Grenzmühle), s. 202
Hranice na Moravě, s. 101
Hrnčířská ul., s. 44, 46, 89, 97, 103, 105
Hrnčířská ul. č. 9, s. 108
Hrnčířská ul. č. 11, s. 110
Indie, s. 122
Itálie, s. 107
Ivanovice, s. 25
Jaktař, s. 179, 180
Jaktařská (Krnovská) ul., s. 25, 64, 158, 162
Jaktařská brána, s. 153
Janská ul., s. 79, 80, 100
Jánské Koupele, s. 24
Japonsko, s. 122
Jižní Amerika, s. 122
Kaiser Josefs Park, s. 24
Karlovec, s. 54, 177
Kasárenská ul., s. 26, 156, 157, 164
Kasárna arcivévody Rainera, s. 164
Kasárna Františka Josefa, s. 13, 141, 158, 187
Kateřinky, s. 16, 19, 48, 54, 82, 132, 163, 187, 191, 192, 193, 194
Kino Central, s. 48
Kino Kosmos, s. 191
Klettendorf, koncentrační tábor, s. 141
Klingebeutelstrasse (Kateřinky), s. 192
Kliplák dvůr, s. 139
Kolářská ul., s. 37, 48
Komárov, s. 202
Kopečná ul., s. 132
Kostel evangelický (zv. Červený), s. 138
Kostel Nejsvětější Trojice, s. 174
Kostelní ul. (Kateřinky), s. 194
Krásná Lípa, s. 91
Krnov, s. 33, 57, 62, 70, 152
Krnovská ul., s. 64, 143, 157, 158, 160, 164, 167, 180
Kružberk, s. 24
Křížkovského sady, s. 86
Kulmbach, s. 13, 25, 111
Kylešovice, s. 19, 63, 129, 130, 197
Kylešovice, mlýn Hranečník, s. 202
Kylešovice, mlýn Prachovník, s. 201
Kylešovská ul., s. 96, 148
Latarna, s. 153
Lepařova ul., s. 149
Lidická ul., s. 148
Lipsko, s. 106
Ludwigsburg, s. 39
Masarykova kasárna, s. 154
Masarykova ul., s. 89, 102
Masařská ul., s. 42, 102
Měcholupy u Žatce, s. 38
Město Albrechtice, s. 60, 152
Městská jatka, s. 74
Městské divadlo, s. 29, 31, 33, 40, 66, 130
Městské koupaliště, s. 12, 13, 27, 170, 175
Městské muzeum v Opavě, s. 52
Městské sady, s. 170, 174, 177
Městské sady, Sádrovcová studánka, s. 12

Mezi Trhy ul., s. 61
Mikulov, s. 31
Mírová ul., s. 139
Mnichov, s. 25, 60
Mnišská ul., s. 54, 55, 66
Mokrá čtvrť (Nasse Viertel), s. 54, 71, 82
Moravská Ostrava, s. 149
Moravská Třebová, s. 110
Mostní ul., s. 187
Myslivcova ul., s. 170
Myslivna, s. 172
Na Dole ul., s. 199
Na Kalusovci ul., s. 185
Na Komendě ul., s. 148
Na Pastvisku ul., s. 187
Na Rybníčku ul., s. 12, 128, 138, 139, 141,
Na Špici (Olomoucká) ul., s. 12, 150, 151
Na Špici (Krnovská) ul., s. 168
Na Valech ul., s. 66
Nádraží centrální dráhy, s. 152
Nákladní ul., s. 26, 58, 66, 67
Náměstí 1. máje, s. 42
Náměstí Adolfa Hitlera, s. 42
Náměstí Františka Josefa, s. 143
Náměstí Osvoboditelů, s. 54
Náměstí Republiky, s. 143
Napajedla, s. 100
Neapol, s. 106
Německo, s. 39, 107
Okocim, 13, 111
Olomouc, s. 67, 152
Olomoucká ul., s. 39, 149, 150, 151, 152
Opava (město), s. 22, 27, 29, 31, 39, 40, 48, 55, 60, 63, 73, 76, 82, 91, 92, 99, 100, 103, 106, 112, 120, 121, 122, 130, 132, 133, 134, 152, 153 156, 164, 168, 188, 192
Opava (řeka), s. 12, 52, 54, 71, 78, 82
Opavská centrální mlékárna, s. 175
Oranienburg, s. 46
Ostrožná ul., s. 41, 77, 99, 105, 110, 112, 113, 116, 121, 124, 125, 138, 143, 145
Palác Sedlnických z Choltic, s. 106
Památník Petra Bezruče, s. 125
Panská ul., s. 62, 94, 97, 103, 112, 166
Rolnická ul., s. 194
Pekařská ul., s. 12, 40, 49, 51, 52, 186, 189
Pilšťská ul., s. 187
Pivovarská ul., s. 67, 156, 157
Pošta Kateřinky, s. 189
Poštovní ul., s. 50
Prachovník, s. 201
Prusko, s. 94, 163, 187
Radnice (Opava), s. 47, 132
Rakousko, s. 27, 38, 108
Ratiboř, s. 155
Ratibořská brána, s. 173
Ratibořská ul., s. 82, 187, 189, 194
Raubling, s. 51
Rolnická ul., s. 189, 190, 194
Rudolfova kasárna, s. 13, 154
Rumunsko, s. 107
Růžová ul., s. 97, 120, 121
Rybářská ul., s. 157, 170
Rybí trh, s. 12, 29
Sadová ul., s. 170, 172
Sady Svobody, s. 46
Sachsenhausen, s. 46
Sběrný tábor pro Němce, s. 180
Sedmihradsko, s. 36
Sekulovský dvůr, s. 190
Senný trh, s. 54
Severní Amerika, s. 35, 130
Severní nádraží, s. 12, 27, 79
Skotsko, s. 108
Skřivánčí ul., s. 48, 137
Slavkov, s. 153
Slezský dvůr, s. 62, 91, 166
Sněmovní ul., s. 89
Sokolský stadion, s. 80, 123
Solná ul., 13, 62
Sperl-Gasse (Myslivcova) ul., s. 170
Stěbořice, s. 13, 37, 111
Stříbrné jezero, s. 195
Školní okruh ul., s. 138
Španělsko, s. 22, 41, 130
Štáblovice, s. 153
Štýrsko, s. 112, 164
Šumperk, s. 79
Tábor, s. 108
Teplice, s. 100
Terst, s. 38
Těšínská ul., s. 39
Transporthaus, s. 168
Troppauer Wintergarten (Opavská zimní zahrada), s. 123
Tržnice, s. 66, 67
Třemešná, s. 163
Turkestán, s. 112
Tyršova ul., s. 132
U Jaktařské brány ul., s. 41, 112, 143, 158
Uherské Hradiště, s. 128
Ústřední lázně, s. 102
Vaškovo náměstí, s. 137
Veleslavínova ul., s. 148, 150
Velká Polom, s. 48, 81
Velodrom (Opava), s. 171
Vídeň, s. 60, 116, 126, 132, 166
Vlaštovičky, s. 13, 52, 54
Východní nádraží (Opava), s. 39, 52
Wilhelmova výšina, s. 186
Wilhelmovo náměstí, s. 152
Zajatecký tábor, s. 199
Západní nádraží, s. 152
Železniční most u cukrovaru Kateřinky, s. 183

Rejstřík firem, institucí a spolků

Alkerova kavárna, s. 38, 44
Alt-Troppau, s. 51
American Bar, s. 143
Arbeiterheim, s. 136
Argauerova pivnice, s. 36
Argauerscher Bierschank, s. 36
Astron, restaurace, s. 190
Aufbaufond Vermögensverwaltung Gesellschaft, s. 191
Automaten-Restaurant, s. 33, 34
Bauers-Restauration, s. 126
Beseda, s. 125, 126, 128
Bílská pivnice, s. 125
Bielitzer Bierhalle, s. 125
Bierhaus zum goldenen Ochsen, s. 123
Bittnerova restaurace, s. 70
Bittner's Restauration, s. 70
Branntweinschank Lichtwitz, s. 145
Branntweinschank, Spitzer
Sigmund, s. 146
Bratrství z Kateřinek, s. 185
Breda & Weinstein, s. 66, 142
Budweiser Bierhalle, s. 49
Bürgerliche Schützengesellschaft, s. 173
Bürgerliche Troppauer Bierbraugesellschaft, s. 101, 157
Café Alker, s. 38, 44
Café Austria, s. 60
Café Böhm, s. 51
Café Briksie, s. 54
Café Ferdinand David, s. 147
Café Fledermaus, s. 60
Café Gieler, s. 143
Café Habsburg, s. 143
Café Hansel, s. 12, 38, 39, 89
Café Marx, s. 143
Café Niedermeyer, s. 97
Café Raida, s. 97, 103
Café Ripka, s. 143
Café Schaffartzik, s. 44
Café Wurst, s. 143
Café-Salon, s. 49
Casinogarten, s. 77, 78, 157, 186
Centralbank, s. 103
Centrální záložna opavská, s. 177
Cihelna Kmenttova, s. 137
Církev československá, s. 152
Císařské lázně, s. 67
Conditorei, s. 108
Corona (stolní společnost), s. 52
Cukrárna Kubeschka Johann, s. 89
Cukrovar Kateřinky, s. 183
Cukrovar Vávrovice, s. 177
Czedroňův hostinec, s. 192
Czeikova kavárna, s. 44
Czeikes Café, s. 44
Červený rak, s. 65, 129, 164, 166
Český akciový pivovar v Ostravě, s. 80, 139, 184, 199
Český bankovní svaz, s. 103
Deutsches Haus, s. 116
Dělnický dům (též Spolkový dům katolických tovaryšů), s. 141
Domeček, s. 171
Dreherova pivnice, s. 125
Drehers Bierhalle, s. 125
Družstvo „Katolický dům", s. 81
Dům katolických tovaryšů, s. 126
Erste Jugoslawische Weinhalle Dalmacija, s. 49
Erste Okocimer Bier-Halle in Katharein, s. 187
Erste Troppauer öffentliche vegetarische Küche, s. 76, 96
Freundova restaurace, s. 171
Gast- und Einkehrhaus An der Reichsstrasse, s. 180
Gasthaus Höppe, s. 102
Gasthaus Rotes Kreuz, s. 166
Gasthaus zu den 7 Churfürsten, s. 8, 12, 89
Gasthaus zum blauen Löwen, s. 23, 44, 116
Gasthaus zum goldenen Adler, s. 94
Gasthaus zum Reichsadler, s. 184
Gasthaus zum Rothen Engel, s. 128, 190, 194
Gasthaus zum Schwan, s. 67, 100, 102, 166
Gasthaus zum Vogt, s. 187
Gasthaus zur Eiche, s. 67
Gasthaus zur Quelle, s. 52
Gasthaus zur weisse Rose, s. 12, 160, 163
Gasthaus zur Zentralbahn, s. 150, 151
Gaststätte Edelweiß, s. 141
Gaststätte Strilka Johann, s. 148
Gastwirtschaft Czedron Adolf, s. 192
Gastwirtschaft Horzalka, s. 90
Gastwirtschaft zum Kaiser von Österreich, s. 179
Gastwirtschaft „zur Eiche", s. 189
Golasowského pivnice, s. 113
Goldener Mond, s. 57
Goldenes Kreuz, s. 166
Grand kavárna, Olomouc, s. 149
Grand-Hotel, Moravská Ostrava, s. 149
Gulaschhütte, s. 48
Gulášová chýše, s. 48
Halber Mond, s. 138
Hamplův hostinec, s. 179
Hanácký pivovar Olomouc, s. 194
Hanselei (stolní společnost), s. 12, 24, 27, 39
Hedvičin dvůr, s. 12, 39, 149
Hedwigshof, s. 12, 39, 149
Heinův restaurant, s. 26
Holešův hostinec, s. 190
Höppeho pivnice, s. 102
Hospodářská beseda, s. 201
Hospodářsko-čtenářská jednota, s. 179
Hospůdka na Horním náměstí, s. 37
Hostinec Hubal, s. 70
Hotel City, s. 70
Hotel Corona, s. 34
Hotel Kamyšin, s. 32
Hotel Koruna, s. 34
Hotel Orient, s. 40, 112
Hotel Praděd, Jeseník, s. 91
Hotel U Císaře rakouského, s. 190
Hotel U Města Opavy, s. 152
Hotel Union, s. 163
Hotel zum Kaiser von Oesterreich, s. 190

Chiosk Promenade, s. 125
Jačmenkův hostinec, s. 187
Jägerhaus, s. 172
Jaktar-Bauernschaft, s. 168
Jaktarer Gemeinde, s. 168
Jarošovská pivnice, s. 54
Jarošovská pivnice, s. 126
Jídelna na Dolňáku, s. 60
Jízdní tělocvičná jednota „Přemysl", s. 192
Jugoslávská vinárna Dalmacija, s. 49
Kaffee David, s. 147
Kaffee Mükusch, s. 40, 112
Kaffee Orient, s. 40, 105, 112
Kaffee Wien, s. 112
Kaffeehaus am Kiosk, s. 12, 13, 89
Kalužův hostinec, s. 190
Kantýna v Kmenttově cihelně, s. 137
Kantýna v městské cihelně, s. 169
Karpatho-russische Weinstube, s. 124
Karpatsko-ruská vinárna, s. 124
Kasinogarten, s. 77, 78, 157, 186
Katholisches Gesellenhaus, s. 126
Kavárna U Vídně, s. 112
Kisslingova kavárna, s. 38
Klapetkův hostinec, s. 198
Konditorei, s. 150
Konditorei-Kaffee, Pekařská, s. 49
Konditorei-Kaffee, Masarykova, s. 89
Konditorei-Kaffee, Masařská, s. 101
Konditorei-Kaffee, Hrnčířská, s. 108
Konditorei-Kaffee, Olomoucká, s. 150
Königsteinova pivnice, s. 37, 40, 41, 110
Letní kavárna, s. 11, 86
Lidový dům, s. 136
Liquerfabrik, Pollak Josef, s. 145
Mandl&Co, s. 146
Matice opavská, s. 125, 126, 128
Matiční dům, s. 125, 126, 128
Mazurův hostinec, s. 193
Max und Moritz, s. 60
Město Opava, s. 29, 31, 74, 76, 86, 89, 130, 168, 169, 171, 172
Městská kavárna, s. 29
Měšťanská opavská pivovarská společnost, s. 101, 157
Městská spořitelna na Královských Vinohradech, s. 184
Moravská agrární a průmyslová banka, s. 41
Myslivna, s. 172
„Na Nové", s. 168
„Na Špici", s. 168
Netopýr, s. 60
Nordmarka, s. 12, 27, 99, 110, 132
Novákův hostinec, s. 187
Obchodní centrum Breda, s. 66
Olbrechtův hostinec, s. 191
Onderkův hostinec, s. 191
Opavská divadelní restaurace, s. 29
Opavská beseda, s. 201
Opavská pivnice, s. 29
Opavský bruslařský spolek, s. 74
Opavská měšťanská střelecká společnost, s. 173
Opavský záložený spolek, s. 32
Opavský živnostenský spolek, s. 12, 22, 37
Opera, kavárna, s. 39
Orel Opava, s. 82
Orient, s. 40, 105, 112
Oslunkův hostinec, s. 193
Panský mlýn, s. 201
Papírnictví Prachovny, s. 103
Parkhäusl, s. 171
Pěvecko-divadelní spolek Lumír, s. 180
Pilsner Bierhalle, Golasowski Johann, s. 113
Pilsner Bierhalle, Königstein Sigmund, s. 37, 40, 41, 110
Pilsner Bier- u. Weinrestaurant, s. 26, 27, 39
Pivovar Bílsko, s. 125
Pivovar Brumovice, s. 166
Pivovar Bruntál, s. 151
Pivovar České Budějovice, s. 13, 79
Pivovar Gambrinus, s. 25, 118
Pivovar Hanušovice, s. 130
Pivovar Hradec nad Moravicí, s. 106
Pivovar Karviná, s. 48, 79, 136
Pivovar Lukavec, s. 166
Pivovar Opava, s. 157, 177, 192
Pivovar Ostrava, s. 80, 139, 184 199
Pivovar Paskov, s. 51
Pivovar Plzeň (též Prazdroj), s. 89, 118, 126
Pivovar Stěbořice, s. 111, 143, 164, 179
Pivovar Vlaštovičky, s. 52
Pivovar Żywiec, s. 89
Port Arthur, s. 70
Promenaderestauration, s. 11, 37, 41, 86
Promenádní restaurace, s. 11, 37, 41, 86
Rafinerie cukru, s. 73, 74
Rennplatz für Radfahrer, s. 171
Restaurace Astoria, s. 49
Restaurace Gambrinus, s. 49
Restaurace Peikert, s. 26, 27, 39
Restaurace Praga, s. 120, 121
Restaurace U Orelského stadionu, s. 149
Restauration zur goldenen Traube, s. 126
Rolnické družstvo jaktařské, s. 168
Rossmanithův hostinec, s. 180
Salvator Apotheke, s. 152
Schaffartzikova kavárna, s. 44
Schaffartzik's Kaffeehaus, s. 44
Schlaraffie, s. 63
Schlesische Apotheke, s. 120
Schluckenauer Sparkasse, s. 91
Schützenhaus, s. 12, 170, 173, 174
Schwarzes Ross, s. 158, 162
Schwechatská pivnice, s. 13, 34, 38, 60, 63
Sklad albrechtického piva, s. 60
Sklad karvinského piva, s. 79
Sklad krnovského piva, s. 70
Skupina zedníků v Kateřinkách, s. 187
Slaninův hostinec, s. 199
Slezská lékárna, s. 120
Slezská průmyslová a obchodní společnost, s. 152
Slezská zemědělská společnost pro zpeněžování dobytka, s. 116
Sommerkaffee Niedermeyer, s. 11, 86
Split, s. 147
Společenstvo opavských měšťanů oprávněných vařit pivo a pálenku, s. 157
Spolkový dům katolických tovaryšů, s. 139
Spořitelní a záložený spolek v Kateřinkách, s. 187
Stadtgemeinde Troppau (též Stadtgemeinde), s. 29, 31, 74, 76, 86, 89, 130, 168, 169, 171, 172
Stěbořická pivnice, s. 12, 37, 143, 164, 166
Střelnice, s. 12, 170, 173, 174
Stüberl am Oberring, s. 37
Svaz obchodníků a průmyslníků Rakouského Slezska, s. 77
Šluknovská spořitelna, s. 91
Tělocvičná jednota Sokol (též Sokol), s. 80, 123, 191, 194, 201
Theater Restauration, s. 29
Troppauer Bier- und Branntweinberechtigte Bürgerschaft, s. 157
Troppauer Bierhalle, s. 29
Troppauer Bierhaus, s. 101
Tropauer Eislaufverein, s. 74
Troppauer Gewerbeverein, s. 12, 22, 37
U Antona, s. 149
U Bílé kachny, s. 169
U Bílé labutě, s. 67, 100, 102, 166
U Bílé růže, s. 12, 160, 163
U Bílého koně, s. 157
U Bílého koníčka, s. 56, 148
U Bílého kříže, s. 129, 130
U Bílého vlka, s. 73
U Binarů, s. 141
U Centrálky, s. 150, 151
U Centrální dráhy, s. 150, 151
U Císaře rakouského, s. 179
U Cyklisty, s. 12, 180
U Černého koně, s. 158, 162
U Černého medvěda, s. 63
U Černého orla, s. 70
U Černého vola, s. 56
U Červeného anděla, s. 128, 190, 194
U Drůbežího žebříku, s. 76
U Dubu, Nákladní, s. 67
U Dubu, Ratibořská, s. 189
U Fojta, s. 187
U Grimů, s. 124
Uherská koruna, s. 40, 41
U Herzoga, s. 65
U Hýblů, s. 184
U Kačice, s. 168, 169
U Kašných, s. 124
U Kiosku, s. 12, 13, 89
U Krále pruského, s. 192
U Labutě, s. 67, 100, 102, 166
U Labužníka, s. 112
U Lípy, s. 195
U Menšíka, s. 195
U Města Benátek, s. 48
U Města Opavy, s. 152
U Modrého hroznu, s. 37
U Modrého lva, s. 23, 44, 116
U Mořské panny, s. 66
U Německé koruny, s. 112
U Německého rytíře, s. 12, 26
U Nezabudky, s. 136
U Orelského stadionu, s. 12, 149
U Pavouka, s. 148
U Pflegrů, s. 192
U Pomněnky, s. 136
U Posledního feniku, s. 168
U Poštovní trubky, s. 167
U Pošty, s. 97
U Pramene, s. 52
U Půlměsíce, s. 138
U Republiky, s. 190
U Rolných, s. 65
U Růže, s. 163
U Římského císaře, s. 12, 94, 95, 164, 166
U Říšského orla, s. 12, 184
U Slunce, s. 189
U Sobotíka, s. 185, 187
U Stadionu, s. 12, 149
U Střelnice, s. 12, 170, 173, 174
U Stříbrného hada, s. 38
U Svaté Trojice, s. 34
U Tankovací stanice, s. 190
U Tří holubů, s. 48
U Tří kohoutů, s. 13, 29, 33, 130, 131, 132, 141, 192, 193
U Tří lahví, s. 65
U Tří lip, s. 13, 125
U Tří třešní, s. 77, 121
U Tyroláka, s. 188
U Udatného Švába, s. 99
U Uherské koruny, s. 40
U Vávrů, s. 192
U Velkého mostu, s. 57, 82
U Velkoknížete, s. 51
U Veselé mysli, s. 110
U Veselého sedláka, s. 188
U Vinného hroznu, s. 126
U Zelené lípy, s. 195
U Zeleného jelena, s. 12, 13, 129, 134
U Zeleného routového věnce, s. 56
U Zeleného stromu, s. 191
U Zlaté kachny, s. 168, 169
U Zlaté růže, s. 12, 97
U Zlaté studně, s. 36
U Zlaté vinné révy, s. 55
U Zlatého džbánu, s. 101
U Zlatého hada, s. 38
U Zlatého hroznu, s. 126
U Zlatého jablka, s. 26
U Zlatého lva, s. 44
U Zlatého koně, s. 25
U Zlatého měsíce, s. 57
U Zlatého orla, s. 94
U Zlatého páva, s. 173
U Zlatého pštrosa, s. 110
U Zlatého slona, s. 124
U Zlatého slunce, s. 38
U Zlatého vola, s. 123
U Zlatého zajíce, s. 12, 63
U 7 kurfiřtů, s. 8, 12, 89
Varieté Maxim, s. 40, 41
Vegetariánská kuchyně Anni Sollanek, s. 143
Vegetariánská kuchyně Ireny Kleinové, s. 76, 96
Velkostatek Slavkov, s. 153
Verband landwirtschaftlicher Genosssenschaften in Schlesien, s. 149
Vigor, fa, s. 82, 83
Vinárna Cattaneo, s. 137
Vinné boudy, s. 173
Vlašánkův hostinec, s. 190

Vlaštovičkovská pivnice, s. 13, 54
Volksheim, s. 136
Vorschuss-Verein Troppau, GmbH, s. 32
Výrobna čokolády Petirek, s. 37
Weinhalle Dalmacija, s. 49
Weinhaus zum goldenen Pfau, s. 173
Weinhaus zur hl. Dreifaltigkeit, s. 34
Weinkeller zum golden Apfel, s. 26
Weinschank zur ungarischen Krone, s. 40
Weinstube zum weissen Rössl, s. 56, s. 148
Wlastowitzer Bierhalle, s. 13, 54
Zelený jelen, s. 12, 13, 129, 134
Zelený orel, s. 156
Zentral-Automat, s. 33, 34
Zlatý kříž, s. 166
Zuckerrafinerie, s. 73, 74
Zu den drei Hahnen, s. 13, 29, 33, 130, 131, 132, 141, 192, 193
Zu drei Linden, s. 13, 125
Zu den drei Tauben, s. 48
Zu drei Rosen, s. 12, 97
Zur blauen Weintraube, s. 37
Zum Bürgergarten, s. 139
Zum Deutschen Ritter, s. 12, 26
Zum fidelen Bauer, s. 188
Zum Frohsinn, s. 110
Zum grünen Hirsch, s. 12, 13, 129, 134
Zum grünen Rautenkranz, s. 56
Zum goldenen Brunnen, s. 36
Zum goldenen Hasen, s. 12, 63
Zum goldenen Löwen, s. 44
Zum goldenen Roß, s. 25
Zum goldenen Strauß, s. 110
Zum goldenen Weinstock, s. 55
Zum Gourmand, s. 112
Zum Grossfürsten, s. 51
Zum grünen Adler, s. 156
Zum Herzog, s. 65
Zum Kaiserbad, s. 67
Zum König von Preußen, s. 192
Zum letzten Pfennig, s. 168
Zum Radfahrer, s. 180
Zum römischen Kaiser, s. 12, 94, 95, 164, 166
Zum rothen Krebs, s. 65, 129, 164, 166
Zum schwarzen Adler, s. 70
Zum schwarzen Bärn, s. 63
Zum schwarzen Ochsen, s. 56
Zum Tivoli, Nákladní, s. 67
Zum Tivoli, Na Rybníčku, s. 139
Zum Vergissmeinnicht, s. 136
Zum wackeren Schwaben, s. 99
Zum weissen Kreuz, s. 129, 130
Zum weissen Ross, s. 157
Zum weissen Schwan, s. 67, 100, 102, 166
Zum weißen Wolf, s. 73
Zur Breslauer Klause, s. 112
Zur deutschen Krone, s. 112
Zur Eiche, s. 67
Zur Ente, s. 168
Zur goldenen Rose, s. 12, 97
Zur goldenen Sonne, s. 38
Zur großen Oppabrücke, s. 57, 82
Zur Hühnersteige, s. 76
Zur Jungmeerfrau, s. 66
Zur kleinen Oppabrücke, s. 82
Zur Post, s. 97
Zur Posthorn, s. 167
Zur Sonne, s. 189
Zur Stadt Troppau, s. 152
Zur Stadt Venedig, s. 48
Zur Ungarischen Kröne
Zur weißen Ente, s. 169
Zur weisse Rose, s. 163
Živena, s. 133

Zusammenfassung

Am Anfang des 19. Jahrhunderts gab es in Opava/Troppau ungefähr 13 Gasthäuser und 7 Cafés. Vor allem die Gaststätten im Stadtzentrum stellten traditionelle Betriebe mit eigenartiger Geschichte, die man bis zu der Frühen Neuzeit verfolgen kann. Bis zu der Mitte des 19. Jahrhunderts stagnierte die Zahl der Gaststätten in der der Stadt. Diese Stagnation, ähnlich wie in anderen Städten, hing mit überlebenden Geschäfts- und Produktionsmonopolen zusammen, die von den traditionellen privilegierten Eigentumsstrukturen ausgingen (Schankrecht, Braurecht usw.).

Dieses Erzeugungs- und Distributionssystem überdauerte de facto bis zu den 1870er Jahren trotz legislativer Maßnahmen aus der Zeit der Josephinischen Reformen und der Regelungen nach 1848. In der Stadt Troppau, bzw. in Österreichisch Schlesien, wurde das Propinationsrecht am 23. Mai 1869 aufgehoben. Die Besitzer der mit dem Propinationsrecht verbundenen Gasthäuser und Ausschänken mit der Pflicht, das Bier aus der Stadtbrauerei zu beziehen, mussten das Entbindungskapital zu bezahlen, dessen Höhe die Entlastungskommission bei Bezirkshauptmannschaften bestimmte. In Schlesien betrug die Entbindung 10 bi 15 % des durchschnittlichen Jahresertrags.

Die Einführung der konkurrenzfähigen Marktwirtschaft, des Gewerbegesetzes zusammen mit der nachfolgenden Aufhebung der Propination führte zur massenhaften Ausbreitung des Gastgewerbes. Im Jahr 1883 hab es in Troppau 73 Gastgewerbe (Gaststätten und Gasthäuser), die an die Zahl die zweite Stelle nach Schuhmachern einnahmen. Die Anzahl der Lokale steigerte wesentlich auch in nächsten Jahren. Im Jahr 1885 wurden in Troppau 162 Gaststätten und Lokale registriert und bis zum Jahr 1895 stieg ihre Zahl bis 176. Das mit dem Gastgewerbe verbundene bunte gesellschaftliche Leben entwickelte sich auch in der Zeit der ersten Tschechoslowakischen Republik. Während der Okkupation in den Jahren 1938–1945 beeinflussten den Betrieb der Gaststätten viele legislative Änderungen (Arisierung, Aufhebung der Vereine, Persekution der nichtarischen Gewerbetreibenden, Rationierungssystem u.a.). Gaststätten wurden, mit entsprechender äußerer und innerer Ausschmückung, als Veranstaltungsorte der politischen Versammlungen der NSDAP genutzt.

Die jahrelange Entwicklung des Gastgewerbes wurde am Ende des Zweiten Weltkriegs infolge der Zerstörung der Stadt, der Aussiedlung der deutschen Bevölkerung und später nach der Verstaatlichung des Gastgewerbes, resp. seiner Eingliederung in die kommunalen Betriebe gebrochen. Im Jahr 1946 belegt das Adressbuch der Stadt Opava nur 56 Gaststätten.

Diese Publikation stellt die Topographie der Troppauer Gaststätten dar. Sie erinnert und lokalisiert in Form von Stichwörter mehr als zwei Hundert Gastgewerbe und bietet den Einblick in die Geschichte der ehemaligen Landeshauptstadt Troppau in anderen Zusammenhängen, als es gewöhnliche Synthesen der politischen, wirtschaftlichen und kulturellen Geschichte tun.

Reklamní pohlednice měšťanského pivovaru v Opavě s návodem ke konzumaci půllitru piva „na jeden zátah". Pohlednice s obdobným motivem vznikla také pro Plzeňský Prazdroj. Soukromý archiv Waltera Kosuba

Seznam vyobrazení v úvodu kapitol:
Opava, hostinec U Pomněnky / Lidový dům. SOkA Opava, SDM Opava, kart. 131, manip. č. 29
Kateřinky, přátelé kronikáře Matěje Valíka. SOkA Opava, SDM Opava, kart. 143, manip. č. 42
Opava, pohled od konkatedrály Nanebevzetí Panny Marie k Hornímu náměstí. ZA v Opavě, sbírka Rudolf Mader, HKGem Troppau, Bamberg
Karlovec, Ullrichův hostinec. Soukromý archiv Rudolfa Dybowicze
Jaktař, pohled do ul. Přemyslovců. SOkA Opava, SDM Opava, kart. 143, manip. č. 15
Kateřinky, pohled od mostu přes řeku Opavu na ul. Ratibořská. ZA v Opavě, sbírka Rudolf Mader, HKGem Troppau, Bamberg
Kylešovice, pohled do Bílovecké ul. Soukromý archiv Rudolfa Dybowicze

Autor: František Šenk
Recenzenti: PhDr. Radoslav Daněk, Ph.D.; Mgr. Zdeněk Kravar, Ph.D.
Spolupráce: Mgr. František Švábenický
Vědecký redaktor: PhDr. Pavel Douša, Ph.D.
Technická redakce: Mgr. Jitka Sobotková, Ph.D.; Bc. Veronika Pecová, DiS.
Grafický návrh a sazba: Růžolící Chrochtík s. r. o.
Jazyková korektura: Mgr. Jana Válková
Překlad: Mgr. Zdeněk Kravar, Ph.D.
Tisk: Unipress, spol. s r. o.

Výsledek vznikl za podpory Ministerstva zemědělství, institucionální podpora MZE-RO0825.
Supported by the Ministry of Agriculture of the Czech Republic, institutional support MZE-RO0825.

Vydání knihy podpořilo Statutární město Opava.

Vydání první
© Národní zemědělské muzeum, s. p. o., 2025
© František Šenk
ISBN 978-80-88270-40-9

NÁRODNÍ ZEMĚDĚLSKÉ MUZEUM

Opava

ISBN 978-80-88270-40-9